

DOLENJSKI LIST

ČETRTEK

STUDIJSKA KNJIZNICA
MIRANA JARCA
68000 NOVO MESTO

LIST
LIST
LIST
LIST
LIST
LIST
LIST
LIST
LIST
LIST
LIST
LIST
LIST

Zoper jedrsko

Kaj zahteva sindikat

TREBNJE — Občinski sindikalni svet Trebnje zahteva, da se takoj sproži postopek za prenehanje obratovanja Jedske elektrarne Krško. Tako stališče sveta, zapisano v trebnjskem sindikalnem programu v poglavju o nujnosti varovanja okolja, so enoglasno podprli člani sveta na nedavni seji v Trebnjem. Predstavniki republiškega sveta je tako stališče sicer podprli, vendar je poudaril, da je ta zahteva ta hip morda nekoliko prenapeta, saj naša družbena proizvodnja zdaj še temelji na veliki porabi energije.

V zvezi z delovanjem republiške sindikalne organizacije je dejal Jože Miklič, da sindikat podpira tako zaposlovalno politiko, po kateri bi pri nas odprli do leta 1994 10.000 novih podjetij in 150.000 novih delovnih mest. Ponovil je med drugim še nalogo iz sindikalnega operativnega programa, in sicer, da bi naj bili povprečni osebni dohodki na delavca v Sloveniji leta 1994 po kupni moči enaki povprečnim plačam v sosednjih evropskih državah. Nekateri razpravljalci so opozorili na intimitno zadrego sindikalnih funkcionarjev na terenu. Ta je po njihovem v dvojni vlogi sindikalistov: po eni strani zahtevajo nekaj v tej vlogi, po drugi strani so kot člani podjetij hkrati še nosilniki takih zahtev.

L. M.

Kaj je skupnega z Jugoslavijo?

Pogovor prvakov Socialistične zveze z Novomeščani — Jože Smole: »Treba je razčistiti, kaj je konfederacija« — Nevarnost zavajanja javnosti

NOVO MESTO — »Zame je logična pot, da bi Slovenija in tudi druge republike sprejele svoje ustave, potem pa bomo videli, kje je možnost dogovora na ravni Jugoslavije.« je v sredo, 21. februarja, med predvolilnim pogovorom z Novomeščani poudaril Jože Smole, predsednik Socialistične zveze Slovenije. Na številna vprašanja sta odgovarjala tudi dr. Petek Novak, ekolog, novomeški rojak in kandidat SZ za člana predsedstva SR Slovenije, ter Boris Dular, predsednik novomeške Socialistične zveze.

»To je načelo,« je nadaljeval Smole, »da so izvirne pravice republik in narodov, federacija pa odloča le o ti-

KAKŠNA BO USODA SPORNEGA KIOSKA?

ČRNOMELJ — 4 mesece je že poteklo od takrat, ko je črnomaljska ZSMS prožila vprašanje postavitve kioska v starem mestnem jedru. V tem času so se sestali tudi urbanist, naravovarstvenik in projektant, ki so s strokovnega vidika opredelili nekaj lokacij v mestu za postavitev kioskov. Sedaj na občini čakajo na idejne rešitve projektanta, potem pa se bodo odločili, ali bo potrebno sporni kioski rušiti ali prestaviti. V tem času je ukrepala tudi inšpekcija in izdala odločbo o ustavitvi del, vendar šele takrat, ko je bil objekt že skoraj gotov. Odvetnik investitorja se je pritožil in zadevo rešujeta na republikli. Odvetnik je vložil tudi zahtevo za obrtno dovoljenje, a mora Ivanetič najprej dobiti uporabno dovoljenje. Tega pa mu prav tako ne morejo izdati, dokler ni vsa zadeva končana.

Osebo se dobro zavedam, da je danes v svetu zelo malo konfederacij. Tudi tiste, ki so, imajo elemente federacije, Švica je vrsto stvari združila na zveznem nivoju. To je še en razlog za ugotovitve, da se je o tem treba dogovarjati. Ne moremo se kar z nekim referendumom odločiti o neki konfederaciji, ne da bi poprej razčistili, kaj pod tem razumemo. Tu je velika nevarnost zavajanja javnosti. Slovenci se bomo morali

odločiti, jasno povedati, kaj zahtevamo na ekonomskem področju, kaj glede armade, treba se je opredeliti do sklada za nerazvite itd. Te stvari bi morali proučiti skupno, saj je v Jugoslaviji očitno preveč centralizma, ki ga Slovenci čutimo na razne načine. Vse te zadeve pa

• »Glede Romov naslednje. Najvažnejše je, kaj Romi želijo, kakšno kakovost življenja, kako se žele razvijati. Šele potem je mogoče povedati, kako bi to uresničili. Seveda ob temeljnem stališču — tako kot smo rekli za vso Jugoslavijo — da mora vsak živeti od svojega dela. Treba je najti, zlasti velja to za Rome, način, kako omogočiti, da se delo tudi zares dobi. Tu bomo Romom pomagali, jaz osebno sem pripravljen priti kadarkoli. Problem pa je tudi v tem, da bi moral vsak posameznik v tej naši družbi imeti svoj cilj. Tega pri Romih pogosto ni. Ali je cilj, da živijo tam pod Hudim še naprej tako kot doslej, ali pa imajo kakšen drugačen cilj? Mladi Romi bodo verjetno morali v šole, tudi okolica bo rada sprejela nekaj, kar ima cilj.« je med drugim povedal dr. Peter Novak.

je treba obdelati strokovno in z vseh plati. Šele potem gremo lahko na referendum.

»Več o pogovoru prvakov Socialistične zveze z Novomeščani v naslednji Prilogi DL.

M. B.

LE DOBRA TRETJINA ZDRAVIH

KOČEVJE — Od 178 učencev prvega razreda centralne osnovne šole Kočevje jih 60 prejema otroški dodatek, le za 56 prvošolčkov pa je bilo ugotovljeno na zdravstvenem pregledu, da so popolnoma zdravi. Standard pada, kar se kaže tudi na otrocih, njihovi obutvi in obleki pa tudi opremljenosti s šolskimi potrebščinami.

Ni zagotovila za uspeh tretje Jugoslavije

V. Žakelj v Črnemlju

ČRNOMELJ — Za kaj se zavzema v svojem programu republiška konferenca Socialistične zveze, je pretekli ponedeljek v Črnomlju pojasnil njen podpredsednik Viktor Žakelj. Poudaril je, da bi bili radi ljudska socialistična stranka, ki ne objublja nebes, če ni pogojev niti za vice. Sekretar tukajšnje občinske konference SZ Zvone Butala pa je govoril o črnomaljskem programu, ki ni pisan kot program stranke na oblasti, saj želijo biti predvsem servis za ljudi.

Črnomaljce je zanimalo predvsem, kakšne so nadaljnje možnosti življenja v Jugoslaviji. Zdi se jim, kot bi bili okupirani in prisiljeni vzdržati v avnojskem jarmu tudi do nezavesti, če bi bilo potrebno. Srednjo generacijo ljudi je strah, da ne bodo nikoli dočakali boljšega življenja, če bodo vedno gledali le, da bo drugim v Jugoslaviji prav. In kje je po mnenju SZ meja, do katere je še moč vztrajati v tej Jugoslaviji?

Po Žakljevem mnenju po moral biti izhod — pa naj bo kakršenkoli — premišljen. O tem pa bomo morali odločiti kmalu. Slovence bo vedno težje prepričati, da se bo v naslednjih petih ali desetih letih kaj izboljšalo, če ostanemo v Jugoslaviji. Ničde ne more dati jamstva, da bo tretji poskus Jugoslavije uspel. Preveč je neznan. Vprašljiva je tudi samostojna pot, saj si Evropa ne želi Libanona na svoji južni meji in ne bi razumela nastajanja šestih kneževin. Pri tem pa je pereče tudi notranje vprašanje Jugoslavije in njenih meja. Žakelj meni,

• O pozivih za služenje vojaškega roka Slovencev na Kosovu je Žakelj dejal, da SZ ne želi, da bi naši fantje hodili tja po žerjavico. SZ je bila prva, ki je sprožila služenje vojaškega roka bliže domu, pripravljajo pa tudi okroglo mizo o tej problematiki.

da, kratkoročno gledano, ni rešitve, čeprav Slovenci na nobeni točki, ki je za nas vitalnega pomena, ne želimo popuščati. Če dogovor ne bo možen, bomo morali iskati izhod zunaj Jugoslavije. Sicer pa kaže, da se bo Slovenija v prihodnjih nekaj letih gospodarsko povsem umaknila iz Jugoslavije, toda ko bo Jugoslavija ugotovila popolno ekonomsko nepovezanost Slovenije z njo, bo prepozno.

M. B.-J.

IVAN KRAMBERGER NADALJUJE PREDSTAVLJANJE

Ivan Kramberger bo predstavljal predvolilni program 4. marca ob 11. uri v Trebnjem pred novo osnovno šolo, 7. marca ob 16. uri se bo predstavljal v Ribnici na prostoru pri cerkvi, 8. marca ob enakem času pa bo nastopil v Kočevju na Trgu zbora odposlancev. Ivan Kramberger bo na shodih predstavljal program, ki ga želi uresničiti kot predsednik Slovenije, in posebej tisto, kar želi v tem okviru storiti za posamezen kraj. Kramberger bo imel na omenjenih predvolilnih nastopih tudi svoje tri nove knjige. Ivan Kramberger je po Sloveniji doslej izobesil prek 10.000 plakatov.

KONCERT ZA JUBILEJ METLIŠKE GODBE

METLIKA — Metliška mestna godba praznuje letos 140 let delovanja. Godbeniki bodo začeli praznovanje tega Castiljivega jubileja s tradicionalnim koncertom, ki bo v soboto, 3. marca, ob 20. uri v tukajšnjem kulturnem domu. Z nastopom bodo hkrati počastili tudi dan žena. Vsi prav toplo vabljani!

RAZSTAVA OB DNEVU ŽENA

NOVO MESTO — V novomeški tovarni zdravil Krka bodo 8. marec, dan žena, počastili z likovno razstavo. Razstavo grafik Avgusta Černigoja bodo v avli Krkine poslovne stavbe v sredo, 7. marca, ob 13. uri. Nastopili bodo ciscibani iz vrta v Ločni.

IMENOVANO VODSTVO STUDIA D

NOVO MESTO — Dolenjski radio, Studio D, ima končno tudi uradno potrjeno vodstvo. Delegati novomeške občinske skupščine, ki je ena od ustanoviteljic radio, so na seji pretekli četrtek sprejeli predlog, da prihodnja štiri leta opravlja dela glavnega urednika Studia D Uroš Dular, dela odgovornega urednika pa Sandi Pirš. Oba sta pri tem radiu od začetka, posebno Pirš mu je pomagal shoditi.

Krška atomska past

Ne glede na to, kako bo potekala razprava o bodoči usodi JE Krško, bo treba v njej upoštevati, da se je strah pred jedrsko energijo ljudem zalezel globoko pod kožo. Vendar pa bi bilo narobe, ko bi v bodočem merjenju sil med tistimi, ki so za zaprtje elektrarne in tistimi, ki so za njeno delovanje, odločal samo strah. Potreben bo trezen premislek o vseh posledicah in pasteh, ki jih prinaša ta ali ona odločitev. Če JE Krško čez dve leti zapro, bo še vedno ostala v Krškem, prav tako pa bo tam ostalo tudi začasno skladišče za RAO. Račun pa bo v tem primeru kar visok, saj zaprtje elektrarne ni poceni, vprašanje pa je tudi, kako bi se izšla slovenska elektroenergetska bilanca. Bomo potem odvisni od elektrike iz srbskih termoelektarn? Kajti elektrike, pa še zastoj, iz Avstrije ne bo, ker jo Avstrija še sama uvaža iz Českoslovaške. Če JE Krško obstane, jo bo moč še naprej upoštevati v elektroenergetski bilanci, zgrajeno bo trajno odlagališče za jedrske odpadke in Krško ne bo atomsko pokopališče. O vsem tem se bodo najprej odločali krški občinski delegati, pa tudi Krčani, ki so lahko za nadaljnje delovanje JE Krško ali pa proti. Ko vržeš argumente ene in druge strani na tehnično, je videti, da so enako težki in ne bo se lahko odločiti za eno ali drugo možnost. JE Krško pa ne bo mogoče kar tako odpeljati, ker ni na kolesčkih, kot je dejal krški predsednik IS.

J. SIMČIČ

JAVNA TRIBUNA SZ — Preteklo sredo je bil v novomeškem Domu kulture pogovor s predsednikom Socialistične zveze Slovenije Jožetom Smoletom in dr. Petrom Novakom, strokovnjakom za ekološka vprašanja, ki so ga Novomeščani predlagali za kandidata za člana predsedstva SRS. Govor je bil o mnogih aktualnih zadevah sedanjega trenutka Slovenije in Jugoslavije, gosta in predsednik novomeške SZ so predstavili tudi volilni program te stranke. (Foto: Z. L.-D.)

Socialisti prisegajo na človeka

Dušan Semolič in dr. Peter Novak v Krškem predstavila program SZ Slovenije

KRŠKO — »Mislim, da je v Posavju več socialistov, kot se jih je tukaj zbralo,« je dejal dr. Peter Novak na petkovem razgovoru, ki ga je imel skupaj z Dušanom Semoličem na pobudo in v organizaciji medobčinskega sveta SZDL za Posavje v krškem kulturnem domu.

Razočaranja pa nad slabo udeležbo niso mogli skriti niti občinski politiki, ki so po zgledu Demosa in ZKS — Stranke demokratične prenove rezervirali veliko dvorano. Nazadnje niti mala dvorana ni bila polna, čeprav je bil razgovor na tem srečanju zanimiv in je proti koncu vedno bolj ogreval prisotne, ki so postavljali vprašanja zlasti o JE Krško. Hoteli so pač izkoristiti prisotnost dr. Petra Novaka, ki je bil »zelen«, kot je sam dejal, ko sedajni Zeleni sploh še niso vedeli, kaj to je.

Dušan Semolič, sekretar republiške konference SZ(DL), je v uvodnem nagovoru dejal, da je po eni strani sicer

vaških skupnostih, stranke se ne bi smele mešati ne v tehniko, ne v ekologijo, ne v ekonomijo,« je dejal dr. Novak. Po njegovem mnenju doslej ni bilo vse narobe in tudi ne kaže vsega spreminjati, tudi zaradi tega, ker so vse sedanje jugoslovanske tegobe plod neuspeha na ekonomskem področju. Ko je spregovoril o JE Krško, je menil, da je ne bi smeli zapreti na ta ali oni pritisk, ampak bi morali ob tem vprašanju krepko razmisliti o našem narodnogospodarskem računu.

J. S.

• Precej odmeva je doživela razprava dr. Sušina iz Brežic, ki je komaj sedaj lahko zadihal s polnimi socialističnimi pljuči, ko SZ(DL) ni več le transmissijsa partije. Kljub vsemu pa je SZ(DL) zlasti na vasi opravila veliko dela in je tako rekoč delala tlako za partijo. Ob koncu svoje razprave je dr. Sušin, s podobnim nastopom pa se je postavil tudi predsednik ZSMS, ostro kritiziral nastop vojske na Kosovu. Zato so sprejeli na razgovoru posebno izjavo o podpori pobude ZSMS, naj bi slovenski fantje ne odhajali več na Kosovu, in ostro obsodili streljanje na meji.

ljudje in ne samo politični profesionalci. Obsodil je militariziranje družbe in vedenje vojske na meji.

Predsednik sveta za varstvo okolja dr. Peter Novak kot tehnik meni, da je treba sprostiti ustvarjalne sposobnosti ljudi. Pri tem pa je pribil, da se z medstrankarskimi boji ne bi smeli vračati na raven leta 1939. »Medstrankarsko zdrave ne bi smele skaziti dobrih odnosov v

OSEL USTAVIL POVORKO — Za pusta se tudi po Dolenjski marsikaj dogaja, najbolj zvosti svojim pustnim izročilom pa so Kostonjčevičani. Tamkajšnje društvo Perforčenja prevzame oblast v nedeljo jutraj z budnico in jo konča v sredo popoldne, ko z mostu vržejo pusta v Krško. V mes so baklada, občni zbor, po starem običaju sejanje in oranje po kostonjeviških ulicah in še marsikaj je videti v pustnih dneh. Vse to v tem delu Dolenjske počnejo že več kot sto let, ne da bi enkrat samkrat zatajili. Na sliki: nedeljski sprevid mask bi tekel brez zapleta, če ne bi bil napoti proti »Tamalem plac« most čez Krško. Vpreženi osel se nikakor ni dal prepričati, na koncu so šelmarji prek mostu porinili osla, vpreženi voz in maskare na njem. (Foto: J. Pavlin)

VREME
Do konca tedna bo suho in hladnejše vreme.

Dober dan, peta kolona?

Admiral Petar Šimić, drugi ali tretji človek v JLA, je pred dnevi ponudil najširšo pomoč tistim slovenskim komunistom, ki naj bi se v Sloveniji zavzemali za ustanovitev vzporedne Partije, torej komunistične stranke, ki bi za razliko od zdaj samostojne ZKS — Stranke demokratične prenove — naprej poslušala ukaze demokratičnega centralizma, ki prihajajo iz Beograda, hkrati pa bi bila voljna sodelovati tudi pri oživitvi klavrnega propadlega zveznega kongresa ZKJ. Intervencija admiral Šimića je očiten namig, na katero stran bi se v jugoslovanskem idejnem sporu rada postavila armada oziroma njen politični vrh. Kajti mnenja celo v JLA niso enotna, komunisti 5. armadnega območja, ki ima sedež v Zagrebu, so na primer zavrnili vsako misel, da bi v Sloveniji podpirali ustanovitev vzporedne ZK oziroma se vmešavali v slovensko politiko. Če so jih zaradi tega od Šimića dobili po glavi, ni znano, nedvomno pa jim je admiral vsaj politično nadrejen časnik.

Ne glede na omenjene politične spretnosti je kasarn pa je vsak dan bolj jasno, da je ideja o ortodoksi, stari Zvezi komunistov na slovenskih tleh za nekatere še posebej privlačna. Rečimo za predsednika predsedstva CK ZKJ Milana Pančevskega, ki so se ga Makedonci z veseljem znebili in ki je vnet častilec lika in idej Slobodana Miloševića. Slednji se je o oblikovanju nove organiziranosti ZKJ v Sloveniji, kot pravi teji kampanji, po-

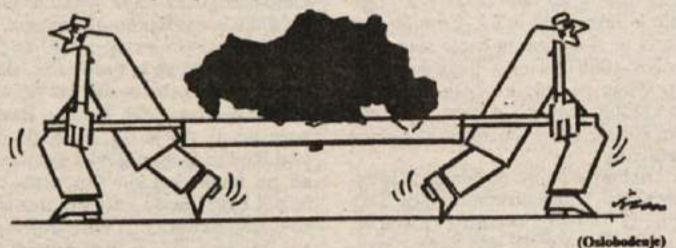
govarjal z Dragošo Marojevič, prvakom Zveze za ohranjanje enakopravnosti občanov v Sloveniji. Sporočilo so, da je bila pobuda Marojevičeva, kar se seveda kaže, kot če bi na to misel prišel Pančevski, oziroma beogradska partijska vrhuška.

Marojevič je na pogovori natresel nekaj zanimivega drobca. Med drugim, da ne bi bilo dobro, če bi njegova zveza prerasla v jedro nove (stare) slovenske ZK, vsekakor pa da so oni in njegovi pripravljenci angažirani vse tiste člane ZKJ, ki ne želijo biti člani reformirane ZKS — Stranke demokratične prenove. Pri tem je namignil, oziroma dovolj jasno povedal, da so to predvsem komunisti — Neslovenci, ki vidijo v poskusih takšnega ali drugačnega osamosvajanja Slovenije predvsem razbijanje SFRJ in ustvarjanje konfederacije. Celotno več, Marojevič trdi, da se vse slovenske stranke skupaj z ZKS trudijo za nacionalno čisto Slovenijo in da v naši republiki zoper vse pripadnike drugih narodov in narodnosti poteka propagandna vojna. Iz ZK Slovenije pa da ni izstopilo samo veliko upokojenih oficirjev

in pripadnikov drugih narodnosti, ampak tudi določeno število Slovencev. Marojevičeve besede so tudi, naj bi nekateri predlogi jedro vzporedne Partije tvoril Vinko Hajner! Pančevski, ki je tudi sodeloval v razpravi, je bil manj jasn, razvidno pa je, da se je zavzemal, naj bi preostali člani ZKJ v Sloveniji postali člani Marojevičeve zveze za ohranjanje enakopravnosti občanov. Trojanski konj naj bi se torej okrepil. Poudaril je tudi, da v organih ZK Jugoslavije intenzivno iščejo rešitev za organiziranje tistih članov, ki žele ostati v ZKJ.

Prižadevanja Petra Šimića, Dragoše Marojeviča in Milana Pančevskega v Sloveniji med večino prebivalstva sprejeta z ogorčenjem, najbolj radikalni analitiki pa že zdaj trdijo, da gre za zelo prozoren poskus »vrtnjanja pete kolone«. Naj bo tako ali drugače, Slovenci smo se dogovorili, da se lahko vsak pogovarja in sklepa zaveznštva s komer hoče, popolna svoboda je tudi glede ustanavljanja strank. V naši državi je dovoljeno ustanoviti kolikor hočete komunističnih strank, docela nemogoče pa je, da bi katera od njih nastopala v imenu ZKS — Stranke demokratične prenove, edine dedinje in naslednice Komunistične partije Slovenije. Zoper takšno nezastlišano uzurpacijo bi svoj glas dvignili, pa naj to v Beogradu verjamejo ali ne, celo današnji slovenski politični nasprotniki ZKS-SDP.

M. BAUER

Tekstilci grozijo s štrajkom

Delavci iz slovenske tekstilne in usnjarske industrije ostrni na skupščini svojega sindikata v Novem mestu — Vlada do zdaj je obljubljala

NOVO MESTO — »Smo v zadnjem vagonu zadnjega vlaka in če ne bomo od vseh zahtevali rešitev, je položaj teh dveh panog brezupen in 80 tisoč delavcev v nevarnosti. Današnja skupščina mora zahtevati sanacijske spremembe od slovenske vlade.« Tako je začel svoje poročilo o delu republiškega odbora sindikata delavcev v tekstilni in usnjarsko-predelovalni industriji v preteklih štirih letih njegov predsednik Alojz Omejc iz Kranjske Tekstilne tovarne Zvezda na petkovni skupščini tega sindikata v Novem mestu, kjer tekstil daje kruh desetini vseh zaposlenih v občini.

Omejc je nadaljeval, da je za drastično poslabšanje položaja tekstilne in usnjarske industrije v zadnjih letih pri nas cela vrsta razlogov zunaj te industrije. Obremenitve se nikoli niso bile tako velike. Nadgradnja glasno zahteva svoje, gospodarstvo pa naj se rešuje, kot ve in zna, ali pa naj propade. Kakšno je to tržno gospodarstvo, se je vprašal Omejc, če gre vse samo navzdol, če niče nikjer ne vidi nobene svetle točke, čeprav vseskozi dokazujejo, da znajo delati in se postaviti ob bok tudi svetovni konkurence.

Za pretekla 4 leta je značilno veliko

administriranje, oblast je diktirala vse od stroškov naprej. Od gospodarske reforme smo pričakovali sistemske rešitve, a je vse še slabše. Kritizirali smo Mikuliča, je rekel Omejc, a takrat je bil uvoz surovin obremenjen z 19, zdaj pa je 45 odstotki. Uvožen tekstil se prodaja po dumpinških cenah, takega uničevanja domače industrije ni nikjer. Denarja za nove programe ni, izvoz, ki je ekonomski nuja, peša. Tu je še redukcija finančnih tokov, nelikvidnost, manjša kupna moč, nespoštovanje pogodb v Jugoslaviji itd. Ta skupščina mora o stro zahtevati od vlade, da takoj začne si-

stemsko reševati zastrašujoči položaj.

Razprava je bila še otrejša. Delegata iz mariborskih tovarn, ki sta pred stečajem, sta dejala, da tovarn ne bodo dali, da nečjo na ceste. Grenko sta ugotavljala, da je bilo zanje zanimanje le, dokler so lahko dajali in samo dajali. In zakaj stečaj, če so dobri programi, če so terjatve večje od obveznosti, če so posodobljeni? Zakaj bo za pridne roke zdaj cesta in revščina, za krivice, ki so zakakali državo, pa še naprej privilegij in lepo življenje? Kako ob vsem mitinjarjenju na jugu ni stečajev, plače rastejo, pri nas pa je vse pred krakom? Kakšno tržno gospodarstvo je to, če je tekstil v Sloveniji bistveno bolj obremenjen kot po drugih delih države in bolj od drugih panog? Kako si upa Dušan Sinigoi po Sloveniji ponujati naše žulje enkrat šolnikom, drugič Tamu,

• Slovenski tekstilci in usnjari so na skupščini sindikata v Novem mestu za 15. april napovedali generalni opozorilni štrajk, če se do takrat ne bo nič spremenilo. Družbo bodo opozorili, da ne bodo kar čakali, da propadejo.

tretjič Iskri itd.? Tekstilci ne pristajajo na stečaje zaradi splošne finančne nediscipline, nasprotujejo ugotavljanju presežkov, ker delavci niso krivi, hočejo razbremenitve, racionalizacije v državi in upravi, so proti vsem privilegijem in velikim razlikam v pokojninah, zahtevajo preveritev in takojšnje zmanjšanje vseh odlivov denarja iz republike ter da jih takoj podpre republika za pretrganje verige nelikvidnosti. Sindikat bo aktiven v vsej tej borbi, v borbi za ustrezen življenjski standard preko gene dela.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

TROJNA POGODBA ZA VRHOVO — Slavnostni podpis pogodb za dobavo elektroopreme nove HE Vrhovo na Savi. Podpisali so jih Ivo Longar v imenu Iskre Tenel, Jure Brkuljan, direktor HE Vrhovo, direktor Novotehne Niko Galeša in Voja Stefanovič iz Minela. (Foto: J. Pavlin)

Pogodba Novotehne za HE Vrhovo

O dobavi elektroopreme — že jeseni HE Boštanj

NOVO MESTO — Trgovsko podjetje Novotehna se namerava v bodoče še bolj povezovati z industrijo in drobnim gospodarstvom. Kolektiv tega podjetja ima v načrtu še tesnejše sodelovati z elektrogospodarstvom Slovenije. Na tem področju je že nekaj izkušenj, saj je Novotehna preko svojega inženiringa že sodelovala pri izgradnji daljnovoda Brestanica—Krkško z dobavo elektroopreme. Tudi v bodoče je želja Novotehne, da bi preko svojega inženiringa nudila usluge ne le elektro gospodarstvu, temveč tudi ostali industriji na Dolenjskem, v Posavju in Beli krajini.

Plod takšnega dogovarjanja je tudi tristranska pogodba med Savskimi elektrarnami, ljubljanskim Smeltom in Novotehno, ki so jo slovesno podpisali v prostorih Novotehne v sredo, 21. februarja.

Novotehna bo dobavila celotno opremo za lastno rabo za hidroelektrarno Vrhovo vključno z glavnim transformatorjem moči 45 MVA. Vrednost pogodbe je 3,2 milijona dinarjev. Novotehna je hkrati podpisala še dve podpogodbi o dobavi te opreme, na eni strani z Iskro Tenel, na drugi z beograjskim Minelom. Podpis pogodbe je še posebej pomemben za Iskro, ki bi z dobro opravljenim delom lahko dobila možnost dobave takšne opreme še za druge elektrarne v tem sistemu. Vrednost Iskrine opreme je ocenjena na 2 milijona dinarjev. Minel iz Beograda bo izdelal razdelilnice in polrazdelilnice, vredne 1,3 milijona dinarjev.

Na koncu je bila dana tudi informacija o gradnji spodnjejavskih elektrarn na Savi. Hidroelektrarna Vrhovo bi morala prve kilovate elektrike pričeti pošiljati v omrežje že ob koncu letošnjega leta, vendar zaradi denarja to ne bo mogoče. Prvi agregat bo v pogonu šele spomladi prihodnjega leta. Priprave za gradnjo naslednje savske elektrarne v Boštanju tečejo po načrtu. V tem času pripravljajo lokacijsko dokumentacijo, in če bo zagotovljen denar, bodo začeli graditi že to jesen.

J. PAVLIN

- Ta, ki je začel z zakonom razširjati kompetence menedžerjev, je zame na politični lestvici bolj desno kot Straussova CSU na Bavarskem. (Pučnik)
- Politik se nikoli ne sme imeti za pametnejšega od ljudstva. (Suarez)
- Evropa sanja o Evropi domovin, torej držav, in ne o Evropi pokrajini. (Suarez)
- Srbska gospodarska blokada Slovenije je dobro ogrevanje za spopad z Evropo. (Pintar)

Ljubljanska banka

Dolenjska banka d. d. Novo mesto

KJE HRANITI PREDMETE POSEBNE VREDNOSTI?

Ljubljanska banka — Dolenjska banka, d. d., Novo mesto

z 12. 2. 1990 uvaja novo storitev — poslovanje s sefi.

Najem sefa bo za marsikoga prava rešitev za varno hranjenje predmetov posebne vrednosti, vrednostnih papirjev in dokumentov.

Banka razpolaga z večjim številom sefov (predalčkov), ki so različne velikosti. Vabimo vas, da razmislite o varnem hranjenju vaših dragocenosti in dokumentov posebne vrednosti. Več informacij o hranjenju le-teh v sefu Ljubljanske banke — Dolenjske banke, d. d., Novo mesto lahko dobite na sedežu banke v Novem mestu, Kettejev drevored 1 (sektor za poslovanje z občani, tel. 22-213, int. 335).

Ljubljanska banka Pravi naslov za denarne zadeve

Naša anketa

Tudi to je demokracija

Ivan Kramberger, dobrotnik iz Negove, ki je v dobro otrok, bolnih in še drugače pomoči potrebnih zdajal že milijone dinarjev, ljudi pa so ga doslej poznali tudi kot ostrojezičnega kritika razmer pri nas, ki je s svojim buggy-jem in nepogrešljivo opico »letal« iz kraja v kraj in prodajal svoje knjige, se je odločil kandidirati za predsednika republike Slovenije. V svoji predvolilni kampanji je agilen, da je kaj. Prireja zborovanja po Sloveniji, v nasprotju z drugimi kar na prostem, sicer pa nekaj tisoč ljudi, kolikor mu jih skoraj vedno uspe zbornati skupaj, v male dvoranice niti ne bi slo. Na veliko kritizira sedanje razmere in politike — kritizirati pa ima kaj — in objublja, kaj vse bo naredil, ko ga bodo Slovenci izvolili za svojega očeta naroda. Zgradil bo bolnišnice, šole, stanovanja, počistil razne uprave, Slovenija naj bi bila skratka čez noč prekrasna deželica srečnih ljudi, kar je skoraj gotovo tudi za njegov globok žep in radodarne roke preveč. Ljudje se zabavajo, mnogi pa za šalo in tudi zares mislijo: zakaj pa ne, kaj pa ga poleg dobrote in poštenosti sploh ločuje od dosedanjih naših vodstev in voditeljev? Darka Zvonar je v Katedri zapisala, da je Ivan Kramberger natanko to, kar si zaslužimo: naokrog sprehajajoča se živa groteska slovenske demokracije. Če ljudi 40 let vodiš žejne čez vodo demokracije, je Kramberger ob dopuščanju prvih požirkov verjetno skoraj nujen pojav.

MARIJA MATEKOVIČ, saldokontistka v metliški Beti: »S Krambergerjem sem se že nekajkrat pogovarjala in ko je resen, je popolnoma drug človek kot takrat, ko 'afne gunca'. Po moje s tem, da bi postal slovenski predsednik, ne misli resno, to je bolj njegove cirrus, čeprav njegove ideje sploh niso neumne. To predvolilno kampanjo izkorišča za to, da tudi na grob način pove marsikatero bridko resnico.«

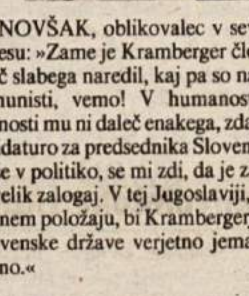
PETER MARKOVIČ, direktor hotela Sremič Krško: »Krambergerjev nastop v Krškem bo v pravem času, ob pustu. Sicer mislim, da je Kramberger popostril našo politično sceno z izvirnimi prijemi, kakršnih nismo vajeni. Pri ljudeh uživa nedvomno priljubljenost, saj govori z jezikom slovenskega preprostega ljudstva. Poleg tega pa je Kramberger človek, ki doslej ni bil omejevan z ničimer. On je podarjal denar za bolnice in zdravstvene aparate, politiki pa so gradili reprezentančne objekte.«

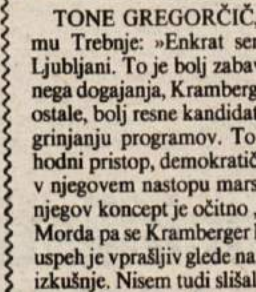
MIRAN PETELINC iz Dobove, zaposlen v Emona Posavje: »Mislim, da je Ivan Kramberger s svojo življenjsko potjo že dokazal svojo sposobnost. Lahko bi opravljal tudi delo predsednika, vendar je preprost človek in njegov nastop je tak, da ga veliko ljudi ne jemlje resno. Vse skupaj jemljejo bolj kot šalo. A Kramberger je pokazal, kako se vodi predvolilna kampanja. Če zagovarjamo demokracijo, je prav, da lahko poskušajo tudi taki ljudje. Osebnost pa ga ne bi volil.«

BOJAN NOVŠAK, oblikovalec v sevniskem Stillesu: »Zame je Kramberger človek, ki ni nič slabega naredil, kaj pa so naredili komunisti, vemo! V humanosti, človekoljubnosti mu ni daleč enakega, zdaj, ko je s kandidacijo za predsednika Slovenije zabredel še v politiko, se mi zdi, da je zagrizel v prevelik zalogaj. V tej Jugoslaviji, v tako zapletenem položaju, bi Krambergerja kot šefa slovenske države verjetno jemali premalo resno.«

TONE GREGORČIČ, tehnolog v Trimu Trebnje: »Enkrat sem ga poslušal v Ljubljani. To je bolj zabavni del predvolilnega dogajanja, Kramberger pa spodbuja še ostale, bolj resne kandidate k javnemu razgrinjanju programov. To je nekakšen zahodni pristop, demokratičen način. Sicer je v njegovem nastopu marsikaj nelogičnega, njegov koncept je očitno »stik z ljudstvom«. Morda pa se Kramberger le zabava. Njegov uspeh je vprašljiv glede na njegove politične izkušnje. Nisem tudi slišal, od kod denar za uresničitev vseh obljub.«

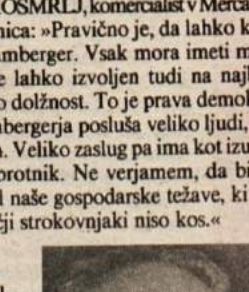
DANICA IVANUŠIČ, komercialna knjigovodkinja v črnomaljski IMV: »Čeprav ga imamo za nekoliko čudakaškega, je prav, da je začel s predvolilno kampanjo. Tudi to je demokracija! Čisto vse, kar objublja, gotovo ni realno, a tudi vse, kar objublja drug, ni. Res pa je, da bi šel morda s takšno kampanjo med ljudi tudi kdo drug, če bi imel dovolj denarja. Kramberger ga pa ima. Mislim, da mu zaradi prevelike birokracije kljub vsemu ne bo uspelo zbrati dovolj podpisov.«

TOMAŽ ZORKO, zasebni gostinec iz Novega mesta: »O Krambergerju mislim vse najboljšo. To, da se za ta svet čudno obnaša in oblači, je njegova stvar, mene nič ne moti. Res škoda, da je tako zapleten postopek na občini za podpore kandidatom za predsednika, sicer bi Kramberger imel glasov v desetisocih. Sam bom šel to urediti in bom poslal svoj glas v Negovo. Tudi kasneje bom volil Ivana, ali bo predsednik, pa ne vem. Potem naj bi bil vsaj član predsedstva.«

JOŽE KOŠMRLJ, komercialist v Mercator Jelka Ribnica: »Pravično je, da lahko kandidira Kramberger. Vsa mora imeti možnost, da je lahko izvoljen tudi na najbolj odgovorno dolžnost. To je prava demokracija. Krambergerja poslušajo veliko ljudi, ker je zabaven. Veliko zaslug pa ima, kot izumitelj in dobrotnik. Ne verjamem, da bi se lahko rešil naše gospodarske težave, ki jim niti največji strokovnjaki niso kos.«

FRANCE LOVŠIN, avtolčar v Itasu, pesnik in navični slikar, Kočevje: »Sem za Krambergerja. Če bi mogel, bi mu dal ne le enega, ampak dva glasova. Doslej je namreč naredil že veliko dobrega za Slovenijo in Jugoslavijo. Ni obremenjen s preteklostjo, kot so ostali naši politiki — Smole, Stanovnik, Kučan, Drnovšek —, zato menim, da bi lahko tudi bolj učinkovito ukrepal in nas popeljal iz sedanjih stisk in težav.«

Apokalipsa namesto Evrope zdaj

Maribor, najbolj gnili industrijski center Jugoslavije?

MARIBOR — Še pred dvema mesecema so se pesimistične napovedi, da bo že spomladi ostalo v Mariboru brez dela najmanj 10.000 ljudi, dozdevale kot apokaliptično pretiravanje. Ta čas jih je že čez 6000, glede na grozeči stečaj Mariborske tekstilne tovarne, Elektrokovine (obe tovarni imata čez 2000 zaposlenih) in predvsem Tama z več kot 5000 delavci pa se dočerajsnja apokalipsa vse bolj spreminja v apokalipso zdaj.

Kaj se pravzaprav dogaja z Mariborom? Res je nepojmljivo, da se do nedavnega dobre firme s slovenskim in celo jugoslovanskim imenom — to še zlasti velja za Marles in MTT — rušijo ena za drugo, in to praktično nikjer drugje v državi kot samo v Mariboru. Niz je strašljiv: najprej Lilet, potem Altkos, zdaj Marles in MTT, jutri Elektrokovi-

na, TVT, Tam... Ali je res mariborsko gospodarstvo najbolj gnilo v Jugoslaviji in so ga prav zaradi tega kot prvo doletele posledice Markovičeve reforme? Zalostno je, da celo nekateri republiški veljaki trošijo naokoli takšne popreproščne razlage, ki so seveda najbolj udobne — ker je potemtakem Maribor sam kriv, da je tako nepripravljen dočakal tržno gospodarstvo.

Vse to je seveda larifari. O tem, da je mariborska ekonomija glede na svoj potencial neprimerno bolj zdrava in perspektivna kot mnoge druge po državi, ki se jim še nič podobnega ne dogaja, najbrž ni treba nikogar prepričevati. Gotovo je mesto razvojno zaspalo in ga danes toliče, da ima proizvodnjo, odvisno od volje in možnosti drugih. Če v državi ni novih naložb, to najbolj čutijo gradbeništvo, investicijska oprema, promet — in Maribor ima pretežno takšno industrijo. Nikoli ni razvijal trgovine, ki danes rešuje Ljubljano, ni znal turistično izkoristiti svoje sijajne prometne lege, in pustil si je od republike soliti pamet, kako naj bo organiziran, tako da je bil vedno organiziran tako, da je bil Ljubljani čim manj nevaren. Ni naključje, da je po razdelitvi v šest občin v začetku 80. let (botra te delitve sta bila predvsem Kardelj in Kraigher) Maribor začel še hitreje razvijati v gospodarsko trohneto.

Drži, veliko je mesto samokrivo, toda še več slovenska politika, ki je industrijski Maribor po vojni kravačo potrebovala in ga imela za molzno kravo, danes pa zasmehuje njegovo nemoč. Mariborska podjetja se peljejo v stečaje, ker utrujeno mesto ni več sposobno finančno prenesti vse večjih bremen (tudi srbske blokade), nihče pa jim ni pripravil pomagati. In v tem je najbrž edina bistvena razlika med Mariborom in kakšnim drugim, gotovo veliko bolj gnilim jugoslovanskim industrijskim centrom.

MILAN PREDAN

Kmetijstvo

KMALU LE VINO »IZ JAGOD«

METLIKA — Zadnji dve trgatvi sta bili v Beli krajini izredno slabi in seveda so vinogradniki lahko prodali vse in vsakršno grozdje. Po dveh dobrih letnih pridelavi strokovnjaki pričakujejo, da ne bo moč prodati grozdja, ki bo imelo manj kot 60 oecshlejevih stopinj sladkorja. Slej ko prej tudi dosladkanje mosta ne bo več dovoljeno, še več, že sedaj tehnika omogoča, da ugotovijo, ali je alkohol v vinu nastal z vretjem grozdnega sladkorja ali pesnega oz. trsnega. Kmalu bodo tehniko tega ugotavljanja tako razvili, da bo postopek ruinski in bo moč prodati le vino »iz jagod«.

• Če Slovenci izginjajo in bomo izgubili, bomo izgubili ali izgubili izključno po svoji lastni krivdi. (Rebula)

Prej ali slej pride do najslabše kombinacije nesrečnih okoliščin. (Murphyjev zakon kmetijstva)

Domače cvetje namesto dvoženega

Agraria bo zgradila 5 ha novih rastlinjakov — ima vse naravne možnosti, da razvije cvetličarstvo na evropski ravni — Obeti za zaposlitev novih delavcev

ČATEŽ — Agraria Cvetje Čatež snuje svojo prihodnost na tem, da lastna pridelava cvetja zadovolji komaj petino potreb v njeni široko razpršeni prodajni mreži, da imajo dovolj kadrovskih možnosti za razširitev proizvodnje in da razpolagajo s termalno vodo, kot trajno in ekološko čisto energijo za ogrevanje rastlinjakov.

Za zdaj ima 5,5 ha rastlinjakov, ki pa so zastareli in potrebni temeljite obnove. V obnovo vsako leto vložijo veliko lastnega denarja. Pri tem gre le za izboljšanje vrtnarske tehnologije. Nove rastlinjake bodo poslej gradili na levem bregu Save. Načrtujejo jih 5 ha in s prvimi hektarom bodo začeli za letošnji projekt za rastlinjake na Mostecu bo vključen v razvoj manj razvitih krajevskih skupnosti, od koder Cvetje že zdaj zaposluje petino delavcev. Gre predvsem za območji Globokega in Kapel, ki mejita na dobovsko krajevno skupnost, kjer ima Agraria vrtno za termalno vodo, vredno okoli tri milijone konvertibilnih dinarjev. Za prvi rastlinjak imajo že tudi kupljeno konstrukcijo za tričetr hektara površine. V novih rastlinjakih bodo lahko bistveno izboljšali

vzgojo mladih rastlin, predvsem lončnic, na katerih proizvodnjo se usmerja. Lončnice sodijo v zahtevnejšo vzgojo kot rezano cvetje in v Jugoslaviji jih večinoma uvažajo. Razen tega v rastlinjakih z lončnicami lahko zaposlijo enkrat več delavcev kot pri rezanem cvetju.

V kmetijstvu je na en hektar racionalno zaposlen en delavec, v rastlinjakih na Čatežu pa 10 do 15 delavcev, odvisno od intenzivnosti kulture. V primerjavi z drugimi kulturami je po

besedah direktorja Jožeta Avšiča proizvodnja cvetja na 1 ha vrednostno 130-krat večja od 1 ha pšenice, 90-krat večja od koruze, 15-krat večja od jabolk in hrušk in 25-krat večja od raznih vrtnin. Na tržišču cvetje ni vedno enako donosno, vendar to velja tudi za kmetijske kulture. Prav zaradi tega gojijo v rastlinjakih več vrst cvetja.

Bodoči razvoj je Agraria usmerila na levi breg Save tudi zaradi tega, ker je Čateško polje omejeno z razvojem zdravstvenega turizma in ker morajo

• TOZD Agraria Cvetje ima 18 cvetličarn in 13 veleprodajnih skladišč po Sloveniji in Jugoslaviji. Zaposluje 240 delavcev, od tega 100 v proizvodnji. Letno vzgoji po 1 milijon vrtnic, 500 tisoč lončnic, 500 tisoč orhidej, skupaj 10 milijonov cvetnih enot. Vsak hektar novega rastlinjaka pomeni povečanje proizvodnje za 2 milijona cvetnih enot.

DO 8. MARCA — Ida Ferencak, ki v tozdu Agraria Cvetje na Čatežu vodi prodajo lončnic, napoveduje, da bodo kupci do dneva žena popolnoma izpraznili zalogo zelenja in cvetja. Od sedmih zjutraj do popoldneva je v novem tisočhktarskem prodajnem rastlinjaku kot v čebelnjaku. Lastniki cvetličarn, vodje prodajnih skladišč in drugi kupci na veliko se komaj zvrstijo. Odkar dobijo vse pod eno streho, so zelo zadovoljni. Več prostora je na voljo in lažje izbirljivo. Naval kupcev se začneja v januarjem in kočna z osevim marcem. Ferencakova pokasira po 130 tisoč dinarjev izkupička dnevo.

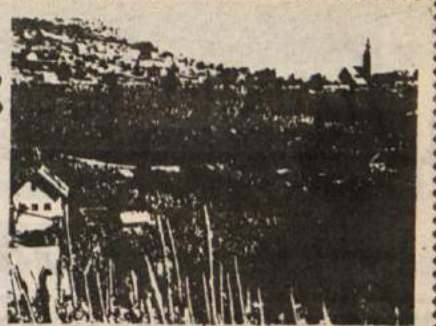
Vzgojili bodo »superkokoš« za farmsko rejo

Kura v parlamentu

Kura resda velja v ljudski modrosti za topoglavo žival, je pa vendar vsega spoštovanja vredno živo bitje. Tega se farmarjem običajno ni dalo dopovedati, saj so od ubogih živali zahtevali čim več jajc in mesa ob čim manjših vlaganjih, da bi tako imeli čim večji dobiček. Pri tej želji, ki je gonilo tržnega gospodarstva, jih pač ni motilo, da farmske kokoši vse težje prenašajo kletke oz. stisko v njih in da ima ob izločanju iz reje velik del živali polomljene kosti ali kako drugače poškodovane organe, ki jih je povzročil v stiski izzveni kanibalizem.

Ta krivica do živali, ki se same ne morejo braniti, je potrkala na vrata samega evropskega parlamenta, kjer so sprožili pobudo, naj bi iz skladov Evropske skupnosti vzgojili tako »superkokoš«, ki bi brez sedanjega trpljenja prenašala življenje v naravnem okolju, kakršne so farmske žične kletke, brez katerih si ni mogoče misliti sodobne donosne industrijske reje. »Superkokoš« prihodnosti naj bi imela močnejše kosti in več perja, predvsem pa mirnejši temperament, ki bi pripomogel, da bi živali lažje prenašale svoje neizbežno suženjstvo. Seveda bi bilo najbolje žične kletke celo opustiti in na račun manjšega dobička živalim znova omogočiti naravnije okolje in način življenja. Morda se bo v prihodnosti to celo zgodilo.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Vse o brajdi

Iz knjige dr. Jožeta Colnariča Brajde

Nadaljujmo s povzetkom iz knjige dr. Jožeta Colnariča z naslovom Brajde, začetim prejšnji teden. Takrat so bili posredovani nasveti glede lege in rastišča, danes pa je na vrsti izbira sorte vinske trte in podlage.

Pri izbiri sort je treba upoštevati zahteve. Nesmiselno je v naše okolje prenašati južne sorte, saj bi bili prej ali slej zažarjeni nad njimi. Se najmanj seveda tvegamo, če se ravnamo po izkušnjah sosedov, na splošno pa velja, da so severne sorte primernejše od južnih. Gotovo bomo storili prav, če se bomo odločili za sorte, ki zorijo srednje pozno. Poznih sort za brajdi in špalijske stroke ne priporočamo ne le zato, ker grozdje slabo dozori, temveč tudi zaradi slabega dozorevanja lesa.

Prednost belih sort je v tem, da dajejo grozdje s prijetnim okusom, prednost rdečih pa je v videzu. Grozdje je obarvano in je lepo na pogled jeseni, ko se listje obarva lepo rumeno rdečkasto do krvavo rdeče.

Pri izbiri sort je treba upoštevati, da moramo vse evropske sorte redno škropiti proti boleznim, medtem ko samorodni običajno ni treba. Sorte, ki jih rade napadajo pršice in drugi škodljivci, je treba škropiti s kemičnimi pripravki, kar ob stanovanjskih hišah in gospodarskih poslopih ni enostavno in nevarno stvar. V nevarnosti je podrast na bližnjem vrtu, da o nevarnosti za domače živali ali celo otroke niti ne govorimo. Z uporabo

ponjav se je sicer moč zanesljivo obvarovati nesreče, vendar to zahteva dodatno skrb in delo. In končno: na izbiro sort vpliva tudi privlačnost grozdja za ptice in ose oz. čebele. Zlahtina, muškati in portugalska so v tem pogledu neprilagodljive sorte.

Odkar je zakon o vinu prepovedal pridelovati samorodnice v vinogradih, se je tvornista trta preselila v nevinorodne kraje in na brajdi. To seveda ni kaka posebna nesreča, saj je mogoče tudi grozdje samorodnice koristno uporabiti za

• PRIPOROČENE SORTE za posavski vinorodni rajon: čabski bisler, kraljica vinogradov, bela zlahtina, rdeča zlahtina, portugalska, rizvanec, chardonnay, beli pinot, modri pinot, žametovka, frankinja, in šentlovrnica. PRIPOROČENE PODLAGE: riparia portalis, teleki 5 C, SO4, 3309 C, kober 5 BB, teledi 8 B, idr. IN ŠE OKRASNE TRTE, ki skoraj ne rodijo, a razvijejo zelo lepo obarvano listje: japonska trta, vitis labruska in njeni križanci, vitis riparia, monticola idr.

zobanje, sokove, kis in tudi žganjeko. Ocenjujemo, da vsaj polovico vsega hibridnega vina dozori na brajdah v nevinorodnih krajih in se kot »prava, domača« pijača skuša uveljaviti tudi na trgu, četudi je to prepevano. Zatorej naj velja, da pridelovanje grozdja na brajdah ostane le ljubiteljsko za tistega, ki si želi okrog hiše ustvariti prijetno, bivalno okolje, hkrati pa se rekreativno okolje z zanimivimi posevki in nevarnosti za to zanimivo rastlino. Konec koncev, trta je dolgoletna rastlina, ki prenese tudi marsikak eksperiment.

»VODNIK V KUPČJI«

Odkupne in prodajne cene v KZ Krka Novo mesto

Panika na trgu, cene padajo. Že v prejšnji številki smo napovedali, da bo do padle cene svinjskega mesa za 10 odst. Novomeška Dolenjka že prodaja junetino po 25 odst. nižji ceni. Skratka, nekaj se dogaja, neki bralec pa nam sporoča, naj bomo še bolj agresivni in

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so prodajali jajca po 1,7 do 2 din primerek, sir po 70 do 80 in skuto po 25 do 30 din. Lonček smetane je veljal 18 do 20 din. Solata je veljala 20, radič je bil po 30 din kila. Merica regrata je stala 5 do 10 din. Čebulček so prodajali po 20 do 30 din liter. Kozarec masla so cenili 50, ocvirkov po 30 din. Domač kruh so prodajali po 10, šarkeljo po 30 in orehovo potico po 60 din kila. Semenski krompir je stal 8 din kilogram. Nangelj je bil 8, telohov šopek pa 5 din.

Kmetijski nasveti

Za kugo zadošča že dotik

Izbuh prašičje kuge, ki je v brežiški občini v januarju in februarju prizadel mnoge rejce, še močno odmeva med kmeti. Koristno bi bilo kaj povedati o tej bolezni, ki je ob preventivnih ukrepih v nekaterih deželah, tudi v Združenih državah Amerike, od koder je doma, ne poznajo več, pri nas pa od časa do časa vedno znova vzmerni rejce in prašičerejo postavlja pod vprašaj.

Značilna zanjo je zelo različna inkubacijska doba. Od okužbe do kliničnih znakov mine včasih le dva dneva, včasih pa celo pet tednov. Kugo povzroča virus, ki je zelo odporen do zunanjih vplivov, zlasti do nizkih temperatur. Kar težko je verjeti, toda dejstvo je, da se lahko v zmrznjenem mesu ohrani tja do treh let.

Prašičja kuga se prenaša zelo hitro, lahko bi rekli celo bliskovito. Zadošča že dotik z okuženimi živalmi ali hrano. Posebno nevarne so pomije. Veterinarji opozarjajo, naj rejci, ki hranijo prašiče s pomijami, zlasti iz družbenih restavracij ali gostiln, vsaj v času nevarnosti s tem prenehajo. Če pa so prašiči od tvornih prehranjenih virov življenjsko odvisni, naj pred krmiljenjem segrejejo pomije vsaj do 80°C, ta »pasterizacija« pa naj traja najmanj 10 minut.

Zelo pomembna je preventivna dejavnost. Plemenske svinje in merjasce, ki jih rejci na novo vnhlevljajo, je dobro dati vsaj za nekaj časa v karantino, kjer bodo ločeni od drugih živali. Pitališča in naprave, s katerimi pridejo v stik, je obvezno potrebno razkužiti, večja pitališča pa morajo biti opremljena z dezobariero. Raztopina 2-odstotnega natrijevega hidroksida velja za zanesljivo razkužilo.

Zanimivo je, da se v zadnjem času pojavlja posebna oblika prašičje kuge, za katero je značilna pijana, petelinja hoja obolelih živali in pogin, ki ga spremljajo hudi krči. V teh in drugih primerih je seveda potrebno nemudoma obvestiti živnozdravnika pa tudi veterinarskega inšpektorja, ki bo zbral pravilno ukrepati.

Inž. M. L.

Morda tudi zato poziv na sevniskem

tam varovati kmetijske površine. Razen tega bi bil transport termalne vode čez Savo predrag in je zato logično, da postavijo rastlinjake tam, kjer imajo vodo. Gradnja bo stekla prihodnje leto in zanj imajo ta hip zagotovljenih 30 odst. investicijskih sredstev.

J. TEPPEY

LOV ZA BIKCEM

KOČEVJE — Kakih 200 do 300 kg težak bikce je v ponedeljek (26. februar) pobegnil iz hleva posestva KG na Mlaku pri Kočevju in jo mahnil na izlet v mesto Kočevje. Na lov za njim so krenile peš in z vozili civilne in milišniške patrrole. Biske pa je ubral partizansko taktiko in zasledovalcem pogosto pobegnil iz obroča ter se prtiljal kje na varnem. V času, ko to poročamo (ponedeljek popoldne), lov za bikcem se traja, ker je pravkar prebil novo zasledovalcev.

ŠKROPLJENJE PO REZI

METLIKA — Po končani rezi trt strokovnjaki priporočajo škropljenje na suho z modro galico oziroma 4-odstotno bordojško brozgo. Tako škropljenje je proti črni pegavosti in novim boleznim trte, ki se pojavljajo.

Čebelarji so zapostavljeni

Srečanje čebelarjev obkolpskih občin — Za enotno zdravljenje — Zahteve občinskim skupščinam

SEMIC — Sredi februarja je tukajšnje čebelarско društvo pripravilo tradicionalno srečanje čebelarjskih družin obkolpskih občin Metlike, Cromolja, Karlova, Duge Rese, medtem ko so predstavniki iz Vrbovskega manjkali. Dogovorili so se o skupnem izobraževanju in nastopanju pred občinskimi skupščinami ter inšpekcijskimi službami, enotnem zdravljenju in ponudbi čebeljih izdelkov.

Vsem obkolpskim čebelarjem delajo največ težav neorganizirani čebelarji in njihov odnos do čebel (predvsem zdravljenja), nerazumevanje — v Sloveniji bolj kot na Hrvaškem — družbenopolitičnih skupnosti do zdravljenja ter ne

• Obkolpski čebelarji so govorili tudi o odkupu sladkorja po nižjih cenah neposredno iz blagovnih rezerv in brez marže, od občin pa zahtevali, da jim omogočijo enkratno registracijo tovornjakov za prevoz čebeljih panjev.

enotno zdravljenje, saj čebele ne poznajo občinskih meja. Zahtevali so, naj se prevaževalci prijavijo vodstvom društev, metliška občina pa je zanje zaprta zaradi vzreje matič. Od skupščin so zahtevali, naj sprejmejo odlok, da se smejo z čebelarstvom ukvarjati le čebelarji, organizirani v društvih. S tem bi bilo čebelarstvo tudi družbeno priznано in ne le kot hobi. Hkrati naj bi DPS pomagale tudi pri nakupu zdravil in enotnem zdravljenju, kdor pa tega ne bi

upošteval, bi ga sodno preganjali. Doležljive moralne čebelarji zdravila celo sami hitopatiti čez mejo, hkrati pa so morali biti tudi zdravniki, saj je veterinarska služba padla na čebelarjem izpitu.

Čebelarji zahtevajo tudi zaščitno znamko medu, s katero bi bila poudarjena kvaliteta pa tudi cena medu. Dogovorili so se za enotno ceno medu, ki naj ne bi bila nižja od 7 DEM za kilogram. Dosedanje cene, po katerih sta odkupovala Medex in Hmezad, so bile mizerne, saj je bilo za izkupiček od kilograma medu moč kupiti le dobro kilo sladkorja. Zato upajo, da se bodo pojavili tudi zasebni odkupovalci, ki bodo konkurenčni družbenemu sektorju, hkrati pa čebelarjem zagotovili tudi reprodukcijski material.

OH, KJE SMO PA MI!

Francoski statistiki so izračunali lanske bilance posameznih gospodarskih panog in ugotovili, da sta vodilni dejavnosti francoskega gospodarstva kmetijstvo in avtomobilska industrija. Francoski kmetijski izvoz je imel v lanskem desetih mesecih 43 milijard frankov presežka nad uvozom, kar je tretjina več kot leto dni prej, avtomobilska industrija pa je imela le 17 milijard frankov presežka. Ali je od vsem tem kaj čudnega, če velja francoski kmetijski minister za najpomembnejšega moža med svojimi vladnimi kolegi.

Gozdarji naj plačajo ali gredo!

Na občnem zboru podružnice SKZ v Sevnici so se jezili na gozdarje, ker pravočasno ne plačujejo lesa — Predstavili program in kandidate za volitve

SEVNICA — Kar je predrago za kupca, je za kmeta prepoceni. To pa zato, ker pobirajo smetano tisti, ki najmanj prispevajo. To so najrazličnejši posredniki. Tudi zato je bojkot z mlekom le delno uspel, ker kmetje niso dosegli, da bi tudi posrednik zmanjšal marže.

Tako je na nedeljskem občnem zboru podružnice Slovenske kmečke zveze v Sevnici uvodoma razmišljal njen predsednik Alojz Tomažin. V razpravi so se z nostalgičnimi spominjali majhnih kmetijskih zadrug, kjer se je v resnici krojila usoda kmetov in so jim bile bližje kot sicer močan, a (pre)veliki kombinat. Slišali smo celo pritožbo kmeta, ki domneva, da ima slabše plačano mleko in še kaj, odkar je v kmečki zvezi. V temeljni organizaciji kooperantov resda kmetje lahko o marsičem potarnajo, a »pokroviteljstvo« nad njimi vendarle še ostane.

zboru SKZ, da amorajo kmetje složno dvigniti glas, če hočejo kaj spremeniti, v zvezo pa vključiti predvsem več mladih, da ne bo ostalo po »glasu vpjiočega v puščavi«. So se zaradi vsega tega v Sevnici odločili, kot je povedal kmet Alojz Zalašček iz Boštanja, da v Sevnici ne bodo »pristopili k enoviti zadrugi, ampak bomo ustanovili svojo?« Pristopnina k tej naj bi bila dinarska protivrednost 1000 DEM.

»Mi bi vse gozdarje zamenjali,« se je jezno oglašala gospa iz zadnjih vrst kulturne dvorane GD Sevnica in potem za trdila, da ji gozdarji že tri mesece ne dajejo nobenega denarja za prodan les, ker

Pomoč dobiti je težko, deliti pa še težje

Brežice zamujajo

Marsikdo se še spominja poletnih neurij. V najbolj prizadetih občinah so že naslednji dan v stevilkah navajali škodo. Znali so povedati, katere kulture in kateri objekti so bili prizadeti ter količina bo škoda. Morda so nekateri v ocenah pretiravali, a je to še vedno boljše, kot pa čakati, da minejo prazniki, in šele potem oditi na teren. V Brežicah so šele čez nekaj časa ugotovili, da je škoda precej večja, kot so mislili.

Pot do denarja za nastalo škodo je težka, a še potem, ko je denar že v občini, ne manjka problemov. Nezdovoljnih je na vseh straneh. Nadomestilo za sušo v letu 1988 so kmetje dobili po enem letu, a še to le po določeni pogoj. Kmetu, ki so mu namenili 100 din nadomestila, je le to pripadalo samo v primeru, če je pri Agrarii nakupil za 250 din materiala.

Pravega nadzora nad porabo sredstev za sanacijo škode ni, o čemer govorijo tudi pomanjkljiva poročila in sanacijski programi. Slovin in Agraria na primer še nista izdelala sanacijskega programa za škodo zaradi neurja v avgustu. Poročila o poteku sanacije so pogosto tako splošna, da iz njih ni mogoče razbrati, katero vrsto reprovitiralsko so nabavili, koliko, kdaj in po katerih cenah. Prav tako mnogokrat iz poročil ni razvidno število upravičencev, kaj šele, da bi bili upravičenci do nadomestila za škodo poimensko navedeni. Večkrat celo lokacija sanacijskih del ni navedena in poročilo tudi ne govori o porabljenem materialu zanje.

Prejemnikom solidarnostnih sredstev za sanacijo škode od naravnih nesreč, še posebno Agrarii, Slovinu in Gozdnemu gospodarstvu, je posebna komisija za cenenje škode določila nove datume. Dopolniti morajo poročila in sanacijske programe, a biti se je, da tudi to ne bo dovolj. Če so površni dokumenti, je verjetno tako tudi delo. Zato malo trša kontrola ne bi bila odveč, saj navsezadnje le ne gre za tako majhne denarje.

B. DUŠIČ

»Ne« za posege v solidarnost

Delegati proti obravnavi sprememb pravilnika o dodeljevanju stanovanj in stanovanjskih posojil — Odkup družbenih stanovanj bo še čakal

NOVO MESTO — Na seji zboru združenega dela novomeške občinske skupščine pred tednom je od številnih pomembnih točk dnevnega reda spodbudil nekaj razprave le predlog sprememb pravilnika o dodeljevanju stanovanj in stanovanjskih posojil pri stanovanjski skupnosti Novo mesto. Z glasovanjem so delegati podprli predlog Tovarne zdravil Krka za umaknitev predloga z dnevnega reda.

Zakaj je potrebno obstoječi pravilnik, sprejet sredi lanskega leta, sploh spreminjati? Z letošnjim letom je v novomeški občini povečana prispevna stopnja za stanovanjsko solidarnost za 0,9 odstotka, tako zbrani denar naj bi po prvotnem predlogu šel za kreditne delavcem, ki bi bili pripravljeno odkupiti družbeno stanovanje, v katerem živijo. Letno bi s tem lahko kreditirali odprodajo 100 družbenih stanovanj, prednost pri najetu kredita pa naj bi imeli delavci, ki stanujejo v stanovanjskih podjetjih, ki se trudijo finančno konsolidirati in imajo perspektivne proizvodne programe. S kasnejšo delegatsko »telovadbo« je bilo doseženo, da se je to kreditirne črtilo kot dodatna naloga stanovanjskega gospodarstva in so ga vključili v redni program, še pred tem ali hkrati s tem pa je bil skoraj ves dodatni solidarnostni denar zagotovljen za odkup Novoteksovih stanovanj dejansko s strani občine. Namen je bil pomagati »na smrt bolni« Novoteksovi Tkanini. Nekateri

odgovorni pričakujejo povečano zanimanje za odkup družbenih stanovanj, kreditiranja le-tega brez večjih posegov v siceršnji program solidarnosti glede na nastale razmere niti ne bi bilo mogoče izvesti. Pravilnik pa naj bi spremenili, da bi bilo takšno kreditiranje sploh možno.

Kaj je zmotilo Krko in še nekaj drugih organizacij, da so zahtevale in dosegle umaknitev predloga izvršnega sveta z dnevnega reda skupščine, v fazi, ko je bil predlog že osnutek, pa je imel več pripomb nanj tudi občinski odbor za stanovanjsko gospodarjenje? Iz Krke so zahtevo po umaknitvi predloga z dnevnega reda utemeljevali s tem, da je v nasprotju z veljavnimi načeli. Če naj ne bi pri kreditiranju več upoštevali lastnine družinskih članov kot omejitvenega faktorja, ravni socialne varnosti prisilicena, stanovanjskih standardov glede velikosti stanovanja itd., bi bili namreč prisiljeni za posojila v neenakem položaju, še posebno pa je sporno, da izvršni svet odloča o prednosti pri dodelitvi posojil.

Stefka Aš, ki je članica stanovanjskega odbora, je na skupščini poudarila, da bi bilo sedaj možno to kreditiranje iz rednih sredstev solidarnosti, s čimer bi seveda morali poseči v redni program solidarnosti. Poleg tega predlogi niso v skladu z zakonodajo niti z družbenim dogovorom, o porabi sredstev pa naj bi imeli kaj besede združevalci, ne pa iz izvršni svet. Zatrnila je tudi, da ni nič zamujena, če počakajo, pravilnik naj bi spreminjali, ko bodo zadeve okrog odprodaje stanovanj bolj jasne, navezad-

nje je tudi republiška vlada umaknila tovrstne predloge zakonov iz skupščinske procedure.

Predsednik novomeškega izvršnega sveta Adolf Zupan je pojasnil, da s predlogom niso imeli nikakršnih zlih namenov in da so le poslušali predloge iz gospodarstva, vendar so delegati večinsko podprli Krkine pomisleke in predlog o »zamrzitvi« spreminjanja pravilnika. Niti na to niso bili pripravljeno pristati, da bi predlog prekvaficirali v osnutek in ga dali v javno razpravo.

Z. L.-D.

STRAŽANI V GOSTEH

NOVO MESTO — V petek zvečer je oskrbovanec Doma starejših občanov v Smihelu obiskalo 30 članov turističnega društva iz Straže. To je bil prvi tak obisk v domu, ki so se ga oskrbovanci še posebej razveselili. Člani tega v lanskem letu najbolj delavnega turističnega društva v novomeški občini so se na obisk dobro pripravili. V domu je prvič zapel njihov novi pevski zbor, zaigrali so harmonikaši, na koncu pa so Stražanke v narodnih nošah s svojim pečovim in vinom postregle vse prisotne. Prijetni večer so zaključili z maskarami, ki so se jim našeljeni pridružili tudi oskrbovanci.

POPOLDANCI MED OBRTNIKE

NOVO MESTO — Pri obrtnem združenju so se odločili, da med redne obrtnike zapišejo tudi tiste, ki svojo obrt opravljajo kot postranski poklic. V ta namen so v četrtek, 22. februarja, sklicali sestanek v prostorih združenja. Od 350 »popoldancev«, kolikor jih je registriranih v novomeški občini, jih je na sestanku sedelo 37. Po daljši razpravi so določili iniciativni odbor, ki bo pripravil vse potrebno za vpis »popoldancev« v novomeško združenje.

PREDAVANJE NA MALEM SLATNIKU

MALI SLATNIK — Krajevna organizacija Rdečega križa iz tega kraja bo v okviru akcije varstva narave privedla v petek, 2. marca, ob 18.30 v osnovni šoli Mali Slatnik predavanje z naslovom Gospodinjstvo — prihranek — okolje. Predaval bo višji sanitarni tehnik zavoda za socialno medicino in higieno Gregor Campa. Vabljeni!

PRISPEVKI ZA RDEČI KRIŽ

METLIKA — Krajevni odbor Rdečega križa Metlika je dal izdelati v Novolesu pet skrinjic, ki so jih postavili v prostore ljubljanske in Beograjske banke, v lekarno, v samopostrežbo pri miličniški postaji in v hotel Bela krajina. Vanje dajejo ljudje svoje denarne prispevke, ki jih porabijo pri krajevnem odboru Rdečega križa za nakup daril, namenjenih starejšim, osamljenim krajanom in krajanom. Aktivisti RK so tako za novo leto obiskali več ljudi, isti namen pa imajo tudi za 8. marec. Približno 3.000 dinarjev so v ta namen darovali metliški obrtniki, ki jih je te dni obiskala aktivistka. Od sedemdeset naprošenih jih je poseglo v denarnico devetinsitridset, prispevki posameznikov pa se gibljejo od 10 do 100 dinarjev.

TUDI ZA 8. MAREC NE BO MRTVO

OTOČEC — Tukajšnja diskoteka bo drevi ob 21. uri spet pripravila večer zimelenih melodij. Obiskovalcem ne bodo na voljo samo priljubljene melodije, ampak bo zanje pokrovitelj večera, trgovina Zdenka iz Kandije, pripravil narezke pršuta, prigrizek pa bo moč zaliti z Unionovim brezalkoholnim pivom Uni. Tudi čez teden dni, na dan žena, v otočki diskoteki ne bo mrtvo, če bodo fantje tjakaj povabili dekleta, ki bodo imela kajpak prost vstop; za prijetno razpoloženje bodo izvedli več nagrajnih iger, med degustacijo Dаниnih pijač pa bo barman F. Božič mešal raznovrstne koktejle.

Manj denarja za pridelavo hrane

Letos za pospeševanje proizvodnje hrane namenjen manjši odstotek od bruto osebnih dohodkov — Nekaj več kot milijon dinarjev

METLIKA — Strokovna komisija pri izvršnem svetu je pripravila, izvršni svet pa sprejel program ukrepov pospeševanja družbeno organizirane proizvodnje hrane v metliški občini v letošnjem letu. Po izračunih naj bi se za ta namen letos v občini zbralo nekaj več kot milijon dinarjev. Seveda si s tem denarjem ne bodo mogli kaj prida pomagati, saj bi za občutno pospeševanje proizvodnje hrane potrebovali neprimerno več denarja, ki pa ga sedaj v tej majhni občini ni kje zvesti.

Poleg tega bo letos za ta namen realno na voljo še manj denarja. Denar za pospeševanje proizvodnje hrane se namreč zbirajo od bruto osebnih dohodkov.

Lani je ta stopnja znašala 0,8 odstotka, letos pa so jo zmanjšali, tako kot še nekateri druge prispevne stopnje, in sicer zato, da bodo tako v občini »nakrpalci« potreben denar za odplačevanje kredita, ki ga nameravajo najeti pri banki za odkup Novoteksovih stanovanj. Skladu za pospeševanje pridelave hrane so od-

Zlata košuta za Novoteks

Kreatorka Slavica Mahovne jo je dobila za otroški program

NOVO MESTO — Kljub srbski blokadi in nasploh zapetim medrepubliškim odnosom, kar je razredčilo tudi slovensko zastopstvo na nedavnem 14. sejmu modne konfekcije v Beogradu, so se v novomeškem Novoteksu odločili, da gredo v Beograd. Iz svojega širokega proizvodnega programa so tokrat razstavili otroški program in srčan komplet hlaček, brezokavnika in jaknice je Novoteksu in njegovi kreatorki Slavici Mahovne prinesel najvišje sejemsko priznanje, zlato košuto, za otroški program.

»Sejem je vedno izziv za kreatorko, da se nekako izzivi s kompleti in njihovo podstavitvijo. Posamezne kolekcije so seveda dosti bolj pisane, vključujejo veliko različnih izdelkov, saj je treba zadostiti mnogo različnim potrebnikom,« pravi Slavica, ki je sejemsko nagrado Zlatno Lane sebi in podjetju seveda vesela.

Mahovnetova je v Novoteksu pet let, prej je bila skoraj poldrugo desetletje v sevniški Jutranjki, ki je že dolgo pojem kakovostne otroške konfekcije. »Vseskozi kreiram za otroke, mislim, da bi drugače skoraj ne znala. Rada imam živahnost, težko bi se navadila na klasično. Seveda pa kreiranje za otroke ni lažje od tistega za starejše. Mislim, da je otroška konfekcija pri nas nasploh precej napredovala. V Novoteksu si zelo prizadevamo, da bi bili kvalitetni tudi v otroškem programu, tako z barvami, tkaninami kot tudi kreacijami, gumbki, napis, natiški itd. Trudimo se, da bi bil otroški program v višjem cenovnem razredu, hkrati si želimo, da bi bili ti modelčki dostopni vsem. Za kreatorka je največji užitek, če v trgovini in na ulici vidi oblačila točno tak, kot si jih je zamislila,« pravi Slavica Mahovne.

Kreatorka ta čas seveda čuti vse breme težav, ki so se zgrnile nad tekstilno industrijo, podjetja hitro začno varčevati prav tu, kar ni prav. Še sreča pravi Slavica, da se v Novoteksu s kreativskim teamu dobro razumejo — v njem so tri sošolke iz ljubljanske oblikovalske šole —, saj je v dobrem vzdušju lažje delati. Z. L.-D.

V ZLATO KNJIGO — Tudi letos so v GIP Pionirju izbrali najboljše delavce za leto 1989. Med nagradenci, ki bodo zapisani v zlati Pionirjev knjigi, izbirajo tiste, ki so pri svojem delu najbolj ustvarjalni, gospodarni, poznajo delovno disciplino in razvijajo dobre medsebojne odnose. Letos so zaslužni delavci poleg lične listine prejeli tudi kuverto s tisoč din. (Foto: J. Pavlin)

DEŽURNE TRGOVINE

- V soboto, 3. marca, bodo v Novem mestu do 19., drugod do 17. ure odprte naslednje prodajalne živil:
  - v Novem mestu: Market na Cesti Herojev
  - v Šentjernej: Market Dolenjka
  - v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Rog
  - v Žužemberku: Samopostrežba KZ
  - v Straži: Market Dolenjka.
- V nedeljo bosta od 8. do 11. ure odprti v Novem mestu: Samopostrežba na Glavnem trgu 23, v Črnomlju: Samopostrežba, Staneta Rozmana 13.
- Ker je sobota 3. marca delovna, bodo vse prodajalne živil odprte do 15. ure.

Pionireka nagraduje najboljše

V GIP Pionir nagradili 31 najboljših delavcev

NOVO MESTO — V GIP Pionir so že pred leti izdelali strateško razvojni program, imenovan pionireka, s katerim želijo biti korak pred drugimi in se kar najhitreje približati razvitemu svetu. V okviru te akcije že nekaj let spodbujajo lasten razvoj z nagradovanjem inovatorjev, že tretje leto zapored pa so nagradili tudi najboljše delavce tega 4100-članskega kolektiva. »Pionireka zahteva od nas odgovore na vprašanja: Kaj si naredil danes boljše kot včeraj? Koliko so tvoje delo in rezultati dela boljši kot lani? Kakšen je tvoj izdelek, ali bi bil lahko boljši? To niso samo vprašanja zaradi vprašanj, temveč vprašanja našega preživetja in razvoja, ki jih mora postaviti vsak Pionirjev delavec sleherni dan.« Tako je v sredo, 21. februarja, na slovesni podelitvi priznanj in nagrad 31. Pionirjev delavcem povedal predsednik poslovnega odbora GIP Pionir Slavko Guštin in nadaljeval: »Korak pred drugimi zaenkrat pomeni 5% nad slovenskim povprečjem.«

Letos si je naslov najboljšega delavca v GIP Pionir prislужilo 31 delavcev iz vseh tozdov. V zlato Pionirjevo knjigo se bodo zapisali iz tozda Novo mesto: Savo Ignjič, Ibrahim Đananović, Đorđe Blagojevič, Suljo Murić, Tone Kukman, Alojz Bačar, Cveto Blagojevič; iz tozda Ljubljana: Josip Kapeš, Slavko Djaduh, Blaž Kujavec, Besim Hrnić, Ilija Stević; iz Krškega: Pero Dvorančič, Jakob Felbar, Borko Perić, Drago Radković, Željko Todorović; iz tozda MKI: Hazim Šehić, Peter Srebrnjak, Vojko Dragaš, Maks Gantar, Janez Tratnik, Senad Begunić, Stanko Franko; iz tozda v Metliki: Anton Stipančič; iz tozda v Zagrebu: Mehmed Jagurdija, Milan Blagojević, Adem Habibarbić; iz tozda Lesni obrat: Anton Kraševič; iz tozda Togrel: Maksimiljan Salmić. J. P.

V ZLATO KNJIGO — Tudi letos so v GIP Pionirju izbrali najboljše delavce za leto 1989. Med nagradenci, ki bodo zapisani v zlati Pionirjev knjigi, izbirajo tiste, ki so pri svojem delu najbolj ustvarjalni, gospodarni, poznajo delovno disciplino in razvijajo dobre medsebojne odnose. Letos so zaslužni delavci poleg lične listine prejeli tudi kuverto s tisoč din. (Foto: J. Pavlin)

IGOR VIZJAK KANDIDAT ZA PREDSEDNIKA SINDIKATA

NOVO MESTO — Pretekli torek se je sestel novomeški občinski sindikalni svet, da je pripravil poročilo o svojem štiriletnem delu in programsko usmeritve za naprej, kar naj bi v torek dali pod drobnogled sindikalni delegati na letni skupščini. Svet je oblikoval tudi listo kandidatov za člane sveta, ki bo po novem 30-članski, do sedaj pa je imel 46 članov. Lista je zaprta, v sindikatu to razlagajo s tem, da so selekcijo naredili predhodno v organizacijah, saj bi se, če bi bila lista odprta, znalo zgoditi, da bi ostale brez predstavnika cele panoge, kar spet ne bi bilo prav. Na čelu kandidatne liste je Igor Vizjak, ki naj bi prihodnja 4 leta opravljal delo občinskega sindikalnega predsednika. Svet je obravnaval tudi osnutek programa svobodnih sindikatov Slovenije.

ZA ZELENO SLOVENIJO

NOVO MESTO — Danes ob 18. uri bo v konferenčni dvorani hotela Metropol v Novem mestu svobodna katedra na temo »Za zeleno Slovenijo«. Gost večera bo dr. Dušan Plut, predsednik Zelenih Slovenije. Po koncu katedre bo ustanovni zbor Zelenih novomeške občine.

POGOVOR Z DUHOVNIKI — Prejšnji teden so se na tako imenovanem novoletnem sejmju srečali duhovniki, ki delajo v metliški občini, in predstavniki te belokranjske občine. Najprej so si skupaj ogledali proizvodnjo v metliški Novolesovi Tovarni kopalniške opreme, pogovor o aktualnih stvareh enih in drugih je bil srpen in koristen, tako kot že vsa zadnja leta ob takih priložnostih. Seveda ob koncu ni manjkala tudi iskrena zdravica. (Foto: A. Bartelj)

Nesmisel traja že dvanajst let

METLIKA — V dobrih 12 letih, kar morajo v Metliki plačevati prispevek za gradnjo zaklonišča, se je zbralo točno 13.635,90 dinarjev. S tem denarjem bi danes naredili morda en kvadratni meter zaklonišča. Morda bi v Metliki na ta način prišli do zaklonišča za kakih 200 ljudi tam nekje konec prihodnjega tisočletja.

Že veskozi se ta denar zbirajo na posebnem računu pri SDK, je strogo namenski in nedotakljiv. Tako ukazuje zvezni zakon, na podlagi katerega je bil narejen republiški, na podlagi tega pa občinski odlok. To pomeni, da ta denar, ki ga plačujejo ljudje od stanovalce, lastniki hiš ter graditelji novih hiš, že ves čas neusmiljeno požira inflacija in da od njega nikoli ni bilo, ni in nikoli ne bo nobene, niti najmanjši koristi.

Ves ta zakonsko zaukazani nesmisel pa že ves čas močno razburja ljudi. Ne zato, ker morajo te denarje odšteti v že tako hudihih casih, ampak zato, ker vidijo, kako njihov denar

gnije in zaudarja. Še najbolj »smotno« so porabili s tega računa tistih prastarih 20 milijončkov, ki so jih pred devetimi leti odšteli za načrti za zaklonišča za 200 ljudi. Iz tega načrta do danes seveda ni nič, a ostal je vsaj papir in to je edini hassek od vsega do sedaj zbranega denarja.

Zadnja leta nihče od graditeljev hiš vsaj ne plača tistih 2 odstotkov od predračunske vrednosti gradnje, ker vsak »obljubi«, da bo sam gradil zaklonišče. Kako je potem s to obljubo, nihče ne preverja, ker bi to morala opraviti inšpekcija ob izdaji uporabnega dovoljenja, tega dovoljenja pa noben graditelj ne zahteva. Vendar ni bilo vedno tako in tako je graditeljica hiše leta 1983 kot prispevek za zaklonišča plačala tri kratke plače pripravnikarja z visoko izobrazbo ali skoraj toliko, ki jo znašala plačilo za spremembo namembnosti za pet arov zemljišča. Skratka, to je bil takrat velik denar, ki ga je vsak graditelj le stežka odšel. In kaj ima danes od tega? Manj kot nič!

Kaže, da bo te neumnosti končno konec, kajti Slovenija je dala pobudo za spremembo tega zveznega zakona, do takrat pa naj ne bi več plačevali tega prispevka. In za to so birokrati potrebovali več kot 12 let! A. BARTEJ

Sprehod po Metliki

NAJPOGOSTEJŠI POGOVORI — KAVICI se sučejo še vedno okrog Zelena Gorca, bioenergetika, ki ima svojo dinacijo v gostini na Radovici. Z raznimi težavami se k njemu zatekajo ljudje iz domače celice Jugoslavije, bujna domišljija pa dodaja k njegovemu delu še koprve neverjetnih zgod in zgodbic. Največ jih povedati ljudje, ki Zeljka niso videli ob blizu niti od daleč, čutijo pa potrebo raznašati atrakcije po deželi Kranjske.

V ZAČETKU MARČA BO POSREDOVALA komisija iz Ljubljane ocenjevala lokranjska vina, ki bodo na prodaj in poskusni na Vinski pivnici 18., 19. in 20. maja. Nekaj članov pripravljalega odbora je predlagalo, naj bi oceno vin plačil vinogradniki sami, vendar je zamislil še v la vodo. Strošek, ki niti ni tako majhen, bodo poravnali z denarjem, zbranim v Vinsko vrgledjo.

V BELOKRANJSKEM MUZEJU RAZMIŠLJAJO, da bi razširili grafični klet, ki zdaj v glavnem služi pokušnji ob prireditvi Vinske vrgled. Direktor ustanove Zvonko Rus predlaga, da bi razširili stanovanje in postavili temo vinskemu muzeju. Kaj se bo izcimih predloga, je težko napovedovati, prizor je pa moramo, da je zamislil zanimive vredne podpore.

BREZ POMOČI METLIŠKEGA GOSPODARSTVA bi verjetno težko popeljali vsakoletno vinarstvo turisticno reditev Vinske vrgled. Vsa prejšnja letila metliške delovne organizacije pomagajo delom, z denarjem in z materialom, to pa je siliti, da bo denarja bolj malo. Osrednje zmeraj bolj silijo zahtevne, Vinska vrgled pripravljena tako, da sploh lahko sama vzdrževala. S tem pa ni no, da metliške delovne organizacije povedujejo svojo pomoč.

ČRNOMALJCI SO ZDRUŽILI ter pripravili za februar, marec in april peto kulturnih prireditev: od likovnih zbiralištev do gostovanj poklicnih slovenskih gledališč. Na vabilih najbolj zbrane predloga, da je med organizatorji tudi občinska skupščina, saj v Metliki o čem podobnem lahko le sanjamo. Pa bi bilo lepo in lahko se bi se kaj podobnega zgodilo v Metliki.

EVROPSKI DELOVNI CAS — O novem, evropskem delovnem času se je v Črnomlju že veliko govorilo in se najbrž tudi še bo. Najprej so z novostjo začeli v Beltu, pri tem pa so poudarili, da so to stali tudi zaradi stikov s partnerji, ki po starem delovnem času po 14. uri tako rekoč niso bili več mogoči. Vsak je pač raje odhiti domov, kot da bi se še v nadurah pehal v službi. Ena od meščank (najbrž pa ni edina) pa se sedaj sprašuje, komu ali čemu je ta novi, podaljšani delovni čas sploh namenjen, ko pa tu po 14. uri na telefonski centrali postajajo, da se ne morejo več povezati z interno telefonsko številko. Ali pa morda tudi to spada v pravila evropskega delovnega časa?

BELE BREZE — Na končno urejeni parkirni prostor pred belo hišo so zasadili tudi tri bele breze. Pred teden dni sta bili dve od njih že polomljeni. Politiki, namenjeni v belo hišo, je ob tem le zastokal, češ kakšna je kultura Belokranjcev, miličnik na poti v sosednjem postajo milice pa je rekel, da bodo kmalu ob novo drevesce zasadili debel kol, da bo vsak nepreviden, nevidni ali nemaren voznik odpeljal na avtomobilu tudi spominček v obliki vdolbine. Da ta miličnik s kakšnim klerjem morda ne ustanovi skupnega podjetja?

SOCIALISTI — Sekretar Socialistične zveze je dejal, da noče dati nobene izjave za to število Dolenskega lista, ker hoče, da v eni številki za spremembo ne piše prav nič o črnomaljski SZ. Za to »spremembo« ne bo. Glej prvo stran!

Drobne iz Kočevja

KAM S TRUPLI? — Občan nas je opozoril, da je že dalj časa na Novomeški cesti pri odcepu za kmetijsko posestvo Mlaka truplo psa, ki ga je očitno do smrti povozilo neko motorno vozilo. Poznamo-li smo se, kaj storiti v takem primeru, in zvedeli, da je treba poklicati higiensko službo, ki deluje pri veterinarski postaji.

SLABA KAKOVOST ŽIVLJENJA — V kočevski občini porabi družina na mesec manj kot 150 kilovatih ur električne energije, kar je daleč pod republikanskim povprečjem. To pomeni, da kakovost življenja na Kočevskem ni kaj prida. Kljub temu pa večina družin plačuje posebni ekološki davek, ki so ga oproščene le družine, ki porabijo pod 100 kWh na mesec.

NOVA VAS — V kočevski vasi Mačkovec se pred nekaj leti ni bilo nobenega prebivalca. Potem so parcele po vasi razprodali za vikende, saj so tu načrtovali vikend naselje. Vendar se to naselje počasi spreminja v pravo vas, saj vikendarji goje določeno drevje in obdelujejo zemljo.

ČUDNA TRGOVINA — V kočevskih trgovinah lahko kupiš ogrodje za neonsko lupo v kopalnici. Potem presenečen doma ugotoviš, da notri ni neonske žarnice. Presenečen pa še ni konca, saj neonskih žarnic v Kočevju ni in moraš ponje v Ribnico.

Ribniški zobotrebc

KOMISIJSKA PRODAJA — Ribnica je dobila komisjsko trgovino za tehnične predmete in športno opremo. Je tako rekoč sestavni del Čičkovega videokluba »Riba«.

PRODAJNA RAZSTAVA — V bistrotroju Slavin v Ribnici se je zvrstilo že več likovnih razstav. Zdaj je tu prodajna razstava litografij in jedkanic akademskega slikarja in grafika Marjana Prevodnika iz Skofje Loke. Odprta bo še do sredine aprila.

NAJCEJŠJA PIJAČA — V Mercatorju Jelki so nas opozorili, da ne prodajajo pijač le po diskontnih cenah, ampak še ceneje, in sicer po ugodnih cenah. Tako na primer stane zaboj piva v redni trgovini okoli 133 din, v diskontni prodaji okoli 22 din, pri njih pa v prodaji po sistemu zgodnje prodaje le okoli 104 din. Seveda je ta cena pri zadnjih dveh prodajah le za večje količine, najmanj za ves zaboj. Podobne cene imajo tudi za druge pijače.

PRESELEJNA OPREMA — V prostore nekdanje trgovine Železnica se je zdaj vselila trgovina Oprema, ki prodaja preproge, talne obloge itd.

TRGOVINA V NEBOTIČNIKU — Zvedeli smo, da bo eden izmed ribniških Mercatorjev trgovcev v kratkem odprl zasebno prehransko trgovino v tako imenovanem ribniškem kareju, in sicer nekdanjem nebotičniku«.

Trebanjske iveri

KRES — Ker se kot velikokrat doslej približuje 1. maj, na območju Cateža razmišljajo o kresu za ta praznik. Spomin na temensko rajanje ob tovrstnem ognju je v ljudeh še živ. Eni se kresa spominjo po tem, ker je gore le slabih 15 metrov od romarjeve cerkve, na kateri bi menda lahko zavojno vročine popokala dragocena barvna telesa na oknih. Drugi govore o njem kot o zgodovinski, na katerem je bilo poskrbljeno za vse, celo za gašenje morebitnega požara. Vse, kar je ob ognju dežurala celo ekipa gasilcev, ki pa je gasila le žejno, in to do onemoglosti. Eden od lanskih romarjev se spominja, da je šel na kres, ker je bil namreč potempiljal čevljev, kateremu je začela smrtno rano ena od neštetihih steklenih ni prepoznal, ki so ostale za kresovalci.

STRELOV TURN — V Mokronogu se namerno ocenjuje, da bi se utegnile prihodnje prodaje objekta, ki ga v kraju poznajo pod uporabljenim nazivom. Ob omenjenih uganjnih se v tej fazi veselo izmišljujo dobrovoljci in drugi zapriščeni ljubitelji dobre kapljice. Govori se namreč, da bo v »Turnu« morebiti vinoteka.

PRENAVLAJANJE — Trebanjska občina je prekinila vse odnose s Projekktivnim podjetjem Ljubljana, ki je do nedavnega imela v zakup arhitektonsko urejanje mesta Trebnje. PA je naredil pri delu dovolj slabe, zdaj naj imajo priložnost drugi!

IZ NAŠIH OBČIN

Huda kri zaradi odvažanja smeti

Kar tretjina tistih, ki naj bi jim odvažali smeti, noče poravnati računov — Komisija za varstvo okolja: odlok se mora uresničevati — Peticije

ČRNOMELJ — Lani so po dolgotrajnem usklajevalnem postopku ter številnih razpravah na zborih občanov in kar trikrat v skupščini sprejeli v črnomaljski občini nov odlok o zbiranju in odvozu odpadkov. Z njegovo pomočjo naj bi se bolj oroganzirano zbirali, odvažali in deponirali smeti ter tako počasi zaustavili onesnaževanje zemljiš, vode in zraka. Vse manj bi bilo tudi divjih odlagališč.

Toda ker se je z novim odlokom območje zbiranja komunalnih odpadkov v primerjavi s prejšnjim znatno razširilo, so se začele pojavljati pobude za njegovo spremembo ali celo odpravo, predvsem po vaseh. Ljudje so zatrjevali, da nimajo odpadkov, da lahko zanje sami poskrbijo ali pa da nimajo denarja za nakup smetarskih kant. S temi težavami se je najprej začela srečevati Komunalna kot pooblaščen izvajalec odloka, saj so kljub neopravičenemu delu obračunavali stroške, kajti smetarski avto je sicer bil v vasi, odpadkov posameznikov pa ni odpeljal, ker pač nima

pričakovani, saj je ekološka zavest ljudi nizka. Zato so proti spreminjanju odloka, saj bodo le tako lahko zaščitili okolje. Prepričani so, da bo cilj dosežen postopoma in z neprestanim opozarjanjem občanov na problem onesnaževanja.

Veliko vprašanje pa je, če se bodo s temi ugotovitvami strinjali tudi ljudje. Ne gre za »kaprico« enega ali dveh prebivalcev, zajetih v organiziran odvoz smeti, upira ali pa ne plačuje obveznosti. 789 gospodinjstev ni plačalo računov, vloženi so bili 600 tožb, tiste, ki so bile po dolgotrajnih postopkih zaključene, pa so se praviloma končale uspešno za Komunalno. A to ljudi očitno ne moti, kajti pišejo peticije, grozijo celo z abstinenco na volitvah. Kako se utegne ta množični spor končati, pa si ne upajo napovedovati niti najbolj previdni optimisti.

M. BEZEK-JAKŠE

ZSMS ponuja nov rod

Kandidate predstavili na konvenciji — Priporočilo drugim strankam

ČRNOMELJ — Člani OK ZSMS — liberalne stranke iz Črnomlja so na zadnji seji uredili še zadnje predvolilne formalnosti: delegati so soglasno sprejeli nova pravila o organiziranosti in delovanju OK ZSMS — liberalne stranke, soglasno potrdili volilni program ter listo kandidatov za DPZ.

ZSMS bo na volitvah nastopila samostojno. Kandidate (med katerimi ne bo ne izčrpanih politikov ne razočarancev) so izbrali med uspešnejši na delov-

• Največji nasprotniki novega odloka o zbiranju in odvozu odpadkov v črnomaljski občini so prebivalci Kočevja, Kanžarice, Blatnika, Vinice, Drenovca, Ogulina, Sečjega sela, Dragatušca, Svibnika, dela Semeča, Vavpce vasi, Sela, Kašče, Vrtače, Mladice, Kota, Trate, Črmošnjic in Srednje vasi.

občinski skupščini. Podprli je plačevanje ekološkega dinarja, če bi ugotovili, da za to obstajajo realne možnosti. Tiste občane, ki ne bi mogli plačati po 10,70 din mesečno na osebo za odvoz, pa naj Komunalna napoti na Center za socialno delo zaradi obravnave za socialno pomoč. Kar pa se ste odpora krajanov, so bili po mnenju naravovarstvenikov

DEMOS SE PREDSTAVLJA

KOČEVJE — Demos je doslej organiziral okrogle mize v Strugah, Fari in Osilnici. Obisk je bil kar dober in glede na število prebivalcev celo boljši kot v Kočevju. Predstavnik Demosa pravijo, da ljudje prizadevno sodelujejo v razgovorih in da so zelo zadovoljni, ker se zdaj lahko jasneje opredeljujejo, za koga bodo glasovali na volitvah.

• PRIPOROČILO — Pred približno mesecem dni so predstavniki vseh strank v črnomaljski občini sklenili dogovor o korektnem in poštenem predvolilnem boju. Pred kratkim pa so se pojavile prve izjeme, zato ZSMS prosi predvsem vodstvo Slovenske kmečke zveze, da ta sklep upošteva, sicer liberalci grozijo, da bodo članstvu SKZ povedali, da njihova stranka od svoje ustanovitve ni izpeljala nobene akcije za izboljšanje položaja kmetov.

nem mestu, ki so pripravljani na angazirano družbeno in politično delo ter imajo sorazmerno visoko izobrazbo. Kot objublajo, bodo volivcem ponudili novo generacijo ljudi. Liberalci, ki za sedaj imena kandidatov še skrbno skrivajo, nameravajo kmalu za črnomaljsko javnost pripraviti volilno konvencijo, po kateri ne bo nobenih skrivnosti več.

Družbena kazen za resno delo

Po ukinitvi predzakonske svetovalnice bo v Trebnjem šola za starše

TREBNJE — Pri Centru za socialno delo v Trebnjem pripravljajo »šola za starše«, s katero želijo zaposliti vrzel, ki je po mnenju socialnih delavcev nastala v družbi po lanski ukinitvi predzakonskih svetovalnic. Kako bo sprejeta nova oblika, v Trebnjem ne upajo napovedovati z gotovostjo, za bivšo zakonsko svetovalnico pa so v Centru ugotovili z anketo, da se je mladim staršem zdela primerna in koristna ustanova. Razen odgovori v anketah so jih o tem prepričali tudi nekateri zakonci, ki so se ob svojih družinskih stiskah zatekli po navet k socialnim delavcem. O uveljavljenosti zakonskega svetovanja se da soditi tudi po 170 do 210 slušateljih leto, čeprav ta številka pove premlako, ker so bodoči partnerji morali odklopiti svetovalnico pač zaradi takega predpisa.

NOVOST V PRIPRAVI HRANE

KOČEVJE — Kot prva v Kočevju in ena redkih v Sloveniji je kuhinja kočevske Name dobila parni konvektor, se pravi posebno peč za kuhanje, pečenje in dušenje hrane. Posebnost te peči je, da za pravo hrano ni potrebnih masčob ter da hrana obdrži naravno barvo in okus. Gre torej za pripravo hrane na bio način, ki je tako bolj zdrava.

KAM BI DEL ČISTILNO?

OSILNICA — Krajevna skupnost Osilnica in njen odbor za ekološka vprašanja se strinjata z akcijo kočevske Komunale o ostrijši kontroli odlaganja odpadkov. Strinjata se tudi z ureditvijo skupnega odlagališča za več občin ter prizadevanji za čiste vodotoke. Ugotavljajo tudi, da imajo v dolini Kolpe in Cabranke že štiri čistilne naprave in poudarjajo, da je potrebno zagotoviti njihovo pravilno delovanje. Sploh prva čistilna naprava v občini Kočevje je bila prav v Osilnici pri obratu LIV, za katero se zdaj že veliko let prizadevajo, naj bi jo prevzela v upravljanje Komunalna Kočevje, vendar prizadevanja niso uspešna. Kočevska Komunalna namreč upravlja tudi s centralno ČN za Kočevje. V KS Osilnica menijo, da bi bilo delovanje njihove ČN še boljše, če bi bila pod Komunalno. Zdaj so nanjo priključeni razen LIV še Tekstilana, župnišča in stanovanjsko-poslovna stavba. Priključiti pa bi morali še zdravstveni dom, gostišča in druge, tudi zasebne hiše, saj je zmogljivost ČN (250 E) zadostna. Seveda pa bi bilo treba za priključek na ČN plačati tudi ustrezen prispevek.

Črnomaljski zrak ima dosti prašnih usedlin

Meritve do aprila

ČRNOMELJ — Lanskega marca je novomeški Zavod za socialno medicino in higieno opravil v Črnomlju enomesečno kontrolo nad obremenjenostjo okolja z žveplovim dioksidom (SO₂) in dimom, ki je pokazala, da sta bili 24-urni koncentraciji precej nizki. Vendar so bile meritve opravljene ob koncu kulirne sezone. Da pa bi ugotovili resnično obremenitev okolja, so začeli spremljati koncentracijo škodljivih snovi v zraku bolj kontinuirano, in sicer od 1. novembra lani do konca letošnjega marca.

Od novembra do 31. januarja so na dveh merilnih mestih — na Čardaku in v Loki — ugotovili, da je SO₂ in dimom zrak najbolj onesnažen decembra. Maksimalna 24-urna koncentracija SO₂ v zraku je znašala na Čardaku 0,14 mg/m³, na Loki pa 0,09 mg/m³. Maksimalna koncentracija dima pa je bila na Čardaku 0,12 mg/m³, na Loki pa 0,08 mg/m³. Zrak na Čardaku je bil torej nekoliko bolj onesnažen, ne prekrakuje pa naših normativov.

Prašne usedline so analizirali v okolici Gorenja in na Čardaku. Dovoljena prašna usedlina je 6g/m³ na mesec. Izmerjene koncentracije prahu so bile na obeh merilnih mestih precej visoke (Čardak 3,1 g/m³ na mesec, Gorenje 5 g/m³ na mesec) v primerjavi z izmerjenimi koncentracijami v okolici Novega mesta, ki so bile za več kot polovico manjše. Četudi so količine prahu v zraku v mejah dovoljenega, pa na Zavodu menijo, da so visoke in bi jih bilo potrebno znižati.

Novomeški zavod tudi priporoča, da bi analize emisij v naslednji kulirni sezoni opravili pri vseh večjih onesnaževalcih, ker bi le tako lahko izdelali pravilne sanacijske ukrepe.

M. B.-J.

Največ za telefon

S samoprispevkom naj bi letos zbrali 3,6 milijona din

ČRNOMELJ — Samoprispevek za program javnih del predstavlja v črnomaljski občini dokaj dobro osnovo za razvoj komunalne infrastrukture. Ta razvoj je posebno pomemben v manj razvitih krajevnih skupnostih, kjer je napredek najbolj opazen na področju telefonije in vodooskrbe. Predvsem manj razvite krajevne skupnosti pa vlagajo v razvoj infrastrukture zelo veliko lastnega denarja.

V letošnjem letu načrtujejo, da se bo v občini nateklo za program javnih del 3,6 milijona dinarjev. Petino te vsote bodo porabili za skupni program, ostalo pa za programe po krajevnih skupnostih. Prednost pri razdelitvi sredstev iz skupnega programa naj bi še naprej imele naložbe za razvoj telefonije, in sicer montaža že plačanih medkrajevnih 12-kanalnih VF povezav Črnomelj-Semič, Dragatuš, Vinica, zgraditev prostorov za ATC Vinica z montažo že dobavljene centrale ter razširitev centrale v Črnomlju za 400 priključkov.

Ureditev občinskega odlagališča komunalnih odpadkov je osrednja ekološka naloga v občini. Odlagališče bo potrebno razširiti tako, da bo imelo čim manjši vpliv na okolje. Sicer majhna soudeležba samoprispevka bo nekoliko le prispevala k rešitvi tega problema. Del denarja iz skupnega programa bo šel v letošnjem letu tudi za pripravljala dela za gradnjo čistilne naprave, za pravno lokacije za gradno blagovnega centra ter za pripravljala dela za obzovnice.

Po krajevnih skupnostih pa bodo denar iz samoprispevka porabili različno: za asfaltiranje ali za zaporne sloje asfalta na krajevnih poteh, za ureditev pokopališč ali za gradnjo vodovoda.

M. B.-J.

KANDIDATJE O PROGRAMU

KOČEVJE — Na nedavnem zboru socialistov v Kočevju so kandidate te stranke za bližnje volitve predstavili tudi svoja videnja o uresničevanju občinskega in republiškega programa Socialistične zveze. Posamezni kandidati so govorili o naslednjih področjih: Mojca Skender (o informiranju), Urban Dobovšek (državna uprava), Silvo Guštin (krajevna skupnost), Olga Valentič (otroško varstvo), Karmen Arko (štipendiranje), Miloš Senčur (razvoj podeželja), Vincenc Janša (energetika), Ksenija Vidošević (izobraževanje), Lili Stefažič (izobraževanje ob delu), Matija Jerbič in Stanka Žagar (socialna in zdravstvo), Marjeta Gregorčič (pravna država) in Bojan Turk (trgovina in varstvo potrošnikov).

KAM Z DRUŠTVI?

KOČEVJE — Doslej so bila društva in organizacije financirani preko sisov ali Socialistične zveze, posebej pa bodo preko občinske skupščine. SZ, v kateri so bila društva in organizacije kolektivni člani, bo del nekdanjih nalog opravljala dalje še naprej, vendar le za tiste, ki se ne bodo odpovedala kolektivnemu članstvu v SZ. Ta društva in organizacije bodo do konca marca pripravile svoje letne programe in finančne načrte ter nato skupno s SZ nastopile do občinske skupščine z zahtevo za denarno pomoč, da bo občinska skupščina to lahko vnesla v svoj letni plan. Kolektivnemu članstvu v SZ se je doslej odpovedalo le AMD.

PRESEŽKOV SE NI

KOČEVJE — V Kočevju je bilo v sish zaposlenih 41 ljudi. Z reorganizacijo jih je večina (25) prišla pod občinsko upravo, nekaj pod republiško, nekaj pa jih je ostalo tam, kjer so bili (center za socialno delo, telesnokulturna skupnost). Presežkov delavcev praktično ni. Vprašanje pa je, kaj bo, ko bo z ozirom na novo zakonodajo potrebno opraviti tudi novo sistematizacijo delovnih mest, in to ne le za bivše sine, ampak tudi ostalo občinsko upravo.

POCENILI OGREVANJE

RIBNICA — Stanovalci na Trgu Veljka Vlahoviča v Ribnici so menili, da so bili januarski računi za ogrevanje previsoki, in so se pritožili. Komunalna jim je nato za februar ceno zmanjšala. Zdaj pa stanovalci govore, da so komunalci dvignili tako občutno ceno zato, da so si tako »izposodili« denar za izplačilo plač. Kaj je res in kaj ne, se ne ve, sumničenja pa ostajajo ...

M. G-č

PESNIK IN POLITIK V KOČEVJU

— Na zboru socialistov v Kočevju je Ciril Zlobec odgovorjal na vprašanja udeležencev zbora. (Foto: Primc)

Zoper razprodajo po nižani ceni

S seje OK ZKS — SDP: pomembno je, kdo kupuje družbeno lastnino

TREBNJE — Občinski komite ZKS-SDP Trebnje je pred nedavnim na redni seji pilil obrazce svojega političnega obnašanja v sedanjem predvolilnem obdobju in v tem med drugim obravnava osnutek svojega programa ter eno začetnih verzaj svoje kandidatne liste za volitve. Glede programa je v razpravi menil Srečko Pust, da je v njem zapisanih toliko obljub, kot da je partija pravkar prišla na politično prizorišče iz opozicije in da bi se spričo tega utegnili pojaviti vprašanja, zakaj bivša Zveza

komunistov objubljenega ni naredila že doslej. V odgovor na taka morebitna javna vprašanja je menil Lojze Rataj, da je socializem vendarle objektivno ustvaril tudi kaj dobrega, čeprav predsednik OK ZKS-SDP Trebnje pri tem ni zanikal, da so v tem socializmu nekateri preživljali lepe čase. Toda očitneje imajo večji smisel pogovori o prihodnosti in sedanjosti, kot je v nadaljevanju razprave nakazoval Stefan Kamin. Leta je med drugim zaostрил izjemno tehtno vprašanje o fenomenu lastnine in je

menil, da je pomembno, kdo lastnino kupuje. Smo proti razprodaji družbene lastnine po nižani ceni, je povzel niz razprav o tem Lojze Rataj.

• Po sklepu z omenjene seje bodo z 20. marcem letos prenehale delovati osnovne organizacije ZKS-SDP v državnih organih v občini Trebnje. V podjetjih jih bodo ukinitili po volitvah.

Slabši naj odpade

Družbena ali zasebna dimnikarska služba?

BREŽICE — Na ugodna tla med nezadovoljne s sedanjo dimnikarsko službo je lansko leto padla ponudba zasebnika Romana Grabarja iz Grosupljeja. Ta je Brežičanom zagotovil, da bi njegova firma Dizako lahko opravljala dimnikarske storitve bolj kakovostno in tudi ceneje. V mestu obljublja čiščenje dimnikov enkrat na mesec, v bližnjih vaseh na vsaka dva meseca in v bolj oddaljenih krajih vsake tri mesece. Poleg tega ima v načrtu tudi opravljanje drugih storitev, za kar so občani tudi zainteresirani.

Dimnikarstvo Ljubljana, ki to službo že dalj časa opravlja na območju občine, je na izziv ustrezno reagiralo. Predlagalo je več inčič rešitev, ki dopuščajo Brežičanom, da kontrolirajo cene storitev, a obenem tudi prevzemajo odgovornost za izgubo ali profit. Pod takim pogojem so tudi pripravili sprejeti popolno osamosvojitve njihove enote v Brežicah. Menijo namreč, da sedanja enota s petimi zaposlenimi komaj pokriva delo v sezoni, izven sezone pa sama nima dovolj dela. Prepričani so, da so dimnikarji že sedaj za svoje delo preplačani. Znižanje cen storitev bi po njihovem imelo direkten vpliv na zmanjšanje plač, saj predstavljajo le-te kar 70 odstotkov vseh stroškov Dimnikarstva Ljubljana.

Ko je občinska vlada tehtala eno in drugo podjetje, ni mogla mimo slabih izkušenj s sedanjim izvajalcem niti mimo dobre tradicije, ki jo ima Dimnikarstvo Grabar v Brežicah še iz prejšnjih časov. Odločili so se, da naredijo konec tudi dimnikarskemu monopolu. Pri tem so se nagibali k ideji, naj imata obe podjetji na razpolago celo območje, ker bo le ta... lahko prišlo do neposredne konkurence, ki naj bi končno privedla do boljnjih in tudi ceneljnih storitev. Če Dimnikarstvo Ljubljana pristane na formiranje samostojnega podjetja v Brežicah — seveda je ob tem pogoj za krije morebitnih izgub nesprijemljiv — bodo območje razdelili med obe podjetji. Tudi Roman Grabar ima namreč pogoj, da dejavnost opravlja kot podjetnik, in ne kot obrtnik. Ker območje občine nikakor ni dovolj veliko za dve podjetji z dimnikarsko dejavnostjo, lahko slej ko prej pričakujemo, da bo ena stran izpadla.

B. DUŠIČ

68 NOVIH POSTELJ ZA UPKOJENCE — V Trubarjevem domu v Luki pri Zidanem mostu premorejo zaenkrat 180 postelj za svoje oskrbovance iz številnih slovenskih občin. Ker pa se v stari graščini oskrbovanci v sobanah s po 10 in celo več posteljami ne morejo počutiti tako kot tam, kjer jih je manj v sobi, gre pa naposled za čim bolj kakovostno oskrbo, so se v Trubarjevem domu novembra 1988 odločili za naložbo v nastanitveno-servisni objekt. Zgrajen je kot prizidek obstoječega doma (na sliki), v katerem je 68 postelj. V vsaki sobi bodo največ tri postelje, zato je udobje v prizidku, ki naj bi ga dokončno vselili konec marca, že kar na hotelski ravni. (Foto: P. P.)

Za delavce nujen zagrizen boj

Le tako si bo sindikat pridobil zaupanje — V sevniški Lisci podpisujejo pristopne izjave, v zdravstvenem domu bi iz sindikata izstopili

SEVNICA — V prenovo sindikata bolj malo verjamejo celo nekateri vodilni delavci osnovnih organizacij sindikata, medtem ko delavci tako in tako nimajo pojma, za kaj gre, ker jih pač ne zanima, ampak predvsem to, koliko bodo dobili v kuverti ob koncu meseca, da bodo lahko količkaj spodobno (pre)živeli. Razprava s takimi utrinki se je razvnela zaradi nesklepnosti ponovljene seje občinskega sindikalnega sveta v Sevnici pretekli petek. In to ne ob obravnavi poročila o delu občinskega sveta in njegovih organov v preteklem mandatnem obdobju ali predlogu programa dela občinske organizacije sindikata, kot bi bilo mogoče pričakovati, temveč šele ob obravnavi statutarnega sklepa občinske organizacije, o sklicu prihodnje skupščine, organizacijski shemi občinske organizacije sindikata ter ob obravnavi liste možnih kandidatov za bodočo funkcionario sindikata. »Potrebovali bi nekoga, ki se bo za-

Dober kruh vabi

Kruh iz Cerkelj navdušil Krčane

KRŠKO — Preskrbina trgovina Hrana na Trgu Matije Gubca v Krškem je dolgo časa več ali manj samevala ob dveh samopostrežnicah, kjer se kupce ponavadi kar tare. Lani decembra pa so se v vodstvu te trgovske organizacije odločili, da ponudbo kruha v tej trgovini v celoti zaupajo pekariji iz Cerkelj, ki jo je tam odprl nekdanji direktor krške pekarije.

»Medtem ko smo prej prodali na dan le po 50 kg kruha, ga sedaj prodamo 230 do 250 in več kil. Poleg kruha prodajamo seveda tudi pecivo iz te pekarije. Vendar se ni povečala samo prodaja kruha in peciva, marveč prodamo tudi več ostalih artiklov. Prodaja v naši prodajalni se je povečala za celih 80 odst., zato že razmišljamo o večji ponudbi delikat in ostale hrane,« je povedala prijazna poslovodkinja Magdalena Žarn, ki vodi prodajalno šele nekaj časa.

Ta prodajalna pa se je kupcem priljubila še posebej zaradi tega, ker je odprta tudi ob nedeljah od 7. do 11. ure. Ob nedeljah prodajo v tej prodajalni tudi po 180 kil kruha, kar presega vsa pričakovanja. »Res moramo sedaj več delati, pa tudi dežurstva v nedeljo nam niso najboljše, ampak hkrati smo prodajalke zadovoljne, ker se je prodajalna priljubila kupcem.«

J. S.

Železa v ognju, ponudbe dežujejo

Terme Čatež se bodo povezale s tujimi investitorji — Interesentov je veliko — Cilj je najsodobnejše evropsko zdraviliško in športno rekreativno središče

ČATEŽ — V Termah napovedujejo v naslednjem desetletju skokovit razvoj z novo podobo Čateških Toplic in mokriškega kompleksa. Čatež bodo spremenili v središče za prosti čas in center za zdravstveno preventivo. V urbanističnih rešitvah so upoštevali več zaokroženih območij, kot so na primer kamp, hotelski in športni del. Dogrđiti nameravajo objekte s tisoč novimi posteljami in hkrati sanirati tudi stari hotel Toplice.

Kot je navedel direktor Borut Mokričič, so ta hip popolnoma pripravljena na evforijo potencialnih kandidatov za naložbe v Jugoslavijo in odločeni, da spremenijo Čatež v eno najsodobnejše urejenih termalnih regij v Evropi. Urbanistično zasnovano, zasnovano objektov ter vsebinski razvoj so predstavlili v obliki turističnega prospekta jutrišnjih Term, za katere želijo čimveč tujih sovlagateljev.

Usmeriti se nameravajo predvsem na goste iz tujine, zato se zavedajo, da jih lahko privabijo samo s kvaliteto. Brez nje se ne morejo razviti v visoko kakovostno poslovno, zdravstveno in rekreativno središče.

Za Terme so pomemben sestavni del tudi Mokrice z gradom in obsežnim angleškim parkom, ki sodi med največje

parkovne nasade pri nas. Danes je tam hotel B kategorije s 56 posteljami, restavracijo in klubskimi prostori. Za Mokrice, kjer načrtujejo turizem najvišje kategorije, imajo zdaj že tretjo različno načrtovalno igrišče golfa. Po minimalni varianti bi uredili golf in kašče, po maksimalni pa golf s hoteli in 116 apartmaji. Obseg investicij je odvisen od tujih sovlagateljev. Tudi Terme same bodo investirale. Letos načrtujejo za svoj razvoj 4 milijone nemških mark. V Mokricah želijo, da bi jim partner s kapitalom vred prodal tudi svoj način dela in organizacije (management). Ta hip se o tem pogovarjajo z družbo, ki ima

hotela v 70 državah. Direktor Mokričič je v zvezi s tem omenil, da dopuščajo

• V Termah poudarjajo, da imajo za predvideni razvoj dovolj termalne vode in da pomisleki Regiona glede tega niso utemeljeni. Imajo zagotovilo Geološkega zavoda iz Ljubljane, da je najmanjša možna količina 300 l na sekundo. Razen tega razpolagajo Terme s potopno črpalko, ki jo lahko spustijo 300 metrov globoko in z njo lahko vsak čas načrpajo toliko vode, kolikor je potrebujejo.

nad 51 odst. lastništva tujcem, zato bi radi, da bi pri nas čim hitreje razrešili prenos družbene lastnine v zasebno. »Naš končni cilj je povezava s svetom, ne z Jugoslavijo,« je dodal.

J. TEPPEY

Ekologija na prvem mestu

Brežiška ZKS-SDP predstavila svoj program

BREŽICE — Člani občinske organizacije ZKS — stranke demokratične prenovne so minuli četrtek predstavili svoj program in potrdili kandidate svoje stranke za družbenopolitični zbor in druge najodgovornejše funkcije v občini.

Stranka v svojem programu išče rešitve za ekološke probleme, za razvoj gospodarstva in družbenih dejavnosti, političnega sistema ter sistema obrambe in družbene samozasčite. Med ekološkimi cilji jih je nekaj precej konkretnih: zaprtje jedrskih elektrarne, uresničenje dogovorov o varstvu Krke in Save ter določitev usode rudnika Globoko-Dečno selo. Do konca leta naj bi dosegli določitev lokacije občinskega odlagališča odpadkov in do takrat naj se izdela in objavi tudi kataster onesnaževalcev ter pripravijo programi saniranja.

Zahtevali bodo tako davčno politiko, ki bo spodbujala razvoj drobnega gospodarstva in zasebnega kmetijstva. Za hitrejši razvoj na tem področju bi lahko tudi posegli v normative o ureditvi poslovnih prostorov. V čim krajšem

času naj bi sprejeli agrokram in rajonizacijo kmetijskih zemljišč v občini. Tudi na področju turizma je potreben projekt razvoja, ki bo vključeval vse dejavnosti v občini, še posebno pa trgovino. Če bodo člani stranke ZKS-SDP prejeli dovolj podpore na volitvah, bodo poskrbeli za boljše življenje na podeželju, podpirali bodo samoprispevke in jim dodali večje deleže družbenih sredstev. Na področju družbenih dejavnosti bodo podprli zasebno prakso v zdravstvu in otroškem varstvu.

B. D.

BREŽICE: ZKS IMA ŽE SVOJE KANDIDATE

BREŽICE — Nosilec liste kandidatov občinske organizacije ZKS, stranke demokratične prenovne za družbenopolitični zbor občine Brežice, je Stanko Zlobko, predmetni učitelj iz Cerkelj. Izvoljeni so bili še: Mirjana Blažević, vzgojiteljica s Sel; Stanko Čanžar, kovinostugar iz Dobove; Andrej Dokler, dipl. pravnik iz Brežic; Ivan Denžič, komercialist iz Mrzlave vasi; Mira Ivšič, dipl. psihologinja iz Brežic; Jože Jerič, podpolkovnik JLA iz Brežic; Martin Kolar, upokojeni mlilnik iz Brežic; Anica Kupačina, predmetna učiteljica iz Cerkelj; Milan Lokar, rezkar iz Brežic; Anton Kmetič, dipl. inž. cestnega prometa iz Globokega; Rok Kržan, učitelj iz Bizeljskega; Bojan Malus, strojni tehnik iz Brežic; Natalija Malarič, inž. biologije iz Brežic; Vasilije Maras, dipl. obramboslovec iz Brežic; Borut Mokričič, dipl. inž. strojništva iz Rigone; Ivan Novoselič, komercialist s Koritnega; Miha Ogorevc, gradbeni inž. iz Brežic; Franc Pribičič, kmetijski tehnik iz Dečnega sela; Lado Rožič, varnostni inženir iz Brežic; Ignac Regovič, učitelj iz Dobove; Miha Škrlec, višji upravni delavec z Vel. Doline; in dr. Peter Zorič, zdravnik specialista iz Brežic. Kandidat za predsednika občinske skupščine je Stanko Zlobko, za predsednika izvršnega sveta pa Franc Puhner.

KONVENCIJA SEVNIŠKIH KOMUNISTOV

SEVNICA — Občinska organizacija ZKS-SDP sklicuje v četrtek, 1. marca, ob 17. uri v poslovnih stavbi sevniške Jutranje konvencije. Pripravili bodo tudi priložnostni kulturni program ter predstavili kandidate ZKS-SDP za volitve v družbenopolitični zbor občinske in republiške skupščine ter za najodgovornejše funkcije v občini.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Alenka Jazbec iz Dol. Skopice — Jermaja, Nevenka Bogdanovič iz Krškega — Mirelo, Ivana Golubič iz Podvrha — Jasminko, Lucija Knežević iz Krškega — Danijela, Irena Markovič iz Pišec — Petro, Munira Ahmetović iz Krškega — Nizano, Cvetka Gorjup iz Krškega — Lauro, Marija Barbič iz Bregov — Matjaža, Vesna Žganjer iz Otruševca — Ivano, Marija Sotošek iz Glogovega Broda — Tadejo, Milena Ivanšek iz Curovrova — Roka, Ana Volčanšek z Volčjeje — Romano, Maja Koretič iz Krškega — Anjo, Nataška Kovačič iz Rjarske — deklko, Jadranka Cicvarič — Šifitar iz Zagreba — Ozrena, Miranda Bodor iz Zapršiča — Vando, Mojca Zeleznik iz Jeternege sela — Tjašo, Gordana Rožman iz Arlič — Marka, Ljudmila Brce iz Ribnice — Luka, Božica Kozmus iz Žurkovega Dola — Suzano, Martina Tomš iz Kraške vasi — Barbaro, Martina Sehur z Orehovega — Simona in Jozica K vartuh iz Poštene vasi — Aleša. Čestitamo!

Komisija odgovarja za zakonitost

Kako se Krško pripravlja na volitve — Pogovor s predsednikom komisije

KRŠKO — Pet članov krške volilne komisije, ki jo že tretji mandat vodi Marjan Žibret, sicer vodja krške enote Temeljne sodišča v Novem mestu, ima že polne roke dela. Poleg rednega dela so vpleteni še dežurstvo, tako da do delo nemoteno in predvsem zakonito potekalo.

»Tokratne volitve bodo seveda precej drugačne, kot so bile doslej. Vendar se delo volilne komisije ne bo bistveno spremenilo, le še bolj kot doslej bomo bedeli nad zakonitostjo vseh postopkov, ker bo na volitvah sodelovalo več strank. Veliko več dela pa bodo imeli v krajevnih skupnostih in v organizacijah združenega dela, ker priprava na volitve v teh okoljih ni več v rokah sindikata ali Socialistične zveze,« je povedal Marjan Žibret. Zato pa je del teh nalog prevzela kar volilna komisija sama.

Kot je znano, sta v veljavi dva načina predlaganja kandidatov. Kandidate lahko predlagajo na zborih volivcev, ki sedaj že potekajo, poleg tega pa tudi s podpisovanjem. Na zborih volivcev bodo morali kandidati dobiti določeno število glasov, in to na tajnem glasovanju, če bo proti javnemu glasovanju en sam občan. Medtem ko je postopek na zboru volivcev dokaj enostaven, je z individualnimi predlogi malo drugače. Vsak občan, ki želi predlagati »svoje« kandidata, mora predložiti overjeno pisno podporo, kar lahko stori pri us-

treznem upravnem organu. Vendar je tajnost zaprta, saj občanu ni treba povedati, koga predlaga. Za to ve le volilna komisija. Ker je časa malo, so nekateri roke podaljšali, vendar so doslej

Marjan Žibret, preds. občinske volilne komisije Krško

že dobili za zbor krajevnih skupnosti 86 predlogov, za družbenopolitični zbor pa 6 posamičnih predlogov, medtem ko imajo politične stranke čas še do 11. marca. Za zbor združenega dela še ni znano število kandidatov, ker je rok za sprejem podaljšan. Kar zadeva volitve za člane predsedstva SR Slovenije, podpredsednika in predsednika, pa je rok za predloge do 11. marca.

»Volilna komisija je predvsem državni organ, zato je naša prva naloga, da čujemo zakonitost. Volitve bodo tajne in sedaj ne bo nihče mogel voliti v imenu drugega ali kar v imenu cele družine. Poskrbeli bomo tudi za volilne kabine, volišča pa bodo odprta ves dan. Seveda dajemo člani občinske volilne komisije, ki jo je občinska skupščina imenovala lani, vse potrebne informacije osebno ali po telefonu.«

J. S.

SESTANEK KRŠČANSKIH DEMOKRATOV

SEVNICA — Slovenci krščanski demokrati se organizirano pojavljajo že v vseh treh posavskih občinah. Ledino so orali Brežičani pod vodstvom Jožeta Rutarja, zatem so ustanovili odbor SKD v Krškem (vodi ga Danilo Siter), v Sevnici pa vodi iniciativni odbor SKD Simon Urh. In prav ta vabi v petek, 2. marca, ob 18. uri na razširjeni sestanki odbora SKD v sejni sobi sevniške občinske izvršnega sveta. Sklicatelji pravijo, da se ne bodo izognili nobenemu, še tako vročemu vprašanju.

ZA LEPO UREJENO OKOLJE

SEVNICA — Pri sevniškem turističnem društvu in hortikulturni sekciji so lani sklenili, da bodo naredili čimveč, da bi polepšali podobo kraja, v katerem živijo. Letos nadaljujejo akcijo snemanja (ne)urejenih domačij in naselij, da bi opozorili na dobre in slabe zgled. Kakšna je bila lanska bera oz. podoba okolja, si bodo lahko ogledali vsi, ki bodo prišli danes, 1. marca, ob 16. uri v kulturno dvorano GD Sevnica. Po ogledu diapozitivov pa bo predsednica hortikulturne sekcije Silva Fric odgovarjala na vprašanja ljubiteljev cvetja in hortikulturne. Tisti, ki jim rastline bolehaljo ali slabo uspevajo, naj prinese s sabo vzorce teh rastlin.

P. P.

Novo v Brežicah

ŽIRO POMOČ — Tovarišice in tovariši komunisti, pravzaprav člani ZKS-SDP, so dobili pismo. V njem jim njihov predsednik zagotavlja, da so temelj bodočega uspeha stranke, in jih vabi k aktivnemu sodelovanju. Za njihove pobude so odprta vrata vsak dan, nonstop pa je odprta tudi številka žiro računa. Slednje je predsednik povedal malo bolj diskretno in z obrazložitvijo, da so za volitve najprej prispevali člani stranke in vodstva. Prošnjo je podprl tudi z obetom, da bodo po volitvah zmanjšali članarino in odločno skrčili strokovne službe.

FATAMORGANA — Stranki ZKS-SDP se vidi, da je imela priložnost okusiti sladkost oblasti. V svojih programih je bolj odločna in ne uporablja samo znanih »prizadevalni bi bomo«, »zahtevali bomo« temveč tudi kar »zagotavljali bomo« in »dosegli bomo«!

POZABLJENO MESTO — Star most čez Krko in Savo ni v programu no bene stranke, a je že zdaj uporaben le še za snemanje filmov. Promet po njem je prepuščen, obnove pa še ne bo tako kmalu ker denarja ni. V Brežicah čakajo na nek čudežna sredstva, računjo nanje in na obnovo, most pa medtem sameva v svoji žalostni usodi. Sam, ves zarjavel, s potrganimi ograjami na več mestih, z zanemarljivim okoljem in z razpadajočim asfaltom. In tudi del mesta, v katerega se je včasih prišlo v Brežice, je pozabljeno. Celoznačba na kateri je včasih pisalo »Brežice«, zdaj odpadajo cele zaplate. Kot da bi vstopil pozabljeno mesto!

Krške novice

VOLITVE — V teh dneh občanov zanima kaj dosti ne hokej ne nogomet. Zdjaj so osrednja tema razgovorov v službi, na kavici ali kar tako volitve. Ni kaj ljudstvo vse vidi in vse sliši, tako je me drugim izvedelo, da neki znani občan dobi podporo v svoji stranki, ampak kar od nekega občana, ki pa je v zavaloz »uslug« dobi lepo službo. Pa kaj, tak so pač predvolilni postopki v večstrankanskem sistemu na balkanski način.

JE — 10. marca bo Krško čisto zelen ker se bodo v njem zbrali Zeleni Sloveni in organizirali zeleni dan s temeljitimi pravimi okoli, na katerih bodo boj sodelovali tudi gostje iz tujine. V načrt tega velikega zborovanja je bil tudi miazčen pohod do JE Krško, kjer pa nimajo razumevanja za tako zahodnjaško izražanje nezadovoljstva in pohoda oz. prihoda do elektrarne niso dovolili. In zakaj? Cesta v primeru nujne potrebe ne bi bila zasledena. Čas bi že bil, pravijo krški Zeleni, ko bi se v JE Krško navadili tudi na te stvari. Sicer pa naj zgradijo še eno cesto za demonstrante. V dveh letih do zaprtja se bo že amortizirala.

KRAMBERGER — Krambergerjeva kulturna revolucija se dogaja še naprej. Njena žrtve bo brčkone tudi direktor škega kulturnega doma Moškon Adolfo bo prvi komunist, kateremu bo dal Kramberger v roke kramp in lopato. Najhuj izmed vseh kazni pa bo Moškon dobil, radi tega, ker Krambergerju ni dal elektranke, medtem ko se je klanjal komunizmu in jim nekam lezel. Verjetno pa bosta bila ministrski listnici direktor hotela Sremič in občinski tajnik. Prvi zato, ker dal Krambergerju elektriko, drugi pa za ker je prispeval pomoč za otroke.

SZDL — Kje je stara dobra SZDL? Stara dobra SZDL pa gleda dol iz tretje nadstropja v bazo in si misli: Zdjaj samostojna stranka, volitve pa naj občani organizirajo kar sami. Tako čudno, ko sedaj v marsikateri krajevski skupnosti pozno v noč študirajo volilne postopke, raz čelo pa jim tečejo curki iz ja. Kdo ve, kam v takih trenutkih ljubljane Evrope tudi kam ne pošljejo. Je pa že v včasih lepše, ko ni prihajala na dvorišče.

Sevniški paberki

ČEKI — Pretekli teden smo direktor brežiškega Petrola Silva Jeršiča pobrali za kaj na bencinskih črpalkah Petrol v Posavju spet ne smejo jemati čeke! Kreditne-hipotekarne banke Ljubljane (bivša Beograjska banka) in Abanke (bivša Jugobanka), medtem ko na Dolnem skem, denimo v Mokronogov, prodajni Petrola sploh nimajo navodil, da je pri naslov za denarne zadeve le — LB. Objev za čeke na Petrolu namreč brez pomoči ko jemali, tudi v času »blokade« za konkurenčni banki. Direktor nam je ljubil, da bodo z bankami še ta teden dila vse potrebno. In nas res je pretekli nedeljek Rudi Manček iz Petrola obvestil da zdaj zopet tudi za bencinskih sevk Posavju jemljejo tudi čeke obeh konkurenčnih bank. Zakaaj je do nejubnega za ta številne lastnike tekočih računov HB v Posavju prišlo, pri Petrolu ne preveč komentirati, očitno pa je sk spor, ker mendi konkurenčni bankista hoteli priznati nekaj stroškov, nastajali, ko so petrolovci vse čeke pri na LB in so jih tam »obdelali«. Očitno da z dobro voljo marsikaj doseže, se v hitreje pa bi postorila hujša konkurenca.

PESTRO — V času, ko tole poročanje se zvrstila približno polovica zborovolvev. Kakršnekoli ocene je težko dati je pa res, da so zelo pestri izidi tajnih sovanj predvsem za kandidata za sedenika predsedstva Slovenije. Kudeč Pučnika »premagala« na Kalu 10/7 Podvrhu 7/3, Pučnik pa Kučana v Podju 9/8, v Boštjanu 17/13 in na Orlah 12/0! Še bolj pestro bo gotovo na volilni spomladini.

PROSTORI — Zdrženi opolovine Sevnice je oblast obljubila, da bodo na voljo sejno sobo občinskih družbenopolitičnih organizacij. Toda ker je Sevnica značeva zaradi hudih finančnih dala ta prostor in kuhinjo v najemnikom, bo zanimiv razplet.

Biti nadstrankarska!

SZDL oziroma SZS ni več pokroviteljica kulture

Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije (SZDL) je v trenutku, ko se je prelevila v samostojno politično stranko in se oklicala za Socialistično zvezo Slovenije (SZS), prenehala biti frontno sestavljena družbenopolitična organizacija. S tem je izgubila pravico biti nekakšna generalna pokroviteljica in zaščitnica najrazličnejših društev, zvez, združenj in drugih društvenih organizacij, tudi mnogih s kulturnega področja. Prehod na strankarski način delovanja pa je tudi pomenil, da se morajo razpustiti vsi po frontnem načelu oblikovani odbori, sveti in druga telesa, ki so delovala v okviru SZDL na republiški, medobčinski in občinski ravni. Takšni so bili, denimo, sveti za vzgojo in izobraževanje, za kulturo in za znanost, če drugih niti ne omenjamo, in v katerih se je bolj ali manj uspešno oblikovala politika za razreševanje perečih vprašanj na teh področjih.

Od kar je Socialistična zveza stranka z lastnim političnim programom in v boju z drugimi strankami za zmago na spomladanskih volitvah in za oblast, izstopajo iz nje eden za drugim tako rekoč vsi njeni nekdanji frontni deli, tudi izrazito nepolitični, za kakršnega šteje tudi vsakršna kultura. Socialistično zvezo zapuščajo ZKO in mnoga sta-

novska kulturna društva in združenja, češ da njihova dejavnost nima nič skupnega s politiko, zato tudi ne more biti v službi te ali one politične stranke. Ko se proglasijo za izvenstrankarske oziroma nadstrankarske organizacije, pa se hkrati zavajo, da s trganjem iz okvirov SZDL oziroma SZS tudi marsikaj izgubljajo, še posebej varnost. V tem pogledu bo vloga SZDL kot družbenopolitične organizacije težko nadomestiti, četudi bi uspelo položaj kulturnih društev, zvez in združenj urediti z zakonom na republiški in z odloki na občinski ravni.

V Sloveniji prav zdaj že iščejo pota in načine, kako po odmirju kulturnih skupnosti in v novo nastalo položajo po preobrazbi SZDL zagotoviti nadaljnje življenje kulturni, predvsem ljubiteljski, ki je ostala najbolj na cedilu in prepihu. Nekateri menijo, da bi bile dovolj ustrezne zakonske rešitve, več pa jih je prepričanih, da bi morali poleg tega ustanoviti nekaj podobnega kulturnemu parlamentu, morebiti kulturne forume ali celo kulturne zbornice, ki pa naj ne bi bile zgolj debatni klubi. Če tega ne bo, pravijo, bo kultura, predvsem nekateri njeni deli, stalno v nevarnosti, da se je polasti politika in si jo podvrže, da bi tako laže dosegla svoje cilje.

I. ZORAN

Po več letih spet v gimnazijo

Gimnazije (tudi) v Brežicah, Črnomlju, Kočevju in Novem mestu — Prihodnji teden, v petek, 9. marca, na srednjih šolah informativni dan — Vpis kasneje

DOLENJSKA, POSAVJE — V zadnjih Objavah Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo je objavljen razpis za vpis novincev v srednje, višje in visoko izobraževanje za šolsko leto 1990/1991. Glede na to, da v dolenski in posavski regiji ni višje — in visokošolskih ustanov — izjemno dislociranega oddelka ljubljanske Fakultete za strojništvo v Novem mestu, če študija ob delu na drugih fakultetah ne omenjamo — je zanimivo pogledati, kako se na sprejem učencev v nove prve letnike pripravljajo srednje šole.

Srednjih šol različnih usmeritev, programov in stopenj zahtevnosti je v tem delu Slovenije kar nekaj, še posebej pa je mreža srednjih šol gosta na Dolenjskem oziroma v samem Novem mestu, kjer deluje pet samostojnih srednjih šol in še dislocirani oddelki dveh srednjih šol s sedežem zunaj regije. Po eno srednjo šolo imata v dolenski regiji še Črnomelj in Metlika, medtem ko je Trebnje brez nje. Tri srednje šole ima Posavje, na sedežu vsake od občin je ena, Krško pa ima poleg tega še dislocirano enoto ene šole, ki ima sedež v dru-

gem kraju. Podobno je v Kočevju, kjer poleg »občinske« srednje šole deluje še dislocirana enota srednje šole od drugod.

Oprištamost oziroma o zmogljivosti prvih letnikov srednjih šol v novem šolskem letu smo pred tedni že pisali in tokrat povemo le, da se številke, ki smo jih omenili, v glavnem ujemajo z zdajšnjimi v skupnem vseslovenskem razpisu. Novost je v tem, da je zdaj več razčiščeno v zvezi z gimnazijo, ki se s šolskim letom 1990/1991 spet vrača v sistem srednjega izobraževanja. Gimnazija kot splošna srednja šola bo zaživela povsod tam, kjer so v obdobju usmerjenega izobraževanja izvajali naravoslovno-matematično dejavnost, družboslovni in kulturni, pedagoški in računalniški program. Na našem območju bodo torej gimnazije v Brežicah (vpisala bo 150 prvošolcev), Črnomlju (60), Kočevju (60) in Novem mestu (180).

Tudi za novo šolsko leto bo vpisovanje v prve letnike srednjih šol potekalo po že znani proceduri. Najprej bodo na teh šolah informativni dnevi, na katerih bodo kandidati za vpis lahko dobili vsa podrobnejša pojasnila o vpisu, pogojih izobraževanja po programih in smereh ter druge informacije. Predvidena sta dva informativna dneva: prvi v petek, 9. marca, dopoldne ob 9. uri in popoldne ob 15. uri, drugi (za učence ob delu) pa v soboto, 10. marca, dopoldne ob 9. uri. Izpolnjene prijave za vpis bodo srednje šole sprejemale do vključno 28. marca, kandidati pa bodo o tem, ali so sprejeti ali ne, obveščeni do 10. julija. Šole s

PESTRO V KNJIŽNICI

BREŽICE — Čeprav ima tukajšnja knjižnica tako malo knjig, da ji komajda lahko rečemo matična, jo je vredno obiskati. Če ne zaradi branja, pa zaradi številnih drugih dejavnosti, ki jih opravlja za svoje občane. Organizirajo obiske književnikov in predstavitev svojih knjig, predavanja, razstave, ure pravljic in tudi lutkovne predstave za otroke. V preteklem tednu sta se v prostorih knjižnice zvrstili kar dve taki prireditvi. Malčki so si v sredo lahko ogledali lutkovno igrice Kozliček Meketaček, dan poprej pa so prišli na svoj račun tisti, ki jim diši tuji svet, a poguma in denarja za potovanje ne morejo zbrati. Tomo Kriznar, svetovni popotnik in svobodni novinar, jim je z besedo in z okoli 300 diapozitivni prikazal svojo pot s kolesom okoli sveta. Svoje predavanje je naslovil z »O iskanju ljubezni«.

IGRA »VDOVE« OB DNEVU ŽENA

BREŽICE — Zavod za kulturo je pripravil posebno darilo ženam, pravzaprav prijetno kulturno doživetje. Na odskih deskah brežiškega Prosvetnega doma bo gostoval igralski ansambel Mestnega gledališča ljubljanskega s predstavo »Vdove«. Igra, polna doživetij, bo na sporedu v četrtek, 8. marca, ob 14. uri. Čeprav je namenjena predvsem kmečki ženam, so vstopnice na razpolago tudi vsem ostalim, ki ne želijo zamuditi priložnosti.

IGRA »VDOVE« OB DNEVU ŽENA

BREŽICE — Zavod za kulturo je pripravil posebno darilo ženam, pravzaprav prijetno kulturno doživetje. Na odskih deskah brežiškega Prosvetnega doma bo gostoval igralski ansambel Mestnega gledališča ljubljanskega s predstavo »Vdove«. Igra, polna doživetij, bo na sporedu v četrtek, 8. marca, ob 14. uri. Čeprav je namenjena predvsem kmečki ženam, so vstopnice na razpolago tudi vsem ostalim, ki ne želijo zamuditi priložnosti.

JOŽE ŠKUFCA

RAZSTAVA V SLAVINU

RIBNICA — Ribniški bistro Slavina (in ne Slovin, kot smo že nekajkrat napočeno zapisali) organizira vsako leto nekaj likovnih razstav. Prav zdaj je tu prodajna razstava litografij in jedkanic akademskega slikarja in grafika Marjana Prevodnika iz Škofje Loke. Slikar je bil rojen leta 1955 v Ljubljani. Na Akademiji za likovno umetnost, smer slikarstvo, je diplomiral leta 1985 pri prof. Gustavu Gnamušu, lani pa je zaključil podiplomski študij na grafični specialki pri Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, in sicer pri profesorju Branku Suhjuju. Razstava bo odprta do sredine aprila.

MIRNOPEČANI JUTRI V NOVEM MESTU

MIRNA PEČ — Gledališka skupina mirmopeškega kulturnega društva bo jutri, v petek, 2. marca, zvečer s komedijo Sama in Belle Spewack Naši trije angeli nastopila ob 19.30 v novomeškem Domu kulture. Prihodnji teden, v soboto, 10. marca, pa se bodo Mirmopečani s tem delom predstavili tudi v kulturnem domu v Gabrju. Minuli petek, 23. februarja, so mirmopeški igralci gostovali v Šentjernej in imeli kar lep obisk. Telega dne torej niso gostovali v Straži, kot je bilo po pomoti objavljeno in za kar se opravičujemo tako Mirmopečanom kot tudi obiskovalcem njihovih predstav.

KONCERT FLAVTISTKE

TREBNJE — Danes, v četrtek, 1. marca, bo ob 19. uri koncert kornega glasbe v stari trebanjski osnovni šoli. Nastopila bo flavtistka Alenka Goršič, študentka 4. letnika Akademije za glasbo v Ljubljani, ob spremljavi pianistke Kazimire Lužnik.

preveč prijavljenimi kandidati in tiste, ki bodo kandidate izbirale po posebnih kriterijih ter bo zato potrebno preumerjati, pa bodo o vsem v zvezi s tem seznanile kandidato že do 1. junija.
I. Z.

PET KAJUHOVIH NAGRAJENCEV

LJUBLJANA — Ob obletnici Kajuhove smrti (22. februarja) sta Partizanska knjiga in Založba Borec spet podelila nagrade pesnikovim imenom za najboljša dela iz svojih programov. Na slovesnosti v Cankarjevem domu so Kajuhove nagrade prejeli: pisatelj Mate Dolenc za mladinsko pripoved Strupena Brigita, pisatelj Ivo Zorman za roman V znamenju tehtnice, zgodovinar Zdravko Klanjšček za delo Pregled narodnoosvobodilne vojne 1941 — 1945 na Slovenskem, profesor Silvester Kopriča za delo Ljubljana skozi čas in zgodovinar dr. Vlado Valenčič za knjigo Zgodovina ljubljanskih uličnih imen. Uvodno besedo na slovesnosti podelitvi je imel pisatelj in dramatik Rudi Seligo, predsednik Društva slovenskih pisateljev.

STELETOVE NAGRADE

LJUBLJANA — Slovensko konservatorsko društvo je minuli teden razglasilo 21. februar, rojstni dan akademika dr. Franceta Steleta, pionirja slovenske konservatorske službe, za dan slovenskih konservatorjev. Hkrati je prvič podelilo Steletove nagrade, pravzaprav eno nagrado in tri priznanja. Steletovo nagrado je dobil univerzitetni profesor dr. Nace Šumi, osrednja osebnost konservatorske stroke na Slovenskem, Steletova priznanja pa: restavrador specialist Miha Pirnat, višji gradbeni tehnik in statistik Jože Požanko in gradbeni inženir Stojan Ribnikar. Slavnostni govornik na podelitvi je bil predsednik slovenskega IS Dušan Šinogoj.

Natečaj brez nagrade

Izbrana literarna dela mladih bodo predstavili na prireditvi v okviru dnevov mladinske kulture

NOVO MESTO — Na prvi nagradni literarni natečaj za mlade ustvarjalce, ki ga je razpisal odbor za literarno dejavnost pri novomeški Zvezi kulturnih organizacij, da bi na ta način spodbudil kvalitetno pisanje pri tistih, ki se preizkušajo s peresom, je poslalo svoje prispevke okoli petnajst avtorjev iz novomeške občine in nekaterih krajev v sosednjih občinah. Pošiljke, poslane pod šifro, so vsebovale predvsem pesmi, medtem ko je bilo proznih spisov tako malo, da se zdi komaj vredno to omeniti. Povejmo še, da so se na razpis javili v glavnem srednješolci, čeprav je bil splošen in namenjen vsem piščim od 16. do 27. leta starosti.

Vse prispevke je prejšnji teden pregleдалa in kritično pretresla posebna komisija, ki je imela dvojno nalogo: izbrati najboljša literarna besedila za javno predstavitev in izjemne dosežke nagraditi. Člani komisije so bili enotnega

mnenja, da med prispevki ni del, ki bi prišla v poštev za nagrado, in da je celotna bera prvega mladinskega nagradnega literarnega natečaja tudi sicer na kvalitetno dokaj nizki ravni, celo pod povprečjem pričakovanega. So pa člani komisije tudi presodili, da so nekatere pesniške stvaritve iz natečajne bese vsaj toliko zrele in dobre, da bi jih lahko prebrali na ustreznih prireditvah. Izbor za javno predstavitev tako obsega okoli petnajst pesmi. Po sklepu odbora za literarno dejavnost bodo izbrane natečajne stvaritve predstavili na prireditvi v okviru letošnjih dnevov mladinske kulture v novomeški občini.
I. Z.

ANAHRONISTIČNE SLIKE

LJUBLJANA — V ljubljanski Moderni galeriji so prejšnji teden odprli razstavo zagrebškega slikarja Ferdinanda Kulmerja, ene najvidnejših osebnosti hrvaške likovne umetnosti po letu 1945. Na ogled so njegove slike, nastale v osemdesetih letih, in nekatera najnovejša dela tega umetnika. Večina razstavljenih del je iz obdobja, ko je Kulmer razvil oseben enačico tako imenovanega anahronističnega slikarstva. Razstava bo odprta do 25. marca.

DUŠAN JOVANOVIČ, GRUMOV NAGRAJENEC

KRANJ — Grumovo nagrado, ki jo podeljujejo za najboljša slovenska dramska besedila, je letos dobil dramatik Dušan Jovanovič za delo Zid, jezero. Nagrado so dobitniku slovensko izročili na tradicionalnem Tednu slovenske drame, ki se je minuli četrtek začel v Kranju.

PREDSTAVITEV V ČRNOMLJU

ČRNOMLJ — Novo dolensko revijo za literaturo, kulturo in družbeno vprašanja Rast so v pretek, 23. februarja, zvečer predstavili bralcom na srečanju v črnomalskem hotelu Lahinja. Udeleženci so revijo lahko kupili in se nanjo naročili. Predstavitev sta pripravili črnomalska ZKO in izdajateljica revije Tiskarna Novo mesto.

ORAČ V MINIARTU

ČRNOMLJ — V črnomalski galeriji Miniart so v začetku minulega tedna odprli razstavo slik Janka Orača iz Novega mesta. Slikar se je na tej prvi svoji belokranjski razstavi predstavil z deli, ki jih njegovo novomeško okolje bolj ali manj že pozna. Vendar je v razmeroma majhni galeriji lahko razstavil le izbor iz svoje ustvarjalnosti, delček tistega, s čimer se intenzivno ukvarja, kadar ni do vrata zakopan v delo v Tiskarni Novo mesto, kjer je zaposlen.

kultura in izobraževanje

Ljubiteljstvo še pod kapjo

Čeprav se vsi zavedajo, da brez ljubiteljstva ni popolne oziroma celovite kulture, pa je vse premalo narejenega za to, da bi ljubiteljska kultura tudi po ukinitvi kulturnih skupnosti živela kolikor toliko nemoteno in varno. Ne ve se, kaj bo s kulturnimi društvi in kulturnimi skupinami pa z obveznimi in republiški ravni. Trenutno so še pod kapjo, ni dokumenta, ki bi popolnoma zaščitili njihov prostor pod soncem in določali financiranje njihove dejavnosti. Dolgo pa brez takšne listine ne bo šlo, zato se je treba že zdaj vprašati, kakšen bo status ljubiteljstva, ko se bo izteklo tako imenovano prehodno obdobje, kdo bo dolžan financirati ZKO-je.

Nihče v ZKO-jih, ne v občinskih ne v republiškem, si ne dela utvar, da se bo ta problematika rešila sama od sebe, pač po naravnem toku stvari. Zato zadnje čase zlasti v vodstvih teh organizacij stikajo glave in iščejo možne rešitve. Nakazujejo se najrazličnejše oblike razreševanja, npr. takšna, da bi se ljubiteljstvo napajalo iz občinskih in republiškega kulturnega sklada, katerih politiko pa naj bi imele v rokah kulturne zbornice ali kulturni parlamenti. Predsednik slovenskega ZKO-ja Marjan Gabrijelčič poudarja, da je zadeva tembolj zapletena, ker ZKO-ji niso samoupravne ustanove, ampak le organizacije.

Položaj ljubiteljstva bo treba sistemsko in pravno urediti, pač v okviru odredb republiških zakonov in občinskih odlokov, nanašajočih se na kulturo. Korak naprej bi morda pomenil že nov republiški zakon o društvih, poleg tega pa bi kazalo vključiti ljubiteljstvo kar neposredno v zakone, ki urejajo področja kulture. V tem duhu oblikovane predloge bo republiški ZKO v kratkem postal pristojnemu republiški komisiji za kulturo.

Ljubiteljstvu ni in ne more biti vseeno, kako hitro ali kako počasi se razrešuje problematika, ki je zanj eksistenčnega pomena. Sploh pa ne, ali se te vprašanje kdo loteva ali ne. In če prihaja z takšnimi vprašanji v javnost, je to popolnoma normalno. Navsezadnje je res, da bi ostala cela vrsta občin brez vsakršne kulture, če ljubiteljstvo ne bi moglo več delovati. Tudi na Dolenjskem.
I. ZORAN

NOVA RAZSTAVA V MINIARTU

ČRNOMLJ — V črnomalski galeriji Miniart se bo z malimi plastikami in plaketi predstavila akademska kiparka Vladimiria Stoviček iz Krškega, hči lani preminulega akademskega kiparja Vladimira Stovička, odličnega medaljerja. Razstava del Stovičkove, ki prvič gostuje v Črnomlju, bodo odprli v nedeljo, 4. marca, ob 18. uri.

POBRATENI POJO

BREŽICE — Pobrateni pevski zbori iz Brežic, Krškega in Sevnice bodo imeli v soboto, 3. marca, ob 18. uri svoje četrto srečanje. Tokrat bodo zapeli v prosvetnem domu Brežice.

PREČENČANI V LESKOVEC IN OTOČEC

PREČNA — Člani dramske skupine kulturnega društva so s komedijo Žarka Petana Raj in razprodan minulo nedeljo popoldne gostovali v Škocjanu, v soboto, 3. marca, ob 19. uri bodo igrali v Leskovcu pri Krškem, naslednji dan ob 18. uri pa nastopili v dvorani na Otočcu.

PRVOAPRILSKI KLJUKEC

MIRNA — KUD Svoboda Mirna bo 1. aprila letos spet organiziral prireditve Kljukec, kulturno-turistično srečanje, ki je uglasio na omenjeni datum in značaj nagajive in nezlobne figure Kljukca. Prek razpisa bo organizator skušal zbrati čim več prispevkov iz cele Slovenije, in sicer na teme navadna laž, politična laž in otroška laž. Na lanski tok prireditvi, na kateri je nastopil Tofki Moped šov, so podelili »odrasle« nagrade v Maribor in Ljubljano. Otroške nagrade so ostale kar na Dolenjskem, kar morda pomeni, da se nam obeta lepa prihodnost.

Učitelji iz Švice na naših šolah

Pet švicarskih učiteljev ta teden spremlja delo na petih osnovnih šolah: v Novem mestu na bršljinjski, grmski in Katja Rupena, v Črnomlju in na Senovem

NOVO MESTO — Naš šolski sistem in sodobno pedagoško delo šole je treba čim bolj približati zahtevam in kriterijem, ki jih v težnji pa še boljši šoli potrjuje evropski prostor. Pri nas je v zadnjih letih zlasti aktualna zahteva po nenehnem (permanentnem) organiziranem izpopolnjevanju in usposabljanju pedagoških delavcev. To so ob vseh utemeljenih spremembah, torej strokovno pretehtanih posegih v šolski organizem, najpomembnejše neposredne naloge kadrovskih šol in strokovnih služb. Cilj tega je, napraviti našo šolo še bolj po meri učencev, jo uglasiti z zahtevami razvoja in izboljšati njene učinke, rezultate.

Prizadevanja, kako izboljšati šolo, kako ji s pomočjo usposobljenega učitelja vliči delovno svežino in poglobliti ustvarjalne odnose med učitelji in učenci, so v zadnjih letih močno prisotna tudi v Švici, konkretno v kantonu Luzern. Da bi se njihovi učitelji od blizu pogledno seznanili z drugimi šolskimi sistemi in predvsem z uspešnimi pedagoškimi inovacijami ter kulturnimi utripi v drugih okoljih, so se odločili, da je del njihovega učnega kadra vsako leto eden trimesečnega strokovnega izpopolnjevanja zunaj meja svoje domovine.

Stemi nameni je pet švicarskih učiteljev za tri tedne prišlo tudi v Slovenijo. Tem tednu (od nedelje do sobote) so gostje naših šol in učiteljev, in sicer na osnovni šoli Grm, Katja Rupena, Bršljin, Črnomelj in Senovo. Švicarski učitelji neposredno sodelujejo z našimi učitelji in vodstvi šol. Pristavljajo poenostavno in dejavnostim, spremljajo našo novo neposrednega pedagoškega dela. Vlogo učiteljev in učencev v učnem procesu ter uspehe in težave v naši šoli. Še več: s svojimi pedagoškimi izkušnjami sodelujejo tudi pri pripravah na pouk in celoti pri izvedbi delov posameznih učnih ur, npr. likovni in glasbeni šoli, pri športnih dejavnostih in morda še kje.

Dnevne analize dela, ki potekajo ob pomoči vodstev šol in večjih prevajalcev, pa dajejo obilo priložnosti za medsebojno spoznanje, načrtovanje nadaljnjih aktivnosti in zlasti za izmenjavo dragocениh pedagoških izkušenj.

Zadnji teden bivanja švicarskih učiteljev v Sloveniji pa bo še dvodnevno strokovni posvet, na katerem bodo socene njihove in naše izkušnje, še posebej na razredni stopnji osnovne šole, pa tudi razlogi, zakaj je treba težiti k boljši osnovni šoli tako v kantonu Luzern kot v Sloveniji.

Pred dnevi je švicar dr. R. Gerber, vodja projekta takega strokovnega izpopolnjevanja učiteljev in koordinator priprav strokovnih osnov za vsestransko posodobitev njihove osnovne šole, skupini naših učiteljev in ravnateljev

Ob Jakčevih jedkanicah

LJUBLJANA — V Slovenijalovski galeriji (na Titovi 52) je na ogled cikel jedkanic minulo jesen preminulega slikarja in grafika Božidarja Jakca. Gre za vrsto grafike, v kateri je romantično razpoloženi Jakac upodabljal lirčne motive iz narave. Posebno občutena dela so umetniku nastala, kadar se je predal »lepoti naše svete domačije«. V njej je predvsem odkrival zavetje, mir in tišino, po kakršnih je hrepenel in si želel odpočiti od nenehne nemira, ki ga je gnal od motiva do motiva, od dežele do dežele. Toda Jakčev edini življenjski počitek je bilo delo, spokojno delo v sožitju z naravo, katere glasnik je postal v srečnih trenutkih skladnosti. V takšnih trenutkih nastala dela, pa naj jih je Jakac ustvaril v rodnom Novem mestu ali v deželici svojih istrskih prednikov, so kot nadih intimnega razpoloženja, sporočilo, izrgano iz čarnosti. Tako ubrane Jakčeve jedkanice delujejo kot sredstvo proti glavobolu v hrupnem vrvežu Ljubljane.
I. Z.

Odgovor na javna vprašanja mag. Finku

Vodja službe projekta RAO mag. Krešimir Fink odgovarja na vprašanja Zelenih iz Brežic

Spoštovani tovariš Tomše, predsednik ZO Zelenih iz Brežic, zelo nas veseli, da ste se obrnili neposredno na nas. V zadnjem času se v javnosti pojavlja toliko različnih informacij o NE Krško, o jedrski industriji in sploh in o radioaktivnih odpadkih, da je resnično težko razvozlati že strokovnjaku kaj šele laiku — kaj je resnica in kaj namerna laž. Prav tako stanje nam je bilo podoben, da poskušamo zagotoviti pravočasne in pravilne informacije o svojem delu predvsem v svoji neposredni okolici.

NE Krško je odprta za javnost že od začetka obratovanja. Obiskovalcem (10.000 letno) so na voljo podatki o obratovanju elektrarne, možno pa si jo je tudi ogledati. Javne razprave o planskih in prostorovnih dokumentih občine Krško, ki se nanašajo na jedrsko elektrarno, ne more organizirati NE Krško, ker to ni v njenih pristojnostih, temveč v pristojnosti organov občine Krško. Javnost dela ne pomeni kršenja načel kompetence, odgovornosti in pravne države, marveč možnost vseh zainteresiranih, da se seznanijo z dejstvi.

Polnopravni se strinjamo z vašo ugotovitvijo, da živimo v izredno degradirani okolju. Zelo diskutabilno je, ali NE Krško resnično bistveno prispeva k tej degradaciji. Znano vam je, da je NE Krško objekt, ki prav gotovo pod strožjim nadzorom kot katerikoli druga tovarna. Če pregledate rezultate letnih poročil o vplivu NE Krško na okolje, ki temeljijo na zelo obsežnih meritvah, ki jih opravljajo naši priznani inštituti — kakor so Inštitut Jožef Stefan iz Ljubljane, Inštitut Ruder Boškovič iz Zagreba in Inštitut za medicinska istraživanja i medicinu rada iz Zagreba — lahko prepričate, da je resnični vpliv NE Krško na okolje silno majhen, vsakega pa v mejah, ki so predpisane z zakonoma. Poročila so na razpolago javnosti v NE Krško, Republiški upravi za jedrsko varnost in omenjenih inštitutih. Kadar govorimo o vplivu NE Krško na okolje, govorimo torej predvsem o možnem vplivu. Osebnemu me kot aktivnega ekologija predeča dejstvo, da neradi ali sploh ne govornimo o obstoječih vplivih, s katerimi živimo vsak dan in ki vsak dan puščajo posledice na nas, ter ničesar ne storimo, da bi s tem obhalno prezrili problem za okolje. Očitno je, da je naša trenutna ekološka zavest prejšnjo ravno sredstva za dosego določenih političnih ciljev kakor naš odraz naše resnične skrbi za prihodnost generacij, ki prihajajo za nami.

Na žalost se ne morem strinjati z vašo veliko obhalno ugotovitvijo, da kontroliranje zbiranje odpadkov v prostoru, ki je za to predviden — včasem skladišče radioaktivnih odpadkov (RAO) nize in srednje aktivnosti — in ki je v krogu elektrarne, bistveno prispeva k degradaciji okolja, in sicer iz naslednjih razlogov: — začasno skladišče je zgrajeno po vsi veljavni predpisi in standardih, po katerih ima elektrarna pravico, da ga uporablja na način, kakor je določen v projektu;

— odpadki, ki so nastali in so uskladeni, so varno shranjeni v posodah za RAO po odgovarajočih verifikiranih tehnoloških postopkih, natančno označeni in inventirani;

— vplivi sevanja so že na zunanji strani skladišča zanemarljivi, skupna ekvivalentna doza na ograji elektrarne pa ne presega 0,2 mSv na leto, kolikor je dovoljeno;

— ravnanje z odpadki je strogo določeno z obratovnimi postopki in vse opredeljuje nadzira Republiška uprava za jedrsko varnost in Republiški sanitarni inspektor SRS.

Glede na to, da se je v javnosti ukoreninil pravi ali pa vsiljeni strah, da bi iz različnih vzrokov lahko postalo začasno skladišče končno odlagališče, lahko z vso strokovno in moralno odgovornostjo pomenimo, da obstoječe začasno skladišče ne pomeni zahtevam za trajno odlaganje radioaktivnih odpadkov.

Kar zadeva malko odgovorov v zvezi s trajnim odlagališčem, je odgovor zelo enostaven: trenutno ni možno govoriti o konkretni lokaciji, ker konkretna lokacija še ni določena. Že leta se v javnosti ustvarja slika o tem, da je NE Krško odgovorna za trajno odlaganje radioaktivnih odpadkov. Prava resnica je ta, da je za odlaganje RAO odgovorna država, kakor je bila država odgovorna tudi za odlaganje v gradnji jedrske elektrarne, o čemer pričajo številni javni dokumenti, kakor je na primer Družbeni dogovor o pogojih reševanja vprašanja skladiščenja obsevanega jedrskega goriva in trajnega odlaganja radioaktivnih odpadkov (Ur. list SFRJ št. 68/84), ki so ga podpisali zvezni izvršni svet, izvršni sveti vseh republik in pokrajinski, elektrogospodarstvi vseh republik in pokrajin, JUGEL, Energoinvest iz Sarajeva, Institut Jožef Stefan iz Ljubljane, Inštitut za jedrske nauke Boris Kidrič iz Vinčice, Institut Ruder Boškovič iz Zagreba, SOZD Duško Davoković itd. Rezultat tega Družbenega dogovora je bila ena studija, izdelana za JUGEL leta 1985.

Ker sta SR Slovenija in SR Hrvaška vložili v jedrsko elektrarno in iz nje pridobivata električno energijo, so dejanska postala odpadki iz NE Krško vprašanje samo teh dveh republik.

Na podlagi 12. člena Družbenega dogovora o pogojih in načinu reševanja skladiščenja obsevanega jedrskega goriva in trajnega odlaganja radioaktivnih odpadkov (Ur. list SFRJ 68/84) ter sklepa 18. seje Komisije za jedrsko energijo iz vsega sveta skupščine SR Slovenije, sklepa 5. seje Komisije za jedrsko energijo SR Hrvaške ter dogovora med Zajednico elektroprivrednih organizacij SRH, SOZD Elektrogospodarstvo Slovenije in NE Krško je bil 19. 3. 1985 sklenjen med SOZD Elektrogospodarstvo Slovenije, Zajednico elektroprivrednih organizacij HRVATSKE ter NE Krško Sporazum o financiranju predhodnih del za odlaganje radioaktivnih odpadkov nizke in srednje aktivnosti. S tem Sporazumom udeleženci urejajo medsebojne odnose pri financiranju in izvajanju predhodnih del do vključno izdelave investicijskega programa. Na podlagi sporazuma se odlaganje radioaktivnih odpadkov gradi za potrebe odlaganja RAO nizke in srednje aktivnosti, ki nastajajo v NE Krško in v morebitnih bodočih jedrskih energetskih objektih na področju SR Slovenije in SR Hrvaške (drugi odstavek 1. člena); 13. člen istega sporazuma dopušča možnost, da k njemu pristopijo tudi drugi uporabniki jedrskih materialov.

Po Sporazumu naj bi vsa predhodna dela vodila Nuklearna elektrarna "Krško"

OBCESTNO OBVESTILO — V Šentlovrencu imajo ta prometni znak. Krajevna skupnost in drugi naprošajo občane, da se ravnaajo natančno po oznakah, ki so na njem. (Foto: L. M.)

kot investitor. Zato je bila konec 1986 v NE Krško ustanovljena Služba projekta RAO, katere naloga je, da pripravi vse dokumentacije za upravni postopek, raziskovalna dela in gradnjo odlagališča. Delo službe nadzoruje Projektni svet (9. člen sporazuma), ki ga sestavljajo po trije delegati vsake izmed podpisnic Sporazuma.

Zaradi usklajevanja vzporednega poteka strokovnih, planskih, upravnih in drugih aktivnosti v obeh republikah sodelujeta SR Slovenija in SR Hrvaška tudi na ravni obeh republiških izvršnih svetov. Da bi se pospešile aktivnosti pri projektu odlaganja RAO, je bila v začetku aprila 1989 ustanovljena posebna Medrepubliška koordinacija za področje RAO na ravni podpredsednikov obeh izvršnih svetov in predsednikov republiških upravnih organov za energetiko, varstvo okolja, jedrsko varnost in drugih. Do sedaj je bilo izdelanih 82 študij in projektov.

Na vprašanje o izrabljenem gorivu vam v celoti posredujem članek, ki je bil objavljen v 2. št. Našega glasa z dne 9. februarja 1990:

SKLADIŠČENJE JEDRSKEGA GORIVA V NE KRŠKO

Za obratovanje NE Krško je potrebnih povprečno 32 novih gorivnih elementov na leto. Vsak gorivni element vsebuje okoli 411 kg obogatenega urana, katerega srednje obogatitve znaša okoli 4,1 odstotka U-235. Po prejemu in inspekciji vsi sveže gorivo shrani v suho skladišče, katerega kapaciteta znaša 45 gorivnih elementov. Sveže gorivo je nizko radioaktivno, tako da delavci, ki z njim rokujejo, prejemajo majhne doze sevanja. Tipična hitrost doze je 10 mSv/h pri kontaktu.

Reaktor NE Krško vsebuje 121 gorivnih elementov. Pri zamenjavi goriva (enkrat na leto) se iz reaktorja izveže gorivni elementi, ki so najbolj izrabljeni, in se zamenjajo s svežimi, tako da skupno število gorivnih elementov v reaktorju ostane 121. Za razliko od svežega goriva je izrabljeno gorivo zelo radioaktivno in »vroče«. Skupna aktivnost izrabljenega goriva v trenutku, ko se izveže iz reaktorja znaša okoli 3,7 x 10¹⁷ Bq (1,0 x 10⁸ Ci). Termična moč enega elementa znaša okoli 20 kW. Treba je poudariti, da je radioaktivnost in termična moč zmanjšujeta

Pomoč društva za cerebralno paralizo

Skupščina dolenskega društva o svojem delu

Dolenjsko društvo za cerebralno paralizo je imelo v petek, 23. februarja, svojo volilno programsko skupščino, ki se je je udeležilo okrog 35 staršev otrok s cerebralno paralizo in strokovni delavci, ki družstvu nesebično pomagajo.

To društvo je bilo ustanovljeno leta 1983. Na pobudo zdravstvenih delavcev in staršev prizadetih otrok. Kar šestdeset je takih otrok na Dolenjskem in na 1000 novorojenih se jih letno poveča od tri do pet. Ti otroci so poleg redne zdravstvene pomoči potrebni še dodatne pomoči. Družine potrebujejo pomoč strokovnjakov, fizioterapevtov, logopedov, vzgojiteljev, strokovnih služb. Sedemdeset jih jim nesebično pomagajo, so na skupščini podelili posebno priznanja in se jim za vse zahvalili.

Izvolili so tudi nov odbor in sprejeli bogat program dela za to leto. Poleg nadaljnega dela s fizioterapevti, del. terapevti, logopedom bodo izvedli začetni smučarski tečaj na Gačah in nadaljevalnega v Črni vrhu nad Idrijo ter na Jezerskem, nadaljevali bodo z zdravljenjem in kolonijami v Strunjanu, ki se je bodo udeležili tudi starši teh otrok, ki se bodo tam usposabljali za nego, vzgojo ter terapijo prizadetih otrok, otroci sami pa se bodo lahko udeležili terapevtske šole, dve vrste šole za življenje, ki jo organizira Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije. Aktivno bodo sodelovali v zdravstveni koloniji v Medulinu, kjer bodo gostje hrvaške zveze, in ima v programu tudi izobraževanje staršev. Nadaljevali bodo s terapijo v vodi v Šmarjeških Toplicah, vso skrb bodo posvetili izobraževanju kadrov za delo z otroki, tesno bodo sodelovali z ostalimi društvi v Sloveniji in zavodi ter skušali pritegniti vse otroke in njihove starše v društvo, ki bo socialno ogroženim družinam tudi finančno pomagalo, poskrbeli pa bodo tudi za vesele trenutke in razvedrilno.

Posebej se veseli, da so že prešli od pobeude k realizaciji zamisli o ustanovitvi vnanjske skupnosti za tiste mlade s cerebralno paralizo, ki se po končanem šolanju ne morejo vključiti v delovni proces, doma pa tudi ne morejo ostati in tudi ni prav, da ostanejo. Zaživeti morajo svoje življenje. Priprave so že steble in upajmo, da bodo uspele!

V razpravi so poudarili še to, da so dobro obravnavani predšolski otroci, kar je prav, saj se v najzgodnejši dobi lahko največ naredi za odpravo težav, prav pa bi bilo, da bi še naprej obdržali stike s solsko mladino in njihovimi strši in jim še naprej pomagali.

Dolenjsko društvo za cerebralno paralizo je zelo aktivno v republiški zvezi, ki izdaja tudi revijo Pet. Upamo, da bo tako tudi vnaprej.

IVANKA MESTNIK

eksponencialno s časom, tako da že čez nekaj mesecev postane veliko manjši. Vse operacije z izrabljenim gorivom se izvajajo globoko pod vodo, tako da hitrost doza na delovnem mestu operaterja, ki upravlja stroj za prenos goriva, ne znaša več kot 100 mSv na uro.

Izrabljeno gorivo se hrani v bazenu za odlaganje izrabljenega goriva, katerega hladilni sistem deluje tako, da temperatura v bazenu ni večja od 50°C pri zamenjavi goriva oziroma 30 stopinj C pri normalnem obratovanju elektrarne. Trenutno je v bazenu 266 izrabljenih gorivnih elementov po sedmih zamenjavah goriva. Skupna kapaciteta bazena je 828 lokacij za shranjevanje gorivnih elementov. Pri predpostavki, da bomo vsako leto zamenjali 32 gorivnih elementov in da je potrebno za izrabljeno vsega goriva iz reaktorja imeti na razpolago 121 prostih lokacij, zadostuje sedanja kapaciteta bazena za naslednjih 12 let obratovanja elektrarne (do 2001. leta). Po tem obdobju je mogoče program shranjevanja izrabljenega goriva rešiti na naslednje tri načine:

1. z dodatno izkoriščenostjo obstoječega bazena. Velikost bazena za shranjevanje izrabljenega goriva je tolikšna, da je mogoče vgraditi dodatna stojala in tako povečati sedanja kapaciteto bazena za dodatnih 414 lokacij. Tako bi skupna kapaciteta zadostovala za naslednjih 25 let obratovanja elektrarne (do 2014. leta);

2. s predelavo izrabljenega goriva. To opcijo danes izkorišča le majhno število najbolj razvitih dežel (Vel. Britanija, Francija, Japonska...). Glavni vzrok je ta, da je predelava goriva zelo draga (cena predelave izrabljenega goriva je okoli 60 odstotkov cene svežega). Poleg tega je shranjevanje separeiranega plutonija še dodatno tehnološko zahtevno. Kaj se bo zgodilo v naslednjih desetih letih na tem področju, bo pokazal razvoj;

3. s suhim odlaganjem. To opcijo vse bolj izkoriščajo nuklearne elektrarne v ZDA. Izrabljeno gorivo, ki je bilo v bazenu 10 ali več let, ima namreč tako nizko radioaktivnost in termično moč, da omogoča suho shranjevanje (ni potrebno kontinuirano hlajenje z vodo). Za takšno shranjevanje se gradijo posebni kontejnerji s kapaciteto do 30 gorivnih elementov, s ščitom za netranskno in beta sevanje in s sposobnostjo cirkulacije zraka v notranjosti kontejnerja. Kontejnerji z izrabljenim gorivom se shranjujejo na lokaciji elektrarne. Pri suhem shranjevanju je možnost korozije izrabljenega goriva minimalna.

Verjetno ste opazili, da manjka odgovor o namerah Jugoslavije v zvezi z izrabljenim gorivom. Po tem, kar vem, je vse, kar lahko rečem, da je razlog v tem, ker se Jugoslavija glede tega vprašanja do sedaj še ni strateško opredelila. Treba je opozoriti, da delajo razvite države zelo intenzivno na programih izbire lokacij in tehnologij za trajno odlaganje visoko aktivnih odpadkov in/ali izrabljenega goriva. Pričakovati je, da bo v nekaj letih v ZDA odprto prvo odlagališče za visoko aktivne odpadke. Odlagališče bo najverjetneje tuleskega tipa, kar pomeni odlaganje v globoki: plasteh stabilnih kamnin oziroma soli. Končna oblika RAO bo najverjetneje imobilizacija v stekleni matriki, zavrgovani v jeklenem kontejnerju.

Če sledimo logiki tehnološkega razvoja, moramo v Jugoslaviji prav gotovo najprej rešiti odlagališče nizke in srednje radioaktivnih odpadkov, kar je tehnično razmeroma enostavno, šele po tem pa odlaganje visoko radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva.

Izkoriščam priložnost, da Vas in člane izvršnega odbora Zelenih-Brežice povabim, da nas obiščete, mi pa se bomo trudili, da vam bomo ob tej priložnosti čim bolj izčrpano odgovorili na vsa vprašanja. Mag. KREŠIMIR FINK, vodja službe projekta RAO

Kdo smo mladi evropski federalisti

Imamo 13.000 članov

Mladi evropski federalisti (MEF) smo pluralistična politična organizacija z okoli 13.000 člani iz 18-ih evropskih držav.

Cilji in težnje MEF je evropska federacija kot prvi korak k miru; svetovna federacija, več svobode, pravic in demokratičnosti. Federalna družba naj bi bila decentralizirana, v njenem vodstvu pa naj bi sodelovalo čim več ljudi.

Neodvisne in demokratične skupine naj bi se povezovale v zveze, ki bi bile zmogne reševati državljanske probleme na ravni družbe. Politična in ekonomična pomoč ne smeta biti centralizirani pri katerikoli ustanovi. Kljub današnjim tokovom pa menimo, da ekonomska in politična demokratija ne bosta doseženi neodvisno ena od druge.

Naše ideje se širijo prek mednarodnih seminarjev, publikacij in s povezovanjem z ostalimi mladinskimi organizacijami. Finančna rentabilnost MEF temelji na članarinah, na prispevih iz sveta Evrope, iz evropske skupnosti, evropskega gibanja in države Belgije.

MEF obstaja kot lokalna, regionalna in nacionalna sekcija. Več informacij dobite na naslednjem naslovu: MEFS pri OK ZSMS, Kettejev drevored 3, 68000 Novo mesto, tel. 21-536.

SLAVKO GEGIČ

DEMOS KRŠKO IMA PISARNO

KRŠKO — Krška občina je dodelila Demosu pisarno na CKZ 13 (zraven pošte in nasproti občine), kjer lahko občani dobijo vse informacije vsak dan od 8. do 12. ure in v sredo od 12. do 16. ure popoldne. Slavica Kranjc, ki dela v pisarni Demosa, pa daje informacije tudi po telefonu na št. 31-945.

ŽAL NE IZ KOČEVJA

KOČEVJE — Že od julija 1988 imajo investitorji možnost, da pridobijo denar iz republiških virov, tako imenovani razvojni dinar. Vendar se zanj potrudijo le nekateri, to lahko trdimo za kočevsko občino, ki še zdaleč dovolj ne izkoristi te možnosti za prilagoditev svojega gospodarstva novim potrebam časa. Po zadnjih podatkih je v Sloveniji pridobilo ta naložbeni denar že 280 investitorjev, med njimi precej zasebnikov, žal ne iz kočevske občine. V. D.

»PREKLETSTVO« V RIBNICI

RIBNICA — Knjigo Naceta Jereba »Prekletstvo« bo možno brati in kupiti tudi v ribniški občini. Nekaj izvodov je že naročila ribniška knjižnica, nekaj pa tudi blagovnica, kjer imajo poseben oddelk za prodajanje solskih potrebščin, časopisov itd., medtem ko prodajalne knjig v Ribnici nimajo. Zanimanje za Naceta Jereba in njegovo knjigo je tudi zato, ker je bil pisec mnogo let občan te občine in tudi občinski odbornik. Živel je v vasi Bukovici. Še prej je živel in delal na Kočevskem in tudi knjiga »Prekletstvo« govori o življenju na območju teh dveh občin pred okoli stoletjem.

Zakaj državljanska lista zelenih

Nočemo biti privesek strank in želimo nositi odgovornost za izvedbo ekoloških projektov, pravijo med drugim člani državljanske liste zelenih

NAŠ PROGRAM DOLOČAJO RAZMERE V NARAVI — Obstoj življenja na zemlji zahteva takojšnje spremembo odnosa do zraka, vode, zemlje in energije.

Zrak je onesnažen s plini in keramičnimi substancami, onesnažujejo ga predvsem dimni plini, transport, doživljamo pregrevanje zraka zaradi emisije CO₂ v vseh oblikah, tako pitno vodo in kot vodne biotope onesnažujejo industrije, kmetijstvo, celo gospodinjstva.

Zemlja hira, zmanjšuje se njena možnost regeneracije, zlasti njeno rastlinstvo in živali, preko polovice gozda je obolela, poljščine in povrtnine zastrupljajo gnolja, škropiva in izpušni plini, plodna zemlja se intenzivno zaidava. Rastlinstvo in živalstvo izgubljata biotope, izmirata.

In vendar je proizvodnja energije vprašljiva: jedrska energija je potencialno nevarna, termoelektarne so glavni povzročitelji onesnaženja zraka, hidroenergija se bliža izčrpanju. Energetski viri in uryovine so podlaga naši civilizaciji.

KAKO NAMERAVAMO SPREMNJATI RAZMERE — Stanje v naravi in posledice onesnaženosti so Slovcem znani, saj smo visoko ekološko osvęšeni. Za nas ni več vprašanj, kaj je narobe, ampak želimo utirati poti za obvladovanje problema. K temu je usmerjen naš program, ki ni samo volilen, ampak nadaljevanje našega doseganja dela. Večina kandidatov s te liste se je s temi vprašanji že do sedaj ukvarjala in nas po tem že lahko poznate.

Program bomo uresničevali na ravni občin, republike in Jugoslavije. Osredotočili smo ga na dolenjsko območje, na republiko in na širši prostor.

Na Dolenjskem in v Beli krajini vidimo predvsem kot perečo zagotovitev zdrave

pitne vode, očiščenje Krke, Kolpe in drugih vodotokov, revitalizacijo Roga in Gorjancev, ohranitev kmetijske zemlje in obrambe le-te pred neustretno zazidavo.

Naš program v slovenskem okolju vidimo v zagotovitvi zakonskih, ekonomskih in organizacijskih pogojev za odločnejše urejanje okolja, v podpiranju take razvojne usmeritve, v kateri bomo do leta 2000 odstranili najbolj nevarne onesnaževalce zraka, vode in zemlje.

V širšem okolju, zlasti v prostoru Jugoslavije in Alpe-Adria, se zavzemamo za aktivnosti, ki bodo uredile nekatera skupna vprašanja, kot je onesnaženje zraka, čistost meddržavnih rek Drave in Mure, Jadransko morje.

ZA NOVO RAVNOTEŽJE MED ČLOVEKOM IN NARAVO — Poleg konkretnega programa, ki se nanaša na posamezne oblike onesnaževanja, pa se zavedamo, da je vzpostavljanje novega ravnotežja med človekom in naravo zapleten proces, vseobsežen in zahteven, in da iskanje poti k novim oblikam civilizacije, ki bo prijazna do narave, energetsko varčna in človeka dostojna, terjaja velike spremembe v človekovem ravnanju. Odločneje spreminjanje pa odpira težavno vprašanje sedanje tehnološke strukture, tako naše, kot tudi svetovne.

Ravnotežje ne bo mogoče vzpostaviti, če se bogastva zemlje samo izkoriščajo in potrato trošijo. Premirje in sožitje med naravo in človekom bo mogoče, ko bomo uvedli take tehnologije, ki bodo varčne in ki bodo naravi tudi vračale. To pa so visoko inovativne proizvodnje. Zato je naš namen podpirati razvijanje takih projektov. S tem pa je zeleno gibanje globoko zainteresirano za temeljne gospodarske probleme sodobnosti in s skrbjo za pre-

Lista neodvisnih zahteva že »boljši danes«

»Slovenija potrebuje žensko pamet in delo« — Stiri naše kandidatke

Med številnimi skupinami, ki v predvolilnem obdobju predstavljajo svoje programe, je tudi Lista neodvisnih, »nadstrankarska skupina«, ki nastopa v javnosti z geslom »Za boljši danes«. Kot je zapisala v programu, jo sestavljajo ljudje različnih poklicev in nazorov ter različnih starosti. Družji jih »hotenje reševati probleme, ki so nam skupni«. Lista neodvisnih meni, da Slovenija potrebuje žensko pamet in delo. V programu Lista neodvisnih pristaja na odpuščanje odvdenih delavcev, hkrati pa se zavzema za to, da imajo brezposelni možnost stalnega usposabljanja in dokvalifikacij. Podpira močne samostojne sindikate, ki bodo zagotavljali enakopraven položaj delavk. V zvezi z zaposlovanjem zagovarja še uvedbo posebnih programov zaposlovanja mladih, ki po šoli ne morejo dobiti dela. Sicer pa vidi Lista neodvisnih možnost

- Kandidatke na Listi neodvisnih so v 4. volilni enoti (občine Črnomelj, Metlika, Novomesto in Trebnje) Joža Miklič, ekonomistka iz SDK Novo mesto, Lojzka Potrč, ki je kot socialna delavka zaposlena v novomeškem Domu starejših občanov, Zvonka Falkner, učiteljica iz OŠ Trebnje, in Gabrijela Vidic Mihelčič, profesorica na Centru srednjih šol v Črnomlju.
- Denarne prispevke za Listo neodvisnih lahko zainteresirani nakazujejo na račun 50101-678-48891, MK Socialistične zveze — »Za listo neodvisnih«.

zaposlovanja med drugim v prodaji storištev vseh družbenih dejavnosti, kamor Lista uvršča tudi različne servisne dejavnosti za pomoč na domu. Lista podpira širitve pravice do poročniškega (starševskega) dopusta, kar med drugim pomeni, da bi lahko starši ostali pri otroku dalj časa ob minimalnem dohodu in zagotovljeni pravici do vrnitev na delo. Lista neodvisnih se zavzema tudi za zmanjšanje vojaškega proračuna in skrajšanje vojaškega roka. Ob enem Lista nasprotuje omejevanju pravic ženskih glede plava ter dejavnosti, ki obremenjujejo okolje. Ne strinja se tudi z zmanjševanjem z namerami, da bi se zmanjšal obseg sredstev za socialno.

KAKO DO ZELENH

KRŠKO — Zeleni iz Krškega, ki delujejo zunaj Demosa, imajo svoj informacijski center v nekdanjih SIS, kjer dela Vida Ban. Njena telefonska številka je 31-794. Prijavnice pa lahko dobijo pristihi Zelenih tudi v prodajalni Nika in v Valvasorjevi knjižnici.

IZJAVA NNSC V ZVEZI Z VOLITVAMI

Napredna narodna stranka centra (NNSC) meni ravno tako kot nekatere druge stranke in njihova glasila, da bo slo pri volitvah za nepravne volitve oz. poizkus ter farso in da bo udeležba na volitvah zelo majhna zaradi skeptičnosti številnih Slovcencev in zaradi preveč nejasnosti v zvezi z volitvami.

Pokojnik naj bi bil živ

Nenavadna zgodba, ki spominja na kriminalko

KOČEVJE — Pred kratkim, 1. februarja letos, smo v našem listu objavili razgovor z zakoncem Ožbolt (Tinca in Jože) iz Kočevja z naslovom »Priateljstvo prek časopisov«. Šlo je za zanimivost, kako sta se spoprijateljila z Emilom Černe-tom iz ZDA. Prijateljstvo je bilo tako globoko, da so si dopisovali dvakrat na teden. Možakarja sta si izmenjavala star denar (oba sta numizmatika), za Tinco pa je pošiljal tudi zdravila itd. Zakonca Ožbolt je zelo prizadelo, ko sta dobila pismo iz ZDA, da je njun prijatelj Emil umrl (to naj bi bilo že septembra 1988) in od takrat, seveda, tudi nista več dobivala njegovih pisem. Izrazila sta tudi obžalovanje, ker nikomur nista mogla izreči sožalja zaradi smrti prijatelja.

Komaj pa je bil članek objavljen, že so se začeli telefonski klici in druga posredovanja, da je Emil Černe živ in da je treba objaviti poruke. Pogosto je šlo za anonimne klice, nekateri pa so tudi zapisali ali povedali svoje naslove.

Najbolj vztrajen je diplomirani inženir Jože Kastelic iz Vlahovičev 20 v Ljubljani (tako se vsaj ta neznanec predstavlja), ki je najprej telefoniral, nato pa napisal pismo Jožetu Ožboltu, v katerem med drugim pravi, da zahteva, naj objavi popravek dejinfornacije o domnevi smrti Emila Černeta, ki pa ne sme biti objavljen med malimi oglasi.

Nasteva še več zahtev. Pismo je napisano na pisalni stroj in tudi podpis Jože Kastelic je le natipkan, podpisa (svojeročnega) pa ni. Po-dobnih klicev po telefonu od drugih Černetovih znancev je bilo še več, sam Černe pa se doslej ni oglasil niti Ožboltovima niti Dolenjskemu listu.

Zakonca ožbolt, ki zdaj ne vesta, ali je njun prijatelj mrtev ali živ, sta mu pisala (kot da je živ) 26. februarja priporočeno pismo, v katerem pravita, da sta novembra 1988 dobila pismo obvestilo o njegovi smrti (priložila sta tudi fotokopijo tega pisma, eno fotokopijo pa imamo tudi pri Dolenjskem listu). Priprčana sta bila, pišeta dalje, da ta vest drži, ker ni bilo več glasu od njega. In dalje: »Po objavi v Dolenjskem listu pa smo sicer neuradno dobili veselo novice, da si še vedno med živimi in ti želimo še mnogo let življenja. Prepričani pa bomo, da si še vedno živ, ko se nam bo osebno (brez posrednikov) pisno javil. Le tako ne bo nobene problema več glede popravka v Dolenjskem listu. Upamo, da Ti ne bo težko nama se oglasiti, saj smo bili prijatelji ... Jože in Tinca«.

Temu nimamo kaj dodati. Tudi mi bi želeli le prepričljivi dokaz, da je Emil Černe ali živ ali mrtev. Vsa zgodba pa še najbolj spominja na kakšno kriminalko.

J. PRIMC

Črnomelj: izvršni svet ne ve, kaj so otroci?

Črnomaljsko otroško varstvo ima za letošnje leto za 532 otrok v vrtcih za vzgojo in subvencioniranje oskrbe razporejenih 4,77 milijona din, v vrtcih pa bi potrebovali za 4 milijone dinarjev več. Med štirimi možnostmi, kako nastrižati skupaj manjkajoče 4 milijončke, so bili na izvršnem svetu mnenja, da je še najbolj sprejemljiva tista, ki bo zopet kar precej udarila po žepu starše, ki imajo otroke v vrtcu.

Ena od možnosti je bila, da bi prispevno stopnjo za otroško varstvo dvignili od sedanjih 1,71 odst. na 3,07 odst. iz bruto osebnih dohodkov. Kaj takšnega v združenem delu nočejo niti slišati, saj pravijo, da si ne upajo dvigniti prispevnih stopenj niti za stotinko odstotka. Druga rešitev bi bila povečati prispevek staršev za 189 odst. Te zastrašujoče številke so se očitno vsi prestrašili, saj o njej ni bilo kaj prida razprave. Zato pa so se bolj ogreli za to, da bi bil prispevek staršev višji za 114 odst., kar je sicer še vedno 10 odst. manj, kot je predlagana ekonomska cena, to pa pomeni, da so dokončno rešitev o tem, kako do vrha napolniti malho z denarjem, le odložili. Zadnji predlog »racionalizacije«, ki je bil zelo primeren ravno za predpustni čas, pa je bil, da bi del vrtca ukinili.

Sicer pa so v izvršnem svetu potem, ko so spoznali, da pravzaprav prave in zlasti neboleče rešitve ni, kratko sklenili, da je tisti denar, ki ga je za otroško varstvo sposobna dati družba, opredeljen v prispevni stopnji, manjkajoči cvek do ekonomske cene vrvice pa naj bo delež staršev. Sicer pa naj tudi vrtce prenehata čakati na diriganje izvršnega sveta, ampak naj se, postavljeno na trg, obnaša čim bolj podjetniško. Interes vrtca bi moral biti, da bi bile cene čim nižje, sicer bodo starši začeli izpisovati otroke. Na ta način naj bi se izvršni svet izognil vsem posledicam, ki bodo zagotovo prišle, ko bodo starši prejeli položnice za mesec marec.

Očitno je, da je preteklo že nekaj let, odkar so imeli člani izvršnega sveta predšolske otroke, pa so že pozabili, da se jih ne da kar tako vpisovati in izpisovati iz vrtcev, saj niso na primer čokolada, ki jo vzameš, a jo položiš nazaj na policjo v prodajalni, ko spoznaš, da je predraga.

In četudi bi začeli starši množično jemati otroke iz vrtcev, bi najbolj prizadeli le naraščaj, nikakor pa ne vzgojovarsvene organizacije, ki se še vedno lahko obnaša kot monopolist, dokler nestrpno čaka na sprejem 100 zavrnjenih otrok. Vendar pa bi morebitno množično izpisovanje le pripeljalo do dolgoročnih posledic, saj bi v vrtcih ostajali le otroci staršev, ki plačujejo najnižje prispevke, kar pomeni, da bi začelo v VVO zopet primanjkovati denarja. In kakšnega načina privijanja bi se lotili takrat? Bi si še upali tako kot doslej obremenjati žep staršev? Še decembra lani je namreč povprečni prispevek, ki so ga dali starši za oskrbo otrok v vrtcih znašal 10 odst. povprečnega OD, januarja pa že 15 odst.

Kosovo, zrcalo Jugoslavije

• S prihodom enot JLA na Kosovo (ta sklep je sprejelo predsedstvo SFRJ, proti je bil menda samo dr. Janez Drnovšek) se je položaj v nekdanji avtonomni pokrajini dodatno zaostрил, saj navzočnost armade ne more biti ključ za razrešitev tamkajšnjega mednarodnega volla. V Sloveniji

Partija pokra za JE Krško

Javna razprava o širitvi začasnega skladišča srednje in nizko radioaktivnih odpadkov v JE Krško bi morala biti končana do konca januarja. Toda doslej o javni razpravi ni bilo ne duha ne sluha, kar pa v občinski organizaciji Socialistične zveze pojasnjujejo s tem, da do roka ni bilo mogoče pripraviti dovolj kakovostnega gradiva zanjo. Zdaj je gradivo že natiskano — posebna številka Našega glasa — javna razprava pa naj bi se začela v marcu.

»Šli bomo pred starše, pa bo, kar bo,« pravijo v Knjižovodskem centru, kjer so pripravili izračun novih cen. Bodo tudi tisti, ki bodo prišli na oblast po volitvah, dejali »kar bo, pa bo,« ko bo beseda o otrocih? V vseh predvolilnih programih je sedaj veliko sladkih besed o skrbi za otroke in njihove matere. Na ustanovnem zboru črnomaljskih krščanskih demokratov je bilo celo slišati, da starši ne smejo biti tako egoistični, ko gre za rojevanje otrok, saj jih nimajo zase, ampak za družbo. Če je tako, pa naj ta družba, ta narod še kaj stori za svoje potomce, če noče, da bo čez nekaj stoletij izumrl.

M. BEZEK-JAKŠE

Naj Moščance in Ločane odnese voda?

V brežiški občini se prebivalci Mosteca in nižje ležečih vasi tja do Mihalovca in Loč ob hrvaški meji sprašujejo, kdaj bodo dokončali nasip ob levem bregu Save. Na srečo medtem še ni bilo visoke vode, če pa bi se narasla Sava ponovno razlila iz korita, bi bile posledice za ogrožene predele mnogo hujše kot prej, ko nasipa še ni bilo.

Ogrožena pa nista samo prebivalstvo in kmetijska proizvodnja, ampak bo zastala tudi investicijska dejavnost na poplavljenem območju, vključno z agromelioracijami, komasacijami in vrtnarskimi objekti, ki jih namerava graditi Agraria.

Prvo etapo nasipa Brežice — Sotla bi morali letos zaključiti in hkrati dokončati regulacijo Gabrnice, za vsa ta dela pa zagotoviti 6,964 milijarde konvertibilnih dinarjev. Toda, kot je povedal predsednik odbora za vodno gospodarstvo Slovenije Jože Avšič, naj bi bilo po planu zagotovljeno samo 2,6 milijarde dinarjev ali 37,3 odst. S tako zmanjšanimi sredstvi naloge ne bodo mogli izpeljati. Posavje je v tem primeru še bolj prizadeto kot celotno vodnogospodarsko območje z Dolenjsko in Belo krajino vred, ki bo vendarle dobilo 62 odst. planiranih sredstev.

• V sredstva za osnovno vodnogospodarsko dejavnost je zagotovilo premočno posegel ekološki zakon, ki ga je sprejela Slovenija. Savski nasip, ki je bil nekoč obravnavan kot prednostni objekt v republiškem planu in financiran iz združenih vodar-skkih sredstev Slovenije, je postal izključno problem območne vodne skupnosti Dolenjske, ki je zdaj ni več, in zaradi tega prejšnja prednost nima več nobene podpore.

Na vprašanje, kako si ob tako pesimistični usodi in preplahu ogroženega prebivalstva predstavlja reševanje tega problema predsednik odbora za vodno gospodarstvo SRS Jože Avšič, je ta odgovoril, da je zdaj občina tista, ki se mora boriti zato, da bo nasip največjega nezavarovanega poplavnega območja v Sloveniji znova dobil prednostno težo in da bodo prvo etapo dokončali še letos. Nadaljevanje nasipa do Sotle pa morajo opredeliti v novem srednjeročnem planu Slovenije in ga uskladiti z izgradnjo savskih elektrarn.

J. TEPPEY

so gledanja na kosovsko tragedijo precej drugačna kot, recimo, v Beogradu, Titogradu ali sami Prištini. Svoje videnje kosovske stvarnosti in bodočnosti je v nedavnem pogovoru za Prilogo našega časnika razgrnil tudi Milan Kučan, kandidat za predsednika predsedstva SR Slovenije. Tega dela pogovora takrat zaradi drugih aktualnosti nismo objavili, danes pa so Kučanovi pogledi spet v prvem planu, še posebej, ker gre za globalno in ne dnevno razmišljanje. Pomirnjamo, da je bila izjava dana pred intervencijo enot JLA. Milan Kučan je rekel:

»O tem problemu, ki najbolj izrazito in burno kaže vsa nasprotja, vse konflikte današnje Jugoslavije, je seveda lažje govoriti v Ljubljani, kot pa se z njimi soočiti tam, kjer si v vsej svoji surovosti podreja življenja ljudi, vseh narodov in narodnosti, ki tam živijo. Mi smo svoje stališče o Kosovu povedali večkrat, problem je po mojem v tem, da ta naša stališča v svoji avtenitični podobi (celovita, neizržgana in opremljena

Kdo lahko določa ceno življenja?

Gabrnica je za večino ljudi drobna modra črta na zemljevidu, morda niti to ne. Za prebivalce ob njej je bila še do nedavnega prijeten potok in za tiste, ki živijo v njej, življenjski prostor, kakršnega ni pod soncem. V njem so se bohotili tudi petkilogramski krapci, zajete ščuke, podusti, menek, ki ga je danes že silno težko najti, v zgornjem toku tudi postrv, rak jelševac in rak koščak.

Vsako veselje nad to pisanostjo življenja je odveč, saj govorimo v pretekliku. Zdaj teh čudovitih rib narave ni več. Ostale so še rdečkeperke, rdečke, kleni, mrene, pisanci in zelene — ribe, ki jim je uspelo preživeti tudi v tako neugodnem okolju. Malo jih je, majhne so, a zaenkrat so še...

Gabrnico in njene prebivalce ogrožajo trije veliki sovražniki, ki jim en sam potok pač ne more več biti kos. Največji med njimi je farma pitancev Gruda, ki od časa do časa onesnaži potok z gnojnicjo. Kot marsikatera politična farma tudi Gruda v Globokem nima zaključnega proizvodnega kroga in ne ve, kam z gnojnicjo. Po vsakokratni tožbi ribiške družine je farma resda pripravljena plačati odškodnino, a življenja potoku ne more več vrniti. Je sploh mogoče določiti ceno življenja?

Farma je v zadnjem času povzročila že dva velika pomora rib. Zadnji je bil v lanskem letu, ko je nepazljivost pri razprševanju gnojnice

povzročila množično smrt v dolžini sedmih kilometrov. Ribiči so se v začetku trudili z vlaganjem novega ribjega zaroda, a danes ni videti nobene perspektive več. Ne smemo namreč pozabiti, da ima potok Gabrnica še dva sovražnika. Peskokop v Globokem tako včasih tudi povsem iz človeške malomarnosti povzroči večje izpuste ob izpiranju peska. Zaradi tega se dno potoka pokrije z dvocentimetrsko plastjo peska tudi do pet kilometrov daleč. Če se to zgodi ravno v času drstenja, je škoda neopisna!

Pred nekaj leti je potoku prvo globoko rano zadalo tudi vodno gospodarstvo, ki je začelo z regulacijo. Gabrnica je že regulirana v večini dolžine, obetajo pa se ji le še slabši časi. Od Mosteca dalje naj bi jo kot kanal speljali v Sotlo, nič več v Savo! Kako se ob tem odločiti za najhujšega sovražnika?

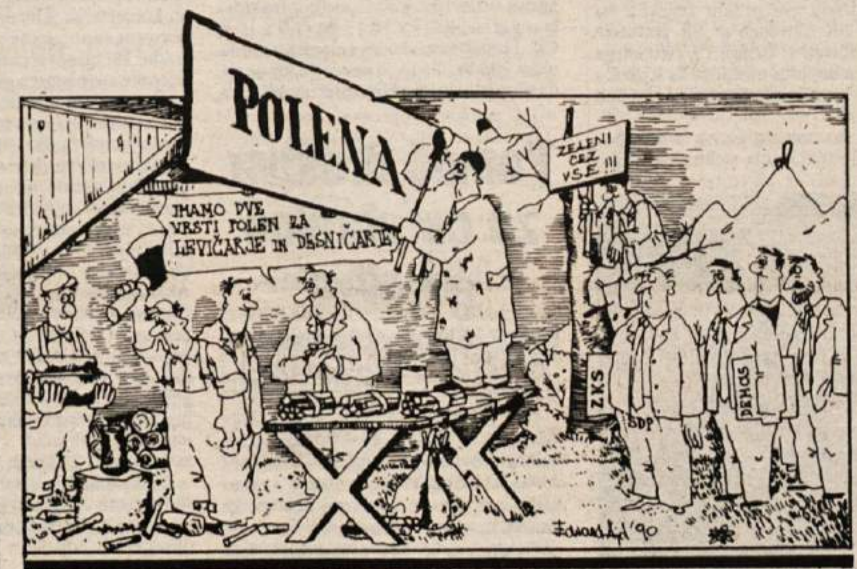
Gabrnica počasi izginja. Ostal bo kanal, sicer lepo urejen, obložen s kamenčki, po katerih bo voda hitreje odtekala. A v njem ne bo več tolmunov, zavojev, bogatega rastlinja pa tudi rib in rakov ne. Morda le še za vzorec.

B. DUŠIČ

Večplastna nezaupnica direktorju

Kakorkoli že komentirajo drugi ali pa kar mi sami, da je tajno glasovanje za imenovanje glavnega direktorja družbenega podjetja Lisca

Izposojena karikatura

PAVEL PE

v Sevnici rezultat ne dovolj tehtnega premisleka ali celo nezrelosti samoupravljalcev, je delstvo, da dosedajni dolgoletni vodilni delavec ni tudi zadnji direktor Konfekcije Lisca Vili Glas ni dobil dovolj glasov za ponovno imenovanje — večplastna nezaupnica.

Najprej nezaupnica, ki seže celo v Beograd do populističnega premiera Markovića, ki je s simpatično pojasnjevanju ukrepov v boju za per razbohoteno inflacijo in za konvertibilni dinar resda obetala veliko, a tudi kri in solze. P. tem predsednik ZIS ni pozabil povedati, da bo treba povsod, v vsakem delu Jugoslavije čemu odpovedati, da bi bilo lepo stisniti zobe in nezadovoljstvo izražati s stavkami in mitin gi. Ko se danes (verjetno ne le delavci Lisca spominjajo te zgozbe s konca lanskega leta) primerjajo svoj položaj, se pravi svoje plače razmere v tovarni, kjer že dolgo delajo po zahodnoevropskih normah in se potrjujejo najzahtevnejših tržiščih, ne morejo biti pretirno zadovoljni ne delavke za stroji niti vodile. Kot pretežni izvozniki so zaradi precejšenega dinarja v odnosu do marke in še zmeraj visokih uvoznih dajatev na slabšem kot prej. To svedeča pozna tudi pri plačah, čeprav »navadni delavci Lisca dajejo svojim vodilnim može priznanje, da so vsaj plače, takšne pač, kot se še zmeraj dobili 15. v mesecu oz. tedaj, ko so napovedali.

In kje je potemtakem zamera ali nezaupnica? Delavcem Lisca, ki umno gospodarjo z družbenim premoženjem, ni najbolj jasno, kako je mogoče, da si v mnogih tovarnah, zlasti na »jugus«, lahko delajo mnogo več plače kljub zamrznitvi in slabim rezultatom (Mimogrede: po zadnjih podatkih so se le januarja plače v Srbiji povečale v povprečju za 44 odstotkov!). Je za take skoke že dovolj tingerskih parol, groženj po »diferenciaciji ali kar premakstiti kakšnega direktorčka, noče dati večje plače? Puščica nezaupanja? Delavci Lisca je poletela tudi v Ljubljano neodločno slovensko vladno od srbskem boju, tu, ki tepe tudi Lisca. Delavci se tudi sprašujejo ali se bo praksa z juga, torej pritiski, grožnje, stavkami res obnesla tudi v Sloveniji, če bo hoteli zdravniki, učitelji, konfektionarji in vinarji do boljših plač? V Lisca delavci pravda nimajo nič proti temu, če naj bi bilo po razmerje OD 1:6 (doslej je bilo 1:4,12), kot predvideli z drugačnim vrednotenjem delovne mest. Ko pa so ravno pred sejo delavskega sveta dobili v roke plačilne liste, primerjali plače med seboj in kaj za tisti denar lahko dobijo trgovini, številni niso bili zadovoljni.

• Morda je bila ravno to tista pika na da postane direktor Glas »strelodvod« dežurni krivec za vse tegobe delavcev. Gle se še ni dokončno odločil, kaj bo storil, pa to naredil v prihodnjih dveh tednih. Dotlej ima Lisca le vršilca dolžnosti glavnega direktorja in precej drugih vodilnih na morem »prepihu«. Moteče moreč zato, ker je sodelavec izbral taisti Glas, je na omenjeni seji delavskega sveta t. pojasnil poslovno vizijo Lisca. Na to ni nobenih pripomb. Taisti člani delavskega sveta pa so mu na tajnem glasovanju p. sodili le 9 glasov za in 16 proti imenovanju za glavnega direktorja.

PAVEL PE

z našo razlago) niso predstavljena tam, kjer se z njimi politično največ manipulira in obračunava. Mi nikoli nismo trdili, da so naši pogledi edini zveličavni recept za razrešitev tega mnogoplastnega problema, ki pa je po naši oceni predvsem ekonomsko-socialni, kulturno-civilizacijski in šele na koncu mednarodni in politični.

Izhajajoč iz teh osnovnih tamkajšnjih razpoticij in razhajanj ter stališča, da dokler je to jugoslovanski problem, in to očitno je, saj konec koncev vso Jugoslavijo, torej tudi nas Slovence, sodijo po tem, kaj se dogaja na Kosovu, in po naši skupni nesposobnosti, smo si vedno iskreno želeli, da zaplet razrešimo. Ob tem seveda menimo, da imamo dolžnost in pravico biti udeleženi pri postavljanju diagnoze, za kaj na Kosovu pravzaprav gre, in tudi pri določanju izbire sredstev, s katerimi bi se problem vsaj omilil, če se že ne da razrešiti. Da ljudje na Kosovu vsaj ne bi živeli drug proti drugemu, če že ne morejo živeti drug z drugim. No, to pravico so nam odrekli, ves čas pa se zahteva naša odgovornost za posledice tako politične diagnoze

stanja kot tudi izbire sredstev. Mi seveda odgovornosti za to, kar se tam počne, nočemo nositi, nočemo biti udeleženi. Zlasti ne za zoženo oceeno, da gre za kontrarevolucijo, ki potem sama naprej dikтира sredstva, za represijo, ki je na koncu pravzaprav pripeljala do ubijanja ljudi, do neke vrste državnega terorizma. Od tod tudi umik našega dela milice iz združenega odreda.

Rešitev ni preprosta in na kratek rok ni mogoča. Veliko bi bilo že, če bi dosegli zaustavitev ekstremne zaostribe, ki potem zahteva nasilje, represijo, in na ta način ustvarili vsaj minimalne pogoje za pogovor vseh v sporu udeleženi strani, če uporabim ta izraz. Z na v sporu angažirane strani mislim tudi na tiste sile, ki dobio politično legitimitacijo v svojem narodu. Ohrabrujoč znak je proces javljanj teh gibanj, ne bi pa smeli vnaprej pristati na logiko, da se na tem političnem prizorišču in na pogovorih kogarkoli označi, da ne gre za demokratične sile, da gre za teroriste, kontrarevolucionarje, ki si pač navedajo demokratsko masko. Tak vnaprejšen sum ali uvrstitev bi tak pogovor diskvalificiral in ga vnaprej obsodila na neuspeh. Menim, da

ne bi smeli vnaprej bežati pred nobenim problemom, iz nobene pobude, ki bi lahko pomembno lažje rešitev kosovskega volla, ne bi smeli dati tabuja. Začetek pametne, stabilne rešitve vidim v angažiranju predsedstva države kot budnika za razgovor ali formiranje demokratskega foruma, ki bi vse kosovske in politične sile republike Srbije pripeljal za okroglo m. Pogovor ne bo lahek in enostaven, vendar lahko rodi uspešen rezultat.

Težko je reči, komu ta hip ustreza kakšna situacija na Kosovu, vsekakor se je treba zadržati, da bi ustrezala vsem. To pa seveda pomeni, da je treba zaustaviti tudi individualno nasilje nad posamezniki, ki na Kosovu dvomno je, čeprav se v Sloveniji pogosto zdi, da tega ni. In pri tem gre tudi za nastajajočinskega naroda nad pripadniki manjšinske. Torej Abancev nad Srbi. Tisto, kar bi bilo najprej nujno doseči z naporom demokratske sni znotraj abanskega naroda, je ravno moratorij obsodba tega in takšnega nasilja. Mogoče je iluzija, vendar jaz pač na to tako gledam in se za to vedno zavzemal. In se bom še.

manjših krajevnih skupnosti začela že v začetku marca, večji del razprav pa naj bi bil opravljen po zasedanju republiške skupščine, ki bo sredi marca ali proti koncu meseca obravnavala celovito pro-

Peter Žigante Branko Pirc

blematiko o odlaganju odpadkov. Republiška skupščina naj bi dala odgovor še na odprta vprašanja glede rente, pa tudi o postopkih za pridobitev lokacije za dokončno odlagališče. Mislim, da smo se prav odločili, ko smo predlagali podaljšanje roka za javno razpravo, saj je bil naš cilj, da ljudem posredujejo čim več dobrih strokovnih informacij.

Peter Žigante, šef sektorja za urbanizem v krškem Savaprojektu, ki opravlja vse tehnične postopke v zvezi s skladiščem, je tudi član izvršnega sveta, zadolžen za okolje. Hkrati pa je še predsednik sveta za varstvo okolja pri občinski konferenci SZ. Vendar odločno odklanja sintagmo o dvojni ali celo trojni vlogi. »Na tako etiketo ne morem pristati iz preprostega razloga, ker na vseh teh ravneh delujem kot strokovnjak skupaj z drugimi. Torej moj odnos do tega problema ni nikjer posebej povezan z načinom delovanja določenega foruma ali kaj podobnega.« Na vprašanje, kaj se lahko zgodi, če se delegati odločijo za odklonilno stališče do gradnje skladišča pravi: »Potem bo treba JE Krško zapreti v najmanj dveh letih. V tem primeru bi morali zahtevati od republiške skupščine, da zagotovi potrebne projekte in tudi

denar. Vendar pa sem mnenja, da bi bilo za JE Krško slabša varianta, saj bi bila to zavestno odločitev, ki ji ne bodo ozadja poznali tammor prodajamo naše kmetijske prideleke.« Na dodaja Branko Pirc, da Krško ne bo pristal na pogreb, saj se lahko v primeru zaprtja JE Krško zgodi, da bodo v Krškem ostali vsi jedrski odpadki. Oba zagovarjata stališče, da naj JE Krško luje še naprej, saj bo tako manjša škoda, kot v zaprtju.

Kot sta še povedala, bo razprava končana konca aprila. Šele tedaj bo tudi prizgana za luč za začetek priprav na gradnjo, ki pa so zahtevne, da bodo trajale še najmanj leto. Vendar bo mogoče v tem primeru skladišče graditi do leta 1992, ko bo zmanjkalo prostora tem skladišču.

Več kot očitno je, da so v igri še vse karte, in kako jih bodo posamezni akterji izigrali, se nikoli mogoče napovedovati. V SZ se ogradjujejo kakršnih koli napovedi, ker so sprejeli samo v tehničnega izvajalca razprave. Če bodo o stranke menile, da SZ ne sme biti izvajalec te prave, potem se bo Socialistična zveza umakala.

J. SIMON

Zreba je izmed reševalcev naše 6. nagradne križanke izbral MARJANA ZIDARJA in mu za nagrado dodelil knjigo slovenskega pisatelja Vladimirja Kavčiča Pesnik in policistka. Gre za klasično napisan roman o sodobnih temah in našem življenju, ki ga prelamljajo osebnosti in družbene silnice. Nagradjencu čestitamo!

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 12. marca na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 8.

REŠITEV 6. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 6. nagradne križanke, brana po vodoravnih vrsticah, se glasi: MAMA, OKLA, ADORACIJA, KARAT, LAUBE, LIBERALCI, EMO, ASA, MS, TEST, HAD, NIKA, ANE, MONOM, LAN, LOT, ARENA, IND, ETERNIT, STOJA, SARANCA, TUNEL.

MISLI

Zgodovina je dokazala, da se doslej še ni uresničil noben načrt za rešitev človeštva.

V. KAVČIČ

Ljubezni je deležen tisti, ki jo daje.

D. ALBAHARI

NAGRADNA KRIŽANKA

Crossword puzzle grid with clues in Slovenian and illustrations of a man and a woman.

Preko ledene divjine

Šesterica mož potuje prek Antarktike - Ledeni vihar, hud mraz, izčrpani psi

Ledene divjine Antarktike so mikale in še vedno raziskujejo, izvalice divjin, raziskovalce in znanstvenike. Prenekateri mož je drzno igro z belo celino plačal s lastnim življenjem. Bela divjina je kljub sodobni tehniki, s katero si pomagajo današnji raziskovalci in popotniki, še vedno kruta in trda.

Podvig si je zamislil ljubitelj divjin, 45-letni Will Steger, znan po svoji poti s pasjo vprego na severni pol, ter 43-letni francoski zdravnik Jean-Louis Etienne. Pridrležili so se jima še Britanec, Japonec, Rus in Kitajec.

Potovanje je naporno tako za ljudi kot za živali. Za odpravo so izbrali posebne pasme psov, posebno utrjenih in odpornih. Poleg njihove naravne odpornosti do mraza jih ščitijo še posebni plaščki in škorenjčki.

Oh, ta kava!

Dekofeinizirana kava je še slabša od nepredelane

Doslej se je o pravi kavi slišalo bolj malo spodbudnega. Obtoženo je bila že vsega mogočega, med raziskavami, ki so nekoliko podrobneje pregledale posledice stalnega uživanja te sicer priljubljene pijače, pa bi težko našli katero, ki bi priporočala pitje kave. Zvečine je obveljalo, da pitje kave zvezi z zdravstvenimi razlogi ni priporočljivo.

Zivilska industrija je zato osveščnemu delu javnosti postregla s kavo, ki ne vsebuje zdravju škodljivih snovi. Na trg so poslali tako imenovano dekofeinizirano kavo. In za zdravje zaskrbljeni ljudje so namesto prave kave uživali škodljivih snovi očiščeno kavo, sveto prepričani, da so se ognili možnim zdravstvenim zapletom zaradi svoje ljubzini do kofetke.

Najnovejša raziskava v ZDA pa so prinesle slabe novice. Tudi dekofeinizirana kava je škodljiva. Morda celo bolj kot prava. Raziskovalci namenjajo, da redno uživanje dekofeinizirane kave spodbuja nastajanje holesterola tipa LDL v krvi. To je tako imenovani »slabi« holesterol, tisti, ki je kriv za težave s krvnim ožiljem in srcem.

ZGODILO SE JE

- Proti Zemlji drvi orjaški komet Austin 1989ci. Astronomi so izračunali, da bo švignil mimo nas 25. maja.
- Na javni dražbi v newyorškem Sot-Hebyju so prodali eno od znanih 23 kopij ameriške deklaracije o neodvisnosti. Zanj je nek ljubitelj starin in neodvisnosti plačal 1,6 milijona dolarjev.
- Previdno z alkoholom! Najnovejša raziskovalna študija, ki so jo opravili v ZDA, je potrdila dosedanj sum strokovnjakov, da redno uživanje alkohola povzroča razširitev srca.
- Francozinja Brigitte Gimenez je doslej ženska hitrostni rekord. Na jadralski deski je brzela s hitrostjo 72,46 km/h.
- Na Grenlandiji so odkrili nahajališče zlata, ki obljublja okoli 12 ton zlahne kovine na leto.

tovorjenih s poldruho tona opreme, krenilo na pot iz baze pod gorovjem Nunataks preko južnega pola proti sovjetski raziskovalni bazi Mirni. Čeprav so izbrali za potovanje najprimernejši čas, polarno pomlad in poletje, ki se zdaj že končuje, pa je bela divjina takoj pokazala, kako ostre zobe ima. Popotnike je najprej oviral hud mraz, 43 stopinj pod ničlo, nato pa jih je za 13 dni zaustavil leden vihar. Tako so na južni pol prispeli šele 11. decembra, torej kasneje, kot so predvidevali.

Zamuda jim že hodi napak. Kratko polarno poletje se je končalo, bliža se polarna zima. Če avanturistom v tem mesecu ne bo uspelo priti do baze Mirni, bodo obmorovali na Antarktiki vse do pomladi. Zima je huda in Antarktika je ta čas nedostopna.

Potovanje je naporno tako za ljudi kot za živali. Za odpravo so izbrali posebne pasme psov, posebno utrjenih in odpornih. Poleg njihove naravne odpornosti do mraza jih ščitijo še posebni plaščki in škorenjčki. Tudi hranijo jih s posebno hrano. A je kljub temu en pes že poginil, kar 15 pa so jih morali začasno odpeljati z letalom na okrevanje.

Zgodovine ne raziskujemo samo zato, da bi se ohranil spomin na pomembna dejanja, pač pa predvsem zato, da bi se znašli v času.

A. PUHAR

Vsak človeški obraz je senca smrti.

B. JAKAC

Moč in oblast sta vedno in povsod vsiljevanje posameznika drugemu posamezniku.

B. M. ZUPANČIČ

Zlat, a ponaredek

Neznan ponarejevalec dobro zaslužil z zlatniki

Odkar so leta 1986 na Japonskem skovali spominske zlatnike v počastitev 60-letnice vladavine cesarja Hirohita, je med zbiralci kovancev po vsem svetu ta kovanec nad vse cenjen. Vsak, ki kaj da na svojo zbirko, skuša priti do tega 24-karatnega zlatnika. In čeprav jih je Japonska banka skovala 11 milijonov in je bila cena postavljena visoko (20-gramski cekin je stal dvakrat več, kot je njegova vrednost v zlatu), je zaloga pošla.

Toliko večje je bilo presenečenje, ko so se zlatniki ponovno pojavili na tržišču v večjih količinah. Strokovnjaki so kmalu ugotovili, da gre za ponardek. Zlatniki so sicer skovani iz čistega zlata in prvovrstne izdelave, pa vendarle ponarejeni. Nekdo je pač izračunal, da čisto zlato, predelano v japonski zlatnik, lahko proda dvakrat dražje. In se je lotil posla.

Zataknilo se je, ko je letos neka tokijska družba hotela naložiti v Fuji banko 1000 teh zlatnikov. Sum uslužbenec banke je zbudila ovojnica, ki se jim je zdela nekoliko bolj škratne barve kot izvirna. Zlatnike so poslali v ekspertno preiskavo v Japonsko banko. Tam so jih pregledali pod mikroskopom in odkrili nekaj drobnih nepravilnosti, ki jih izvirni cekini nimajo.

Klobčič se je začel razvijati in sled je pripeljala do britanskega prekopčevalca, ki se sled pokazal naprej v Zürich, tu pa se je izgubila. Zlatnike naj bi prodala vlada neugotovljene srednjeazijske države.

Ocenjujejo, da kroži na trgu najmanj 103.000 ponaredkov.

Svetovna vas pred uničenjem?

Zaskrbljenost je ve hujša - Ves svet je postal ena sama vas - Izsekavanje in požiganje tropskega gozda huda nevarnost za okolje

«Če se ne bo naša politika do okolja spremenila,« svari ekolog Edward Goldsmith, »potem ni nobene možnosti, da bi človeštvo preživel naslednjih 40 let.«

Vsi ekologi v svojih mračnih napovedih prihodnosti niso tako strogi in ne postavljajo časovnih meja s tako odločnostjo, vendar je tudi pri njih zaskrbljenosti povsem jasno misel, da se človeštvo ob nespremenjenih usmeritvah sedanjega početja in ravnanja zares slabo piše, globalna katastrofa pa je videti neizbežna, naj pride čez 40 ali 100 let.

Preveščevanje? Ne!

Z Zemljo se dogajajo hude stvari. Tropski gozd izginja s strahovito hitrostjo, vsako sekundo ga je za 0,4 hektara manj. S sveta vsak teden izgine tudi katera od rastlinskih ali živalskih vrst, nekatere med njimi znanost niti raziskovala še ni. Količina ogljikovega dvokisa v zemeljskem ozračju pa se vsako leto dvigne za 0,4 odstotka, metana je z vsakim letom več za odstotek, količina ozon uničujočih korofluorogljikov pa raste s stopnjo 4 odstotkov. Pitne vode je prav tako iz leta v leto manj, površinske vode in podtalnice so vse bolj onesnažene. Strupi se kopičijo tako v zemlji, vodah kot v živalih in pridelkih. Vse skupaj je pravi mrtvaški ples.

Gospodarska rast sveta je plačana z izredno visoko ceno: z onesnaženjem zemlje, zraka in voda, s plenjenjem in uničevanjem naravnih virov in trganjem življenjskih verig. Človek ni več krona stvarstva. Postal mu je najhujši in najnevarnejši sovražnik.

Medtem ko se razviti svet otepa predvsem z vprašanji čistjenja onesnaženih voda in zraka, z vprašanji, kam s trdnimi in tekočimi odpadki, s tako ali drugače strupenimi in nevarnimi za okolje, pa se tako imenovani tretji ali revni svet pogreza v samotragedijo z uničevanjem svojih naravnih virov.

Mnoge države tretjega sveta so si v sedemdesetih letih, ko je svetovno gospodarstvo cvetelo in je bila cena nafte

visoka, sposojale denar od razvitih. Vendar so kapital zvečine neproduktivno zapravile. Po recesiji jih je breme dolgov trdo pritisnilo. In kaj storiti, da bi se rešile dolgov? Začele so sekati gozdove, ropati svoja naravna bogastva, da bi prišle do denarja za vračilo dolgov in da bi se hitro dvignile iz revščine. Pred očmi jim je sedajni trenutek, bodočnosti nočejo videti.

Ta pa je črna. Plodna zemlja tropskih pasov je revna, naravno ravnovesje pa krhko. Dokler raste tropski gozd, se bi-vanjsko okolje vzdržuje, ko pa v gozdovih zapojejo žage in zagori ogenj, pride do katastrofalnih sprememb. Na površinah, kjer posekajo gozd, s požigom začasno dobe s pepelom pognojeno plodno zemljo, ki pa rodi le dve do tri leta, nato pa je plodnosti konec. Erozijski uniči nezavarovano tanko in revno plodno plast in tam, kjer je bujno rasel tropski gozd in je potem nekaj let stalo polje ali pašnik, čez čas kraljuje neuporabna pušča. Sekači in farmaji pa se pomaknejo naprej v območje, kjer je še gozd.

Tako izginejo vsako leto ogromne površine tropskega gozda. Strokovnjaki ocenjujejo, da je tropski gozd naravno okolje za dve tretjini vseh rastlinskih in živalskih vrst na svetu, kar dve tretjini teh bitij je edinstvenih, žive samo v tem okolju. Tropskemu gozdu pravijo genetska banka sveta. Z njegovim uničevanjem izginja pestro bogastvo rastlinskih in živalskih vrst. Tako človeštvo za vedno izgublja možnost, da bi kdaj lahko pametno in koristno uporabilo to še povsem neizkoriščeno bogastvo za pridobivanje novih zdravil, hrane, pridelkov, novih pasem.

Izginevanje tropskega gozda prinaša še dodatne nevarnosti. Znano je, da zelene rastline pri fotosintezi vsrkavajo ogljikov dvokis, oddajajo pa kisik. Manj ko je tropskega gozda, šibkejši je ta gigantski proces izmenjave snovi v globalnem okolju. Ogljikovega dvokisa je zaradi sekanja in požiganja gozdov

ter drugih človekovih dejavnosti v ozračju vse več, kisika in vlage pa manj.

Nekateri znanstveniki že dolgo svarijo pred nevarnostjo prevelike stopnje ogljikovega dvokisa v ozračju. Govorijo o učinku tople grede, o pregrevanju ozračja. O pojavu smo že večkrat pisali, poudariti velja predvsem, da bi bile posledice katastrofalne. Strokovni spor o globalni topli gredi sicer še ni zaključen, prevladuje pa že prepričanje, da nikakor ne gre za nedolžno zadevo.

Na uničevalski poti se tako srečujeta razviti svet s svojimi strupi, emisijami in odpadki in revni svet z uničevanjem svojega okolja, ki pa je bistvenega pomena za vso Zemljo. Vseeno je, kdo koga bolj krivi, oba sta uničevalca. Človeštvo ne živi več nepovezano, kot je živel nekoč. Svet je postal globalna vas in kar se počne na enem koncu vasi, vpliva na življenje v drugem. Rešitev Zemlje je zato v dogovoru vseh njenih »važčanov«, predno v vasi ne bo več mogoče bivati.

MI M

(Vir: Plain Truth)

Rešene?

So se rezus opice rešile izumrtja?

Vsako leto zvmemo za kakšno novo živalsko in rastlinsko vrsto, ki ji grozi uničenje zaradi uničevanja naravnega okolja ali zaradi kakih drugih človekovih posegov v okolje. Redke, zato pa toliko bolj spodbudne so vesti, da se je kateri vrsti uspelo rešiti. Videti je, da lahko med take lahko pristejemo opice rezus.

Teh indijskih opic je bilo po približnih ocenah pred 30 leti kakih 10 milijonov, pred desetimi leti pa so ocenili, da jih je samo še 180 tisoč. Tako strahoten upad gre povsem na račun človeka. Rezusove vrste je strahotno razredčilo uničevanje gozdov, njihovega naravnega bivalnega okolja, nič manj pa ni ključno izumiranje pripomogel brezobziren lov in prodaja opic na tujce. Kupovali so jih raziskovalni medicinski in farmaceutski laboratoriji, ker so se rezusi izkazali kot nadvse primerne laboratorijske poskusne živali.

Bil je skrajen čas, da so nekaj ukrenili za njihovo rešitev. Najprej so prepovedali izvoz rezusov, svetovalci na področju so učili kmete, da rezusi niso škodljivi, hkrati pa je tekla tudi akcija za čuvanje gozdov. In vsi ti ukrepi skupaj so rodili sadove. Lani so strokovnjaki ponovno ocenjevali, kakšno je stanje z rezusi, in sporočili so spodbudno vest, da se je njihovo število dvignilo na kakih 430.000.

Kdor se bori za boljši svet, ga prej ali slej kaznuje spoznanje, da boljšega sveta ni in ga nikoli ne bo. Mogoče bo nekoč le znosen svet.

I. TORKAR

Brez narodove samostojnosti tudi posameznik ni svoboden in samostojen.

T. HRIBAR

Nihče ni ostal brez ljubezni, nihče izmed tistih, ki niso omahovali pri dejanju. Zato pa tisti, ki samo terjajo, ne dobijo nič.

D. ALBAHARI

Elektronski aids

Računalniki so postali ogrožena vrsta. Kmalu po njihovem zmagoslavju nam pohodu v vsakdanje življenje in umestitvi na vseh mestih družbenega življenja so jih začele preganjati bolezni. Najhujša od vseh nevarnosti so računalniški virusi, ki so se prav tako bogato razmnožili, kot se je sama uporaba računalnikov. Elektronski virusi so že sesuli cele mreže, tudi tiste najbolj varovane, naredili ogromno škodo, pripravili prste računalniškimi piratom (Jugoslavija je med vodilnimi računalniškimi piratskimi državami v svetu), niso pa se doslej še preoblekli v človečnost in od tu udarili. Prav to pa se je zgodilo nedolgo tega. Primer je vsekakor poučen tudi za nas, nauk zgodbe pa je nekoliko v nasprotju s slovensko ljudsko modrostjo: podarjenemu konju ne glej na zob! Primer nas uči, da je treba prav podarjenemu konju, če je računalniške vrste, temeljito pogledati v zobovje.

Na naslov medicinskih raziskovalnih institutov, ki se ukvarjajo z raziskovanjem in preučevanjem aidsa, na naslove novinarjev, znanstvenikov, publicistov, zdravnikov in podobnih strokovnjakov je po pošti prispela pošiljka, v kateri je bila računalniška disketa z deklariranimi vitalnimi in najnovejšimi informacijami o aidsu. Kdor ni diskete nekoliko natančneje pogledal in opazil drobnega zapisa, ki opozarja, da disketa lahko poškoduje ostale programe, in je vložil disketo v svoj računalnik, je doživel nelepo presenečenje. Namesto pomembnih informacij je dobil opustošenje. Na disketi zapisani virus je uničil vse programe in zapise.

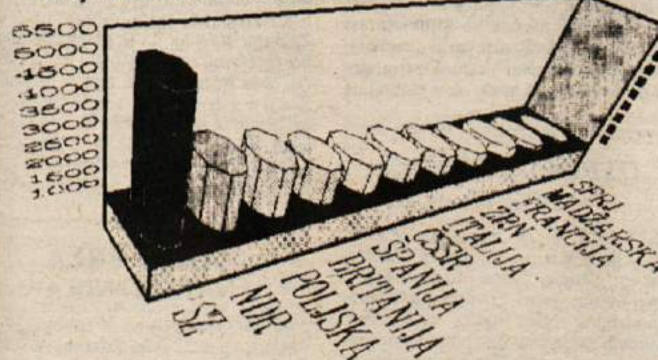
Policiji ni uspelo odkriti, kdo si je nakopal toliko stroškov, da je naredil toliko škode.

MI M

svet v številkah

ONESNAŽEVANJE ZRAKA V EVROPI

Emisije SO2 v tisoč tonah letno

To zimo smo začutili, kaj se pravi slab zrak. Slišali smo lahko opozorila, naj v nekaterih mestih starejši ljudje, bolniki in otroci ne hodijo ven, ker je koncentracija žveplovega dvokisa prevelika. Na svoji koži smo skušali onesnaževanja ozračja s plini, ki jih »proizvajamo« z avtomobili, termoelektrami, toplarnami in ogrevalnimi napravami. Graf tega tedna prikazuje 11 največjih onesnaževalcev zraka v Evropi, višina dimnikov pa predstavlja letno emisijo žveplovega dvokisa v tisoč tonah. Med njimi je žal tudi Jugoslavija. Sploh prednjačijo socialistične države.

POMLADNO JUTRO

Topel sončen dan se je obetal že zarana. Skobacal sem se iz postelje ter se prekobalil čez prag. Pred hišo se je že mudila mati pri svojih opravkih.

»Za božjo voljo,« se je vznemirila, »saj ti bi moral biti še v postelji!«

Nisem vedel, kaj naj rečem. Vredna modrega neba in bleščečega sonca sta me zvabila ven. Kaj bi notri!

Odracal sem za hišo, kjer so kodokakale putke in bruske po gnoju. Petelin se je tudi veselil sonca in glasno prepeval. Po stezici sem jo ubral na spodnji konec vrta, kjer je bilo še vedno sonca. Od tam se mi je nudil lep razgled na Tančo goro, na zelena poljoča pod Mirno goro, posejana z majhnimi zidanicami. Daleč na obzorju so se dvigali Gorjanci, zasrti z rahlo kopreno.

Biserna rosa se je lesketala v jutranjem soncu in se v pisanih barvnih odtinkih pozibavala na travnih bilkah. Kristalne kapljice so zdrsevale v žejno zemljo.

Po vrtovih se je razgledal živčav mladih škorcev, ki so izletavali iz gnezda ter na vse pretege klicali svoje starše. Tudi druge ptice so se oglašale. Še posebej glasni so bili vrabci, sinice in ščinkavci. V ubrano petje ptic je udarjal pisani detel, ki je s kljunom trkal po deblu stare jablane. Od daleč, iz zelenih krošenj belih brez, pa je odmeval žametni glas kukavice. Nad zorana polja se je visoko vzpenjal škrljanček in veselo žgolel, nato pa utihnil in se strmoglav spustil na razore. Od cveta do cveta so letele delovne čebele.

Vse se je prebudilo, le moji prijatelji črni murni so še

dremali v svojih črnih rovih. Ni se jim dalo ven. Pr-dolgo v noč so škripali s svojimi goslicami.

Vprijal sem vase prelesto pomladnega jutra, sam krtkohlčanik in rumenokljunec kot mladi ptiči. Bogastvo narave mi je bilo tako blizu in tako samoumevno, da sem bil skoraj ravnodušen.

Danes pa se mi spomin na zlata pomladna jutra vrača kot velika dragotina.

LOJZE CESTNIK

POTA IN STRAŽA

dežurni poročajo

KAKO BO VARIL? 33-letni Branko Ocvirk iz Novega mesta ima v Cesarjevi ulici še nedograjeno stanovanjsko hišo, v njej pa je hranilni varilnik aparat in zaščitno masko za varjenje. Ne enega ne drugega danes nima več, preko zime ju je odnesel neznanec in Ocvirku oškodoval za 4 tisoč dinarjev.

OB VODOVODNO CEV — Komunalno podjetje Trebnje je minule dni opravljalo vzdrževalna dela pri vodovodnem zajetu na Trebelnem. Toda od nekega se je pritihoval neznanec in z delovne površine odnesel plastično vodovodno cev, vredno 2.400 dinarjev.

BULDOŽER BREZ VIJAKOV — Neslano šalo si je privoščil tisti, ki je minule dni z buldožerjo, domujočega v peskopu na Suhorju, odvil in odnesel več vijakov, orodja in še nekaj drugih delov. Črnomljski Begrad, lastnik buldožerje, je oškodovan vsaj za 5 tisočakov.

SEKAL SMREKE — Neznani storilec je februarja v gozdu Veliko Bukovje pri Adlešičih, last novomeškega GG, toz Gozdarstvo Črnomelj, posekal tri smreke, les nato razžagal in odpeljal neznan kam. Gozdarji so oškodovani za 5.600 dinarjev.

VLOM V AVTOMOBIL — 35-letni Stjepan Kolenc iz Metlike je pred dnevi pustil svoj avtomobil na parkirnišču pred stanovanjskim blokom. Preko noči pa je do vozila prišel neznanec, vlomil vanj in odnesel akumulator, rezervno kolo in nekaj orodja. Vse skupaj je bilo vredno tisoč dinarjev.

UKRADEL VIDEOREKORDER — Neznani storilec je v noči na 22. februar razbil izločeno okno Dolenjske prodajalne Sport v Črnomlju in iz notranjosti odnesel videorekorder Gorenje št. 049692 s crnim ohišjem. Dolenjka je oškodovana za 13.672 din.

ZAKONCA UMRLA POD TRAKTORJEM

BREŽICE — Prejšnji četrtek, 22. februarja, je prišlo v hudi prometni nesreči, ki se je pripetila na lokalni cesti med Ribnico in Čirkom, do družinske tragedije. 62-letni Milan Franko iz Podgračnega je okoli 9.50 peljal traktor — na njem pa je imel neastirarni varnostni lok — po lokalni cesti proti Čirkniku. Med vožnjo je zavozil preveč na desno banko, tako da se je traktor nagnil in se pričel prevračati po strmim pobočju travnika. Ustavil se je šele po 34 metrih. Voznik Milan in njegova 49-letna žena Jožefa, ki je z njim sedela na traktorju, sta bila pri tem tako hudo ranjena, da sta poškodbam podlegla na mestu nesreče.

Le konec odkupov bo rešil lipo

Dolenjskih gozdov ne ogrožajo le bolezn — Občinska odloka nista preprečila uničevanja lipa — Romi se za zakonodajo in kazni ne zmenijo

ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO, TREBNJE — Dolenjskim gozdom preti veliko nevarnost. Ne le da se nadaljuje propadanje domačega kostanja, da je zdrav brest že prava redkost in da se tudi mehurjevka na zelenem boru nezadržno širi, pač pa se vsem tem grožnjam iz dneva v dan pridružujejo še gozdne tatvine, črni poseki lesa, ne nazadnje tudi vse tanjša denarnica za uresničevanja zastavljenih gozdnogospodarskih načrtov, najsi gre za pogozdovanje, urejanje gozdov ali kaj tretjega.

Gozdarski inšpektorji so lani zaradi takšnih in drugačnih kršitev napisali kar 75 predlogov sodnikom za prekrške, ki so jih — kar je še posebej pohvalno — rešili kar sedemdeset. Največkrat je bilo vmes nedovoljeno nabiranje lipovge cvetja, takih primerov je bilo 32; sečenj brez odloke je bilo 24, kar dvanajstkrat so inšpektorji odkrili prevoze nežigosane hlobovine, pet primerov nedovoljenega razreza hlobovine je bilo na žagah, trikrat so se srečali z nezakonitim nakupom lesa, dvakrat pa z nedovoljeno prodajo. Seveda ta pregled ne bi bil popoln, ako mu ne dodamo še treh spisanih kazenskih ovadb. Gre za že tolikokrat omenjeno samovoljo Pionirja ter smučarskih društev Šentjernej in Gorjanci, ki sta za ureditev poti za prevoz teptalca snega posekali nič koliko dreves, celo v zaščitem območju Ko-

bil. Da bo mera polna, so na tem območju zmajari krškega kluba Krila nadaljevali s posekom na površini kakih dvajsetih arov z namenom, da si uredijo vzletni prostor.

In če med vsemi ostalimi naštetimi nezakonitostmi iščemo naslednjo najbolj vpijočo, je to vsekakor nedovoljeno nabiranje lipovge cvetja. Z lomljenjem vej in vrhov se uničevanje lipovih dreves nezadržno nadaljuje. Skupščini občine Črnomelj in Novo mesto sta sicer na pobudo novomeškega Gozdnega gospodarstva pred časom izdala odloka,

ki takšno početje prepovedujeta, vendar brez uspeha. Tisti, katerim sta bila namenjena — gre pa seveda za Rome — zakonov ne spoštujejo, pri obiranju cvetja drevesa ne le obsekajo, pač pa

● **Inšpektorji so ugotovili, da je novomeško GG v velikem zaostanku pri izdelavi in reviziji gozdnogospodarskih načrtov, v Sloveniji je celo med najslabšimi.**

jih celo podirajo. Zagotovo tudi tistih omenjenih dvintrideset prijav sodniku za prekrške namena ni doseglo, inflacija je pripomogla, da so bile kazni zgolj simbolične. Ob vsem tem je izhod pravzaprav en sam: tako pri nas kot na oni strani Kolpe bi kazalo — če seveda hočemo lipo ohraniti pred popolnim uničenjem — prepovedati odkup lipovge cvetja.

B. B.

OSTAL BREZ GOLFA — 24-letni Anton Stariba iz Črnomlja je med 21. in 22. februarjem parkirjal svoj osebni avto Golf na parkirnišču pred stanovanjskim bloki v Ulici 21. oktobra v Črnomlju. To da vozilo je preko noči ukradel neznanec in se z njim odpeljal neznan kam. Se registrska številka avtomobila: NM 142-084.

Nepredvidnost zanetila že tri požare

Spomladanski požari prihajajo zgodaj

SOTESKA, MAČKOVEC, VELIKI CEROVEC — Kar tri požare je minule dni zanetilo spomladansko zažiganje trave, zato se zdi, da današnji posvet o varstvu pred spomladanskimi požari, ki ga v Novem mestu sklicuje sekretarja za ljudsko obrambo, prihaja kar nekoliko prepozno.

25. februarja okoli 18. ure je varnostnik iz straškega Novolesa sporočil, da v vasi Drežnje nad Sotesko gori košenica. Preiskava je pokazala, da je Novomečan Simo Jankovič pri svoji baraki zažagal odpadke, zaradi močnega vetra pa se je ogenj razširil v hrib na manjšo košenico, od tam pa se v bukov in smrekov gozd. Z ognjem so opravili gasilci, škoda pa še ocenjujejo. Že 21. februarja je bilo v gozdu nad 13. in 15. uro zažgal travo pred stanovanjsko hišo Marije Bojanc v Mačkovcu. Ogenj se je hitro širil proti severu in tam zajel leseni vikend Bojančeve ter ga v celoti upeljal. V vikendu je bilo tudi nekaj orodja in opreme, tako da je škoda za 20.000 din. Še dan poprej, 20. februarja, pa je Angela Mauser iz Veliške Cerovec v vinogradu pobirala rezine in jih zažigala. Ogenj se je razširil tudi na suho travo, vendar je Mauserjeva zublje pogasila in okoli 17. ure odšla domov. Po njevi odhodu pa je ponovno pričelo tle, dokončno pa je ogenj zanetil veter. Pri gašenju je sodelovalo 15 gasilcev in pet občanov, škoda pa še ni znana.

IZ TOVARNE ODNESLA LEPILO

NOVO MESTO — 28-letni F. B. iz Ivanje vasi in 23-letni J. K. z Malega Vrha sta utemeljeno osumljena, da sta 16. februarja okoli 21.30 iz novomeške Industrije obutev odnesla dve 20-kilogramski kantini industrijskega lepila »Savol«. Na njuno smolo ju je med krajo zalotil varnostnik.

Slab odstotek vinjenih!

V okviru akcije so dolenjski miličniki preverili 1.290 voznikov, vinjenih je bilo vsega 11

ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO, TREBNJE — Še posebej minule pustne dni se je veliko dolenjskih voznikov srečalo s »frulico«, kot v žargonu miličniki pravijo napravi za elektronsko preizkušanje alkoholiziranosti voznikov. Akcija »Alkohol v prometu? — Ne, hvala!«, ki poteka že od 15. januarja, je, vsaj po prvih podatkih sodeč, obrodila sadove, primerov, ko z voznikom za volanom sedijo še maligani, je namreč presenetljivo malo. Vsaj za dolenjske in belokranjske razmere.

Do konca minulega tedna so dolenjski in belokranjski miličniki v okviru te akcije z alkokotom preizkusili 1.260 voznikov in 30 voznikov. Kot je znano, je moral pihati vsakdo, ki je bobil sedel v avtomobilu nepriznan z varnostnim pasom, bodisi prehitro vozil, nepravilno prehitel ali naredil kak drug prekršek. Kot rečeno, so bili rezultati daleč pod pričakovanjem, nekateri celo pravijo, da niso realen odraz tistega, kar se dogaja na naših cestah. Pri vsega 79 voznikov ali 6 odstotkih je naprava ugotovila prisotnost alkohola v organizmu, toda vinje-

nih nad še dopustno mejo 0,5 promila je bilo vsega 11 šoferjev od 1.290 preizkušanih! Nemara velja ob tem dodati, da so miličniki testirali 1.014 šoferjev osebnih avtomobilov, 207 šoferjev tovornjakov, 59 voznikov avtobusov in dva motorista. Zanimivo, da so bili vsi primeri »dovoljene« in »nedovoljene« vinjenosti — izjema je le voznik tovornjaka z 0,1 promila alkohola in motorist z 1,0 promila — odkriti pri šoferjih osebnih avtomobilov. Resnici na ljubo moramo ob tem še dodati, da je bila velika večina dela opravljena na magistralski cesti Ljubljana — Zagreb in da se bodo miličniki sedaj pogosteje pojavljali še na ostalih cestah, predvsem takih, ki vodijo iz vinorodnih krajev.

Seveda niso možne postavte pri vseh ustavljenih voznikih le preizkušali njihove morebitne vinjenosti, pač pa so za storjene prekrške tudi kaznovali. Tako je bilo zaradi prekoračitve dovoljene hitrosti ob nekaj deset dinarjev 236 šoferjev, 569 jih je bilo kaznovanih zaradi nepravilnega prehitavanja, 213, ker niso bili pripetji z varnostnim pasom, 264 pa je bilo še drugih kršitev.

Vodilni kršijo pravice delavcev

Med 107 primeri je delavčeve pravice lani kršilo 61 poslovnih in vodilnih delavcev — Ohlapna zakonodaja — Izgovori na majavih nogah

ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO, TREBNJE — Resda so zadnji meseci predvsem z novo gospodarsko reformo precej zaostri pri vprašanje delovne discipline in ugotavljanje odgovornosti za kršitve, toda to še ne more biti razlog, da delavci zvečine še zmeraj potegnjejo najkrajši konec. Družbena pravobranilna samoupravljanja je, denimo, ugotovila, da so bile lani na Dolenjskem kar 107-krat kršene pravice delavcev. To še zdaleč ni vse: kar v 33 primerih so jih kršili poslovodni organi in v 28 primerih vodilni delavci.

Nekaj primerov je prav v čeno vpijočih. Nimamo ne prostora ne časa, da bi jih podrobneje pogledali, v ilustracijo navedimo le primer iz žužemberške Iskre Keko, kjer je bil delavec iz podjetja odstranjen že lanskega 2. oktobra, prvo dejanje disciplinskega postopka pa je bilo odigrano šele letošnjsega 16. februarja. Sicer pa pogledajmo še nekaj lanskih posebnosti. Mednje zagotovo sodi to, da so bile delavcem IMV naposled le vročene odločbe o razporeditvi in vrednotenju del ter nalog, vendar je bilo vzponer nje vloženi kar okoli 2.000 pri tožb. Za razliko od let poprej so jih velik del tokrat rešili v IMV sami, nekaj pa jih je seveda končalo na sodišču združene delci. Iz IMV je tudi novica, da strokovne službe v njej niso upoštevale določb samoupravne akta o višini nadomestila za čas bolniškega staleža, vendar je bila nepravilnost kasneje odpravljena.

Naslednja, ne zanemarljiva ugotovi-

tev družbene pravobranilke samoupravljanja je, da število kršitev delavskih pravic pri reševanju stanovanjskih razmer ne upada. Podjetja očitno ugotavljajo, da jim zakonodaja ne nudi rešitev po njihovem okusu, zato so se znašli tak, da v samoupravne akte vnašajo zelo

● **Družbena pravobranilna samoupravljanja je lani na novomeško sodišče združene delci naslovila šest predlogov za vračilo neutemeljeno izplačanih nagrad v novomeški IMV, na podlagi pravnomočnih odločb pa predlagala izvršbo pri rednih sodiščih.**

splošne določbe, ki jih kasneje prilagajo, kakor jim pač narekujejo potrebe. In za konec še nekaj o primerih (nezakonitosti razpolagaja z družbenimi sredstvi. Po mnenju družbene pravobranilke samoupravljanja se nekateri

vodilni in vodstveni delavci zavestno izogibajo ugotavljanjem odgovornosti posameznih delavcev zaradi nevestnega gospodarjenja z družbenimi sredstvi. Vse prevečkrat se namreč dogaja, da se sklicujejo na nepopolne in pomanjkljive podatke v kazenskih ovadbah UNZ, čeprav bi bilo za ugotavljanje odgovornosti najlažje zbrati vse potrebne informacije prav v njihovih okoljih.

B. B.

PO DOLENJSKI DEZELI

● Da bi zmanjšal stroške poslovanja v rudniku rjavega premoga v Kanižarici, je nekdo 18. februarja iz pisarne tehničnega vodje ukradel telefonski aparat, vreden skoraj tri tisočake.

● Vinko P., znani novomeški poslovodja stare šole, ima v Dolenjskih Kamencih brunarico, ki pa je padla nekemu v oči. Nepovabljen jo je obiskal ter Vinka in njegove poslovne stranke oškodoval za precej požirkov kvalitetnih slovenskih vin in pristnega češkega piva.

● Vse kaže, da se bližajo velikonočni prazniki. Te ga ni zaznali le po kolerdarju, pač pa tudi po dejavnosti zmi-kavtov. Tako je nekdo neopazno splezal na podstrežje stanovanjske hiše Marjana Sajeta v Gornjem Kame-nju in mu zmaknil kar za 5.000 dinarjev suhega mesa. Še večja pa je bila škoda v skladišču Mercatorjeve trgovine v Dolenji Nemški vasi, kamor je nekdo vlomil v noči na 21. februarja. Vzel je kar 60 kilogramov submes-natih izdelkov, vrednih 7.500 dinarjev. Mesnina bo zaužita brez božjega blagoslova.

● V znani novomeški restavraciji Breg je do pred dnevi veselo rastlo »drevo življenja«, doseglo je že doma-la poldrugi meter višine. Toda okrasno drevesce je bilo včer tudi neznanemu gostu, ki si ga je vzel za spomin. Upati je, da med usodo restavracije in izginulim drevesom ni nobene simbolične zveze.

»Priateljski« obračun

Med pitjem in pijanskim »modrovanjem« je Ivanc zabodel z nožem prijatelja Gačiča v trebuh

KOČEVJE — V Kočevju je bilo nekaj let že kar mirno, minuli četrtek pa je v Koprivniku skoraj prišlo do umora. Tistega dne popoldne je prišel k 58-letnemu Cirilu Ivanču na obisk njegov dober prijatelj, 33-letni Ivica Gačič. Že prej sta večkrat skupaj popivala ali si pomagala pri delu. Tudi tisto popoldne sta zvrnila nekaj kozarcev in se pogovarjala o tem in onem. Ivica Gačič je je kasneje spomnil, da je pogovor nanesel na Ivančevo ženo, ki ga je že pred časom zapustila. Takrat naj

bi bil Ivanc dejal, da je že kupil nož, s katerim se ji bo maščeval. Res je vzel v kuhinji neki nož in si ga vtaknil za pas. Gačič trdi, da je prijatelj miril in ga prepričeval, naj se ženi ne maščuje. Seveda sta se pila in se naprej podobno besedovali, nakar naj bi se bil Ivanc — po Gačičevem pripovedovanju — razjezil in je tisti nož zapilil njemu, Gačiču, v trebuh. Ivanc je takoj po dogodku in še pod vplivom alkohola povedal, da je nož vzel iz predala kuhinjske omare, prijatelja pa, da je zabodel zato, ker ga je on prej udaril s pestjo v čelo.

Gačiča so zaradi hude notranje krvavitve in poškodbe notranjih organov v kritičnem stanju prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer se še vedno zdravi.

J. P.

NIČ NI ODNESL

NOVO MESTO — V času med 18. in 19. februarjem je nekdo vlomil v Srednjo kmetijsko šolo Grm pod Trško goro. Neznanec je vlomil v devet učilnic in pisarn, odpiral je mize ter omare, odšel pa je v praznih rok, čeprav so bili v prostorih tudi vrednejši tehnični predmeti. Z vломom povzročena škoda ni majhna, ocenjujejo jo na 60.000 din.

Motorist mrtev na mestu nesreče

Huda prometna nesreča prejšnji teden v Trebnjem

TREBNJE — Prejšnjo sredo, 21. februarja, ob 13. uri je prišlo na Ulici heroja Slaka v Trebnjem do hude prometne nesreče, v kateri je izgubil življenje 15-letni Slavko Muren.

Slednji se je z motornim kolesom znakme Tomos peljal po Ulici heroja Slaka. Ko je pripeljal do desnega nepreglednega ovinka, je zapeljal na srednjo cesto. Prav takrat je nasproti s tovornim avtom pripeljal 43-letni Silvester Selko iz Zvirč. Fant je silovito trčil v lev del tovornjaka in nato padel po cesti. Pri tem se je hudo poškodoval po glavi, rane so bile take, da jim je podlegel na mestu nesreče.

OTROCI ZANETILI POŽAR

STRAŽA — 21. februarja okoli 15. ure je Danijela B. pripeljala svoje otroke v varstvo v Stražo. Sama je nato odšla v Novo mesto, otroci pa so se igrali okoli stanovanjske hiše Franca Gašperšiča. Najmlajši sin je med igro odšel v svinjsko kuhinjo, tam našel vžgalice in svečo ter oboje odnesel do bližnjega gospodarskega poslojaja. Svečo je tam tudi prižgal, obenem pa zanetil tudi seno, ki je bilo v neposredni bližini. Hip zatem je planil močan ogenj, kateremu so bili kos šele pristo-voljni gasilci in člani novomeške poklicne gasilske enote. Požar je uničil ostrešje poslojaja in seno, tako da je škoda za okoli 15.000 din.

OSTAL BREZ NAHRBTNIKA

GOSPODIČNA — V soboto, 24. februarja, se je 32-letni Zdravko Voglar iz Prečne odpravil na izlet na Gorjanec. Ko je popoldne okoli 16. ure prišel do Pionirjevega doma pri Gospodični, je nič hudega sluteč prislonil nahrbtnik k drevesu, sam pa odšel v dom. Ko se je vrnil, ga je čakalo razočaranje. Nekdo mu je namreč zmaknil planinski nahrbtnik, spalno vrečo, bundo in dokumente. Pot v dolino je bila resda manj naporna, zato pa polna grenkih spoznanj.

Djordje Vučković: »Število prometnih nezgod se je lani na novomeških cestah zmanjšalo skoraj za polovico.«

Manj hazardiranj, več pretepov

V novomeški občini lani manj kriminala in prometnih nesreč, več je bilo le kršitev javnega reda in miru ter občinskih odlokov

NOVO MESTO — Če je temu kriva inflacija in dejstvo, da krajanji zategadelj v minulem letu vseh kraj, je posebej manjših, sploh niso prijavljali, potem je podatek, da je bilo v minulem letu na območju Novega mesta kar domala 18 odstotkov manj kaznivih dejanj v primerjavi z letom poprej, komajda vreden omembe. Pa vendar zapišimo, da so novomeški miličniki lani obravnavali 1.147 takšnih primerov, predlani pa 1.393.

»Najbolji, kar za petino, se je zmanjšalo število tatvin,« ugotavlja Djordje Vučković, komandir PM Novo mesto, in v isti sapi pove, da je bilo leto tudi sicer mirno, brez pretresljivih in v javnosti odmevnih dogodkov. Umora ni bilo nobene, le dva poskusa in dva primera posilstva. »Sicer pa so bila vsa večja kaznivna dejanja raziskana; nasploh smo lani raziskali več kaznivih de-

miru. »Teh in vseh drugih kršitev je bilo lani kar 889, predlani pa le 600. Porast gre pripisati predvsem večjemu obsegu našega dela, še posebej pri ugotavljanju kršitev nekaterih občinskih odlokov; naj omenim le tistega o ravnanju z odpadki in drugega o ohranitvi lipa. Sicer pa se je število klasičnih kršitev javnega reda in miru lani povečalo za 18 odstotkov; najbolj — za več kot tretjino — je porastlo število pretepov, za približno toliko pa tudi razni obračuni po stanovanjih, več pa je bilo še primerov točenja alkoholnih pijav vinjenim in mladoletnim osebam. Kot zanimivost ob tem nemara tu, da se je lani krepko zmanjšalo število pojavov drznega vedenja, hazardiranja in pijančevanja. Bilo je tudi osem skupinskih kršitev javnega reda in miru, vendar so se končale brez hujših posledic. Zaključimo lahko s podatkom, da smo lani zaradi kršitev javnega reda in miru prijaviili 497 oseb, v prostoru za pridržanje pa do iztrenitve obdržali 60.«

In za konec še k prometu, ki kaže domala neverjetno podobo. Od predlanskih 142 prometnih nesreč na cestah novomeške občine — seveda brez magistralne ceste Ljubljana — Zagreb — se je število nezgod lani zmanjšalo na vsega 84, ali kar za 40,8 odstotka. Tudi smrtnih nezgod je bilo le 9, še predlani smo jih našli 14. Temu primerne so tudi posledice. Število mrtvih se je od predlanskih 16 zmanjšalo na 11, hudo poškodovanih od 92 na 56 in lažje ranjenih od 116 na vsega 41. In

še nekaj: predlani so novomeške ceste zahtevale življenje štirih otrok in mladoletnikov, lani nobene, v prometnih nesrečah jih je bilo predlani udeleženi 53, lani le 27.

»Nekaj tega gre gotovo pripisati večjemu obsegu dela in izrečenih kazni. Naši miličniki so lani napisali kar 3.551 predlogov sodniku za prekrške, kar je polovico več kot predlani; ob tem pa smo izrekli še 9.169 mandatnih kazni. Odvezli smo tudi 287 vozniških dovoljenj, iz prometa pa zaradi takšnih in drugačnih vzrokov izločili 505 vozil. Za nas se je akcija »10 odstotkov« začela več kot imenitno. A ne zaradi teh zadnjih, pač pa zavoljo gornjih števil.«

● Čeprav je bilo kaznivih dejanj lani precej manj, pa se je število tistih, ki so jih storili Romi, krepko povečalo. Kar 133-krat so prišli lani tako ali drugače navzkriž z zakonom, največkrat so se podali v tatvine in vlome. In še nekaj zasrkbljuje: velika večina storilcev je mladih, med njimi so mladoletniki in otroci.

jani, odstotek raziskanosti se je od predlanskih 47,1 odstotka lani dvignil na 57,4.«

Precej drugačna pa je slika, ko je govor o kršitvah javnega reda in

Slabe igre praznijo tribune

Nov poraz novomeških odbojkarjev — Pionir — Željeznicar 0:3 — Kočevke startale z zmago nad Porečem — Zmagale tudi pionirjevke v I. SOL

Slaba igra in katastrofalni poraz novomeških odbojkarjev v predzadnjem kolu v Mariboru nista bila naključje. To je najbolje potrdila sobotna tekma v sporni dvoran pod Marofom, ko so se pionirjevci pomerili z osiješkim Željeznicarjem, vodilno ekipo prve zvezne A 2 lige. Igra je bila nezanimiva, zmagovalec pa vnaprej znan.

Novomeščani so tudi tokrat delovali docela razglašeno, njihova igra je bila da-leč od tiste, ki so je sposobni. Osiješčani so igrali poprečno, brez truda in naprežanja so gladko opravili z gostitelji, ki se bodo morali nad svojimi igrami in odnosom do gledalcev pošteno zamisliti. Pred meseci bi bile tribune novomeške športne dvorane ob tako atraktivnem in kvalitetnem nasprotniku napolnjene do zadnjega kotič-

tako oddolžile za poraz na startu prvenstva. Vse kaže, da bodo Kočevke ostale pri vrhu lestvice tudi po naslednjem kolu, ko bodo znova igrale pred svojimi gledalci; v goste jim namreč prihaja vrsta Novogoričank; nova zmaga bi pomenila, da se utegnejo Kočevke nemara vključiti celo v boj za naslov. Za kaj takega bi jim bil seveda še kako dobrodošel kakšen spodbudil vodilnih igralcev Željeznicarja.

Očitno pa so si po nečloveškem področju na startu spomladanskega dela prvenstva opomogle tudi igralke Pionirja. Z drugo zaporedno zmago — v soboto so doma ugnale s 3:0 Kamničanke — so se znova približale ekipi, ki kroji vrh prvenstvene lestvice. Ali bodo tam tudi ostale, bo v dobrih meri odvisno od izida sobotne tekme v Ljubnem, ne glede na to pa so novinke v ligi z dosedanjimi igrami in rezultati več kot upravičile zaupanje. B. B.

SEVNICA — Posavski rokomet je ponovno dosegel lepo priznanje. Na polfinalnih turnirjih kadetskega prvenstva Slovenije je namreč Krčanom in Radečanom (pri katerih igra 10 Sevnčanov, drugi skoraj celotno moštvo) uspelo uvrstiti se ob Ribnici in Bakovcih v finale, ki bo 3. marca.

Poraz zapečati usodo?

19. kolo v I. SKL: Novoles — Triglav 89:97 — Že po naslednjem kolu zadnji?

Novomeške košarkarje lahko v boju za obstanek v I. republiški ligi reši le še čudež. Novolesovci so v soboto vnovič ostali praznini rok, in to na domačem parketu v srečanju z ekipo kranjskega Triglava, že po naslednjem kolu lahko zategadelj z predzadnjega padejo na zadnje mesto lestvice, ki vodi v nižji tekmovalni razred.

Le prvi polčas je še dajal nekaj upanja, da bodo Novolesovi košarkarji vendarle iztržili zanje tako pomembni točki v srečanju s Kranjčani. Toda ostalo je le pri željah. V nadaljevanju je prišlo do izraza dejstvo, da imajo gostje na izbiru več enakovrednih igralcev, medtem ko so pri Novomeških sposobni korak z nasprotnikom držati komaj štiri, nemara pet igralcev. In če temu prištejemo še to, da lani najboljši Novolesov košarkar Bajc redno ne trenira več, potem pogled na lestvico ni več presenetljiv. Novolesovi košarkarji so tako ostali pri vsega petih zmagah; toliko jih imajo tudi igralci trboveljskega Rudarja na zadnjem mestu. Kateri izmed teh dveh ekip bo zapustila ligo, bodo pokazala zadnja tri kola, napovedi so na strani Trbovelčanov. Slednji namreč lahko v soboto računajo na zmago doma s konjiškimi Cometom, medtem ko Novomeščani potujejo na srečanje v Domžale proti Heliosu brez večjih možnosti za morebitno presenečenje. Vse torej kaže, da bo novomeška košarka po dolgih letih izgubila republiškega prvotigaša.

Kaj lahko pa bi se zgodilo, da Dolenjska tudi v primeru izpada Novomeščanov prihodnjo sezono ne bi bila brez zastopnika v I. SKL. Košarkarji trebanjske Unithe nastopajo v kvalifikacijah za vstop med najboljše republiške lige, z nekaj več sreče pa bi se lahko potegovali za edino prosto mesto. Vsa tri dosedanja srečanja so namreč nesrečno in tesno izgubili, tudi sobotno v Slovenski Bistrici. Sicer pa si Trebanjci tako visokih ciljev niso zastavljali, računajo, da bodo podobno priložnost izkoristili nemara že v prihodnji sezoni. Te kvalifikacije jim služijo za nabiranje izkušenj in preverjanje moči ter sposobnosti v boju z vsaj na papirju močnejšimi tekmeči. Če je soditi po rezultatih, Trebanjci za njimi ne zaostajajo.

TUDI TROJKE NE POMAGAJO — Bojan Brodnik je bil zagotovo največja okrepitev novomeških košarkarjev pred pričetkom prvenstva; mnogi so pričakovali, da se bo tako okrepljena ekipa potegovala za mesta pri vrhu lestvice. Kot kaže sedaj, je Novoles zanesljiv potnik v II. republiško ligo.

USPEŠNA ATLETA — Mlada in uspešna novomeška tekačica Aljoša Počič (levi) in Robert Dragan (desni) s svojim trenerjem Ivom Škedeljem (v sredi).

Gimnazijca hitro tečeta

Uspešna mlada atleta Dragan in Počič — Mladinska atletska vrsta med najboljšimi v državi

NOVO MESTO — Na nedavnem slovenskem prvenstvu v krosu — bilo je 11. februarja v Kopru — sta se mlada tekačica Atletskega kluba Novo mesto izvrstno odrezala; Robert Dragan je med mladinci na 6000 m osvojil drugo mesto in le za tri sekunde zaostal za zmagovalcem, Aljoša Počič je bil četrty, le 6 s za svojim klubskim tovarišem, v ekipni konkurenci pa sta novomeška atleta osvojila 2. mesto (druge ekipe so imele več tekmovalcev in vsi, ki so se uvrstili do 15. mesta, so prinašali točke za skupni seštevek).

tova glavna disciplina je brez dvoma tek na 5 in 10 km. Če bo vse po sreči, se bo letos udeležil mladinskega atletskega svetovnega prvenstva v Bolgariji; norma za nastop v tekui na 10 km na tem tekmovanju je 31:40 minute, Robert pa je na treningu na testu tekli 32:08 in tako ima, če ne bo poškodb, realne možnosti, da izpolni normo, pravi Škedelj. Počič je po trenerjevih besedah tekač za 3000 m z zaprekami, njegov letošnji cilj pa je, da se uvrsti v državno reprezentanco za mladinske balkanske atletske igre, ki bodo v Ljubljani. Oba, Dragan in Počič, sta dijaka novomeške gimnazije.

Za dobro delo in uspeh novomeške dolgoporoške skupine gre zahvala tudi njihovim sponzorjem, metliški Beti, kranjski Planiki in novomeškemu Novoteksu.

A. B.

PORAZ ZA PORAZOM — Več mesta bo verjetno potrebno najti v ekipi Pionirjev odbojkarjev za mlade, domače moči. Nekaj — med njimi tudi Prah na posnetku v akciji — jih je že dokazalo, da ne zaostajajo kaj dosti ali nemara nič za bolj zvenečimi kupljenimi imeni. Častna izjema je seveda Jovič (v ozadju), nemara najzaslužnejši, da se je Pionir sploh uvrstil med prvotigaše.

Le prvi polčas je še dajal nekaj upanja, da bodo Novolesovi košarkarji vendarle iztržili zanje tako pomembni točki v srečanju s Kranjčani. Toda ostalo je le pri željah. V nadaljevanju je prišlo do izraza dejstvo, da imajo gostje na izbiru več enakovrednih igralcev, medtem ko so pri Novomeških sposobni korak z nasprotnikom držati komaj štiri, nemara pet igralcev. In če temu prištejemo še to, da lani najboljši Novolesov košarkar Bajc redno ne trenira več, potem pogled na lestvico ni več presenetljiv. Novolesovi košarkarji so tako ostali pri vsega petih zmagah; toliko jih imajo tudi igralci trboveljskega Rudarja na zadnjem mestu. Kateri izmed teh dveh ekip bo zapustila ligo, bodo pokazala zadnja tri kola, napovedi so na strani Trbovelčanov. Slednji namreč lahko v soboto računajo na zmago doma s konjiškimi Cometom, medtem ko Novomeščani potujejo na srečanje v Domžale proti Heliosu brez večjih možnosti za morebitno presenečenje. Vse torej kaže, da bo novomeška košarka po dolgih letih izgubila republiškega prvotigaša.

GLIVARJU PRVA LETOŠNJA ZMAGA

PORČE — Kolesarji novomeške Krke so imenitno pričeli letošnje tekmovalno sezono. Po velikem uspehu na državnem prvenstvu v ciklokrosu so člani nastopili na dirki za pokal Poreške riviere. Na 108 kilometrov dolgi krožni progi je zmagal Srečko Glivar, drugi je bil Pagon (Sava) in tretji Rnjaković (Rog), medtem ko je bil naslednji najboljši Novomeščan Eržen na zanj prav tako odličnem šestem mestu. Dodajmo, da so na tej dirki nastopili prav vsi najboljši jugoslovenski kolesarji, ob njih pa še tekmovalci iz Avstrije in Švice. Napovedi o izredno dobri pripravljenosti novomeških kolesarjev očitno torej držijo.

FEBRUARJA ZMAGA LEVIČARJA

SEVNICA — Zmagovalec rednega mesečnega hitropoteznega šahovskega turnirja ŠK Milan Majcen iz Sevnice za mesec februar je Ivan Levičar, ki je zbral 10 točk, sledijo Kranjec 9, Smerdel 8 itd. V skupnem seštevku dveh turnirjev vodi Levičar z 19 točkami pred Smerdelom 16, Lazičem 14 itd. J. B.

dneva od 18.30 do 20.30. Posebej naj povem, da v času med treningi klub tudi vpisuje nove člane. Zdj ima naš klub 37 stalnih članov, za tiste, ki bi to želeli postati, pa se bo začel tečaj 6. marca letos, pravi predsednik kluba Zvone Breznikar.

Karate klub Trebnje, v katerem je trener Jože Rebolj, je neposredno povezan s Forumom. Ta ljubljanski karate klub pa se ponaša s pomembnimi rezultati, za katere ima nemalo zaslug tehnični mentor Vlado Paradižnik, nosilec mojstrskega pasu peti dan v karateju.

L. M.

Zvone Breznikar

Slovenija Moja dežela.

Topličanom dvakrat zlato

Špeličeva in Šimunič republiška prvaka — Medalje še v Novo mesto in Brežice

LJUBLJANA — Po kopici dvoranjskih atletskih prvenstev je bilo minuli vikend na sporedu še zadnje. Kakih 200 mladih tekmovalcev in tekmovalk iz osemnajstih klubov se je v Ljubljani merilo za naslove pionirskih in mladinskih prvakov Slovenije. Dosežena je bila vrsta odličnih rezultatov — omenimo le sedem republiških rekordov — v bero medalj pa so se vključili tudi mladi dojenjski atleti in atletinje.

Tako je v teku pionirk na 60 metrov z ovirami Jankovičeva (Iskra Tenel) s časom 9.53 zasedla tretje mesto, medtem ko je bila njena klubska kolegica Sinkovčeva v skoku v višino med pionirkami druga s 151 centimetri. S tema medaljami je bilo bere v pionirski konkurenci konec, zato pa se je nadaljevala med mladinkami in mladinci. Mlada Topličanka Irena Špelič je bila med najuspešnejšimi udeleženkami tekmovalja, priborila si je kar dve medalji. V skoku v višino je s 157 centimetri prepričljivo zmagala, medtem ko je bila v skoku v daljino s 545 cm tretja. Drugo zlato medaljo je nadarjeni toplički atletski vrsti, ki pa tekmuje za barve IBL Olimpije, prinesel Boštjan Šimunič, sin znanega

troskakača Milana, ki je v svoji disciplini troskoku prav tako več kot prepričljivo opravil z vso konkurenco. Dosegel je rezultat 13.48 metra, drugouvršeni Ljubljancan Kop je bil krajši kar za 82 centimetrov. Da pa tudi v Brežicah dobro in strokovno delajo z mladimi, je znova potrdil Trajković, ki je v konkurenci mladincev osvojil tretje mesto v skoku v višino s 196 cm.

DVE KEGLJAŠKI

ČRNOMELJ, NOVO MESTO — V počastitev črnomaljskega občinskega praznika je bilo pred dnevi tradicionalno tekmovalje, na katerem so zmagali kegljači Novega mesta z 864 podrtimi keglji, sledijo pa Rudar Črnomelj 831, Metlika 732. Na kegljišču doma JLA v Novem mestu se je končalo regijsko tekmovalje ženskih dvojic; zmagal je par Veber—Flisar s 1495 keglji, sledijo pa: Škedelj — Rifej 1476, Celič — Kačin (vse Novo mesto) 1413, Cindrič — Stricelj (Semič) 1403 itd.

Po stopinjah velikega mojstra

iz trebanjskega karateističnega kluba — Tečaj 6. marca

TREBNJE — Leta 1984, to je 13 let po tistem, ko je Japonec Joshinao Nabu v Franciji prvič javno predstavil sankukai karate, so v Trebnjem ustanovili športni klub za omenjeno vrsto karateja. Karate klub Trebnje je nekako prvi in edini. V občini namreč organizirano ne vadijo nobene druge borilne veščine in ni drugega takega kluba. »Karate klub se trudi, da bi sankukai karate tudi v občini Trebnje dosegel renome, ki ga ta borilna veščina uživa v svetu zaradi sodobnega pristopa k treniranju in zaradi možnosti samoobrambe, ki si jo z obvladovanjem te veščine zagotovijo tudi fizično šibkejši ljudje. Pri teh naporih moramo omeniti pridobitev za izboljšanje delovnih pogojev kluba. To je temeljna naloga, ki jo imamo v klubi v Trebnjem. Klub ima v tej šoli treninje za pionirje vsak tork in četrtek od 16. do 18. ure in za člane na omenjena

VABILO MLADIM SMUČARJEM

NOVO MESTO — Ob pomankanju snega in smučarje bo za mlade novomeške smučarje — še posebej so vabljivi tisti, ki so rojeni med leti 1979 do 1982 — še kako dobrodošlo vabilo SD Rog, ki bo 10. marca v avstrijskem Nassfeldu pripravilo smuko za otroke, slednja bo hkrati tudi za trening in testiranje njihovih sposobnosti in zmoglosti. Prevoz za otroke bo brezplačen, le smučarske karte si bodo morali plačati sami, cena le-teh pa je 180 šilingov za otroke in 250 šilingov za odrasle. Prav tako bodo odrasli morali plačati ceno prevoza, slednja znaša 100 dinarjev. Dodajmo še to, da je udeležba staršev v primerih, ko otroci nimajo svojega potnega lista, seveda obvezna. Prijavit se je moč na telefon 22-441 (int. 225) pri Tatjani Golob, ob prijavi pa je obvezno plačilo stroškov prevoza za odrasle. Ostalo plačilo je moč poravnati ali ob prijavi ali v pot. deljček, 5. marca, med 17. in 18. uro v klubskih prostorih SD Rog.

PRIZNANJE ZVEZE REPČEVI

LJUBLJANA — Pred dnevi je bila v Ljubljani tradicionalna prireditve, na kateri so najboljšim slovenskim plavalcem in plavalkam podelili priznanja za dosežke v minulem letu. Med prejemniki priznanj je bila tudi mlada plavalka krškega Celulozarja Natalije Repec, ki je v minuli sezoni osvojila kopico naslovov republiških in tudi državnih naslovov in je ena naših najobetavnejših plavalk.

KRATKE IZ RIBNICE IN KOČEVA

- Kočevska atletika se prebujajo, najboljši znanilec tega je novomeški Kočevc Zupančič, odlični deseterbojec, ki je na nedavnem tekmovalju v Ljubljani osvojil drugo mesto v skoku v višino in bil četrty v troskoku, medtem ko je Vidmar zasedel peto mesto v skoku v daljino. Stadion in pogoji za delo na njem očitno že dajejo rezultate.
- Kadeti ribniškega Inlesa so se uvrstili v finale republiškega prvenstva, ki bo v nedeljo. V polfinalu so doma ugnali Peko z 21:14 in nato še Izolo s 17:14.
- Povsem zanesljivo je že, da bo najboljša odbojkarica kočevskega LK Maja Uran po končanem prvenstvu svojo kariero nadaljevala v reškem prvotigašu. Maja bo na Reki študirala, s tem pa so vse kombinacije o njenem prehodu v mariborsko Palomo propadle.
- Kočevski kegljači uspešno nastopajo, saj so po zmagi nad ekipo Adrije s 5163:4863 na prvem mestu prve ljubljanske lige, kegljači ribniškega Rika pa vodijo v drugi ljubljanski ligi. Vse kaže, da bo sta obe vrsti prihodnjo sezono nastopali v višem tekmovalnem razredu.
- Gregor Komac in Robert Murn sta športnika februarja v Kočevsko-Ribniški dolini. Na 43. republiškem prvenstvu v Jesenicah jima je namreč uspelo osvojiti naslov prvakov, kar je vsekakor dober znak pred obrambo v I. republiški ligi.
- Ribniški bazen je lani upravičil svoj obstoj. Plavanja v njem se je namreč naučilo kar okoli 400 učencev iz Ribnice, Kočevja, Velikih Lašč in drugod.
- Včeraj, 28. februarja, je bila v Kočevju prireditve, na kateri so izbrali najboljše športnike lanskega leta, ob tem pa podelili tudi občinska priznanja in Bloudkove značke. Več o tem prihodnjic.

M. G.-č.

Letos na dvanajstih dirkah za EP

Motociklistična sezona je pred vrati

NOVO MESTO — Robert Hmeljak in Alojz Pavlič, znana motociklista in člana novomeškega AMD, kateremu sta lani privozila v svojih razredih 80, 125 in 175 kubikov kopico lepih nagrad — omenimo le pet drugih mest za republiško in državno prvenstvo, dve tretji in še kopico mednarodnih uspehov — v prihodnji sezoni ne bosta več osamljena. Vse kaže, da bo AMD Novo mesto letos bogatejši za tri tekmovalce, resda začetnike, ki bodo barve društva branili v tekmah republiškega in državnega prvenstva v tako imenovanim razredu »Kawasaki pokal«. Beseda je o Lovru Mrvarju, Janezu Jeršinu in Janezu Prešernu, ki se na novo sezono že pridno pripravljajo.

Seveda v prvi sezoni nastopanja od omenjene trojice ne gre pričakovati preveč, zato pa Pavlič in Hmeljak objubiljata nemara še uspešneje boro od lanske. Preko ljubljanske Avtotehne, zastopnika

- Zaradi tako strnjene urnika dirk za evropsko prvenstvo letos Pavlič in Hmeljak na preizkušnjah za točke svetovnega prvenstva ne bosta vozila.

japonske Honde, sta si nabavila nova motorja, s katerima bosta nastopila na treh tekmah za republiško prvenstvo, na štirih za državno in prav toliko mednarodnih FIM dirkah. Ob vsem naštetem pa se bosta Hmeljak in Pavlič letos udeležila še kar dvanajstih dirk za evropsko prvenstvo; start bo že 18. marca v španskem Jezu, sledijo pa preizkušnje 25. marca v Calafatu, 29. marca v madžarskem Hungariringu, 6. maja v Hockenheimu, 13. maja v Salzburgringu itd. Ciklus teh dirk bo sklenjen 7. oktobra s tekmo v italijanskem Mugellu.

IKAR NA DUNAJU DRUGI

DUNAJ — Na nedeljskih velikih mednarodnih kasaških dirkah z avtostartom je na 2.300 metrov dolgi progi zbrebec Ikar, katerega lastnik je še pred nedavnim bil Novomeščan Drago Les, skupaj pa sta nastopala za barve KK Sentjerne, dosegel imeniten uspel: na vajah inžen. Linsbichlerja je osvojil drugo mesto, dosegel pa kilometrski čas 1:20,8.

Čas je za pojasnilo

Nobena smisla nima več molčati. Dolgo smo namreč čakali, da bo iz OK Pionir prišla kaka vest, vabilo na razgovor, kaj se dogaja v tem, lani najuspešnejšem športnem kolektivu novomeške občine. Namesto tega krožijo govornice, takšne in drugačne, nekakšne sestanke sklicujejo celo igralci sami, reakcije iz klubske uprave na vse to ni. Namesto tega so nekateri vsem katastrofalnim porazom in igram navkljub še zmeraj pripravljeni trditi, kako ima Pionir najkvalitetnejšo ekipo v ligi.

Toda igre in pogled na lestvico tega ne le ne potrjujejo, pač pa izpričujejo tudi, da v klubu že lep čas ni vse tako, kot bi moralo biti. Vsi na prvo mesto postavljajo denarne težave, toda dalo bi se govoriti še o čem. Denimo mnogi odbojkarjem očijajo nešportno življenje, drugi razpisništvo, pri tem imajo v mislih najraje poljskega trenerja Dorosza Leszka, za katerega morajo pionirjevke — bolje rečeno novomeški šport — vsak mesec odšteti 1000 ameriških dolarjev; zastoj tudi ni bil nakup igralca Martiča, ki se je izkazal za docela zgrešeno potezo. Graditi uspeha na tujih igralcih in s tujimi trenerji je ne le izredno tvegano, pač pa tudi zelo kratkoročna naložba. To se je v Novem mestu pokazalo že nekajkrat, ne nazadnje nam spomin nehotе uide nekaj let nazaj, ko so si Pionirjevi odbojkarji s takratnim trenerjem naše državne reprezentance prof. Vladimirkom Jankovičem zidali gradove v oblakih, namesto tega pa doživeli trd in boleč pristaneček na trdih tleh.

Ni namen teh vrstic vnesti nemir v že tako nemirne odbojkarjske vrste, toda številni ljubitelji odbojke na Dolenjskem si takšno ali drugačno pojasnilo zaslužijo. Navsezadnje tudi vsi zadnji neuspehi ne bodo pomenili konca dolenjske odbojke — zadnji občinski in regijski prvenstvi osnovnih in srednjih šol sta pokazala, kako veliko je zanimanje mladih za ta šport — so pa opozorilo, da dosedanji način dela očitno ni bil najboljši. Upajmo, da bodo v Pionirju to spoznali, ocenili svoje dosedanje poteze, rekli kakšno tudi o strokovnem delu v klubu, razmerah, načrtih in o vsem seznanili javnost. Sicer bodo tribune novomeške športne dvorane v prihodnosti še slabše obiskane.

B. BUDJA

MLADI ŠAHISTI ZA NASLOVE

SEVNICA — ŠK Mijan Majcen iz Sevnice je v prostorih OŠ Savo Kladnik pripravil občinsko ekipno šahovsko prvenstvo za pionirke in pionirje. Med mlajšimi pionirkami je zmagala Loka I pred Loko II, med starejšimi pa Sevnica. Pri mlajših pionirjih so najboljše šaharile člani ekipe Loka I, Sevnica I je bila druga, Sevnica II pa tretja. Še pogled med starejšimi pionirje; zmagala je Bianca pred Sevnico in Boštanjem. Ekipno regijsko prvenstvo bo 10. marca v Zagorju.

J. B.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

I. ZVEZNA A 2 LIGA, moški, 18. KOLO: PIONIR — ŽELJEZNICAR 0:3 (-5, -9, -5) Pionir: Jovič, Brulec, Kosmina, Povšič, Goleš, Prah, Petkovič, Mestnik, Smrke, Martič. OSTALI REZULTATI — 1. do 4. mesto: Spartak — Stavbar MTT 1:3; 5. do 8. mesto: Kolubara — Strumica 2:3, Modriča — Jedinstvo Interplet 3:2. LESTVICA: 1. Željeznicar 30, 2. Stavbar MTT 28, 2. Spartak 20, 4. Pionir 18, 5. Strumica 16, 6. Jedinstvo Interplet 12, 7. Modriča Optima 12, 8. Kolubara 8.

Pari prihodnjega kola: Spartak — Pionir, Stavbar MTT — Željeznicar itd.

II. ZVEZNA LIGA, za hodo, ženske, 10. KOLO: LIK KOČEVEJ — POREČ 3:1 (7, 2, -11, 7)

Lik Kočevje: Uran, Letnar, Vidmar, Turk, Škufca, Ibrahimovič, Klun, Briški, Hočevar, Drobnik. LESTVICA: 1. Željeznicar 18, 2. Partizan Tabor 14 (24:12), 3. Lik Kočevje 14 (24:13), 4. Pula 14 (23:12) itd. V prihodnjem kolu igrajo: LIK Kočevje — Nova Gorica, Pula —

Partizan Tabor, Željeznicar — Bled itd. I. SOL, ženske, 14. KOLO: PIONIR — PARTIZAN KAMNICA 3:0 (9, 5, 11) Pionir: Podolski, Šteblaj, Plut, Brulec, Kučera, Konec, Ostroveršnik. LESTVICA: 1. Mislinja 22, 2. Celje 20 ... 5. Pionir 18 itd. V 15. kolu igrajo pionirjevke v gosteh z ekipo Ljubna GLIN.

košarka

I. SKL, moški, 19. KOLO: NOVOLES — TRIGLAV 89:97 (47:45) Novoles: Brodnik 36, Zupančič 10, Bajc 8, Oberstar 2, Novina 13, Lučev 10, Gavranovič 10. LESTVICA: 1. Celje 36, 2. Mineral Slovan 34 ... 9. Comet 27, 10. Koper 25, 11. Novoles 24, 12. Rudar 24. Pari prihodnjega kola: Helios — Novoles, Rudar — Comet, Koper — Mavrica itd. KVALIFIKACIJE ZA I. SKL — 3. KOLO: SLOVENSKA BISTRICA — UNITEHNA 68:62 (39:25) Unitehna: Kotar 11, Zarabec 1, Vauportič 12, Škuba 14, Bevc 13, Grandovec 11. V soboto ob 19.15 igrajo Trebanjci tekmo naslednjega kola doma z ekipo košanjske Elektré.

TELEVIZIJSKI SPORED

Armada sama pridelala dosti hrane

S posvetovanja v Novem mestu — JLA obdeluje nad 8.500 ha zemlje

PETEK, 2. III.

8.35 — 11.10 in 15.30 — 0.55 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
9.25 PRAGOZD PRED NAŠIMI VRA-TI, dok. oddaja
10.10 PARACELUS, 4. del nadaljevanke
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 MOZAIK, ponovitev
TEDNIK
17.45 PLESNI NOKTURNO
18.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 PRGIŠČA KAPLJIC, dok. oddaja
21.05 KOTLAR, KROJAČ VOJAK, VOHUN, angl. nadalj., 2/6
22.00 DNEVNIK 3
22.20 OČI KRITIKE
23.00 CIKLUS FILMOV F. FELLINJA: CABIRIJINE NOČI, italijanski film
0.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 17.55 Studio Maribor — 19.00 Videomeh (ponovitev) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Moščiček (baletna pantomima) — 21.00 Vprašajte ZIS — 22.00 Satelitski program

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Povejte mi, kaj naj delam — 9.00 Šolski program — 12.30 Poročila — 12.40 Prezrli ste, pogledite — 13.25 Kvizitoka (ponovitev) — 14.45 Poročila — 14.55 (Noč z vami (ponovitev)) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Trije »N« (izobr. oddaja) — 17.50 Povejte mi, kaj naj delam — 18.20 Številke in črke — 18.45 Muppet show — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Zakon v Los Angelesu — 20.55 Zabavnoglasbena oddaja — 21.40 Dnevnik 3 — 22.00 Kulturni magazin — 23.00 Sport danes — 23.05 Noč z vami — 1.10 Poročila

SOBOTA, 3. III.

8.35 — 12.55 in 13.35 2.10 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 IZBOR TEDENSKE PROGRAM-SKE TVORNOSTI
9.25 SVETOVNI POKAL V ALP-SKEM SMUČANJU — VELESALOM (M), 1. tek
10.15 IZBOR TEDENSKE PROGRAM-SKE TVORNOSTI
12.25 NAŠA PESEM 88
12.55 VELESALOM (M), 2. tek
13.40 MLADA ZORA
14.00 PETER'S POP SHOW, ponovitev
14.40 NEEKOVE DOGODIVŠČINE, ameriški film
15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.55 ROKOMET JUGOSLAVIJA: IS-LANDIJA
18.35 IZ TROPSKEGA DEŽEVNEGA GOZDA, zadnji del dok. serije
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.35 ZADAR: PESEM JRT ZA EVRO-VIZIJO 90
23.05 DNEVNIK 3
23.30 LEPI UPI, 7. del franc. nadalj.
0.25 PODSTREŠJE, angleški film
2.00 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

14.55 EV v atletiki v dvorani — 19.00 Kako biti skupaj — 19.30 Dnevnik — 20.15 48 ur (ameriški film) — 21.50 Satelitski program

TV ZAGREB

8.50 TV koledar — 9.00 Izbor iz Šolskega programa — 10.35 Čebelica Maja — 11.00 SA 1 — 13.00 Družinski magazin — 14.30 Film W. Disneya: Najšrečnejši milijonar (ameriški film) — 16.00 Kritična točka — 16.45 Dnevnik 1 — 17.00 Narodna glasba — 17.30 Boljše življenje — 18.15 Sedmi čut — 18.25 Švenk — 19.30 Dnevnik 2 — 20.15 Ob izboru pesmi za Evrovizijo 90 — 21.00 Izbor pesni za Evrovizijo — 23.05 Dnevnik 3 — 23.20 Sport danes — 23.25 Rezerviran čas — 23.45 Noč z vami — 1.50 Poročila

NEDELJA, 4. III.

8.15 — 12.40 in 13.45 — 0.50 TELETEKST
OPOMBA: 9.25 SLALOM (M), 1. tek
12.55 SLALOM (M), 2. tek
SLALOM (Ž)
8.30 VIDEO STRANI
8.40 OTROŠKA MATINEJA
9.10 LEPI UPI, 5. del nadaljevanke
11.00 ALO, ALO, ponovitev
11.30 DOBER VEČER LJUBO DAKLE KVARTET DO IN HARMONI-KAR JOŽE KAMPIČ
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
14.10 DEDEŠČINA GULDENBURGO-VIH, 9. del nemške nadalj.
14.55 KRIZKRAZ
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 SINOV KATIE ELDER, amer. film

19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
20.05 ŽREBANJE PODARIM DOBIM
20.17 BRATA PO MATERI, 1. del nadaljevanke TV BG
21.10 KOLO SREČE
22.40 DNEVNIK 3
23.05 SOVA
MAGNUM, ameriška nanizanka,
1/12
0.40 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 14.55 EP v atletiki
10.00 Oddaje za JLA in igrani film — 14.55 Nedeljsko športno popoldne — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Kartoteka Zemlje — 20.30 Materada in pisatelj Fulvio Tomizza (dok. oddaja) — 21.20 Satelitski programi — 21.50 Športni pregled

TV ZAGREB

9.20 Poročila — 9.25 Rakuni — 9.50 Nedeljsko dopoldne za otroke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Resna glasba — 13.00 Pusta hiša (nadaljevanke) — 14.00 Nedeljsko popoldne — 16.05 Znanstveno-popularni film — 17.00 Igrani film — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Igrana serija — 21.00 Zabavna glasba — 21.30 Dnevnik 3 — 21.50 Športni pregled — 22.40 Noč z vami — 0.45 Poročila

PONEDELJEK, 5. III.

8.40 — 11.15 in 14.15 — 23.45 TELETEKST
8.55 VIDEO STRANI
9.00 POROČILA
9.05 MOZAIK, ponovitev
11.05 POROČILA
14.35 ŽREBANJE PODARIM DOBIM
14.50 SOVA
MAGNUM, ponovitev 1. dela nanizanke
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.45 MOZAIK, ponovitev
NOVOLETNI VIDEOMEH
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.30 DNEVNIK 2
20.05 M. Crnjanski: ROMAN O LON-DONU, 1. del drame
21.15 OSMI DAN
22.00 DNEVNIK 3
22.20 MLAKAR, glasbena oddaja
22.45 MAGNUM, 2. del nanizanke
23.40 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 19.00 Pustolovščina slikarstvo — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Po sledih napredka — 21.00 Sedma steza — 21.15 Večer skupino Pepel in kri — 22.05 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Gozdne zabave — 8.45 Obleček pohajček — 9.00 Šolski program — 12.40 Prezrli ste, pogledite — 15.00 Noč z vami (ponovitev) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni program — 17.50 Gozdne zabave — 18.20 Številke in črke — 18.45 A zdaj je maj ... — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Ciklus komedij B. Nušića — 21.10 Zunanja politika — 21.40 Dnevnik 3 — 22.05 Noč z vami — 0.05 Poročila

TOREK, 6. III.

8.40 — 11.35 in 14.15 — 23.10 TELETEKST
8.55 VIDEO STRANI
9.00 POROČILA
9.05 MOZAIK, ponovitev
11.20 OSMI DAN
14.35 »ALLES GUTE«, ponovitev 1. oddaja
15.05 ŽARIŠČE, ponovitev
15.35 MAGNUM, ponovitev 2. dela nanizanke
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev
17.55 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 ODMEVI V TEMI, zadnji del nadaljevanke
20.50 OGENJ IN LED, angleški balet na ledu
21.50 DNEVNIK 3
22.10 MAGNUM, 3. del nanizanke
23.00 POROČILA
23.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 18.10 Svet športa — 19.00 Naša pesem — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Žrebanje lota — 20.35 Umetniški večer: Portret igralkice Sissy Spacek in Zločini srca (ameriški film) — 22.45 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Otroška oddaja — 9.00 Šolski program — 12.40 Prezrli ste, pogledite — 13.45 Šolski program — 15.00 Noč z vami (ponovitev) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni program — 17.50 Oddaja za otroke — 18.20 Številke in črke — 18.45 Znanost — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Loto — 20.05 Dialogi (kontakt-ni magazin) — 21.35 Dnevnik 3 — 22.00 Ljubi me (švedski film) — 0.05 Noč z vami — 2.05 Poročila

SREDA, 7. III.

8.40 — 11.20 in 14.45 — 0.20 TELETEKST
8.55 VIDEO STRANI
9.00 POROČILA
9.05 MOZAIK, ponovitev
11.10 POROČILA
15.05 ŽARIŠČE, ponovitev
15.35 MAGNUM, ponovitev 3. dela nanizanke
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK, ponovitev
MATERADA IN PISATELJ FULVIO TOMIZZA, dok. oddaja
PO SLEDEH NAPREDKA
18.15 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA
PEKEL IN NEBESA, danski film
22.05 DNEVNIK 3
22.30 ROCK KOMPAS
23.15 MAGNUM, 4. del nanizanke
0.05 POROČILA
0.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 18.30 Mostovi — 19.00 Divji svet živali (6. del serije) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Športna sreča — 21.50 Svet poročila — 22.50 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Otroška oddaja — 9.00 Šolski program — 12.40 Lokalni program — 13.45 Šolski program — 15.00 Noč z vami (ponovitev) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni program — 17.50 Oddaja za otroke — 18.20 Številke in črke — 18.45 Potopis — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Filmski večer — 22.35 Dnevnik 3 — 23.00 Noč z vami — 1.00 Poročila

ČETRTAK, 8. III.

8.40 — 11.05 in 14.45 — 23.30 TELETEKST
8.55 VIDEO STRANI
9.00 POROČILA
9.05 MOZAIK, ponovitev
15.05 ŽARIŠČE, ponovitev
15.35 MAGNUM, ponovitev 4. dela nanizanke
16.30 DNEVNIK 1
16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK, ponovitev
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 BLUEBELL, angl. nadalj., 1/8
21.00 TEDNIK
22.05 DNEVNIK 3
22.30 RETROSPEKTIVA SODOBNE-GA SLOVENSKEGA FILMA: UBJI ME NEŽNO
23.20 POROČILA
23.25 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 19.55 košarka Jugoplastika:Commodore
SP v roketu
01 SP v umetn. drsanju
16.30 Satelitski programi — 18.00 Studio Ljubljana — 19.00 Alo, alo — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Divjana pokrajina Mala Kamarga — 21.15 Plesni nokturno — 21.30 Tibetanske impresije (potopis) — 21.55 Svet na zaslonu — 22.25 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Miti in legende — 9.00 Šolski program — 12.40 Prezrli ste, pogledite — 15.00 Ponovitev nočnega programa — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni program — 17.50 Otroški program — 18.20 Številke in črke — 18.45 Dokumentarni program — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Politični magazin — 21.05 Kvizitoka — 22.25 Dnevnik 3 — 22.50 Noč z vami — 0.50 Poročila

KONCERT FRANCOSKIH ŠANSONOV

SEVNICA — Po uspešnih odmevnih koncertih francoskih šansonov v drugih krajih bodo v soboto, 3. marca, ob 19. uri v kulturni dvorani GD tudi Sevnčani lahko prisluhnili francoskim šansonom uigranega tria. Šansone bosta pela Katja Levstik in Igor Samobor, na klavirju pa ju bo spremljal Borut Lesjak. Prijeten večer šansonov, ki jih je prevedel Janez Menart, je omogočila sevnška Zveza kulturnih organizacij.

DO KATMANDUJA IN NAZAJ

KOČEVJE — Na »Potovanje med gorami in bogovi« je Kočevje popeljal 19. februarja alpinist Tomaž Ravnhart iz Podljubelja. Njegovo predavanje v kočevski knjižnici je bilo zelo dobro obiskano.

• Slovenci posedujemo neko žalost-no lastnost — zakoreninjeno nespas-tovanje in podcenjevanje vsega doma-čega ter precejevanje vsega tu-jeja. (Menart)

NOVO MESTO — Zmotno bi bilo mnenje, da nas vojska samo »stane«, saj pomeni kmetijska proizvodnja v enotah in ustanovah Jugoslovanske ljudske armade, kjer za to obstajajo objektivni pogoji, eno od rednih zadolžitvev. Občasno pomanjkanje hrane na tržišču in visoke cene ne smejo vplivati na ka-kovost in količino obrokov v prehrani vojakov. To je bilo osnovno izhodišče in vodilo Zveznega sekretariata za ljudsko obrambo, ki je konec leta 1982 podal smernice za organiziranje proizvodnje hrane v lastni režiiji.

Prejšnji četrtak je bilo v novomeškem domu JLA posvetovanje o kmetijskoprivodnji in pridelavi hrane v eno-tah 5. vojaškega območja, ki ga je vodil komandant, generalpolkovnik Konrad Kolšek. Sodelovali so predstavniki vseh

garnizij 5. VO, ki imajo v svoji sestavi tudi kmetijsko proizvodnjo, prisotna pa sta bila tudi polkovnik Slavko Čeganec, ki je v 5. VO zadolžen za kmetijsko proizvodnjo in polkovnik Živojin Stefanović iz intendantske uprave zveznega sekretariata za ljudsko obrambo. Udeleženci posvetovanja so si bili eno-tni, da so bile smernice pravilne in da je bila vizija proizvodnje hrane oz. kmetijske proizvodnje v JLA realna. Opravili so tudi analizo proizvodnje hrane v 5. VO in ugotovili, da so lani kljub ne-ugodnim razmeram in splošno slabši letini pridelali 604 tone svežega svinjskega, telečjega in ovčjega mesa, 527 ton svežih povrtnin, 34,3 tone sadja, 332 ti-soč jajc in vsoto potrebnih proizvodov, to je 1485 ton koruze in ječmena ter 4720 ton sena, detelje, slame in silaže. Za letos pa v JLA načrtujejo z lastno

USPEŠNO SODELOVANJE — Na posvetovanju visokih predstavnikov JLA so poudarili tudi uspešno sodelovanje vojske in predelovalcev hrane. Na sliki komandant 5. vojaškega območja generalpolkovnik Konrad Kolšek (v sredini) v pogovoru s predstavniki ABC Pomurke in KZ Krke. (Foto: M. Kline)

Zakonodaja sledi prepočasi

Po novem zakonu o varstvu bodo direktorji odgovorni za zagotavljanje varstva pri delu

Društvo varnostnih inženirjev v tehniko Dolenjske je organiziralo 22. februarja v novomeškem domu JLA medobčinski strokovni posvet na temo »Organiziranje in izvajanje varstva pri delu in požarnega varstva v pogojih tržnega gospodarstva«. Posvet je potekal pod pokroviteljstvom Zavarovalne skupnosti Triglav, Območna skupnost Krško, organizatorji pa smo dolžni izreči posebno zahvalo za vsestransko sodelovanje in pomoč pri organizaciji posveta poleg pokrovitelju še upravi doma JLA in Tiskarni Novo mesto.

Posvet, na katerem je sodelovalo 94 ljudi, je bil organiziran predvsem zato, ker smo v obdobju splošnih reform in vsi, ki se ukvarjamo z varstvom pri delu in požarnim varstvom, potrebujemo informacije in osnove za razmišljanje. Na posvetu je med drugimi predaval tudi dr. Marko Vakselj, republiški svetovalec komiteja za delo, in predstavil orise bodočega republiškega zakona o varstvu pri delu, ki bo po njegovih besedah poudarjal predvsem odgovornost poslovnega organa, oz. delodajalca ob nastalih negativnih posledicah, če varstva pri delu v posameznih delovnih okoljih ne bodo ustrezno izvajali.

Na področju požarnovarnostne zakonodaje se na žalost še niso resno lotili spreminjanja, predvidena pa je sprememba pri izvajanju nadzora, in sicer naj bi se vsa pristojnost inšpekcijskega nadzora prenesla iz občinskih na republiški nadzorni organi.

Nič še ni narejeno tudi za spreminjanje ostalih predpisov s področja varstva pri delu in požarnega varstva. Sprememba pozakonskih predpisov, normativov in standardov bo najna zaradi pogojev, ki jih bo potrebno izpolnjevati za vstop v Evropo 92. Ob vsem tem je treba poudariti, da bi novo zakonodajo na omejenih pod-

ročjih potrebovali že sedaj pri odločanju ustreznejše organiziranosti varstva pri delu in požarnega varstva v delovnih organizacijah, kjer so pred postopki reorganiziranja.

Posvet je predvsem opozoril na dejstvo, da se veljavna zakonodaja prepočasi spreminja z ozirom na nastalo stanje in na obstoječe številne pomanjkljivosti in nepravilnosti pravne ureditve varstva pri delu in požarnega varstva, ki bi jih bilo potrebno z novo zakonodajo odpraviti. Tako gledano, pa lahko ocenjujemo, da je posvet kljub vsemu upravičeni organizacijske napore in vložena sredstva zanj.

RUDI IVANČIČ, varn. inž. predsednik DVIT Dolenjske

Kritizerji izza šanka

Zapis iz krajevne skupnosti — V gostilni ob kozarčku vsi vedo, kako se stvari streže

Izjave, ki pridejo »iz za šanka«, me pisca tega prispevka, ne prizadenejo, vendar zaradi objektivnosti in predvsem resnice to-le: kot vsi pošteni ljudje si tudi sam s pose-nim delom služim kruh, zato so vsa natancolenjanja izraz kulture skupine nezadovoljnežev in nevoščljivcev, ki ne prenesejo uspehov drugih, ki delujejo v KS.

Kako se neka »nenačelna koalicija« razume v vse probleme v krajevni skupnosti, se da slišati ob večerih za »šankom«, kjer vsi vedo, kako se stvari streže. Ko pa je treba najti rešitev, pa ni ne časa ne volje, da bi taisti zadevo uredili. Toda vse se začne, brž ko nekaj uredi nekdo drug. Vendar, kje se začne? Za šankom, seveda! Vodstvo KS tako obdolgijo, da se je s svojim delom v krajevni skupnosti material-

no okoristilo. Le s čim naj bi se? Ali morda z delovnimi akcijami za napredek kraja, ki so potekale zgolj prvostovoljni in ob za-nemaranju tudi lastnih potreb? Ali ob ak-cijah, ki so bile vsem na očeh, pa je le malo-kočko prišel zraven, velika večina pa ste se vozili mimo, se posmehovali? Ali pa z ak-cijo za razdelitve številke, ki jih je bilo po-treben za telefonski med krajane? O telefoni-hi spružete. Prisotni na sestankih KS bi se sprosti seznanjali z zadevami, ki so določeni čas aktualne. V premislek pa vam ponu-jam vprašanje, kako razdeliti 20 telefonov 60 interesentom, da bodo vsi zadovoljni.

Za kar sem odgovoren sam, odgovor-nosti nisem nikdar in nikdar ne bom pren-esel na drugega.

L. KOČEVAR Gradac

BRUNARICA PRI SV. ANI?

RIBNICA — Izletniška točka Sv. Ana v Mali gori je vedno bolj obiskana. Planinci so na nedavnem občnem zboru sklenili, da bodo predvsem s prosto-voljnimi delom in s pomočjo podjetij postavili tu manjšo brunarico. Dela se bodo začela takoj, ko bo dopuščalo vreme. Računajo, da bo ta objekt pripomogel tudi, da bo okolje bolj čisto.

MARKO KLINC

Zdaj še jezikovno onesnaževanje

Mednarodni jedrski strokovnjak nekulturno govori na televiziji — Birokratska la-tovščina v odloku, ki je očitno hudo raztegljiv — morda namenoma?

V zadnjem času nam sredstva obveščanja prinašajo vse več prispevkov o nuklearnih elektrarnah. Zagovorniki atomske energije bi radi z zamudo spravili pod streho začasno odlagališče radioaktivnih odpadkov na dvorišču Nuklearne elektrarne Krško.

Ljubljanska televizija se je v zadnji oddaji Tednik potrudila v besedi in sliki celotno na Dunaj. Kot je to na kraju po-komentiral sam novinar, so o teh vprašanjih »paberkovali« sodelavci tamkajšnje Mednarodne agencije za atomsko energijo. Pustimo ob strani njihove že močno oguljene argumente, naj so si še tako prizadevali nadevati neodvisen vi-dez. Sedaj že bivši direktor krške NE in varneje spravljene sodelavec te agencije Janez Dular je pripoved začel z izjavo, ki si je mednarodni strokovnjak v javni izjavi ne bi smel dovoliti. Svoje besede je namreč podkrepil s sočno balkansko besedo, ki je v časopisu ne bi ponavljal. Še več, Janez Dular je v arogantnem tonu pribil, da je tako neposredno po-vedal v brk Avstrijcem že med svojim poslanstvom v Krškem. Upam le, da je tista beseda, ki je v tujem jeziku zvenela kul-turbeje, sicer se pa sedaj ne čudim, da so bili potlej ravno Avstrijci še bolj odloč-ni proti jedrskim elektrarnam in so svo-jo kar zastavili, preden bi jo sploh o-zarčili.

Poleg jedrskega odpada in same atomske nas morda trenutno z nič manjšo silo ne ogroža jezikovni odpad, povezan s temi vprašanji. V Krškem so zakupili celo februarško številko skup-

nih delegatskih informacij Naš glas. Znano je, kakšno jezo je v Posavju in tudi širše sprožil osutek odloka o čas-nem odlagališču radioaktivnih od-padkov. V odlokovsko pisani latovščini »Osnutka sprememb in dopolnitve občinskih družbenih planov« je šele iz pridane opombe jasno, kaj sploh hoče-jo, namreč: »Načrtovanje in gradnja za-čanega skladišča RAO«. Te opombe delegati krške občinske skupščine za maratonsko sejo 7. novembra lani niso dobili v gradivu. Vseeno so spregledali, kaj vse to pomeni. Ker tegale papirja ne plačuje atomska in je Naš glas na voljo v 10.000 izvodih, vas samo vabim, da preberete tam ta osutek odloka in nje-govo obrazložitev izpod peresa Petra Žiganteja. Nič namreč ne bi imel proti, če bi kljub njegovi skrbi za čim manj besed v naslovu, povedali tisto, česar v prvotnem osnutku sploh ni bilo in so sedaj zapisali šele v opombo, namreč, da gre za začasno skladišče RAO. Ško-da je izgubljeni besede in pričakovanja, da bi morebiti drugo ali tretje branje popravili »prvi vtis ob branju«. Ne raz-umem, kako je Peter Žigante kot dipl. biolog mogoče zapisati stavek: »Ob vsi čistosti proizvodnje energije v jedrskih elektrarnah, ki jo je zanesljivo mogoče doseči, pa le ostaja nezaželen stranski produkt: radioaktivni odpadki, ki je človeku in živi naravi nevaran, zato ga je treba na ustrezen način nevtralizira-ti.« Sobo je mogoče pomesti tudi tako, da nespasno pometeš pod preprogo ali omaro. To lahko upamo pri radioak-

ktivnem odpadu, da ga bo kdo vzel, je pa vse manj verjetno. Kaj je mogoče ne-vtralizirati, je tudi jasno, vsakomur, kdo je le slišal za osnove naravoslovnih predmetov. Radioaktivnost je naravni pojav, ki žal zelo dolgo traja, morebitne zlovesče posledice so življenju nevarne bolj kot vse drugo. Kako se je država opredelila, ko je zgradila krško atom-

• Naj o tem reče besedo še kakšen pravnik: »S stalnim spreminjanjem in uvajanjem novih tehnologij doseči višjo, kvalitetnejšo stopnjo v ravnaju in hranjenju RAO znotraj NEK do trenutka odvoza na končno odlagališče.« To Peter Žigante pojasnjuje celo »z izredno kvalitetnim strokov-nim kadrom, ki vodi proizvodnjo prav za zgoraj omenjeno določilo! Če je tako raztegljivo, o čemer pa nisem prepričan, ni čudno, da se nam toliko stvari, ko do česa pride, izmuzne iz rok.

sko, žal še ne vemo vsega, zato se Zelenci prav v tem primeru borijo za objavo pogodbe z Westinghousom. Zaenkrat bi jo lahko bilo vsaj hudo sram, ker je dopustila, da je prišla v časovno stisko celo glede prostornine tega nesrečnega atomskega odpada. Ker ravno to pred-stavlja takšno težavo, naj ta skladišča ri-šejo še tako lepa, očitno jih nič ne ma-ra, razen največjih zagovornikov atom-ske energije.

ALFRED ŽELEZNIK Boštanj

Črna gradnja in bolj črna usoda

Odmev na časopisno informacijo o črnih gradnjah v Beli krajini — Vrčice nad Semičem se pogrezajo v samoto, uradi pa delajo neživiljenjsko

V Dolenjskem listu od 15. februarja sem prebrala o rušenju črnih gradenj v Beli krajini, med drugim tudi o črni gradnji zakonev Branke in Alojzija Per iz vasi Vrčice. Zaključki članka me m zdijo nelogični, ker vas Vrčice in njeno usodo dobro poznam, zato moram napisati to pismo.

Rojena v povojnih letih v tej vasi nad Semičem, sem tam tudi odrasla in od tam kot maturantka odšla v svet. Vas smo obnovljali, saj so 15 hiš od 18 Italijani požgali, ker so vaščani delali za partizane. Vas je imela vodovod, šolo, gasilski dom in cerkev že pred vojno in to je bilo delno porušeno. Sedem kmetov, kolikor jih je v vasi živelo po vojni, je obnovljalo vas in skrbelo za svoje družine. Vendar smo otroci zapuščali starše in se odseljevali. Pozneje so se v vas priselile tri družine in obnovile tri pogorišča, vendar to niso bili kmetje. Kmetje so umirali. Zadnji živeči kmet v tej vasi je moj 70-letni oče, ki je že 10 let upokojen.

ni, ki si želijo, da bi se obnovilo vseh 18 hiš in da bi vas ponovno zaživela. Tako bi v vas prišle mlade delavske družine in bi se vrnilo življenje. Zakonca Per sta v Vrčicah kupila nekdanji zapuščeni solski vrt. Lepo sta očistila trnje in grmovje, ki je prerasl rubevine, najpajala nove zemlje in zasadila sadno drevje.

Obnovila sta tudi star vodnjak. Vaščani so ju z veseljem sprejeli in jima svetovali, naj obnovita nekdanje šolsko poslopje in se priselita v vas, ki bi tako pridobila še eno mlado družino. Ostareli vaščani namreč težko gledajo propadanje vasi in so zelo veseli napredka. Zdjaj je v vasi resda 10 hiš, vendar se je obnavljanje končalo po sprejetju sklepa na črnomaljskem izvršnem svetu. Takih sklepov pa vaščani ne morejo razumeti, saj so po njihovem mnenju nepremišljeni in neutemeljeni. Neki vasi, ki je bila že pred vojno kulturno in gospodarsko zelo razvita, taki sklepi preprečujejo vsakršen razvoj. Kavno tako nihče v vasi ne more razumeti mnenja zavoda za

varovanje kulturne in naravne dediščine, ki je v tem primeru negativno. Sprajšujejo se, ali je kulturnejše, da se na stavbišču stare šole bohotijo grmovje, trnje in kače. Vsekakor bi bilo lepše, da bi stavbišče obnovili v stilu in po njihovih priporočilih. Pristop naših uradnih ustanov bi moral biti v takem primeru življenjski in uporaben, hkrati pa mora zagotavljati kulturni in naravni izgled pokrajine in vasi.

Vem, da moje pismo zakonca Per ne bo omogočilo nadaljnje gradnje na pogoreli šoli, vendar mislim, da bi morala občina Črnomelj temeljito premisliti sklepe, ki so bili nekoč nepremišljeno sprejeti. Ne pozabimo, da nam naša alternativa namreč obljublja obnovo starih zapuščenih vasi. Vaščani niso pozabili, kaj je imela vas pred vojno, in vedo, kaj bo jim storili med vojno Italijani, zato pričakujejo od naše oblasti veliko več realnih življenjskih sklepov.

JANJA FORTUNA
Kidričev trg 1
Novo mesto

Drugače pa je na Vrčice gledala občina Črnomelj, ki je v 80. letih na seji IS sprejela sklep, da je ta vas zaščiteno kmetijsko poslopje, in prepovedano je bilo obnavljati staro in graditi nove hiše. Danes Vrčice vidno propadajo in mo goče jih čaka ista usoda kot 30 do 40 kočevskih vasi, ki so preraščene in prekrite z drevesi in grmovjem. Samo napold podri zvoniki pričajo, da so tam nekoč živeli kulturni ljudje. Omenjeni sklep so sprejeli brez pogovora z vaščani.

18. srečanje literarnih začetnikov

Območna prireditev za Dolenjsko bo v Trebnjem

Zveza kulturnih organizacij Slovenije je te dni razpisala natečaj za udeležbo na letošnjem, že 18. srečanju pesnikov in pisateljev začetnikov. Tudi tokrat velja, da se srečanja lahko udeležijo le avtorji, ki še niso izdali samostojne knjige in še niso bili uvrščeni med najboljše in republiških prireditelj, in to s prozo, poezijo in dramskimi deli. Pri spevke je treba do 2. marca poslati v Ljubljano na naslov ZKO Slovenije.

Od marca do maja bodo potekala območna srečanja. Za Dolenjsko bo tako srečanje v Trebnjem, in ne več v Vinici ob Kolpi.

POSTAJALIŠČE POPRAVLJENO

RADNA — Montažno obhiše avtobusnega postajališča na Radni, ki ga je vihar prevrnil na rob pobočja ob Savi (ta dogodek je zabeležila naša kamera, posnetek pa smo objavili v prejšnji številki), spet služi svojemu namenu. Uporabniki oz. poniki se za streho nad glavo lahko zahvalijo cestarjem, ne pa kakšnem viharnemu sunku s štajerskega konca ali celo udarništvu.

pisma in odmevi

Pišeečke telefonske zdrahe

Z obračunom dela in sredstev do čistih računov

PIŠECE — Prvo prošnjo za sedemnajst telefonskih priključkov so iz krajevne skupnosti Pišeece poslali že leta 1976. Takrat se jim niti sanjalo ni, kako trnova je za podoželana pot do telefona. Resna dirka, imenovana telefoniada, se je za Pišeece začela tri leta pozneje. Zbirali so nove naročnike, vse do današnje številke 123, naročili v sodelovanju z Bizeljanci načrt za izgradnjo telefonskega omrežja na tem območju in podpisali s PTT sporazum, po katerem naj bi bilo krajavno omrežje priključeno na telefonske zveze v letu 1985.

Mnogi krajanji, posebno še člani gradbenega odbora, vedo povedati, koliko dela, prevoženih kilometrov, nespeslega dogovarjanja in tudi prekanja je bilo potrebnih do tehnične prevzema krajevnega omrežja. Z njim so izpolnili svojo obvezo iz sporazuma, a prave težave so se šele začele, saj druga stran obljubljenega ni izpolnila. Pri znati je treba, da je za Podjetje PTT neugodno, ko plačuje račune za sporazume, ki jih je sklenilo še v »dobrih časih«, a krajanov to ne zanima. In pri tem imajo svoj prav.

aktivnost pri drugih akcijah v KS, terminsko plačevanje akcijacij za priključek, oddaljenost od telefona (pazili so na to, da bo vsa KS enako pokrita s telefoni), višino vloženih sredstev in polog zahtevanega zneska v letu 1981.

Krajanom so postregli z natančnim obračunom, ki je za vsakega interesenta pokazal, koliko sredstev je vložil in kako redno je plačeval, koliko delovnih ur je opravil, ali je prispeval delo s stroji, materiali in opravil druge vrste del. Na osnovi ovrednotenja vloženega dela, materialov in revalorizacije denarnih pologov so izračunali, da celotna vrednost krajevnega omrežja znaša 1,59 milijona konvertibilnih dinarjev, prispevek na posameznika pa 13.000 din.

B. DUŠIČ

PTT je proste zmogljivosti v breziški centrali raje odprala novim naročnikom, ki so zanje tudi plačali, saj je za novo centralo pač potreben denar. Pišeečani in Bizeljanci so ob tem izvedeli, da bodo morali počakati še na zgraditev te nove centrale, ki je predvidena do konca letošnjega leta. Šele potem bodo s svetom zvezali tudi avtomatsko telefonsko centralo na Bizeljskem in s tem tudi telefonske naročnike iz Pišec.

Se nekaj je povzročilo veliko hude krvi med krajanji in preprečilo, da bi vse lo proslavili 18 novih priključkov, ki so jih že dobili. Potrebnji jih je bilo namreč razdeliti, a ob 123 interesentih to res ni bil mačji kašelj. Gradbeni odbor je številke razdelil po sprejetih merilih, takrat pa je med nekaterimi že leta nezadovoljnimi krajanji zavrelo. Začela se je kampanja proti članom odbora, pravilov na čarovnice, tudi s pomočjo UJV. Mnogi so menili, da so si člani odbora priključke enostavno razdelili med sabo, zato so organizirali več protestnih sestankov mimo odbora.

Zaenkrat so zaplet pomirili člani gradbenega odbora, ki so na sestanku z interesi pojasnili, kako so delili priključke. Uspoštevali so aktivnost krajanja pri izgradnji telefonskega omrežja in

Ali pa jo bom obtožil etnocida

Pismo Rajka Šajnoviča, predstavnika Romov in borca za romsko pravico — Romskega življenja, ki ni vredno človeka, je kriv neustrezen status

Uredništvu Dolenjskega lista je posređoval precej obširno pismo Rajko Šajnovič, ki se je podpisal kot predstavnik Romov in boric za romsko pravico. Predloženo besedilo objavljamo v strnjeni in skrajšani obliki.

Rajko Šajnovič uvodoma sprašuje, kdo bo rešil romsko problematiko v Sloveniji: ali republika Slovenija s posebnim ustavnim določilom, ali bog ali Kramberger, če bo izvoljen. V nadaljevanju ugotavlja, da je problematika Romov še zmeraj najbolj pereča v Sloveniji. Med vsemi narodnostmi in etničnimi skupinami, ki živijo v Jugoslaviji oz. Sloveniji, so Romi v najslabšem položaju, deležni najmanj ekonomskih in kulturnih dobrin in so najslabše živeti v naš družbeni sistem. Romsko vprašanje ni samo problem 10 slovenskih občin, pač pa širše družbe od republike do federacije. Nujno potrebno ga je takoj in učinkovito reševati. Ljudem, ki so na robu družbenega dogajanja, moramo pomagati, da se rešijo zaostanosti in da postanejo aktivni člani sistema. Kot 10-letnemu borcu za romsko pravico in resnico mi je dobro znana današnja politika reševanja romske problematike in zato se z njo ne strinjам, poudarja v pismu Rajko Šajnovič. Dodaja, da je to glavni vzrok, da je leta 1989 izstopil iz članstva društva

TO ZADEVA NJE

V pismu se je uredništvu Dolenjskega lista oglasil bralec, ki je pozabil omeniti svoje ime, tako da ne vemo, komu naj se zahvalimo za spodbudne pohvalne besede v uvodu pisma. Pisec pravi, da je dolgoletni naročnik Dolenjskega lista in razmišlja, kaj bi se dalo v tem časopisu izboljšati. Pogreša branja, kakršnega je bilo konec po izteku »Umirajoče kmetije«, zato priporoča več povesi v razvedrilo in veselje bralecem. Zgleduje se po Ljubljanskem dnevniku, češ da objavlja vsak dan kriminalistično zgodbo in novice iz vsega sveta, ne pa tako kot Dolenjski list: o crknjenih mačkah, gnojnicah, »britojih« ipd. Saj to je zadeva krajevnih skupnosti, ne pa vse Dolenjske, je prepričan. Zato prosi, naj izboljšamo časopis in razvedrilo bralec, za kar lahko povesi prepišejo iz kakšne stare knjige.

K iskreni zahvali za živahno razmišljanje lahko dodamo, da skuša časopis ugoditi željam najširšega kroga bralecev. Ker pa mu je nekako lastno to, da piše o vrsti dogodkov iz tujakšnje vsakdanjosti, se mu primeri, da poroča o gnojnih zdrajah, ki, resnici na ljubo, res nimajo dosti skupnega z dogodki v varnostnem svetu ali Hollywoodu ali na Wall Streetu.

Uredništvo

SREČA V NAŠIH ROKAH

RIBNICA, ŽLEBIČ, DOLENJA VAS — Krajanji Žlebiča, Sodrãžice in Loškega potoka že okoli 15 let naslavljajo na občinske organe zahteve in predloge, naj bi jim uredili avtobusno čakalnico na križišču v Žlebiču. Zaveda postaje, kjer bi čakali avtobuse zavarovanj pred dežjem, snegom in vetrom, še vedno nimajo. Podobne predloge so približno toliko časa naslavljali na občinsko skupščino tudi Lončarji, da naj bi jim na križišču magistralkes s cesto za Rakitnico postavili podobno čakalnico. Pa ni bilo nič, zato so Lončarji kar sami postavili dve čakalnici.

Tako se je znova potrdila tista Kardeļjeva resnica, da človeku ne more dati sreče (čakalnice) ne država, ne občina, ne partija in ne izredni ukrepi, ampak si jo lahko ustvarijo ljudje le sami.

P-c

Kakor spomin na zvezdarno Manoro

Mrk z Lošinja

Včasih in ponekod vidijo ljudje, kar se zgodi vesolju. V sedmjem pride med kroženjem Lune okoli Zemlje včasih do mogočnega pojava — mrka. Z otoka Lošinja je bil lepo viđen Lunin mrk 8. februarja letos, in sicer še pred 19.30. in vse tja do 22. ure. Nebo je bilo popolnoma jasno, na nebesni polobli je migotalo brez števila zvezd in zdelo se je, kot da bi se vpletle v trepetajoče luči Nerezin, Osorja, Punte Križa, Raba, Novalje, Velega in Malega Lošinja. Pred očmi z Zemlje so nastajale in izginalje podobe, ki jih je opazovalceva domišljija takoj prevedla v namišljene predmete, ki jih človek tu doli vsak dan srečuje v življenju.

Seveda sta narava in z njo veselje pritegovala človekovo zanimanje že od davnih časov. Otok Lošinj je s svojim idealnim položajem pritegnil pozornost znanstvenikov že v prejšnjem stoletju. Tako je slavni naravoslovec, leta 1855 rojeni znanstvenik Ambrozij Haračić, kateremu je fiziko na dunajski univerzi predaval tudi naš slavni fizik Jožef Stefan, začel že leta 1879 z rednimi meteorološkimi opaznanji kot profesor na Pomorski šoli. Ta Haračićeva meteorološka postaja je prerasla v meteorološki observatorij, ki se mu je nekako istočasno pridružil na Pomorski šoli še astronomski observatorij. Mali Lošinj pa je imel od 1893. do 1905. leta tudi zvezdarno Manoro; to je bilo v času, ko so Haračić, Spiridon Gopčević in Eugen Jelčić tvorili t. i. malološinski znanstveni krog. Gopčević je v zvezdarni opravil tehtne astronomske raziskave in priznani so mu odkritje kratera Triesnecker na Luni. Zapažanja je objavljaj tudi v lastnem časopisu Astronomische Rundschau.

M. ODORČIČ
Mali Lošinj

MLADI DOPIŠNIK

KULTURA IN UČENCI

Kakor gotovo povsod po Sloveniji smo imeli tudi pri nas 8. februarja prireditev Prvo uro smo imeli radijsko uro, ki so pripravili učenci 5., 6. in 7. razredov. Kasneje smo si uredili tudi stenočas. Po drugošolski uri smo šli gledat film. V našem kraju pa je bilo še več prireditev za praznik. V kulturnem domu se je predstavilo ljubljansko gledališče s komedijo Matiček se ženi.

TATJANA ROŽIČ, 8. a
OŠ Loka Črnomelj

SREČANJE RECITACIJSKIH SKUPIN

Učenci višje stopnje smo poskrbeli za prijetno urico. Povabili smo recitacijske krožke nižje stopnje. Predstavili smo se šaljivimi otroškimi pesmi. Recitatorji nižje stopnje z mentorico so nas navdušeno poslušali, na koncu pa zadovoljno ploskali. Za konec smo jim ponudili še pitto. Tako smo lepo počastili tudi kulturno praznik. Želimo si še snidenja, da bi se tudi recitatorji, naši nasledniki, lepo počutili med nami.

BARBARA KREVS, 7. a
OŠ XII. SNOUB Novo mesto

OBISKAL NAS JE MILIČNIK

Pri spoznavanju narave in družbe smo se učili o prometu. Prišli smo do stroja kjer je veliko pisalo o miličniškem potu. Zaradi naše radovednosti sta tovarij povabili miličnika na obisk v 2. a in 1. Prišel je tovarij Drago. Najprej nam je pokazal o prometu, o tem, da otroci promet nismo dovolj pazljivi in da smo zato velikokrat udeleženci v nesrečah. Spraševali smo ga, on pa je odgovarjal. Pokazal nam je, kako deluje radijska zveza, in se z njo tudi pogovarjal z drugim miličniki. Pogovor z miličnikom nam bil zelo všeč.

ŠPELA PROGAR, 2. a
OŠ Mira P

LAMBADA

Začeli smo z oddajo šolskega radia. Naslednjo uro smo se med seboj obdorovali in se zabavali po učilnicah. Po malici se je začel ples v telovadnici. Vodila sta naša plesna učitelja Boris in Mirjana. Naučila sta nas zelo priljubljen ples lambada. Tako smo praznovali zadnji dan pouka pred novim letom.

Člani novinarskega krožka
OŠ Trebnje

V DOMOVINI

Presrečni smo bili v naši hiši na Šrangji, ko smo se med lanskim božično-novoletnimi prazniki zopet vrnili v domovino. Oči je pred hišo urejal plato za asfalteranje ter v Novem mestu papirje za odprtje obrti. Mamica se je ukvarjala z bratom. Sami pa sem štiri dni obiskoval pouk v Mirni Peči. Presenečen sem bil nad prizidkom, najbolj všeč mi je bila nova telovadnica. Utrdil sem prijateljske vezi z lanski in znanzi v 6. b. Kar žal mi je bilo, ko se moral spet v Nemčijo. Naša hiša na Šrangji pa bo zopet samevala do poljeta.

BOJAN KREVS
Goterš 2
ZRAJ

KAKO SMO DOBILI ODER

Tovarišica je rekla, naj naredimo lutko. Potem je še rekla mojemu soočlu Borisu, naj vpraša očeta, če bi naredil lutkovni oder. In res ga je naredil. Potem smo se spomnili, da bi bilo dobro, če bi oder imel zavese. Moja sošolka Erika je nesla domov blago, da je njena mama naredila zavese. Potem smo pokazali vsem solarjem, kaj smo se naučili z lutkami.

ERIKA AVGUŠTINČIČ, 2. r.
Gor. Ponikve 13

TONE PAVČEK NA OBISKU

Na lanskem knjižnem sejmu nas je obiskal Tone Pavček. Srečanja s pesniki in pisatelji so vedno zelo zanimiva. Tone Pavček pa je s pripovedovanjem, recitiranjem pesmi in domisljicami navdušil tako prvošolce kot osmošolce. Z dušo in telesom je Dolenjec, saj se je rodil v Šenturju pri Mirni Peči. Danes živi v Ljubljani in je zaposlen pri Cankarjevih založbi. Otroci ga poznamo po Jurju Murji v Afriki, Velezenscij, Pravih in nepravih pesmih ...

MARGARETA LEŠNIK, 5. b
KATARINA LEŠNIČ, 5. a
OŠ Šentjernej

PLES

Na šolskem plesnem tekmovanju so nastopili učenci iz 1. do 8. razreda. Pzva mesta so osvojili naslednji pari: Tea Šmid in Gregor Turk, Estera Kovač in Maruška Udovič, Simona Volf in Andrej Markovič ter Barbara Gril in Albin Barbič.

Mladi literat
OŠ Dolenjske Toplice

Cvetka Bartolj s hečro

pošteni tudi. Ne gre, da bi si delali sramoto!« še zatrdi Cvetka.

Socialni delavec Matija Štrucelj je prepričan, da bo žee naslednja generacija Romov iz Čudnega sela povsem civilizirana. Če bi za potrditev vprašala Alojzijo, bi mi najbrž zatrdila, da bi se gotovo tudi ona že odpovedala romskemu načinu življenja, če bi imela možnost, zato je toliko bolj velikodušna do svojih otrok. Cvetka pa bi verjetno ne prikimala v upanju, da bo svojim otrokom lahko omogočila tisto, za kar je bila sama prikrajšana. To pa ne bo moč zgolj z vodo in elektriko, ki jo imajo v naselju, še manj z denarnimi pomočmi, ampak predvsem z rednimi zaposlitvami.

M. BEZEK-JAKŠE

»Čudni« so Romi iz Čudnega sela

Socialni delavec Matija Štrucelj je prepričan, da bo žee naslednji rod Romov iz tega naselja civiliziran — Je to model, ki nakazuje, kakšni naj bi bili dolenjski Romi prihodnosti?

Redko je romsko naselje, v katerem bi se zbrali le družinski člani oz. potomci ene družine tako kot v Čudnem selu pri Črnomlju, kjer se je pred desetletji naselil Viljem Hudorovac z ženo Marijo. Danes živi v naselju 19 ljudi, in sicer: Viljemova in Marijina hči Alojzija z otroki ter sinova Igor in Miran z družinami. Na črnomaljskem Centru za socialno delo pohvalijo, da so čudnoselski Romi pridni, delavni, da z njimi ni težav in da se dobro razumejo z ostalimi vaščani.

pet otrok je dobivala le otroški dodatek. »Pa vaščanom sem pomagala delati. Bolj sem odvisna od njih kot sama od sebe. Sosedje mi sicer dajo njiivo, da si pridelam nekaj hrane, a to ne zadostuje. Zato poiščem pomoč pri ljudeh v vasi, saj vem, da ne bi dobila nič, če bi šla na socialno. Pohvaliti moram, da se s prebivalci Čudnega sela dobro razumemo. Nimajo vzroka, da bi nas grdo gledali, saj nimajo z nami nikakršnih problemov. Škoda jim ne delamo, to se ne sme. Vprašanje pa je, če bi se tako dobro razumeli tudi, če bi bili tukaj kateri drugi Romi,« razmišlja Alojzija.

podirala na glavo. Sociala mi je data le betonske bloke. Vem, da socialna služba tistim Romom, ki si niso pripravljani sami pomagati, nudi veliko večjo pomoč kot nam, ki bi vsak njihov dinar bolj pravilno obrnili. Najbrž si mislijo, da si bomo že sami pomagali, kakor bomo vedeli in znali. Saj ne zahtevam veliko, toda spodoben štedilnik in topli pod bi zares zelo nujno potrebovala. Iz štedilnika, na katerem sedaj kuham in ki sploh ne zasluži tega imena, se tako kadi, da je v hiši po nekaj mesecih bivanja vse črno kot v kovačnici. Najbrž bi morala biti neprestano na vratih socialne službe — te navade pa nimam — pa bi gotovo že kaj dosegla,« se nekoliko razburja Hudorovčeva.

praga svoje nove hiše, pozabi na lastne probleme.

Lojzkinji problemi pa se zdijo zopet veliki ob pogovoru z ženo njenega brata Mirana, Cvetko, ki se po novem piše Bartolj. »Dostlej je kar šlo, samo da bi bila tudi vnaprej oba z možem zaposlena!« To je edina Cvetkina želja. Oba delata na Beltu, le da je ona kot čistilka že nekaj let začasno. »Čeprav imamo le za preživetje od meseca do meseca, smo še kar voljni. Če pa bi morala jaz ostati doma, bi bili najbrž več lačni kot siti. Neprestano si dopovedujem, da moramo vzdržati vsaj toliko časa, da izšolamo štiri otroke, če že mi nismo imeli teh možnosti. Ne bi pa želela biti od nikogar odvisna in nočem nikakršne pomoči iz usmiljenja, zame je največja pomoč zaposlitev,« pravi Cvetka, ko stoji na pragu hiše na obrobju gozda, nekoliko stran od ostalega naselja. Zemljo so kupili pred šestimi leti in si na njej uredili prijetno bivanje. Težava je le v tem, da je teren precej kamnit in za obdelovanje skoraj povsem neprimeren. Zato pa so tudi Bartoljev redni delavci v Čudnem selu. »Pohvalijo nas, da smo pridni, pa

DOKUMENT — Na fotografiji so pripadniki enot omenjene brigade. Pisec monografije bo vesel vsake informacije o tem, kdo vse je na fotografiji.

Za knjigo o zaščitni brigadi

Pisec monografije XIV. brigade Mirko Klančar-Sandi prosi borce te partizanske enote za sodelovanje pri zbiranju dokumentov gradiva

V letu 1988 je Branko Šoba v TV-15 objavil članek o ustanovitvi iniciativne organizacije XIV. brigade NOV in POS — zaščitne brigade Glavnega štaba NOV in POS, katerega predsednik je Boris Čizmek-Bor, prvi komandant brigade. Obenem je pisec članka pozval vse borce štabnega zaščitnega bataljona G. Š. od septembra 1943 do 16. junija 1944, naj se javijo zaradi seznanja, saj se pisec članke in hkrati brigadnega monografija. Lani je Mirko Klančar-Sandi v TV-15 objavil članek, v katerem je pozival podobno. Ko je iniciativni odbor dobil naslove borcev in poveljnikov in nekaj spominov in ko smo dobili nekaj denarja, je pisec tega besedila in hkrati brigadnega monografija začel obiskovati borce in poveljnike in začel pisati njihove spomine. Pred tem je zbral arhivsko dokumentacijo raznih virov. Uradni naslov naše enote je »XIV. brigada NOV in POS«, kot jo je imenoval G. Š. 15. oktobra 1944, in je pod tem imenom najdlje obstajala. To ni razformirana XIV. — Železniška brigada, kot nekateri mislijo. Tudi ni skupnost borcev zaščitne političnega in vojaškega vodstva NOV in POS, ki obstaja še daj časa in ima domovila v občini Ljubljana Moste-Polje in še kje. V tej skupnosti so borci zaščitne čete G. Š. do 9. septembra 1943 in pozneje borci zaščitnega bataljona Baze 20 in še nekaterih političnih institucij v drugih bazah. To je brigada, za katero se skoraj nihče ne zanima, čeprav ima velike zasluge za zaščito in obrambo G. Š. od Straže preko Poljanske doline in Črmošnjic do Bele krajine, posredno pa tudi političnega vodstva NOV in POS. Delavnice brigade so bile zametek bodoče nove industrije v osvobojeni domovini, kot je Iskra v Kranju itd.

Glavni štab NOV in POS se je po 9. septembru 1943 preselil v Roga v dolino v grad Soteska ob Krki in je ustanovil svoj zaščitni bataljon z uradnim imenom Štabni bataljon G. Š. Pristabne enote oz. službe štabnega bataljona so bile čevljarška delavnica, radio delavnica 99/d, konjušnica in še nekatere službe, za katere se sedaj še ne ve. Štabni bataljon je obstajal do 16. junija 1944, ko je G. Š. izdal odredbo, po kateri je pozneje nastala XIV. brigada NOV in POS. Arhivsko gradivo o tej brigadi je

seveda zelo obširno in razčlenjeno. 1. bataljon so sestavljali borci dotedanjega zaščitnega bataljona G. Š., 2. bataljon pa iz borcev 4. bataljona IV. SNOUB Matija Gubec. 1. in 2. bataljon sta bila operativni enoti brigade in sta opravljala naloge varovanja vojaško-političnih objektov, kurirske službe, spremljanja funkcionarjev itd. ter borbene naloge. 3. bataljon (delavski) pa je bil sestavljen iz borcev NOV in POS in bork s poklici, kateri so delali v raznih delavnicah za partizanske potrebe. Med te delavnice sodijo čevljarška delavnica Žiga, radio delavnica 99/d, puškarska delavnica Gustelj, telefonska delavnica Zaman, mehanična delavnica Vrščaj, usnjarska delavnica Sovjet in Metod, krojačnica in prekojevalnica, šivalnica, sedlarska delavnica in kovaška delavnica na Krupi in pri Brunskeletu ter gradbena ekipa Gozd itd. V 3. bataljonu pa so bile enote, kot so skladišni vod, transportna kolona, tankovski odred, vojaška godba in invalidski pevski zbor — IPZ samo do 13. avgusta 1944 — intendatura Volker in Lojze in točka Jožko. Sčasoma je brigada dobila še druge enote oz. službe.

Brigada je imela nalogo neposredno zaščititi enote in službe ter objekte NOV in POS, posredno pa centralne ustanove in organe CK KPS, IO OF, odseke in predsedstvo SNOS in nekatere vojaške zaledne ustanove na osvobojenem ozemlju v Beli krajini. Brigada je sodelovala tudi v bojih z Nemci in ustaški skupaj z drugimi enotami VII. korpusa julija 1944 za obrambo Bele krajine, zlasti Metlike. Ščitila je tudi G. Š. in druge institucije pri vdoru domobrancev v Črnozelje 14. in 15. novembra 1944. Koliko borcev je imela brigada na dan ustanovitve, še ni točno znano. Iz podatkov z dne 29. julija 1944 je bilo v njej 845 borcev. Brigada je imela največ 1.158 borcev. Ni točno podatkov o padlih, razen za 7, med katerimi je tudi drugi komandant brigade narodni heroj Alojz Kolman-Marok.

Štabni bataljon in XX. oz. XIV. brigada NOV in POS so se imenovali tudi zaščitni bataljon oz. zaščitna brigada. 27. aprila 1945 je šla brigada preko Gorskoga kotarja v Trst, kjer se je 15. maja tega leta razformirala. Iz nje je bil ustanovljen zaščitni bataljon komande mesta Trsta.

Sedaj pa še nekaj o problemih, ki jih imata pisec monografije in iniciativni odbor brigade. Veliko pomoči mi je kot piscu nudil Muzej ljudske revolucije v Ljubljani s fotografijami naših enot in delavnic in z literaturo. Tudi borci so poslali nekaj fotografij in prošim, da jih pošljejo še drugi, če jih imajo. Vsem bomo fotografije zanesljivo vrnil. Problem je v pisanju spominov. Med 8 takimi prispevki je napisal nekaj malega tudi eden od živih komandantov brigade. Lahko pa bi več, ker veliko ve, zlasti o formiranju XX. brigade, o kadrovskih, organizacijskih, disciplinskih, oborožitvenih in drugih vprašanih ter problemih, ki jih je imela tedaj nova brigada veliko. Drugi še živijo komandant pa bi lahko kaj napisal, zlasti o bojih XIV. brigade januarja in februarja 1945 pri Dolenjskih Toplicah in o drugih bojih. O tem bi lahko pisali funkcionarji teh čet in bataljonov. Jaz sem zelo bolan in ne bom mogel več dolgo obiskovati borcev in zapisovati njihovih spominov. Nekaj neznanega je še npr. o intendanturi Volker in Gorki, o točki Jožko, o avto koloni, o vojaški godbi. Kdor kaj ve o teh in drugih enotah in službah, naj mi o njih piše. Prosim, pišite mi, pa čeprav samo nekaj drobec iz borš, za katere je treba povedati, kje so bile in kdaj.

Letos bo sklicana ustanovna skupščina borcev štabnega bataljona in brigade, ustanovili bomo skupnost borcev XIV. brigade NOV in POS. V Beli krajini nameravamo ustanoviti pododbor borcev brigade iz tam živih borcev naših enot. Dobrodošle bi bile v taki radi tudi informacije glede naslednjega. Brigada je bila odklikovana z redom zaslug za narod, kakšne stopnje je in kje je, pa nam ni znano. Mladinke vasi Bojanci v Beli krajini so na svetoslavski proslavi 27. januarja 1945 izročile 1. četi 1. bataljona brigade vezno zastavo, za katero ne vemo, kje je. Prosim, naj se javijo borci, ki nameravajo priti na ustanovno skupščino v Beli krajini. Navedejo naj, v kateri enoti ali službi so bili. Prijave za to naj pošljejo na moj naslov do maja letos.

Hvala lepa vsem, ki so in bodo prispevali karkoli o brigadi in za brigado.
MIRKO KLANČAR-SANDI
Perčeva 7
61000 Ljubljana

NIHČE NI VEDEL

KOČEVJE — V Kočevju je bilo v zadnjem obdobju veliko razprav o ekoloških vprašanih. Nekateri zatrjujejo, da je teh razprav premalo, drugi pa, da jih je preveč. »Saj gre že za pravo ekološko histerijo.« Na zadnji seji zborov občinske skupščine Kočevje pa je bilo med drugim rečeno, da do pred nekaj dnevi nihče ni vedel, da na Trgu zboru odposlancev v Kočevju že dolgo deluje naprava, ki meri količino žveplovega dioksida v ozračju in količino prašnih delcev. Ti podatki za leta nazaj povedo, da je količina žveplovega dioksida v zraku malenkostna, saj smo bili od 28 merilnih mest v Sloveniji na 25. oz. 27. mestu. Pri dimu pa smo bili takrat, ko smo se kurili v glavnem premog (novejši podatki iz neznanega vzroka na seji niso bili sporočeni), med najbolj ogroženimi, saj sta bila pred nami le Zagorje in Ljubljana. Zdaj je pri kočevski Komunalni še posebna ekološka skupina, ki bo to raziskovala.

JAMARSKA SKRIVNOST

RIBNICA — Ribniški jamarji so imeli pred kratkim občni zbor, na katerem so izvolili tudi novo vodstvo, za predsednika društva pa Janeza Ilca. Ocenili so tudi delo v minulom obdobju in sprejeli načrt dela za naprej, pri čemer pa so obdržali v tajnosti svoje akcije v posameznih podzemnih jamah. Ne gre za vojno, ampak za jamarsko tajnost.

M. G.-č

● Slovenščina se more ponašati z odlikami, ki jih marsikak drug jezik nima: čista je, naravno izvorna, jasno pomenska, glagolsko močna, elegantna in melodiozna, nagnjena v rahlo vzornost, in vendarle odprta za oblikovanje resnice v vseh stvarnih položajih. (Kocbek)

Z graditelji HE Vrhovo nimajo nobenih težav

Zdaj dela na Vrhovem, stanuje pa v Sevnici 120 delavcev

VRHOVO, SEVNICA — »Z domačini smo se kar dobro ujeli, ni nobenih nesporazumov. Predsednik krajevne skupnosti Vrhovo me je tedaj, ko je bila v hidroelektrarni »konic« del, ki je približno 3 mesece zaposlovala 320 delavcev, vprašal, ali je to mogoče, da ni nobenih problemov,« pravi Petar Peráč, vodja družbenega standarda pri Gradisu, katerega delavci gradijo prvo elektrarno iz spodnjevske vere.

Peráč, ki je že sodeloval pri gradnji večjih HE Mavčiče, Formin in Solkan, zatrjuje, da je tokrat še najbolj poskrbljeno za družbeni standard delavcev. Semkaj pa uvršča komfortno

Petar Peráč

nastanitev trenutno približno 120 delavcev v dveh novih stolpiščih v Sevnici. Gradis je seveda poskrbel tudi za lasten prevoz z delovišča oz. gradbišča HE Vrhovo v Sevnico in obratno, za tri tople obroke dnevno itd.

»Delavci, tudi kakšnih 15 iz Metalne in Hidromontaže, so zelo zadovoljni z namestitvijo v Sevnici in s prehrano. Kuhinjo smo si uredili kar tu na Vrhovem. Ko je sanitarni inšpektor prišel naokoli, je sprva, ko je zagledal barako, malce nejevoljno zmajeval, čes baraka ostane baraka, a ko si je ogledal notranjost sodobno opremljene kuhinje z jedilnico, je bil prijetno presenečen. Moram reči, da so s kvaliteto hrane zadovoljni tudi delavci, kajti nekateri so že poskusili, kakšna je hrana v okoliških lokalih, a so se rajši vrnili k naši menzi. Nekateri pridelke, predvsem povrtnine, kupujemo tudi od okoliških kmetov,« razlaga Peráč.

P. P.

Jacinta Žagar

Portugalka, poročena v Osilnico

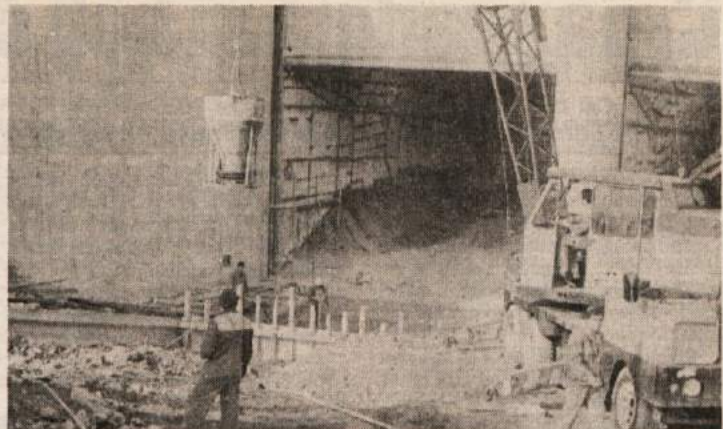
Odprla bo trgovino

OSILNICA — Ljubo Žagar iz Osilnice je 23 let star odšel v Francijo, kjer je 18 let delal v gozdovih. Tam je spoznal Portugalko Jacinto, delavko v podjetju za sortiranje sadja. Poročila sta se in imata 2 otroka: hči je stara 14 let, sin pa 17 in obiskuje drugi letnik miličniške šole v Tacnu. Družina se je v Osilnico za stalno vrnila leta 1984.

Ko sta bila še v Franciji, sta odhajala na dopuste zdaj v Osilnico, zdaj na Portugalsko. Tako se je Jacinta naučila slovenščine, Ljubo portugalske, oba pa še francoščino. Ljubo je zdaj mesar v osilniški mesnici, Jacinta pa doma gospodinja. Pred dvema letoma je bila turistična vodička Kompaspa za francosko govoreče turiste, ki so obiskovali Jugoslavijo. Pravi, da je lepo biti vodič in ima prav na tisto obdobje najlepše spomine. Potem pa je zaradi otrok ostala doma, saj dveh otrok v najobčutljivejših letih ni kazalo po več dni puščati samih doma. »Pomembnejša je družina kot služba,« pravi Jacinta.

Z močem sta si v Osilnici postavila lepo hišo. Zdaj si v njej urejata še lokal. Jacinta pravi, da bo to trgovina, v kateri bo prodajala tako rekoč vse razen hrane.

J. P.

ELEKTRIKA IZ HE VRHOVO ŽE KONEC TEGA LETA? — Kljub temu da je slovensko elektro gospodarstvo predvidelo za letošnja dela na HE Vrhovo le 14 milijonov ECU (za dokončanje naložbe, vredne 75 milijonov evrov, pa bi potrebovali še 15 milijonov evrov), gradnja prve izmed spodnjevsavskih elektrarn lepo napreduje. Po besedah vodje izgradnje HE Vrhovo inž. Alojza Nučiča bi lahko elektrarna začela proizvajati prve kilovate že konec tega leta, najpozneje pa januarja 1991, če bodo najeli posojilo za manjkajoči denar, ki bi potem vrnil v 7 letih s prodajo energije. Pretekli teden so delavci Metalne zmontirali že vso hidromehansko opremo prelivnih polj; v strojnici so montirali dvigalo, s pomočjo katerega delavci nameščajo dele turbinske opreme Litostroja, v roku enega meseca pa bodo delavci firme Rade Končar začeli z deli generatorske opreme. Gradbinci Gradisa (na sliki) zaključujejo del, ki ga bo prešla Sava. (Foto: P. Perc)

Industrija otroške konfekcije Jutranka
JUTRANKA Sevnica, Radna 3,

razpisuje na podlagi sklepa delavskega sveta podjetja

JAVNO DRAŽBO

za prodajo naslednjega osnovnega sredstva:

— osebni avtomobil lada caravan 1600, letnik 1987, nevozen — karamboliran

izključna cena je 22.000,00 din
Javna dražba bo v petek, 9. marca 1990, v prostorih delavnice Prah na Orehovem pri Sevnici ob 8. uri.
Ogled avtomobila je na dan javne dražbe pol ure pred pričetkom.
Interesenti morajo varščino v višini 10% od izključne cene plačati na kraju prodaje, in sicer družbeni sektor z bariranim čekom, zasebniki pa z gotovino. Zastopniki družbeno pravnih oseb morajo predložiti pooblastilo.
Prometni davek na izlicirano ceno plača kupec. Kupec mora kupnino plačati takoj.
Nakup osnovnega sredstva je po sistemu »videno-kupljeno«. Kasnejši reklamaciji ne upoštevam.

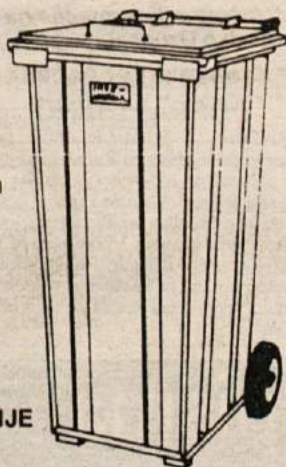
POSODBA ZA SMETI — 240 l

— izdelano po veljavnih normativih
— vse vroče cinkano
Izdelujejo in prodajajo:

INSTALACIJE GROSUPLJE
Adamičeva 51, Grosuplje
tel. 061 772-233

Prodaja za območje Trebnjega:

KOMUNALNO PODJETJE TREBNJE
Goliev trg 9, Trebnje

SKUPŠČINA OBČINE KRŠKO Komisija za odlikovanja in občinska priznanja

objavlja na podlagi 15. in 16. člena pravilnika o izvajanju odloka o občinskih priznanjih

RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJ OBČINE KRŠKO ZA LETO 1990

- Občinska skupščina podeljuje posameznikom, samoupravnim organizacijam in skupnostim ter njihovim organom, skupinam in drugim organizacijam ter enotam oboroženih sil SFRJ naslednja občinska PRIZNANJA:
  - VELIKI ZNAK OBČINE KRŠKO — za življenjsko delo in za izredne dosežke na področju družbenega in ekonomskega razvoja občine;
  - ZNAK OBČINE KRŠKO se podeljuje za dosežene uspehe pri delu ali za dejanja, ki v občini zaslužijo splošno priznanje ali imajo poseben pomen za družbeni in gospodarski razvoj občine;
  - PRIZNANJE OBČINE KRŠKO se podeljuje v primerih, ko niso izpolnjeni pogoji za podelitev znaka občine, pa je družbeno priznanje utemeljeno.
- Predlog lahko dajo: občinska skupščina in njeni organi ter delovna telesa, družbenopolitične organizacije, organizacije združenega dela, krajevne in interesne skupnosti, enote NOV Jugoslavije in oboroženih sil SFRJ ter druge samoupravne organizacije in skupnosti. Pobudo lahko dajo tem organom, organizacijam in skupnostim tudi delovni ljudje in občani.
- V predlogu mora biti navedena vrsta priznanja, za katero se predlaga, z obrazložitvijo in navedbo podatkov o predlaganem kandidatu, iz katerih je moč nesporno ugotoviti utemeljenost predloga.
- Predloge je treba poslati komisiji za odlikovanja in občinska priznanja skupščine občine Krško najkasneje do 31. marca 1990.

Nekdaj so bile hiše iz brun tesarjev ponos

Poklic, ki izginja

ŽUPELEVEC — Ivan Hotko je tesar stare šole in eden redkih, ki še znajo napraviti leseno kmečko hišo, značilno za obsestelsko pokrajino. V vaseh tod okoli so včasih znali tesariti vsi moški po vrsti, najbolj pa kot odlični tesarji sloveli Kapelci. Nič čudnega, ko so se pa od malega urili v tej obrtni veščini.

»Dandanes tesarji izginjajo, še z lučjo bi ga težko našli,« pravi mojster Hotko. »Celo v Kapelah ni nobene več in edini, za katerega vem, je Janža Vrbančič v Rakovcu. Ta še zna stesati bruna za hišo. Pa tudi takih orjaških hrastov ni več, ko je eden zadoščal, da je družina dobila svoj dom.«

Ivan si je s tesarjenjem služil kruh po vrnitvi iz izgnanstva. Petnajst let je imel, ko so odpravili družino v Slezijo in mu tam odredili delo pri gradbenem podjetju. Po vojni je takoj pomagal pri obnovitveni zadruzi, poklica pa se je izučil pri Brinjevcu v Globokem. Papirjev pri njem ni dobil in na izpit je moral v Zagreb. Preizkušnja na obrtni zbornici je dobro prestal. S spričevalom v žepu si je poiskal delo pri hrvaški firmi, s katero je 1951 krenil v Split. Tam je spoznal svojo bodočo ženo in po petih letih jo je pripeljal domov v Slovenijo. Še naprej je ostal zvest gradbeni stroki in je poldrugo desetletje delal pri Pionirju.

Po vaseh so v povojnih desetletjih

veliko popravljali in obnovljali hiše, zato so imeli tesarji v teh krajih polne roke dela. Prvo popolnoma novo leseno hišo po tradicionalnem vzoru so po Hotkovem pripovedovanju postavili v Župelevcu pri Kmetiču. Še danes stoji. Takrat je imel Ivan priložnost preskusiti sebe in svoje znanje. Ves potek dela ima natančno pred očmi. Opisuje ga, kot da bi bilo večerj: »V Dobravi smo podrti tri ali štiri hraste. Ves hišni oklep smo naredili iz enega samega drevesa, iz hrasta s poldrugim metrom premera. Posekali smo ga in obtesali do premera 110 cm, ker je bil predebel za ročno žago, dolgo komaj 120 cm.

Ivan Hotko: »Najteže je tesati brest, za njim pa hrast. Smreko je najlaže obdelovati, vendar grčam še na smrtni postelji ne odpustijo grehov.«

Hrast smo potem razžagali in zmodelirali bruna, vse na kraju poseka. Ko je bilo to napravljeno, smo postavili hišo v tleh dnev. Tudi prekrili smo jo, a ne s slamo kot včasih, ampak z opeko. Slamokrovcev po vojni ni bilo več.«
J. TEPPEY

OPEKARNA NOVO MESTO
Zalog 21, 68000 Novo mesto

objavlja prosta dela in naloge

1. tehnologa
2. pomožnega opekarskega delavca

Poleg splošnih pogojev naj kandidati izpolnjujejo še naslednje pogoje:

Pod 1: diplomirani kemijski tehnolog ali inženir kemijske tehnologije z enoletnimi oziroma dveletnimi delovnimi izkušnjami.

Pod 2: starost nad 18 let.

Prijave zbiramo 8 dni.

112/9

Sekretariat za občo upravo občine Novo mesto odda v najem

STORITVE V ZVEZI S FOTOKOPIRANJEM GRADIV
za upravne organe, pod naslednjimi pogoji:

- najemnik vzame v delovno razmerje delavca v fotokopirnici,
- cena fotokopij je za 20% nižja od cene, ki jo za enake storitve zaračunavajo obrtniki, ki se s to dejavnostjo ukvarjajo v Novem mestu,
- najemniku se odda v najem prostor v stavbi, Ljubljanska cesta 2 (oziroma drug ustrezen prostor) za dobo 5 let,
- najemniku se odda v najem fotokopirni stroj,
- najemnik plača najemnino za poslovni prostor in stroj.

Vse dodatne informacije lahko zainteresirani dobijo na telefon 21-428, int. 320 ali 354, ali se osebno zglasijo v sekretariatu za občo upravo, vsak dan od 13. do 15. ure.
Rok za prijavo je 8 dni, o izbiri pa bodo kandidati obveščeni najkasneje v 30 dneh po zaključku zbiranja ponudb.

113/9

KOVINTEHNA TOZD INŽENIRING PROGRAM INFORMATIKA

NEMOGOČE JE MOGOČE

Za vas, ki se ne bojite Evrope 92, smo pripravili vrsto računalniških programov za sodobno poslovanje!

FINANČNO-INFORMATIVNI SISTEM (glavna knjiga, saldankonti, menične in ostale obresti)

MATERIALNO POSLOVANJE (skladiščno in finančno poslovanje)

Na ta dva osnovna programa se z istimi matičnimi podatki o dobaviteljih, kupcih, klasifikaciji materiala, kontnim planom, šiframi materialov in drugimi podatki navezujejo še programi za:

- OSNOVNA SREDSTVA
- OSEBNE DOHODKE
- EVIDENCO KREDITOV
- KADROVSKO EVIDENCO
- EVIDENCO IN OBRAČUN NAROČNIKOV
- KALKULACIJE IN RAZPIS PROIZVODNJE
- FAKTURIRANJE
- KALKULACIJSKE PONUDBE
- MALOPRODAJO
- DROBNI INVENTAR
- EVIDENČNO DOKUMENTACIJO
- PODPORO DELA PRAVNIH SLUŽB

Z našimi računalniškimi programi poslujejo že v več kot 50 podjetjih, bankah, skupnostih širom po Sloveniji. Zagotavljamo tekoče vzdrževanje in prilagajanje programov spremenjenim predpisom.

Prodajamo in vzdržujemo računalniško opremo.

Podrobne informacije na telefon (063) 29-321, interna 02 (Zlatko Gruber)

Instalacije p.o. Grosuplje

INSTALACIJE GROSUPLJE
Adamičeva 51
61290 GROSUPLJE

Prodajamo lastne kovinske izdelke in sprejemamo naročila za dela po naročilu:

- pocinkane zabojnike za smeti (240 l)
- cisterne za kurilno olje od 1000 do 3000 l
- kombinirane bojlerje za sončno in centralno ogrevanje, do 3000 l
- okrasne okenske in vratne rešetke
- žlebove, odtočne cevi, obrobe iz pocinkane in bakrene pločevine
- hidrantne omarice
- dimne podaljške in kolena

Zahtevajte podrobnejše podatke v naši prodajni službi, tel. (061) 772-233, ali pri vašem prodajalcu.

ljubljska banka

Dolenjska banka d. d.
Novo mesto

razpisuje na podlagi 24. člena statuta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

POMOČNIKA DIREKTORJA BANKE
za področje poslovanja s komintenti;

POMOČNIKA DIREKTORJA BANKE
za področje notranjega poslovanja

Za pomočnika direktorja banke je lahko imenovana oseba, ki:

- ima visoko izobrazbo ekonomske ali pravne smeri,
- ima najmanj pet let delovnih izkušenj na vodilnih delih in nalogah na področju bančnega oz. finančnega poslovanja,
- izpolnjuje druge pogoje, določene z zakonom

Razpisana dela bomo zaradi reelekcije razpisali vsaka štiri leta. Prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh na naslov: Ljubljanska banka-Dolenjska banka, d.d., Novo mesto, Kadrovska služba, 68000 Novo mesto, Kettejev drevored 1. O izbiri bomo kandidate obvestili v 8 dneh po imenovanju na zboru banke.

STREŠNIK

INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA P. O.
DOBRUŠKA VAS

GRADITELJI, ČLANI STANOVANJSKIH ZADRUG, POD UGODNIMI KREDITNIMI POGOJI VAM NUDIMO:

- barvne betonske strešnike,
- betonske bloke,
- garaže,
- betonske mešanice,
- modularne betonske bloke,
- opečne nosilce in polnila,
- cement in apno,
- kulir plošče,
- dimnike KIP,
- tlakovce, cevi in robnike,
- stavbno pohištvo Jelovice,
- betonske mreže,
- vodovodne cevi in cevi za centralno kurjavo

Za proizvode STREŠNIKA 10% popust

Pogoji:

- 30% polog
- do 5 obrokov z 2% mesečnimi obrestmi

Informacije: tel.: 76-230, 76-102, 76-503

OPEKARNA RUDNIK BREŽICE

CEPLJENA SILIKATNA OPEKA NF 1/1 BLOK 4/1

25% POPUST OB GOTOVINSKEM PLAČILU

INFORMACIJE: (0608) 61-798

INTEGRAL
STOJNA avtobusni promet KOČEVJE TZO 38, KOČEVJE

Izvršilni odbor INTEGRAL STOJNA avtobusni promet KOČEVJE s sedežem v KOČEVJU TZO 38

OBJAVLJA
dela in naloge

— VOZNIKA AVTOBUSA s stalnim bivališčem v STAREM TRGU OB KOLPI ali bližnji okolici
POGOJ: IV. stopnja strokovne izobrazbe ustrezne smeri, vozniški izpit »D« kategorije, stalno bivališče v Starem trgu ob Kolpi ali bližnji okolici. Kandidati naj pisne vloge pošljejo v 8 dneh na naslov: INTEGRAL STOJNA avtobusni promet KOČEVJE, TZO 38.

NOVO PODJETJE

ŠE NAPREJ ZA VAS

kvalitetno
hitro
zanesljivo
nudi stanovanjske hiše
od 50 do 200 m²
pri takojšnjem plačilu
vam odobrimo **10% popust**

Informacije: Marles hiše Maribor, p.o., 62000 Maribor, Limbuška c. 2., telefon: (062) 39-441, telefax: (062) 36-323, telex: 33-143

Jože Pogačar, 61240 Kamnik, Ul. L. Stiasnyja 12, telefon: (061) 831-094

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
ČRNOMELJ,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA,
IN TREBNJE

V 2. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 28. februar 1990, so objavljeni dokumenti:

OBČINA ČRNOMELJ

- Odlok o zazidalnem načrtu obrtne cone v Črnomlju
- Odlok o spremembi odloka o gradnji in uporabi poslovnih prostorov in poslovnih stavb
- Odlok o pripravi in sprejetju sprememb in dopolnitev dolgoročnega družbenega plana občine Črnomelj za obdobje 1986—2000

OBČINA METLIKA

- Odlok o volitvah, sestavi in pristojnosti zborov skupščine občine Metlika

OBČINA TREBNJE

- Sklep, s katerim se odreja javna razgrnitev osnutka ureditvenega načrta za deponijo komunalnih odpadkov Globoko za občino Trebnje
- Sklep, s katerim se odreja javna razgrnitev osnutka prostorskih ureditvenih pogojev za naselje Mokronog
- Dolgoročni plan občine Trebnje za obdobje od leta 1986 do leta 2000

ZAHVALA

V 83. letu nas je zapustila naša mama, stara mama in babica

ANGELA ŠALI

iz Vavte vasi 23

Iskrena hvala vsem sorodnikom, dobrim sosedom, posebno Pepci in Majdi, prijateljem in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali, darovali cvetje in vence ter nam izrekli sožalje. Hvala podjetju Novoles, ZZB, govornici za besede slovesa in gospodu župniku za lep obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in sestre

IVANE SMOLIČ

iz Gornjega Ajdovca

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali, stali ob strani, podarili cvetje in spremili pokojno na njeni zadnji poti. Posebna hvala osebu internega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, SŠTZU Novo mesto, SAP Kočevje in gospodu župniku za tople besede in opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

tedenski koledar

Četrtek, 1. marca — Albin Petek, 2. marca — Janja Sobota, 3. marca — Milena Nedelja, 4. marca — Kazimir Ponedeljek, 5. marca — Jadranka Terek, 6. marca — Stanka Sreda, 7. marca — Felicita

LUNINE MENE

4. marca ob 3.05 — prvi krajec

kino

KOČEVJE: 1. 3. (ob 18. uri) italijanski erotični film Vrag v telesu. 1. 3. (ob 20. uri) filmsko gledališče Ostani pri meni. 2. (ob 18. in 20. uri), 3. (ob 18. uri) in 4. 3. (ob 21. uri) ameriški avturistični film Lov na dragulje. 3. 3. (ob 16. uri) risani film Robin Hood. 3. in 5. (ob 20. uri) ter 4. 3. (ob 17. in 19. uri) francoska komedija Gadje maturirajo. 5. (ob 18. uri) in 6. 3. (ob 18. in 20. uri) hongkonški akcijski film Obačrun v Hong Kongu — II. del. 7. in 8. 3. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Jonny 5.

BREŽICE: 2. in 3. 3. (ob 20. uri) angleški triler Burni ponedeljek. 4. (ob 18. in 20. uri) ter 5. 3. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Ameriška ninja — III. del. 6. in 7. 3. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Maškarada.

službo dobi

ZIDARJA in delavca brez obveznosti v Ljubljani takoj zaposlim. Tel. (061) 226-864. (P9-93MO)
KV KLJUČAVNIČARJA s tremi leti delovnih izkušenj zaposlim. Jože Miklič, Gor. Kamence 32, Novo mesto. (666-SD-9)

ŠIVILJO s prakso za šivanje trenik, v okolici Brežic in Dobove, iščem. Oglasite se od 18. ure dalje na tel. (064) 73-879. (669-SD-9)

DEKLE za delo za šankom iščem. Tel. (0608) 32-888, (0608) 33-044. (P9-41MO)

HONORARNO zaposlim dekle v popoldanskem času v gostinstvu. Informacije na tel.: 43-748 (popoldan).

GOSTILNA KOS, Ivančna gorica, zaposli ženske osebe. OD stimulativen. Pismene ponudbe! (521-SD-8)

KV kuharico ali kuharja ter KV natakarija ali natakarijo s prakso zaposlimo. Tel. (0608) 60-133. (P9-3MO)

DELAVCA z delnim znanjem zidarstva zaposlim. Franc Topolovec, Vrh 27, Sentjernej. (P9-18MO)

službo išče

28-letna sprejme delo na domu (estavljanje, ipd.). Šifra: »PRIDNA«. (698-SI-9)

stanovanja

MANJŠE STANOVANJE v Brežicah najame par. Tel. 9949-711-2624924. (P9-25MO)

ENOSOBNO STANOVANJE v Ljubljani, s telefonom, zamenjam za etazo ali mansardo v samostojni hiši na območju Brežic ali Krškega. Tel. (061) 40-756, zvečer. (P9-20MO)

STANOVANJSKO HIŠO, 4 km od Novega mesta proti Straži, oddam v najem najboljšemu ponudniku. Tel. 84-775. (627-ST-9)

motorna vozila

126 P, letnik 1984, dobro ohranjen, ugodno prodam. Makše, Češča vas 29, Novo mesto, tel. 24-894. (647-MV-9)
Z 750 ugodno prodam. Tel. 73-342. (P9-27MO)

126 PGL, star 4 mesece, prodam ali zamenjam za golf diesel z doplačilom. Jenškovec, Male Vodenice 13, Kostanjevica. (P9-28MO)

126 P, letnik 1984, prodam. Tel. 42-453. (P9-31MO)

JUGO 45, letnik 1989, prodam. Tel. 23-717. (643-MV-9)

OPEL KADETT 1,4 LSJ, četvero vrat, letnik 1990, novo avtoprikolico in priključek za golf JX prodam. Tel. (068) 27-445. (P9-30MO)

GOLF, letnik 1987, rumene barve in JAWO 350, letnik 1988, prodam. Tel. 41-116. (P9-36MO)

126 P, letnik 1980, prodam za 800 DM. Lado Janc, V Brezov log 49, NM.

Z 750, letnik 1977, prodam. Zibert, Nad Krko 4, 68222 Otočec. (644-MV-9)

JAWO 350, letnik 1988, dodatno opremljeno, poceni prodam. Tel. 22-063.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto. USTANOVITELJ: občinske konferenice SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje.

SKUPŠČINA Dolenjskega lista: organ upravljanja tozda. Predsednik Nace Stancar. ČASOPISNI SVET: organ družbenega vpliva na programsko zasnovno in uredniški politiki. Predsednik: Anton Stefančič.

UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milian Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran.

TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).

IZHAJA ob četrtek. Posamezna številka 7 din, naročnina za 1. trimesečje 80 din; za delovne in družbene organizacije 180 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto.

OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 90 din, na prvi ali zadnji strani 180 din; za razpise, licitacije ipd. 100 din. Mali oglasi do deset besed 60 din, vsaka nadaljnja beseda 6 din.

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006. Nenaročnih rokopolisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje SR Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodom. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozd Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ČRNomeLJ: 1. 3. (ob 19. uri) ameriški film Policaj Manijak. 2. 3. (ob 19. uri) ameriška komedija Policijska akademija — V. del. 4. 3. (ob 20. uri) ameriška komedija Dvojčka. 6. 3. (ob 19. uri) ameriška komedija Dva para sester.

KRŠKO: 1. 3. (ob 20. uri) ameriški horor Hiša. 2. in 3. 3. (ob 22. uri) erotični film Vedno pripravljena. 4. 3. (ob 18. uri) ameriška komedija Kakršen oče, takšen sin. 6. 3. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Burni ponedeljek. 7. 3. (ob 18. uri) ameriški glasbeni film Umazani ples.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 1. 3. (ob 17.30 in 20. uri) ameriški zgodovinski film Jezus iz Nazareta — I. del. 2. 3. (ob 19.30) KUD Mirna Peč: Naši trije angeli. 3. in 4. 3. (ob 16. uri) ameriška komedija Policijska akademija — III. del. 3. in 4. 3. (ob 18. in 20. uri) film Dva begunca in smrklja. Od 5. do 7. 3. (ob 17.30 in 20. uri) ameriški zgodovinski film Jezus iz Nazareta — II. del.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 2. do 4. 3. (ob 17. uri) ameriški film Indijana Jones. Od 2. do 4. 3. (ob 19. uri) ameriški film Dagnet. 5. (ob 17. in 19. uri) ter 6. in 7. 3. (ob 17. uri) ameriški film Doa. 6. in 7. 3. (ob 19. uri) erotični film Paper iz Miamijsa — II. del.

(641-MV-9)

R 5, nov, prodam. Tel. (061) 772-746. (640-MV-9)

GOLF JX in zamrzovalno skrinjo (200 l) prodam. Tel. (0608) 89-265. (P9-24MO)

AUDI 50, letnik 1975, in VW 1303, letnik 1975, prodam. Tel. (0608) 67-432. (P9-16MO)

AUDI 60, ohranjen, v voznem stanju, prodam za 900 DEM. Rajko Jević, Ul. 21. maja 25, Brežice. (P9-17MO)

JUGO 55 Coral, star 12 mesecev, ugodno prodam ali zamenjam z doplačilom za avto na dieselski pogon. Tel. 40-219. (P9-46MO)

R 4, letnik 1983/12, prodam. Roman Novak, tel. 85-337, 86-173. (658-MV-9)

JUGO 45, star 4 mesece, prodam ali zamenjam. Tel. 85-052. (654-MV-9)

R 4, letnik 1978, registriran do februarja 1991, prodam. Mirko Zupančič, Mejniška vas 26, Dolenjske Toplice, tel. 65-626. (653-MV-9)

JUGO 45, letnik 1989, registriran do 1991, malo vožen, prodam. Jože Lipar, Vrbovec 5 a, Sentjernej. (P9-37MO)

126 P, letnik 1989 in R 5 Campus, prodam. Tel. 20-584. (667-MV-9)

Z 750, letnik 1984, registriran, ohranjeno, prodam. Tel. 27-434. (P9-39MO)

OPEL MANTA 1600, letnik 1976, registriran do avgusta 1990, prodam. Tel. (0608) 62-968. (P9-42MO)

MZ 250 prodam za 10.000,00 din. Franc Jerman, Jelše 3, Otočec. (650-MV-9)

TOMOS AVTOMATIK, letnik 1985, dobro ohranjen, prodam. Hočevar, Mačkovec 21, Novo mesto, tel. 26-921. (625-MV-9)

126 P, star dve leti, prevoženih 13000 km, prodam. Ogled popoldne v Šmihelu 35 pri Novem mestu. (624-MV-9)

MOTOR AVTOMATIK, star eno leto, prodam. Tel. 76-171. (475-MV-7)

GOLF DIESEL, letnik 1984, prodam za 70.000,00 din. Tel. 51-396. (P9-7MO)

Z 750, letnik 1983, registrirano do 2/1991, prodam. Tel. 51-167, Jančar. (P9-2MO)

Z 101, registrirano do konca maja, prodam za 15.000 din. Martin Božič, Milana Majcna 2, Novo mesto, tel. 23-502. (P9-11MO)

PRODAM JUGO 45, letnik 1986. Ogled v ponedeljek. Tel. 20-342.

PRODAM APN 6, letnik 1986 in šest novih stolov in mizo za 30% ceneje. Tel. 44-267 zvečer.

R 5 FIVE, letnik 1987, rdeče barve, prevoženih 35.000 km, ugodno prodam. Tel.: 20-222.

JUGO 45 AX, letnik 1988, prodam. Bernarda Tomše, Mrtvice 64, tel. 32-068, popoldne. (700-MV-9)

Prodaj avto škoda 120 LS, letnik 1979, dobro ohranjeno. Informacije Saje Janez, Gubčeva 19, Novo mesto. (MO-SR-90)

WARTBURG 1300, star 5 mesecev, prodam. Tel. (061) 851-611, Silva. (P9-72 MO)

126 P, letnik 1980, lepo ohranjen in obnovljen, prodam. Tel. 25-894.

Z 101 skala, letnik 1988, prodam. Tel. 84-388. (P-75 MO)

ZASTAVO 128, letnik maj 1987, prodam za 50.000 din. Tel. (068) 42-189. (P9-77 MO)

SAMARO, novo, 5 vrat, vinsko rdeče barve, prodam. Tel. (068) 65-636. (P9-78 MO)

JUGO 45, letnik 1984, prodam. Miha Peče, Smolenja vas 24, Novo mesto, tel. 22-161. (P9-79 MO)

R 4 GTL, prevoženih 35.000 km, odlično ohranjen, letnik oktober 1986, prodam za 52.000 din. Bevc, Loke 11, Straža, tel. 84-800. (P9-81 MO)

GOLF, letnik 1982, prodam. Dušan Retelj, Koštalova 28, Novo mesto. (P9-82 MO)

GOLF diesel, letnik 1985, prodam. Damjan Tomc, Ragovska 12, Novo mesto. (P9-84 MO)

VW 1300, letnik 1971, prodam. Tel. 52-225. (P9-85 MO)

GOLF D, letnik 1986, prodam. Šljakovec, Krka 44, Novo mesto. (P9-86 MO)

MOTOR CTX 80, novo, prodam izredno poceni. Tel. (0608) 79-596. (P9-88 MO)

126 P, letnik 1978, bele barve, registriran do septembra, prodam. Tel. 45-340. (P9-90 MO)

JUGO 45, junij 1989, rdeče barve, prodam. Tel. 42-466. (P9-91 MO)

R 4 GTL, letnik 1985, rdeče barve, ugodno prodam. Hrovat, tel. (068) 65-303 od 6. do 14. ure. (694-MV-9)

DACIO 1300, letnik 1976, v voznem stanju, prodam. Tel. 65-271, popoldne. (697-MV-9)

REGATO 100 sie, letnik 1987, prodam. Tel. (068) 26-585. (678-MV-9)

Z 128, letnik oktober 1987, prodam. Tel. 42-544. (P9-70 MO)

ZASTAVO 850, dobro ohranjeno, letnik 1981, prodam. Tel. 27-381, popoldne. (696-MV-9)

JUGO 45, letnik 1986, dobro ohranjen, prodam. Prešeren, Pod Trško goru 4, Novo mesto. (691-MV-9)

JUGO KORAL 45, star tri mesece, prodam. Tel. 86-098. (P9-49MO)

LADO, letnik 1987, in GOLF D, letnik 1984, prodam. Jože Jordan, Grajska 27, Kostanjevica. (P9-51MO)

JUGO KORAL 60, star 4 mesece, rdeče barve, prodam. Tel. 57-156. (P9-52MO)

Z 750, letnik 1976, prodam po delih. Igor Kočevar, Pijavice 3, Tržišče, tel. (068) 45-112. (P9-55MO)

Z 128, letnik 1986, prodam. Tel. 26-891. (P9-60MO)

Z 101 skala 55, letnik 1989, ugodno prodam. Anton Jurečič, Podbočje 12, Podbočje. (P9-61MO)

126 PGL, september 1987, 14.000 km, garaziran, prodam. Bojanc, Ragovo 3 A, Novo mesto. (P9-62MO)

R 4 GTL, letnik januar 1988, rdeč, 23.000 km, vlečna ključa, antena, zvočnik, prodam. Kraus, Velika Cikava 18, Novo mesto, tel. 20-311. (677-MV-9)

126 P, letnik 1986, ugodno prodam. Pečjak, Dol. Polje 8, Straža. (P9-64MO)

Z 101, stara 6 mesecev, bele barve, in lado 1300, letnik 1982, prevoženih 70.000 km, prodam. Tel. (068) 49-137 ali (068) 49-107. (P9-65MO)

Z 128, letnik 1986, registrirana do januarja 1991, prodam za protivrednost 900 DEM. Tel. 21-239. (P9-67MO)

JUGO KORAL 45, prodam. Tel. 27-453. (P9-68MO)

TOVORNO VOZILO Z 35,8 letnik november 1989, prevoženih 1500 km, podaljšan kazon, vozen z B kategorijo, prodam za 40.000 DEM dinarske protivrednosti. Vrščaj, tel. (068) 52-073. (P9-69MO)

OPEL KORSO LS 1200, star 4 leta, registriran do februarja 1991, prodam. Tel. (068) 52-666. (705-MV-9)

126 P, letnik 1982, registriran do februarja 1991, prodam za 15.000,00 din. Tel. 23-290. (P9-99MO)

Z 101, letnik 1979, registriran do aprila 1990, prodam. Vuksa, Slavka Gruma 64, Novo mesto. (679-MV-9)

MOTORNO KOLO APN 6 zelo ugodno prodam. Jordan, Mačkovec 23, Novo mesto. (683-MV-9)

Z 750, letnik 1985, dobro ohranjen, prevoženih 36.000 km, prodam. Tel. 20-536, popoldne. (684-MV-9)

JUGO 45, letnik 1987, karamboliran, ugodno prodam. Sandi Kovačec, Gradiška 22, Straža, popoldne od 16. ure dalje. (685-MV-9)

ŠKODO 105 L, staro 30 mesecev, registrirana do avgusta, ugodno prodam. Martin Zagorc, Gor. Vrhnjice 58, Sentjernej, tel. 42-198. (660-MV-9)

Z 101 mediteran, letnik 1982, prodam. Jože Hočevar, Prečna 80, Novo mesto. (665-MV-9)

126 P, letnik 1979, poceni prodam. Tel. (068) 52-910, popoldne. (672-MV-9)

126 P, letnik 1987 (avgust), prodam. Kos, Herinja vas, Otočec. (673-MV-9)

ZAMENJAM JUGO 1,1 X, junij 1987, odlično ohranjen, garaziran, za jugo 45 ali 55 do dve leti star. Tel. (068) 23-919, popoldne. (674-MV-9)

Z 850, letnik 1984, prodam. Anton Gričar, Biška vas, Mirna Peč. (690-MV-9)

126 P, nov, ugodno prodam. Tel. 84-266. (P9-62 MO)

Z 101 GTL 55, letnik 1986 in VW-hrošč, registriran do avgusta 1990, prodam. Tel. (0608) 33-228. (ček-MV-9)

KADETT 1,6 D, letnik 1985, prodam. Matjašič, Arnovo selo, Artilje pri Brežicah. (699-MV-9)

LADO SAMARO, letnik 1987, rdeče barve, prodam. Tel. dopoldne 21-207, popoldne 27-500. (P9-19MO)

APN 6, letnik 1988, malo vožen, z dodatno opremo, prodam. Tel. 21-052. (P9-13MO)

R 4, letnik 1985, prodam za 3300 DEM, s račun vzajem karambolirano vozilo. Šiler, Golobinjek 1 a, Mirna Peč. (676-MV-9)

prodam

2 t sena prodam. Tel. 84-775. (627-PR-9)

HLEVSKI GNOJ ugodno prodam. Križan, Podzemelj 7, Gradac. (623-PR-9)

PRODAM FENDER S STRATO-CASTER kitaro, kitarski ojačevalec ROLAND CUBE 60, mikrofon SHURE in FUZZ efekt. Tel. 84-606 dopoldne, 86-238 po 15. uri. (622-PR-9)

ČOLN Maestral 5, oljni gorilec, 100 m² ladisknega poda ugodno prodam. Anton Božič, Vavta vas 71 a, Straža, tel. 85-421. (617-PR-9)

PRALNI STROJ Candy, skoraj nov, in rabljen pralni stroj Gorenjec prodam. Jurca, Kristanova 28, Novo mesto. (ček-PR-9)

ENOBOKENSKI gozdarski vitez Tajfun 4,5t/50 metrov prodam. Informacije po telefonu (061) 666-469. (P9-5MO)

PRODAM rabljeno kopalniško opremo, okno in dvoje notranjih vrat. Tel. 27-165. (P9-12MO)

MEŠALEC ZA BETON, nov, prodam. Tel. 21-506. (636-PR-9)

PRODAM tri sončne kolektorje 2 m². Tel. (068) 57-318. (P9-21MO)

PRODAM nov štedilnik (4 plin, s pečico) 15% ceneje ter 126 P, neregistriran, v voznem stanju. Možje, Jurna vas 2, Novo mesto. (645-PR-9)

PRODAM več ton kvalitetnega sena. Slavko Vrtošek, Stolovnik 72, Breznica. (639-PR-9)

BELO IN ČRNO VINO in avtomobilsko prikolico, možno tudi za manjši traktor, ugodno prodam. Tel. (068) 51-018. (P9-32MO)

DERBIŠTEDILNIK, nov, za 4.000,00 din, Nordmende dvokasetar, star eno leto, ter gume 8 x 25 x 20, nove, prodam. Tel. 41-116. (P9-36MO)

PRODAMO hišo za rušenje z odstranitvijo materiala v Šmarjeti (za trgovino Mercator). Informacije: Mercator-Standard, Novo mesto, Glavni trg 3, ali po tel. 21-418.

ČRNO TEGULO (220 m²) prodam po ugodni ceni. Tel. 42-996. (P9-40 MO)

KOMBINIRAN štedilnik (3 plin, 1 električna) prodam. Tel. 24-458. (P9-47 MO)

POMIVALNI STROJ candy, nov, še zapakiran, prodam 10% ceneje. Tel. (0608) 81-481. (P9-44 MO)

100 W bass ojačevalec ugodno prodam. Tel

razno

POSLOVNI PROSTOR (cca 16 m²) v Črnemlju najamem. Tel. 51-396. (P9-6MO)

VEČJI PROSTOR za umetniško ustvarjanje potrebuje kipar in slikar v Novem mestu ali bližnji okolici. Souporaba toaletnih prostorov. Ponudbe na tel. 28-303. (črk-RA-9)

PODJETNIKI, BODOČI PODJETNIKI, POZOR! Želite ustanoviti svoje lastno podjetje, ujeti čas in uspeti? Pomagali vam bomo ustanoviti, izdelati statut in vam svetovali pri poslovanju podjetja. Aktivna d.o.o. pričakuje vaš klic vsak delavnik od 9. do 17. ure na tel. (061) 322-641 in v sredo, četrtek in petek od 12. do 16. ure na tel. (068) 22-055. (P9-87MO)

čestitke

ALENKI GAZVODA za njen osebni praznik vse najlepše želje, vsi ki jo imajo radi.

ALBINU LUZARJU, ki danes praznuje svoj god, želijo vse najboljše za njegovo.

NEVENKI KOVAČIČ iz Rožnega pri Brestanici iskreno čestitamo za uspešno opravljeno diplomno na fakulteti za elektroniko in računalništvo —ati, mami, brat Marko in stara mama. (P9-59MO)

Dobri, ljubljani mami FRANCKI BRUDARJEVI iz Novega mesta želijo za visoki jubilej, 87-letnico, mnogo sreče, predvsem pa zdravja v nadaljnjem življenju, otroci z družinami in sosedje. Dvanajst vnukov in štirinajst pravnukov ji pošilja 87 poljubov.

MENIMO, da je življenjski uspeh zelo odvisen od pametnih naložb denarja.

Mi pravimo: izposoditi si poročno obleko ni sramota, ampak korak naprej!

Naredite ga tudi vi!

VJENČANA POSUDIONA VLAŠKA 70 ZAGREB, tel. (041) 418-014. (269-OB-5)

METKA GOLE

KEMIČNA ČISTILNICA IN TRGOVINA V. Bučna vas 10, Novo mesto, tel: 23-998

NUDIMO VAM KEMIČNO ČIŠČENJE: oblačil, odej... **NAKUP: IZ PROGRAMA »INDU-PLATI«** ZAVESE, NAMIZNE PRTE, RAZLIČNA PLATNA, ŠOTORE IN PREDŠOTORE **OBISČITE NAS:** VSAK DAN od 10.—12. ure in od 14.—19. ure **V SOBOTO** od 8.—12. ure.

IZOLACIJE

če vam skrinja ali hl. omara ne dela, slabo hladi, ob strani ledeni, spodaj curi, pokličite 24-314

obvestila

NESNICE, mlade jarkice pasme hisex, rjave; stare 12 tednov, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih dnevnih cenah! Naročila sprejema in daje vse informacije **Jože PROSENIK**, gostilna Humek, Dobova, tel. (0608) 67-607. (P8-6MO)

AOP CENTRI RAČUNALNIŠKI CENTRI LASTNIKI PC-jev

Ne zavrzite kasete vašega printerja, če se je **IZTROŠIL INDIGO TRAK**. Pokličete lahko na tel. (068) 47-192. Po izredno konkurenčni ceni vstavimo v kaseto **NOV INDIGO TRAK**, vrhunske kvalitete. Trak je izdelan iz uvoženih materialov po nemški tehnologiji. Če je stiska, zamenjamo trak takoj. (črk-OB-9)

beti tekstilna industrija, p. o. preja pletiva trikotna oblačila metlika

SREDNJA ŠOLA TEKSTILNE USMERITVE BETI METLIKA

Svet ponovno razpisuje prosta dela in naloge

učitelja slovenskega jezika in književnosti za nedoločen čas, s polnim delovnim časom Kandidati morajo izpolnjevati pogoje po zakonu o usmerjenem izobraževanju. Nastop dela takoj. Prijavite se v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Srednja šola tekstilne usmeritve, Tovarniška 2, Metlika. O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 14 dneh po izbiri. 101/8

ZAHVALA

Vsem, ki ste bili z nami ob slovesu našega dragega moža in očeta

RUDOLFA MLAKARJA

z Bučke

iskrena hvala. Zahvaljujemo se sorodnikom in sosedom za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sv. maše. Posebej se zahvaljujemo pevcem z Bučke za zapete žalostinke na domu in g. župniku za lep pogrebni obred, delovnim organizacijam Pionir Novo mesto, PTT Novo mesto in Kostak Krško za podarjene vence in izrečeno sožalje. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi

V domu našem je praznina, a v srcih naših bolečina.

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustil naš dragi ata, stari ata, praded, brat in stric

FRANC SAJE

iz Žabjeka 2 pri Šentlovrencu

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala osebu zdravstvenega doma Trebnje, Lovskemu društvu Velika Loka, ZB Šentlovrenc, govorniku za poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke in gospodu župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: hčerka Lojzka z družino, bratje, sestra in ostalo sorodstvo

V SPOMIN

5. marca bo minilo leto, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in tast

MILIVOJ SELAKOVIČ

iz Paunovičev 9

V tihi bolečini se zahvaljujemo vsem, ki obiskujete njegov grob, polagate nanj cvetje ali se ga kako drugače spominjate.

Žena Naranka, hčerka Milena iz Nemčije z družino, sin Peter z družino

Ne jokajte na mojem grobu, le tiho k njemu pristopite in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Tiho se je poslovila naša najdražja

TEREZIJA KALAN

iz Dobrnica

Iskrena hvala vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše dobre in skrbne mame, babice, prababice, tete, tašče in svakinje

MARIJE RIBIČ

iz Kališovca pri Senovem

ki nas je v 88. letu starosti zapustila dne 31. 1. 1990, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem, ki so nam ob teh težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje, izrazili pisno in ustno sožalje ter pokojno spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se internemu oddelku brežiške bolnišnice, posebno sestri Slavici za nego, govorniku s Senovega za poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke in g. kaplanu iz Brestanice za opravljen obred.

Žalujoci: hčerke Rozika, Fanika in Majda z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, starega očeta in brata

ALOJZA JERIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znanecem in vaščanom, ki ste ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti, podarili cvetje in nam pisno ali ustno izrazili sožalje. Posebej se zahvaljujemo dr. Vodniku za dolgoletno zdravljenje, osebu pljučnega in internega oddelka bolnice Novo mesto, kolektivom Cestnega podjetja, Kovinarja, Petrola in Pionirja ter pevcem iz Šmihela. Hvala tudi g. župniku za opravljen obred ter lep govor.

Žalujoci: sinovi Janez, Milan, Jože in Lojze z družinami, sestra Fani in ostali sorodniki

Življenje vaše se je izteklo, zaprli trudne ste oči... zapustili v našem domu ste praznino, v srcih naših bolečino!

ZAHVALA

V 86. letu nas je zapustila naša zlata mama, stara mama, prababica in teta

TEREZIJA MEGLIČ

iz Lukovka pri Trebnjem

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki ste v najtežjih trenutkih sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje ter naši mami podarili cvetje in jo pospremili na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni vaščanom za nesebično pomoč, pevcem in gospodu dekanu za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

Ljubila svojo si družino, ljubila zemljo si in dom, ostala grenka nam je bolečina, ko odšla si v večni dom.

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama in prababica

FRANČIŠKA MOŽE

s Plemberka 3

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, dobrim sosedom, sodelavcem, znanecem in prijateljem, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala gospodu župniku za lepo opravljen obred, pevcem iz Stopič in medicinskemu osebu bolnice Novo mesto za lajšanje bolečin. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

Cvetje in zelenje si ljubila in z njim si se od nas poslovila.

ZAHVALA

V 85. letu starosti je tiho odšla od nas naša ljuba mama

ALOJZIJA ŠINKOVEC

iz Zaloga pri Škočjanu 12

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znanecem in sosedom, še posebno Kraljevim, Smrekarjevim in Markeljčevim za pomoč v teh težkih trenutkih, Minki Vidmarjevi za skrbno nego naše mame, DO KZ KRKA-DSSS Novo mesto in Agrooskrbi Škočjan, OŠ Otočec za cvetje in izrečeno sožalje, govorniku za poslovilne besede ter g. župniku za opravljen obred.

Vsi njeni

Ne moremo verjeti, da naše mame več ne bo, da usoda tako je kruta, da je niti mile prošnje vseh njenih nam ne vrnejo.

ZAHVALA

V 61. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama in tašča

PEPCA PRIJATELJ

roj. Breznikar iz Ravnika 4 pri Sentrupertu

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in znanecem za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih, darovano cvetje in izrečeno sožalje. Posebna zahvala kolektivu HP Kolinska Mirna in p. p. Alpetour iz Kranja ter zdravniškemu osebu internega oddelka bolnišnice Novo mesto, Malči Kastrevc za poslovilne besede ob odprtem grobu, pevcem za zapete žalostinke, gospodu kaplanu pa za lepo opravljen obred. Vsem, ki ste kakorkoli pomagali, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

Delo, skrb in trpljenje bilo tvoje je življenje. Bolečine si prestala, zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je prezgodaj zapustila naša ljuba žena, mama in stara mama

MARIJA MATOH

roj. Meglič

iz Dol. Nemške vasi 45 pri Trebnjem

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znanecem in vsem, ki ste nam stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter se od pokojnice v tako velikem številu poslovili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo osebu kirurškega oddelka, dr. Stanislavi Vilfan, tovarni Labod-tozd Temenica, pevcem, občinskemu pihalnemu orkestru Trebnje in gospodu dekanu za lepo opravljen obred.

Žalujoci: mož Ivan, sin Ivan in hčerka Marija z družinami

FRANC JERAJ

»Želim si, da bi Dolenjska in Bela krajina končno dobivala električno energijo na evropski ravni kakovosti. Sedaj se ob vsakem defektu tresemo, da bo izpad in večkrat tudi je, elektrika pa je danes dobrina, brez katere si življenja sploh ni več mogoče predstavljati. Kot vse kaže, se mi bo ta želja izpolnila. Za daljnovod Krško—Novo mesto je že naročen material, ostanejo še RTP-ji (Hudo, Metalka), ki čakajo, da bo denar. Zagotovila so, da postaje bodo. Koliko bojev na vseh ravneh je bilo potrebnih, da so sploh sprejeti potrebne gradnje, ki smo jih načrtovali v našem Elektru. K boljši dobavi elektrike pa bi veliko prispevala tudi savska veriga,« pravi inž. Franc Jeraj, za novomeške elektrifikacije Franjo, ki bo za direktorjem Ča.pno čez nekaj mesecev odšel v pokoj z mesta vodje projektnega oddelka v novomeškem Elektru.

Franjo Jeraj se je zaobljubil elektriki po petem razredu novomeške gimnazije. Leta 1951 je končal srednjo tehniško šolo, se zaposlil v novomeškem konzumu, potem pa bil za tri leta z odredbo ministra prestavljen k igradnji HE Medvode in Moste, kjer je, zahvaljujoč delu z velikimi strokovnjaki, dobil mnogo novega in toliko želenega znanja. Potem se je vrnil v novomeško distribucijo, kjer je bil vse od vodje servisne službe do projektanta v razvoju. Vmes je ob delu naredil še višjo elektrotehniško šolo v Mariboru.

Franjo Jeraj se spominja, kako so začeli po vojni, ko elektrike po vaseh še niso poznali, elektrifikacija pa je bila ne le zapoved nove oblasti, ampak preprosto tudi njen spremljavec in gonilo razvoja. Delali so cele dneve pa sobote in udarniške nedelje. »Ni bilo lahko, a smo zmogli, pa še za vse

mogoče druge stvari je bil čas,« pravi Franjo. Samo v zadnjih 12 letih je naredil 31 investicijskih programov, 150 glavnih projektov, 123 lokacijskih dokumentacij, 323 pogodb za novogradnje, blizu 6.000 elektroenergetskih soglasij, 251 predračunov itd. Njegov naslednik je vrsto teh opravil že prenesel na računalnik, da bo zdaj delo lažje. Življenjsko drugovanje z elektriko za Jeraja pomeni tudi številne zapise o tem področju našega življenja in o njegovih številnih problemih, na primer prav o problematiki oskrbe Dolenjske in Bele krajine. Napisal jih je preko 300 v razne strokovne publikacije, pa tudi za ELGO, časopis delavcev elektro-gospodarstva in naš časnik. Zbral je tudi gradivo za Elektro Ljubljana za knjigo Razvoj energetike Slovenije od 1945 do 1980. Za svoje delo v elektroenergetiki je prejel najvišje strokovno priznanje, plaketo Nikole Tesle, in še vrsto drugih, a na »Teslo« je neka-ko najbolj ponosen. Misli, da v elektrogospodarstvu in zanj sicer manjka priznanj, da to področje dobiva kritike z vseh strani, večkrat neupravičene, z najbolj kritizirano ceno pa je tako, da je glede na stroške še vedno precej.

Jeraj je delal še na drugih področjih, na primer v Ljudski tehniki. Žal je zdaj to precej zamrlo, sam pa je hodil veliko predavati po šolah. Od samega začetka dela v novomeškem elektrotehničnem društvu. Ljudje ga poznajo tudi kot dolgoletnega tajnika AMD in aktivista Rdečega križa, pri čemer je njegova »specialnost« krvodajalstvo: zbiranje krvodajalcev in dajanje krvi. Vrsto let je delal tudi v sindikatu, v komisiji za tipizacijo elektro naprav itd. »Nisem znal reči ne, kar so kmalu vsi ugotovili in izkoristili. A saj sem delal in delam z veseljem.«

Franjo Jeraj tudi zelo rad potuje, spoznava svet, z ženo si vsaj enkrat na leto »privoščita« kako eksotično deželo, s stariimi kulturami. »To me privlači, to je čisto drug svet kot Evropa, posebno Kitajska, Egipt. Na potovanjih tudi veliko fotografiram in snemam, potem pa z ženo ob pregledovanju »arhiva« podoživljava te lepe poti. Za rekreacijo imam zidanico in nekaj vinograde na Trški gori, rad pa tudi berem, vse, kar mi pride pod roko, da sem na tekocem,« pravi Jeraj.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Kosovsko demokracijo so prezrli

Na Otočcu se je trlo

OTOČEC — Na pustno soboto restavracija še nikoli ni bila tako polna kot letošnje leto. Vratar je imel svoje delo le do desetih zvečer, potem je vrata zaklenil in pravzel vlogo odganjalca novih gostov. Na plesišču se je ob zvokih novega ansambla Vikend trlo maškar, med katerimi je bilo še največ ciganov, vražičkov in klovnov, manj pa originalnejših mask. Kramberger ni originalu segal niti do kolena, neka skupina je na plesišču prinesla pravi kurnik, ni pa se vedelo, kdo je v njem namesto prašiča, itd. Skratka, slučajni obiskovalec se je lahko nasmeljal redkim maškarnim domoliscem. Mednje zagotovo sodi skupina »Kosovska demokracija«, ki so jo sestavljali mladič s plinsko masko na glavi in uklenjeni Albanci. Penderk je pel, toda komisija za podelitev nagrad tega ni videla. Izbrali so skupino štirih pomanjkljivo oblečenih moških, ki so s tranzistorjem v roki kar dobro odplesali lambado in če ne bi bili poraščeni in grobega mišičja na nogah, bi šlovek še posumil, da gre vsaj za travestite, če že ne za prave ženske. Dobili so prvo nagrado v vrednosti 600 din, skupina klovnov je dobila nekaj manjši darilni bon — za 400 din, ekipi »Zeleni« pa je komisija prisodila tretje mesto. Posamezne nagrade sta prejeli še po dve ciganki, otoški grofje in »Rdeča kapica«. Trelčeva z Mestnih njiv sta se opravila v meksikanski par, ki je bil s 145 leti najstarejši na plesišču in deležen posebne nagrade. J. P.

NAŠEL MINO

TREBNJE — 53-letni Stanko Trlep iz Orlake 8 pri Trebnjem je bil prednjih teden hudo presenečen. V sredo je kopal jarek in pri delu naletel na mino. Pirotehnik je kasneje ugotovil, da gre za mino kalibra 40 mm in dolžine 15 cm in da izvira iz druge svetovne vojne. Trlep je ob tej priložnosti pirotehniku izročil tudi 107 vojaških nabojev kalibra 7,9 mm, ki jih je našel v gozdu, ko je grabil listje. Tudi ti naboji so bili iz druge svetovne vojne.

TEKMOVANJE SALAMARJEV

SEVNICA — Na dan 40 mučnikov, 10. marca ob 15. uri bo v Vrtovski gostilni v Sevnici že tradicionalno tekmovalje salamarje. Prireditelji vabijo salamarje, da prineso izdelke v gostilno že 9. marca, da jih bodo pregledali veterinarski inšpektorji.

SEJEM DARIL

NOVO MESTO — Na Glavnem trgu bo od torika, 6. marca, do četrtka, 8. marca, prvič organiziran sejem, namenjen nakupu daril ob prazniku dneva žena. Stojnice bodo zasedli cvetličarji, trgovci in obrtniki, ki prodajajo ali izdelujejo takšne predmete, ki so primerni za darila.

Kot da je Domen rojen za zmage

Štirinajstletni Domen Staut iz Gorice pri Leskovcu (Krško) bo v letošnji sezoni branil naslov republiškega prvaka — Zmagal že na prvi dirki

LESKOVEC — Naključni obisk dirke v kartingu in slučajno znanstvo z enim od tekmovalcev sta botrovala začetkom dirkaške kariere pred dvema letoma dvajsetletnega fanta iz Gorice pri Leskovcu. Seveda pa bi Domen Staut kljub svojemu navdušenju še takrat lahko žalostno pozabil na svoj prvi gokart, če njegovim željam ne bi znal prisluhniti oče

MLADI PRVAK v kartingu Domen Staut (v sredini) je bil pred kratkim tudi »skrivnostni gost« sobotne oddaje Studia D. V radijskem odkrivanju gostja je bila najuspešnejša poslušalka, 16-letna Alenka Kranjčević, učenka brežiške ekonomske šole, doma iz Brezja pri Leskovcu, ki je za nagrado prejela smučarske rokavice »Križaj« iz rok predstavnika sponzorja Rudija Kušerja. (Foto: M. K.)

Tomo in če oče ne bi imel pravih prijateljev. Tako pa se je očetova smela poteza ob nakupu male dirkalne formule izkazala za pravilno že na sinovi prvi dirki. Na veliko presenečenje staršev in žancev, predvsem pa seveda tekmecev, je mali Domen — zmagal. »Z zmago že na prvi dirki je Domen dokazal svoj izreden talent in poti nazaj, proč od kartinga, ni bilo več,« pravi danes oče malega šampiona. »Z nesebično pomočjo nekdanjega tekmovalca v kartingu Toneta Rotarja, ki je tekmovalnemu vozilu najboljše mehanik, mojemu sinu pa na dirkah drugi oče, in seveda ob velikem razumevanju in pomoči žene Ane Marije, ki se danes, po dveh tekmovalnih sezonah, spozna še na vse kaj drugega kot le na pripravo sendvičev, smo se odločili nadaljevati z dirkanjem.« Domen je svojo prvo tekmovalno sezono leta 1988, v kateri je nastopal v razredu N1-60 s 60-kubičnim motorjem, začetnika odlično zaključil: bil je 2. v Sloveniji in 4. v Jugoslaviji. Leto kasneje pa je bil fant ledo najstarejši in je moral preiti v razred močnejših kartingov A-100 junior. Kljub hitrosti 170 km na uro, ki jo ta mali strojček z lahkoto doseže, se Domen ni ustrašil tekmovalnj. Še več, podal se je celo v mednarodne tekmovalne vode in tudi tam, verjeli ali ne, že na prvi dirki zmagal. Dobre uvrstitve in zmage pa je dosegel laibi tudi na republiškem in državnem prven-

stvu, kar mu je ob zaključku sezone prineslo dva zveneča naslova: republiški in državni prvak.

Kako zelo uspešen voznik kartinga je Domen Staut, priča tudi tla zgodbica. Ko smo fanta ob obisku na njegovem domu v Gorici povprašali, koliko dirk ima za sabo, je le-ta pričel šteti pokale v lepo urejeni zbirki na steni očetove pisarne. Odgovor je sam po sebi dovolj zgovoren: z vsake dirke vsaj pokal, če ne tudi lorovor vencil. Slabih uvrstitev in odstopov. Domen ne pozna.

In kako naprej? »Trudil se bom ubraniti oba naslova iz lanske sezone in seveda čimveč dirkati tudi na mednarodnih prizkušnjah. Vse pa je odvisno tudi od tega, koliko denarja bom zbral, kajti ta šport ni poceni. Doslej mi je poleg staršev največ pomagala tovarna Videm iz Krškega, upam pa tudi na podporo drugih sponzorjev in mojega kluba AMD Moste,« je bil na koncu pogovora prepričan mladi prvak, čigar prava športna kariera zagotovo še prihaja.

M. KLINC

Stoletna lipa bo morda že jutri padla

BREŽICE — Ob regionalni cesti proti Krškemu pri hiši Bratov Cerjakov 4 stoji stara vaška lipa. Stoletna dama je zaradi svoje debeline in drugih značilnosti zaščiten kot del naravne dediščine, a se je kljub temu bati, da bo kaj kmalu žrtve žage. Zaradi širjenja cestišča in izgradnje pločnikov se je namreč znašla sredi pločnika, napoti cestarjem, inšpektorju za promet in tudi krajanom.

Po mnenju republiškega inšpektorja za promet lipa ogroža varnost udeležencev v prometu, saj optično zmanjšuje profil ceste, pešce pa sili, da se s pločnika umikajo na cestišče. Inšpektor je ob pogovju, da lipa ni nevarna, pristal na označbo z znakom za zožitev cestišča. Predstavnik krajevne skupnosti so bili bolj odločni. Zahtevali so odstranitev drevesa in ureditev pločnika, saj varnost krajanov pomeni več kot pa stara lipa.

Vigro sta vključena seveda tudi lastnika, ki ne dovolita poseka lipe, ne strinjata pa se z izpeljavo pločnika okoli lipe, po njunem zemljišču. Kaže, da bodo vse strani težko našle skupno rešitev. Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine je dal svoje strokovno mnenje, ostale odločitve bodo morale biti sprejete v občini. Zalostno je le to, da se ogleda lipe in razgovora niso udeležili predstavniki občine. Kljub temu da je lipa naravno bogastvo, v predvolilnih programih tako opevano. B. D.

Gusarji so zasedli prestol

Po hudem predvolilnem boju so na semiškem pustovanju zmagali Gusarji — Veliko obljub

SEMIČ — Pustovanje, ki so ga pripravili semiški Gusarji, se je pričelo v nedeljo dopoldne s predvolilnim bojem in volitvami, nadaljevalo z Žariščem (glavna tema je bil bojkot), ki so ga — kot je v navadi tudi na TV — ponovili še v torek, končali pa na pepelnico sredo s slovenskim pogrebom Pusta, kakršnega znajo že nekaj zadnjih let v Beli krajini pripraviti le v Semiču.

Čeprav so hoteli biti predstavniki številnih strank v svojih govorih še kako humoristi in šaljivi, pa se je marsikdaj pokazal njihov program, če že ne lažje uresničljiv, pa vsaj bolj realen oz. življenjsko bolj potreben kot marsikateri tisti od pravih strank. Najdaljši je bil v svojem govoru predstavnik Gusarske stranke, ki je volilcem, ki so napolnili semiški trg, objubiljal, da jih bo potegnil iz težav z zakladi na 50 gusarskih ladjah. Že to, da jim bo zgradil vrtec in šolo za po 2.000 otrok ter našel rešitev za Iskro, bi moralo biti dovolj.

Šalka vas, Kočevje — Predvolilna pustna kampanja, ki jo je organiziral pustni odbor, se je začela v Šalki vasi v soboto ob 13. uri. Pustni spreved je peš in z motorizacijo krenil iz Šalke vasi do Željna, nato pa samo motorizirani del preko Kočevja, Gorenja in Klinje vasi nazaj v Šalko vas. Ob postankih so stranke predstavljale svoje volilne programe, ki so bili vsi enaki in so se ločevale le po emblemih, ki so jih nosili pristajši. Na celu kolone se je vozila stranka Kramp Ergerja, njen predsednik pa je objubiljal veliko otrok in malo denarja. Govorili so tudi o konvertibilnem dinarju, ki bo menda držal še nekaj časa, nakar bodo spet prišle v obtoč konvertibilne marke, medtem pa bo že ozelenela lipa in bomo lahko plačevali kar z njenimi listi.

vinjku širi, tudi Krupa je primerno razkužena, v Demos pa bodo vključili še stranko »osebenikov«, ki so izven stranke lahko še kako nevarni. Radmila je poudarila, da je njen program najboljše med najboljšimi, z vzklikom »Živeli, samci!« pa je dala med drugim tudi vedeti, da je davek na sence ukinjen. Semiška jebena stranka obstaja že dolgo, le registrirana ni bila. Njen predsednik je poučil volivce, da so v zmozi tisti, ki mislijo, da jim kradejo Cigani. Pravi »tat« je kmetijska zadruga, ki ji celo sami dajejo. Toda od ljubezni do KZ se ne da živeti. Tisti, ki so to poskušali, so že pod rušo. Dobrotnik Ivan Kramberger, ki so mu ljudje najbolj priljubljeni, je svojo opico sicer pustil doma, ker je menil, da jih je že v Semiču dovolj. Zato pa je v znanem stilu zbranim objubil, da bo vse tiste, ki že 20 let »stolčkajo« po občini, poslal v božjo mater. Slovenski narod pa bodo s svojo nataliteto rešili le Cigani, zato jim bo priskrbel agregate, da bodo lahko tudi ponoči opravljali svojo dejavnost na sosednjih njivah.

Izid glasovanja je pokazal, da so Semičani vzeli volitve zares, saj so se jih udeležili več kot 100 odstotno: od 2.000 volivcev je samo gusarska stranka zbrala 2.222 glasov. To pa dokazuje veliko državljansko zavest volivcev, predvsem pa strinjane z gusarskim programom. M. B.-J.

VEČ GLASOV KOT VOLILCEV — Vprašanje je, ali bo še kateri stranki v predvolilni kampanji uspelo zbrati v Semiču toliko volivcev, kot jih je semiških strankam na pustno nedeljo. Spretni kuharji so v volilni kuhinji poleg golaža skuhali tudi 111-odstotno zmago gusarski stranki, ki bo tako vsaj še nadaljnja štiri leta pripravljala za zdaj največje belokranjsko pustovanje. (Foto: M. B.-J.)

Halo, tukaj je bralec »Dolenjska«!

Pri Murglju kartajo pozno v noč — Kdo se je predstavljal za Milko Rapuš?

NOVO MESTO — Pretekli četrtek je dežurni telefon zastavil kar devetkrat, bralci pa so postavili vrsto vprašanj, med njimi tudi taka, ki jim bo težko najti odgovore. Kljub vsemu pa je vredno prisluhniti vsakdanjim tegobam ljudi, ki pogosto vidijo časopis kot zadnjo možnost. Nekatera med temi vprašanji pa bi si bralci lahko razjasnili, če bi vedeli, kam se je treba obrniti v takih zadevah. Posebej sporne so črne gradnje, ki jih je po podelitvi očitno še kar precej. Zato tem bralecem priporočamo, da se obrnejo na občinske ali regijske inšpeksijske organe, kjer delujejo gradbeni ali urbanistični inšpektorji.

A pojdemo po vrsti. Prva nas je klicala bralka R. K. iz Bršljina, ki nam je povedala, da v gostilni Murgelj gostje kartajo za denar pozno v noč, milica in inšpekcije pa ob tem mižijo na obe očesi. Pomoč slednjih pa bi ženam, ki doma čakajo na može in jih mledujejo, naj se vendarle vrnejo iz gostilne, še kako pomagala.

Tinco P. iz Novega mesta zanima, kakšne so bile podružitve električne energije od decembra dalje, kajti ko je pregledovala svoje račune, ji ni bilo čisto jasno, zakaj so tako visoki. Kobilici smo Službo prevzema in prodaje na novomeški Elektro, Pavlino Kunič, ki nam je povedala, da se je elektrika prodajala 1. decembra za 78 odst., potem je bil do 21. decembra mir, ko se je elektrika spet podražila za 12,5 odst. Vendar pa Stevec niso mogli popisati v decembru, zato se je lahko zgodilo, da se je popisovalec oglasil šele januarja. Če Tinca želi še podrobnejše informacije, se lahko obrne na navedeno službo.

Ponovno nas je klicala Milka Rapuš iz Novega mesta, ki je našemu dežurnemu novinarju razkrila svoje tegobe in težahe, med drugim tudi to, da mora sama preživljati 30 let starega sina, ki pa je še brez službe. Nato nas je poklicala še neka druga Rapuševa, ki je trdila, da nima takih problemov. Tokrat nas Milka Rapuš (upamo, da to pot prava) prosi, naj odkrijemo identiteto bralke, ki se je tako grdo poigrala z njenim imenom. Seveda ji ne moremo ustreči, kajti po telefonu tega ni mogoče preverjati in je resničnost podatkov, ki nam jih povedo bralci, odvisna od njihove moralne drže. Če je ta slaba, potem bodo po telefonu lagali.

Očitno je, da si nekateri direktorji zamišljajo pot v Evropo čisto po svoje. Če namreč držijo navedbe bralke J. V. iz Sentjerneja, ki je zaposlena v šentjernejski IMV, bodo vozovnico v obljubljeni zahodne dežele plačali samo delavci s svojimi žulji in znojem. V tej tovarni namreč, po navedbah bralke, nimajo nobenega delovnega kolektarja, ob torkih in sredah morajo delati po 12 ur na dan, vse sobote so delovne, če pa delavec kdaj manjka, mu grozijo z delavsko knjižico. Grešnike potem objaviyo v skladu s socialističnim modelom vodenja kar na oglasni deski. Za svarilo in opomin ostalim. Svetovali smo ji, naj se najprej obrne na lasten sindikat, če to ne bo zaleglo, pa na občinski, regijski in republiški. Sindikat je namreč za to, da se bojuje za pravice delavcev. Vsekakor pa bi morali sindikalisti preveriti, kako delajo v IMV z delavci.

M. P. iz Krškega nas je klical zaradi obnove starega mestnega jedra v Krškem. Po njegovem mnenju si arhitekt Fedor Špacapan postavlja spomenik, ki pa ga kazi nekaj majhnih podrobnosti. Bralec meni, da so bili načrti slabi, saj na parkirišču in cesti avtobusi ne morejo obračati, zato so morali Pionirjevi delavci razbijati betonske plošče in robnike, kar je velik strošek. »Narod« se zgraža zaradi tega, je še menil bralec M. P., ki se je sicer predstavil s polnim imenom in naslovom, a sumimo, da je razkril svojo pravo identiteto. J. S.

Potres, ne pa eksplozija

Strokovno ugotovljeno, da lanskega potresa pri Kočevju ni povzročila eksplozija, ampak udor

KOČEVJE — Potres ob podzemnem bobnenju, ki so ga prebivalci Kočevja in okolice čutili in slišali 26. avgusta letni okoli 12. ure (bila je sobota), ni nastal zaradi podzemne eksplozije, ampak zaradi udara na območju bivšega kočevskega rudnika rjavega premoga, sedaj jezera. To ugotavlja poročilo Seizmološkega zavoda Slovenije, ki ga je izdelal mag. Renato Vidrih, dipl. ing. geologije, za izvršni svet občinske skupščine Kočevje, ki smo ga dobili te dni.

Potres, o katerem smo poročali, je povzročil precejšen preplah, saj so bili ljudje prepričani, da gre za eksplozijo, ker so potresi na tem območju zelo redki, pravzaprav jih skoraj ni. Moč potresa je bila 2,9 po Richterjevi lestvici, nastal pa je v globini 1 km. Največjo moč, 5 stopnjo MSK je dosegel v Klinji vasi, kjer so popokali zidovi nekaterih starejših in slabše grajenih hiš, presušilo pa je tudi nekaj vodnjakov.

Ta potresni sunek so zabeležile seizmološke postaje v Cerknici, Bojancih, Ljubljani, na Vojskem pa tudi na Putinjarkah nad Zagrebom in na Reki. Na vseh postajah so podobni zapisi, ki so značilni tako za eksplozije kot za udorne potrese. J. PRIMC

Udornih potresov je le okoli 3 odstotke od skupnega števila. Večina je tektonskih in vulkanskih. Nastanek udornih potresov, ki so vezani na opuščeni rudnik, je zelo preprost. Porušijo se plasti zemlje. Pod pritiskom zemlje popustijo oporniki ali pa pride do zdrsov in sesedanja kamniniskih mas. Lahko pa tudi voda razjeda karbonatne kamnine in pride do rušitve. Ponavadi tak sunek spremlja tudi bobnenje, zaradi česar pride do zamenjav s podzemnimi eksplozijami, saj so učinki na površini podobni. Kočevski potresni sunek je zajel majhno območje, ki meri v dolžino 9 km, v širino pa 4 km.

Po tem potresu je bila na območju rudnika nameščena prenosna seizmološka postaja. Delovala je 3 mesece. V tem obdobju ni bilo na Kočevskem nobenega potresnega sunka, kar spet potrjuje, da je šlo za udorni potres, saj tak potres nima ponovitvenih sunkov. Ta postaja pa je zabeležila večino močnejših potresnih sunkov, ki so takrat nastali drugod po Sloveniji ali pa drugod po svetu (če so bili dovolj močni).

• Naloga zgodovine je naučiti ljudi misliti. (Grafenauer)

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek popoldan, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

D studio Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

OSTR MIJBOJŠIN

Nagrado za sodelovanje pri izboru lestvice narodnozabavnih melodij Studia D in Dolenjskega lista je žreb dodelil MATJAZU ZORETU z Mirne. Nagrajencu čestitamo, ostalim pa velja: sodelujte in predlagajte svoje melodije! Predloge pošiljajte na Studio D, C. hercevoj 27, 68000 Novo mesto.

Lestvica je ta teden precej spremenjena, saj so na nji kar tri novosti.

- (1) Ljubezni mi nisi dala — FANTJE Z VSEH VETROV
- (3) Radi imamo vse ljudi — ANSAMBEL I. RUPARJA
- (2) Jasmin — SPOMIN
- (5) Dovolj tujine — LIPA
- (2) Vzvetele so veje jasmína — DOLENJSKI FANTJE
- (8) Perestrojka — TOPLAR
- (—) Kakor sedaj bo cvetel še maj — ANSAMBEL F. MIHELICA
- (—) Dolenjski kaveljci — ANSAMBEL I. PUGLJA
- (—) Ha ha, Košir se ne da — AVSENIK
- (9) Zavrtimo se — ANSAMBEL V. PETRIČA

Predlog: Jesen življenja — KRT

Glasujem za: .....

Moj naslov: .....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto